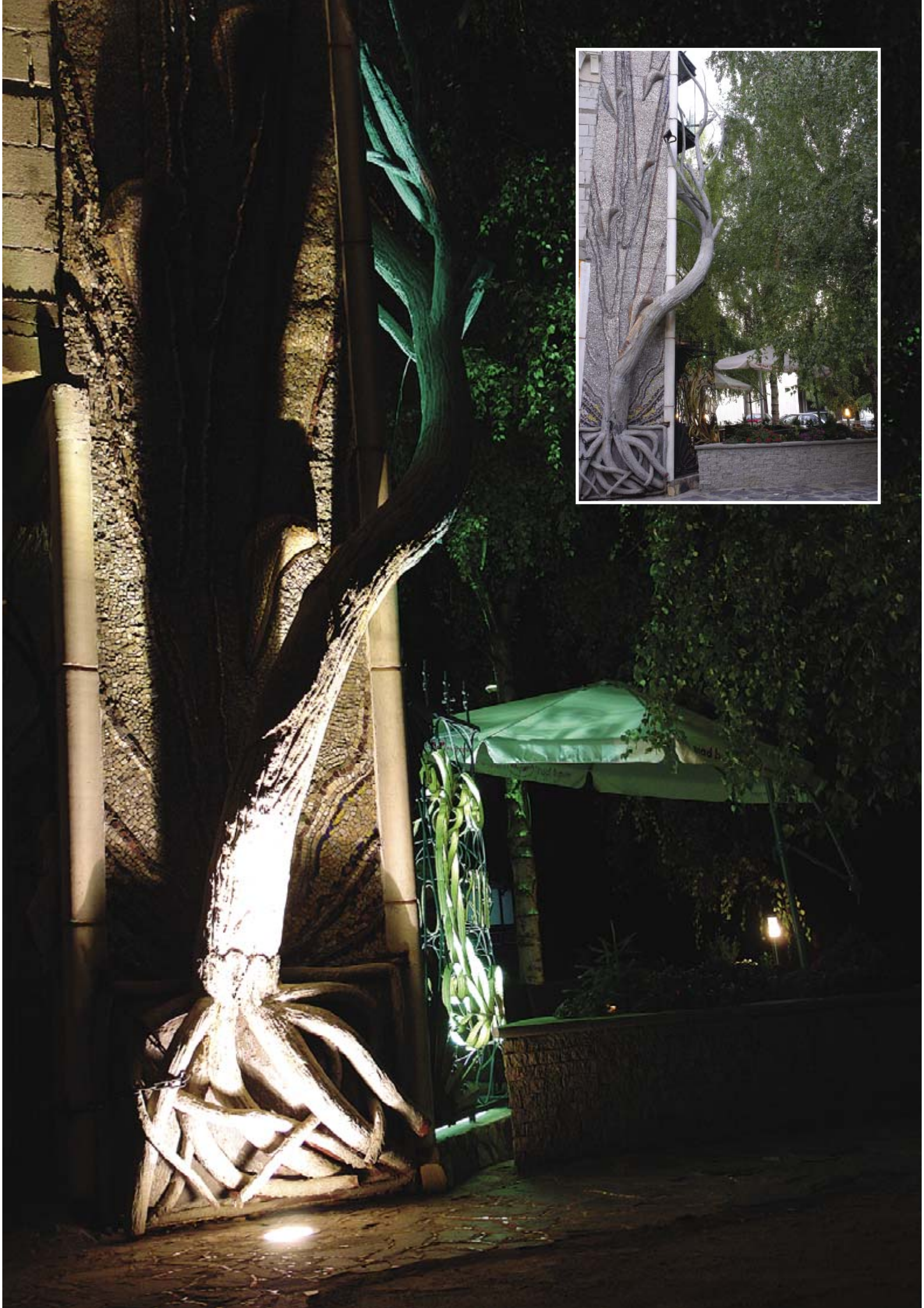

Коренот на дрвото на животот е почетокот на авторското дело и има најголема важност бидејќи без него не би ни постоела вечноста. А преку дрвото на животот постои и бесконечноста и животот што никогаш не престанува и по сите нас кои доаѓаме и си одиме на ваков или онаков начин од овој свет. Корен тешко се создава, но лесно се уништува. Затоа треба да се негува, а не да се откорнува. Овој корен е закатанчен и никогаш не треба да се отвора. Неговото отворање, значи и негово откорнување. Тој е сместен точно на местото каде што и треба да се издигне дрвото на животот што го држи објектот што тука треба да постои вечно. А овој објект може да биде вечен само ако не се уништи неговиот корен и затоа не го отворајте, не го отуѓувајте.

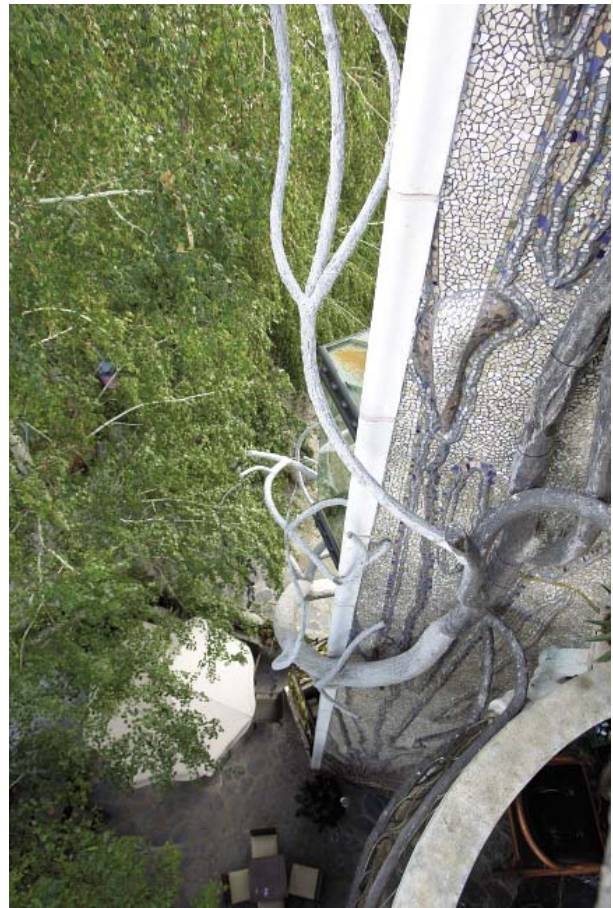

The root of the tree of life is the beginning of the author's work and it has the greatest importance because without it eternity would not exist. The tree of life makes the existence of infinity possible, the existence of life which never ends, even after all of us who come to this world and leave it in one way or another. A root is difficult to be created, but it is easily destroyed. Therefore, it needs to be cared for and not to be hollowed out. This root is padlocked and it should not be opened. Its opening would at the same time mean its hollowing out. It is placed exactly on the same spot where the tree of life is to erect and it sustains the object that should remain here forever. This object can only be here forever if its root is not destroyed, so do not open it and do not alienate it.

Дрвото на животот е дрвото кое со сите свои сили надворешно и внатрешно го држи објектот. Го потпира максимално, во сите делови, и нема да дозволи никој да го уништи. И како што дрвото е живот, така и самиот објект во него е жив и ќе живее во духот на творецот кој со целата своја енергија го направи невозможното - возможно.

The tree of life is the tree that sustains the object with all its strength, on the inside and on the outside. It supports it supremely, in all its parts, and it will never allow anyone to destroy it. As the tree represents life, so does the object inside of it; it is alive and it will remain living in the soul of the creator who has used all his energy to make possible what was thought to be impossible.

Оградата на лифтот ја покажува годината на започнувањето и завршувањето на објектот. Цели пет години и пет месеци, петнаесет работници секојдневно со мене и со Господ Бог на помош, непрестано работев напорно. Не знаеја што ќе работат ни наредниот час ниту пак наредниот ден. Секој ден учеа нешто ново. Секој час поминат на работа, беше за нив учење нов занает, што го учеа на самото место од својот учител - творецот на делото кој и самиот не знае како сето ова го создава.

The board fence of the elevator displays the year of the outset and of the completion of the object. Fifteen workers, accompanied by me and by God's help, have been working on it hard, day and night, for five whole years and five months. They did not know what they were going to do in the next hour, not to mention the next day. Each day they would learn something new. Each hour they spent working, was learning a new craft for them, the craft that they were being taught on the spot by their tutor - the creator of the work, who did not even know how he was creating it himself.

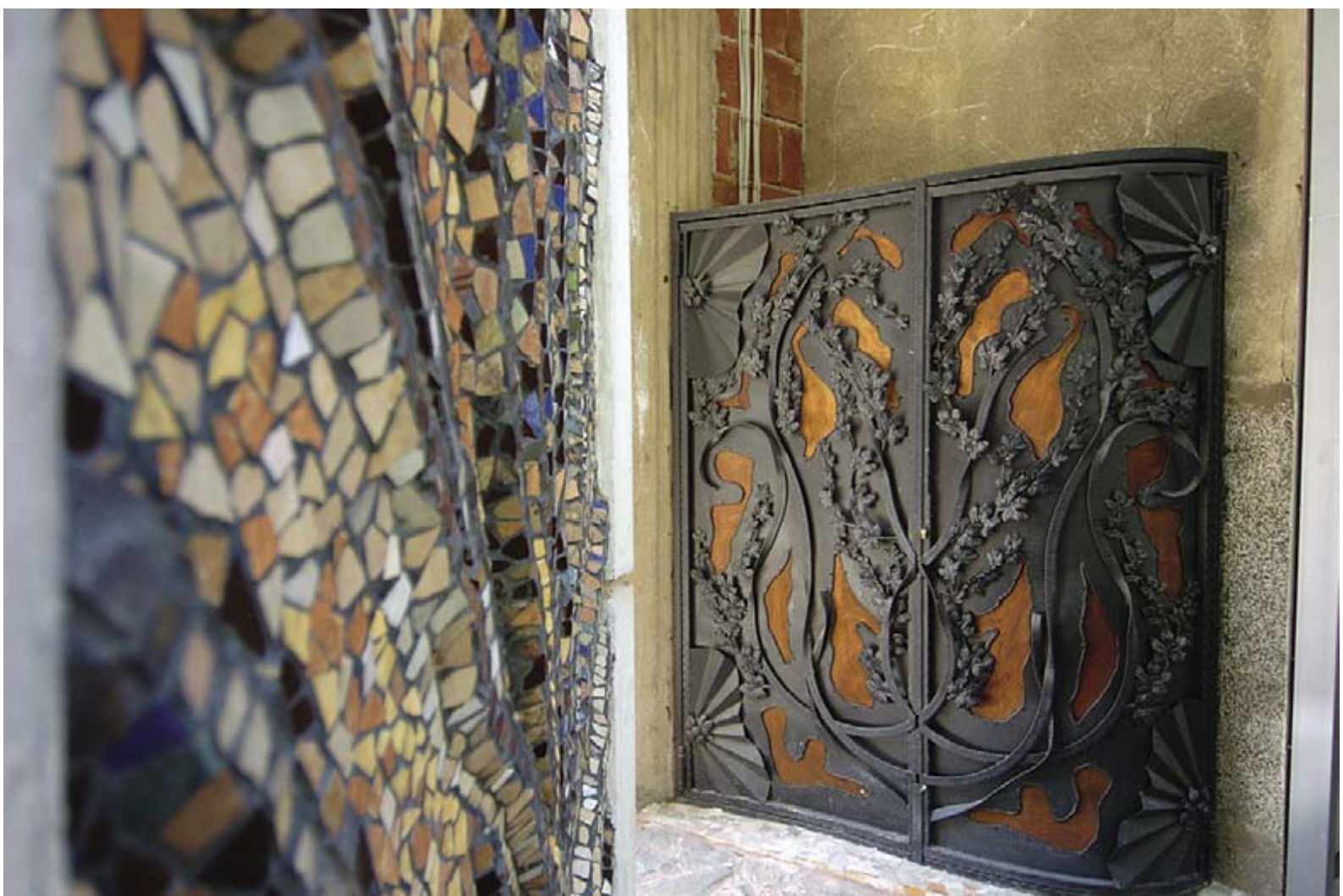

Oградата на моторот на лифтот покажува дека во секој дел, потребен за објектот, е внесена енергија за да биде творбата оригинална во својата оригиналност.

The board fence of the elevator's engine shows that in each part which constitutes the object there is an amount of energy put in, which makes the creation original in its originality.

Ламелата на лифтоот е составена од шеснаесет солзи и ги симболизираат шеснаесетте зраци од сонцето македонско. Завиткани во дрвото на вечноста, осум зраци од едната и осум од другата страна, ја грееле, ја греат и ќе ја греат секогаш и засекогаш Македонија. Низ самите зраци продолжуваат прави линии кои го претставуваат знамето на Македонија. Од другата страна има една експлозија над коренот, означена со жолта боја која ги фрла и зраците на сонцето и зраците на знамето. Од огнот, жолтата боја, до бесконечноста, сината боја, со македонското знаме и македонското сонце - да биде вечна Македонија.

The elevator's supporting U-shaped shaft consists of sixteen teardrops that symbolize the sixteen beams of the Macedonian sun. Enfolded within the tree of eternity, eight beams on one side and eight beams on the other side have always warmed, still do and will always continue warming Macedonia. Emerging out of the beams, there are straight lines that represent the Macedonian flag.

On the other side there is an explosion above the root, colored in yellow, which throws away both the beams of the sun and the beams of the flag. From the fire, the yellow color, to infinity, the color of blue, with the Macedonian flag and the Macedonian sun - may Macedonia be everlasting as well.

ОБЩ ОБЪЕМ Е ЕКСТЕРИЕРНО И ИНТЕРИЕРНО РАБОТЕН БЕЗ ПРОЕКТ ПРТЕЖ И БИЛО КАКВА СКИЦА ЗА ИНСПИРАЦИЈАТА НАЛИЦА НА Е КНИГА БЕСКОНЕЧНОСТ ВО КОЈА ДЕТАЛНО Е ОБЈАСНЕТО ОД СТРАНА НА АВТОРОТ ЗОРАН ИЛИЕВ.

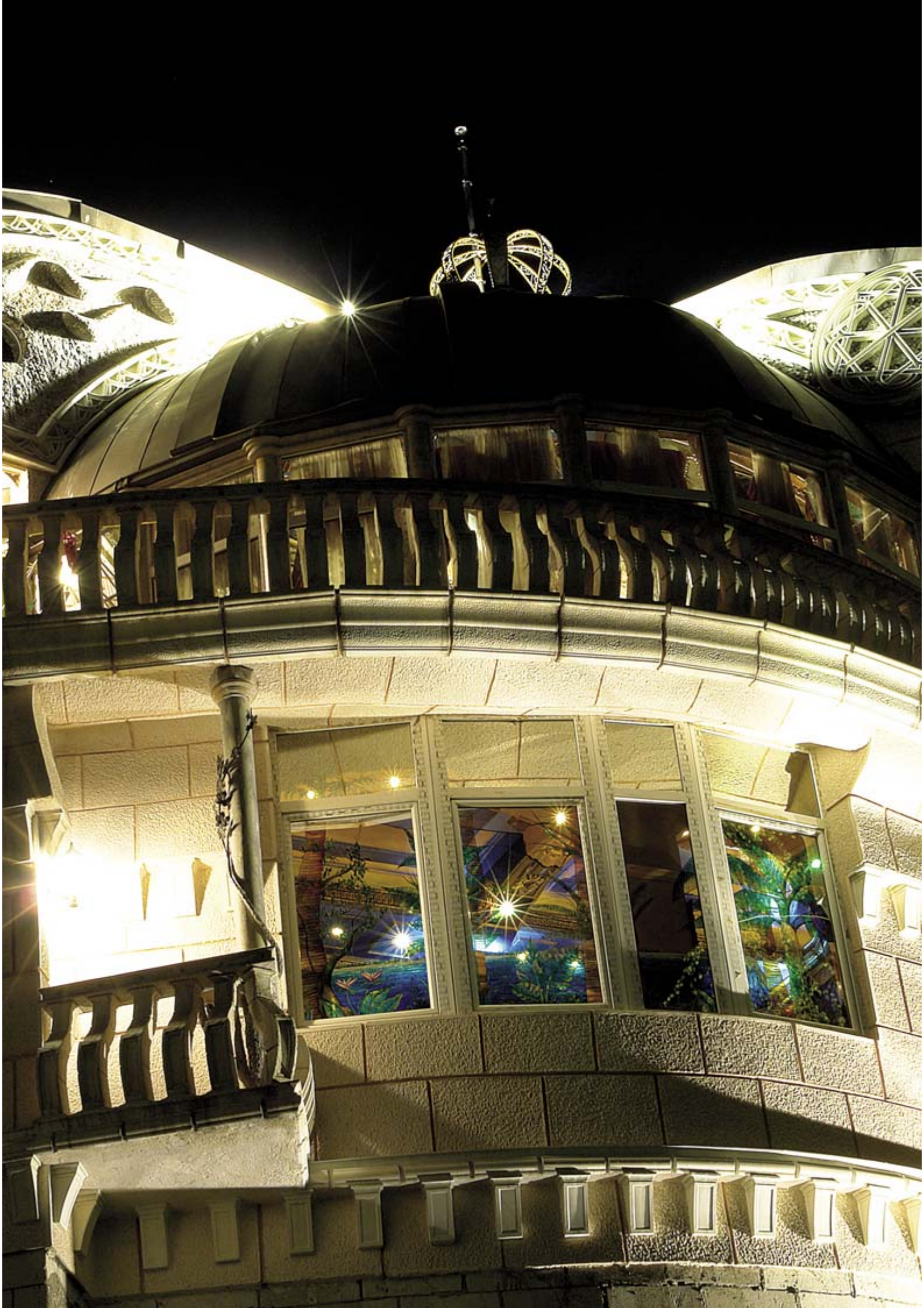
Влезната порта на лифтоот го носи натписот: "Овој објект е екстериерно и интериерно правен без проект, цртеж и каква било скица. За оваа инспирација напишав книга под наслов "Бесконечност" во која детално е објаснета.

Натписот е изработен на цементна плоча во самиот почеток на градењето на објектот и го чекаше крајот за да биде закачен. Текстот на натписот потврдува дека некој однапред тргнал по својата цел и без да се поколеба, издржал до крај достоино да го одржи својот збор и да го оствари своето животно дело. Тоа дело го направив со цел сите да го гледаат и да уживаат во него, но и да покажува дека и други што можат многу повеќе да направат треба да остават нешто зад себеси. Така ќе дадат белег на своето постоење и големина, а ќе се гордеат генерациите нив.

The entrance of the elevator has the inscription: "This object has been created, both externally and internally, without a project, a sketch or any other kind of draft. For this inspiration I have written a book under the title of "Infinity", where everything is explained in detail.

The inscription had been made on a monolithic board from the beginning of the object's construction and it waited for its completion to be placed there. The text of the inscription confirms that somebody had headed for his goal and, without hesitancy, endured to the end in order to keep his word and to fulfil his work of life. I have created this work so that everybody could watch it and enjoy it, but also to indicate that all the others who can make much more should leave something behind them as well. Thus they would leave a mark of their existence and their greatness, and they would make the successive generations proud.

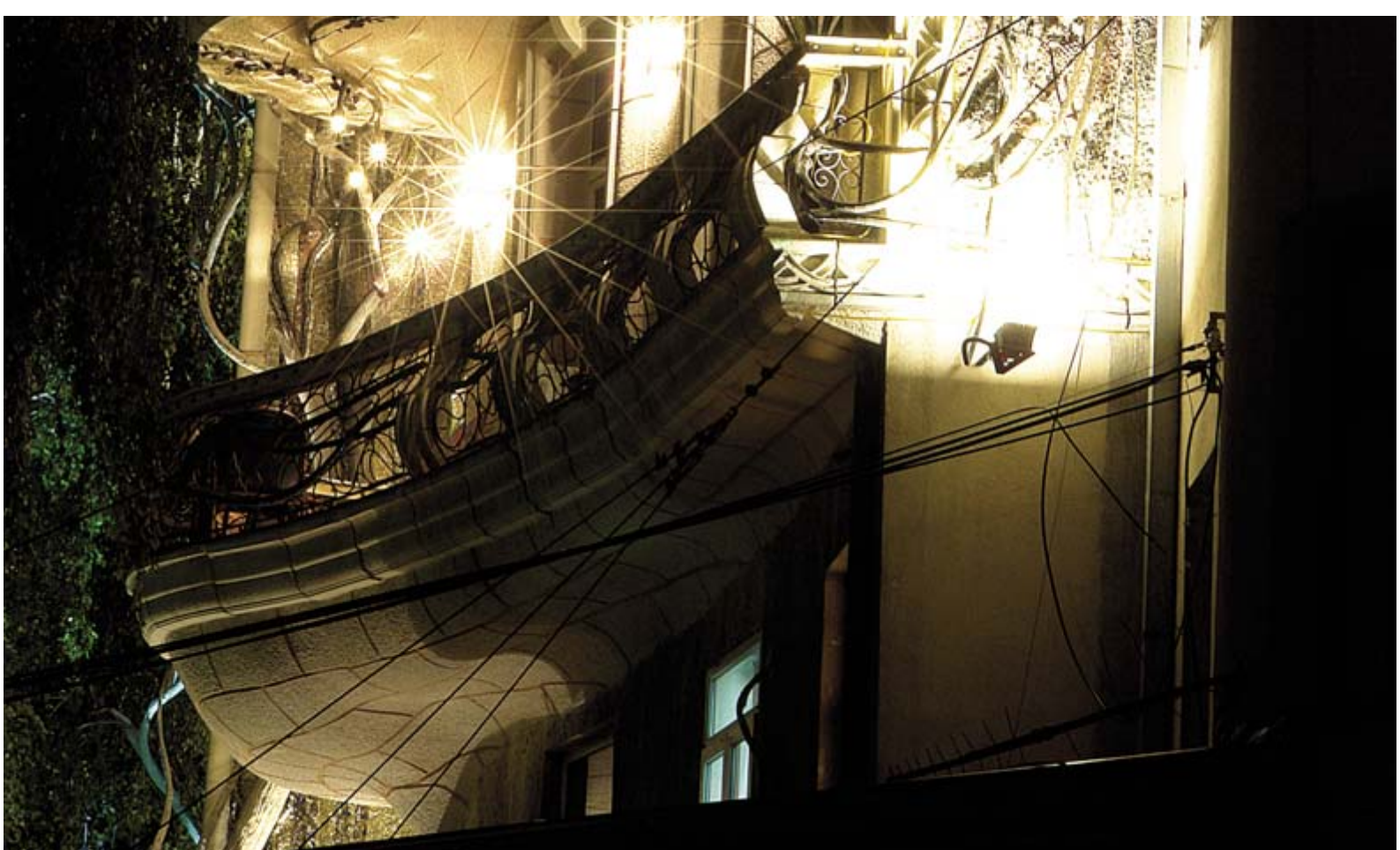

Круната е симбол со којашто е крунисан овој објект за да биде вечен. Поставена е точно над православната купола. Александар Македонски е на левата страна, јава на својот Букефал, огреан од зраците на своето сонце. Стариот Завет е симболот којшто го сретнав на македонската црковна порта од XIV век и треба да прикаже нешто многу старо и минато. Сепак, неговото значење го дознав пред самото завршување на објектот. (Вид. објаснување на слика број 33)

The crown is the symbol that crowns this object to be eternal. It is placed exactly above the orthodox cupola. Alexander the Great is on the left side, riding his Bucéphal, sunlit by the beams of his sun. The Old Testament is the symbol I saw once on a Macedonian church door from the 14th century and it represents something past and very old. However, I found out its meaning right before the completion of the object. (See explanation for picture number 33)

Гледан од овој агол, објектот прикажува “врзување” со старата архитектура. Балконите претставуваат продолжување на архитектурата на киното “Култура” што потсетува на архитектурата на старо Скопје пред земјотресот. Трите свода се присутни веднаш до киното “Култура” и десно од овој агол во истиот ринг. Така е максимално одговорено на прашањето како се врзуваме со градот. Сè друго што е изработено го претставува мојот оригинален стил на екстериер што го работам од дното на својата душа и онака како што самиот го чувствувам. Секој технички недостаток на кабината е заменет и усогласен со оригинален дизајн преку којшто се изразени моите лични и творечки чувства. Замислата е објектот надворешно и внатрешно да прикаже три времиња: минато, сегашност и иднина. Врзувањето на старата и сегашната архитектура го претставува минатото. Двата круга на Стариот Завет го прикажуваат минатото пред крстот и ласерот којшто е насочен во една ѕвезда на иднината. Зраците, десно од кругот, само назираат и кажуваат дека нешто како целина е сокриено и делумно сјае. Тоа е дел од македонското сонце што целосно се гледа од друг агол, онака како што од мене е замислено. (Вид. објаснување на слика број 31)

Балконите се оградени со гранките на дрвото на животот. Целиот објект е изработен во меки сверни форми во секој правец за да не биде заморен при набљудување поради големата орнаментика и стилистика.

Врвот на објектот беше рамен и не смееше да ја надмине котата на дозволената висина. Оплеменет е со орнамент во којшто повторно е содржан првиот знак од едната од трите енигми поставени во екстериерот - две во гранките од балконите и третата на врвот. Петтиот знак е еден од шесте коишто сами се појавија во внатрешниот дел од интериерот, а откриени од неколку историчари на уметноста како и жена-новинар. Знаците се објаснети во понатамошните точки. Малиот балкон, не знаејќи, сме го изработиле идентично со количката на Александар Македонски. Тоа е моето “лично” место каде што излегувам од мојата спална соба. И покривот на лифтот е мотив од шлемот на Александар Македонски.

Бордурата која е изработена околу Стариот Завет е исто така орнамент од македонска порта од XIV век од кога е копиран и самиот Стар Завет. Екстериерот е спој на минато, сегашност и иднина со врзување на рингот каде што е поставен и комплетиран на оригинален начин од моите чувства спрема градот Скопје и Република Македонија. Екстериерно, зданието прикажува семакедонски објект.

Внатрешниот простор е изработен во “духот” на мојата фамилија во секој сегмент и во зависност од намената на просторот. Решенијата се спој на практичност, техника, уметност. Оригиналноста е застапена според моите лични чувства за тој спој. Просторот е изработен во над 30 композиции објаснети на различен начин.

Viewed from this aspect, the object represents a “link” with the old architecture. The balconies are sequels to the architecture of the “Culture” cinema, which reminds of the architecture of old Skopje before the earthquake. There are three arches right next to the cinema “Culture” and also to the right of this angle in the same ring. Thus, the question of how we make a connection with the city is maximally given an answer to. Everything else that has been manufactured here represents my original style of exterior, which I possess within the bottom of my soul, and I do everything the way that I feel it. Each technical imperfection of the cabin has been replaced and coordinated with an original design through which my personal and creative feelings have been expressed. The idea of the object is to indicate, both externally and internally, three periods of time: the past, the present and the future. The bond between the old and the new architecture represents the past. The two circles and the Old Testament show the past before the cross and the laser which is directed towards a star of the future. The beams, on the right side of the circle, only glimpse to indicate that something as a whole has been hidden and it shines only partially. That is part of the Macedonian Sun which can be seen as a whole from a different angle, in the way that I had envisaged it. (See explanation for picture 31)

The balconies have been fenced by the branches of the tree of life. The whole object has been created in soft spherical shapes in every direction, so that it would not be tiring for the eye due to the rich decoration and stylistics.

The top of the object was flat and it was not supposed to exceed the level of the acclaimed height. It has also been ornamented with the first token from one of the three enigmas placed in the exterior - two of which are in the branches of the balconies and the third one is on the top. The fifth symbol is one of the six that have appeared by themselves in the interior, later discovered by several art historians and a woman journalist. The symbols are explained further in the text. Without knowing about it, we have made the little balcony identical with the cart of Alexander the Great. That is my “personal” place, where I come out from my bedroom. Even the roof of the elevator is a motive of Alexander the Great’s helmet.

The board made around the Old Testament is also an ornament from a Macedonian door from the 14th century, the same period when the Old Testament has been copied from. The exterior is a link between the past, the present and the future, by bonding the ring where it is placed and completed in an original way by my emotions towards the city of Skopje and the Republic of Macedonia. Externally, the building presents an all-Macedonian object.

The internal space has been made in the “spirit” of my family, in each segment, depending on the function of the room. The solutions are a mixture of practicality, technique and art. Originality is present according to my personal feelings for that mixture. The space has been constructed in 30 compositions explained in a different way.

Патосот на лифтот е шестиот по ред знак што се појави пред да биде завршен објектот. Кога го започнав си реков: - Овој објект ќе го почнам и ќе го завршам онака како што ме водат чувствата. Бев сигурен дека можам, едноставно го знаев тоа и мислам дека тоа и го докажав. Реков дека нема да отворам книга за помош и потсетување, без цртеж и без слика, туку сам според моите мисли ќе го создавам. Кога го работев последниот интериер во лифтот немав "вистинска" идеја за патосот. Претходно во спалната соба изработив два папагали од стакло. Ги гледав од една сликовница за нивните бои да бидат пореални. Пред да го почнам мозаикот во лифтот на еден од работниците му реков: - Дофрли ми ја книгата со папагалите! - мислејќи дека ќе добијам некоја вистинска идеја. Во моментот кога погледнав нагоре, ги видов зраците по ламелата поставени уште пред три години. Помислив: ако ги спојам сите овие зраци ќе добијам пропелер и всушност, ако врти, ќе создава енергија што ќе го движи лифтот. Тоа се случи во мојата мисла за една секунда. Викнав: - Тоа е тоа, дајте ми ја цементната табла! Веднаш направив шаблон и ја нацртав сликата која ги спојуваше сите зраци на моето замислено сонце. Околу тоа нацртав и едно јаже врзано во јазол, бидејќи на лифтот во основата му требаше дополнување за да биде комплетирана сликата. За неколку часа го нацртав тоа, ги определив боите и почнавме да го изработуваме. Следниот ден преку телефонот ме побара човек кој многу знаеше од историјата на уметноста и од мене беше информиран за претходните пет знака.

- Ало, Зоки! Имам еден знак да ти покажам, долго време го барав и конечно го најдов на една слика, дојди да го видиш! Отидов кај него и ми ја покажа сликата. Се изненадив по шести пат! Тоа беше истиот знак што претходниот ден започнав да го работам! Пред тоа и историчарот на уметноста ме убедуваше дека ќе ми се појави и шести знак. Не му верував, а ете, се случи. Целиот се наежив и го прашав:

- А што значи, всушност?

- Тоа е сонцето на вечноста, стар знак од времето на античките Македонци што симболизира вечен живот. Припадниците на македонската античка војска тој знак го ставале на своите штитови како заштита од несреќа. Каде го постави?

- Во лифтот!

- Ете, сè дојде на свое место, се поклопи сонцето на вечноста со дрвото на вечноста.

А зошто шест знака, куќата е завршена? - го прашав историчарот.

- Шест затоа што имаш шесто сетило. Меѓу твоите две очи ти го имаш и третото око. Тоа ти ги објаснува и кажува сите работи!

На ова до ден денешен немам одговор, ама можам да се заколна дека сè е како што пишувам и ова е објаснувањето на шестиот знак.

The floor of the elevator is the sixth symbol that occurred before the object was completed. When I started it, I thought to myself, "I'll start and finish this project the way my feelings guide me". I was sure I could do it, I simply knew it and I think I have proven that. I promised myself that I would not refer to a book for help, that I would have neither a sketch nor a draft done, and that I would create everything alone according to my own ideas. While I was doing the last interior in the elevator, I didn't have a 'real' idea about the floor. I previously made two parrots out of glass in the bedroom. I was watching them from a picture book to make sure their colors were more realistic. Before I started doing the mosaic in the elevator, I told one of the workers, "Pass me the book with the parrots!" thinking that I would get a real idea. At the moment when I looked up, I saw the beams over the elevator's U-shaped shaft, placed there three years ago. I thought to myself, "If I join these beams, I would get a propeller and, in fact, if it circulates, it would create energy to move the elevator". It crossed my mind in only one second. I yelled, "That's it! Give me the concrete board!" I made a pattern immediately and I drew a sketch that linked all the beams of my imagined sun. Around that I drew a rope tied in a knot, because the elevator in the base needed something additional to complete the picture. In a few hours, the sketch was made, the colors were chosen and we started working on it. The next day I received a phone call by a man who knew a lot about the history of art and whom I had told about the previous five symbols.

- "Hello Zoki! I have a symbol to show you", he said, "I've been looking for it for a long time and I've finally found it in a picture. Come and see it!"

I went to his place and he showed me the picture. I was surprised for the sixth time. It was the same symbol I had started doing the day before! Before this happened, the art historian was trying to convince me that a sixth symbol would appear. I did not believe him at the time, but it really happened. I got the shivers and I asked him

- "What does this mean?"

- "It's the Sun of eternity, an old symbol from the period of Ancient Macedonians, which symbolizes eternal life. The soldiers from the Macedonian ancient army used to put this symbol on their shields to protect them from misfortune. Where have you put it?"

- "In the elevator!"

- "There, now everything has come in its place. The sun of eternity coincidentally appeared within the tree of eternity".

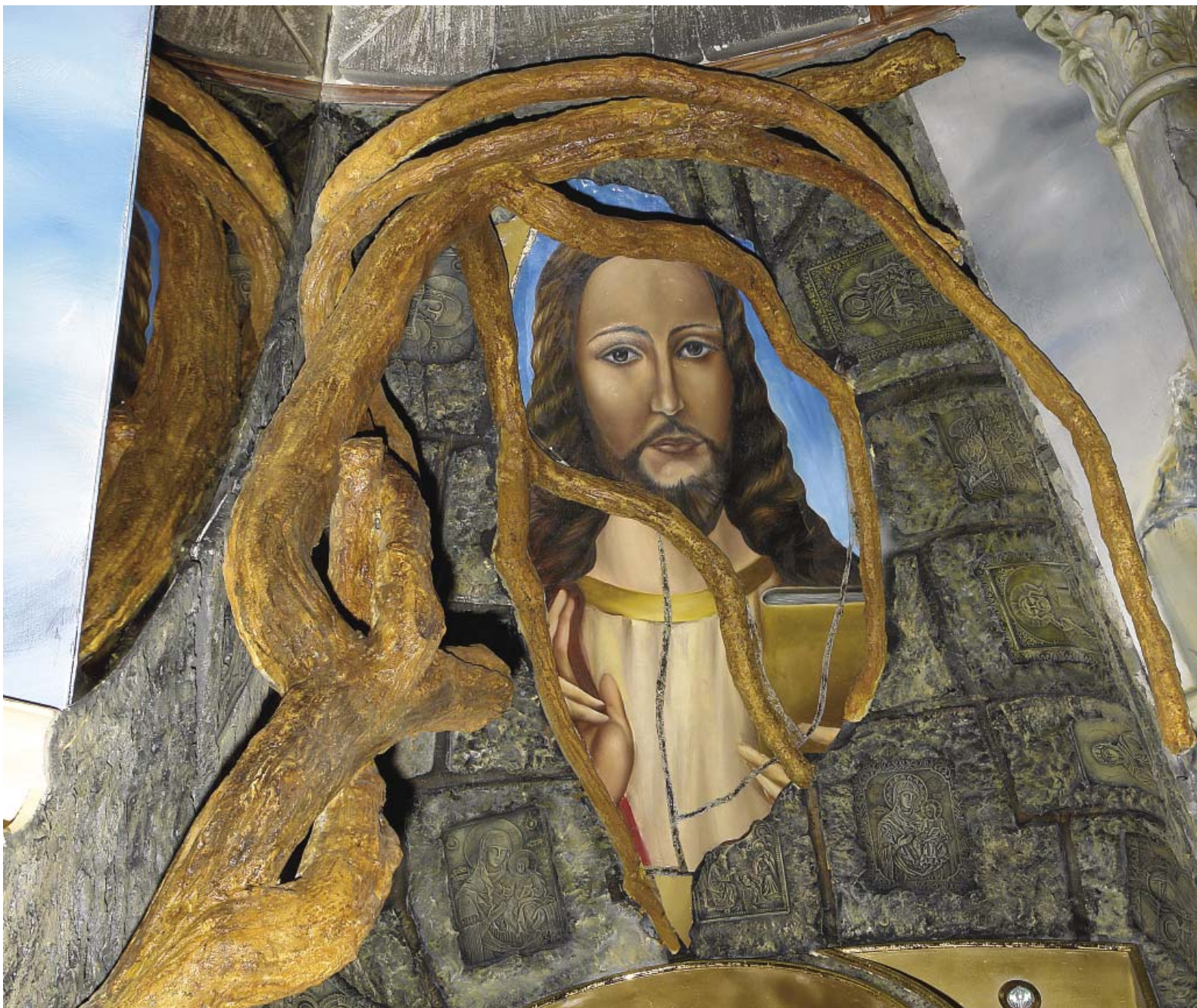
- "But why six symbols? Does that mean that the house is completed now?" I asked the historian.

- "Six because you have a sixth sense. Between your eyes, you have the third eye. It tells and it explains everything to you!"

I still don't have an answer to this, but I can swear that everything I write here is true and that this is the explanation for the sixth symbol.

Кога ќе се излезе од лифтот два чекора напред, со вртење од 180 степени и поглед угоре, над лифтот се забележува дрвото на животот како влегува во внатрешноста на куќата и во иконостасот. Наоколу се насликани сите светци, а одозгора на небото е Исус бог. Тој ги чува сите светци под своја закрила и славата на нашата куќа што треба да биде вечна. Под сводот е Исус Христос, воскреснат од Тајната вечера, а во позадина е изработена распукана карта на Македонија. Под нејзините пукнатини е насликано злато што претскажува дека оваа е богата земја и кога тогаш пак ќе се соедини.

Making two steps out of the elevator, turning by 180 degrees and looking upwards, above the elevator, one can notice the tree of life entering the inside of the house and in the iconostasis. All the saints are pictured around, and Jesus Christ is above in the sky. He guards all the saints under his wing, and the glory of our house that should be eternal. Jesus Christ is under the arch, resurrected from 'The Last Supper', and in the back there is a ruptured map of Macedonia. Gold is pictured under its cracks to show that this country is rich and that it will be reunited one day.

REGENCY WORTHINGTON HOTEL

v

t

i

n

i

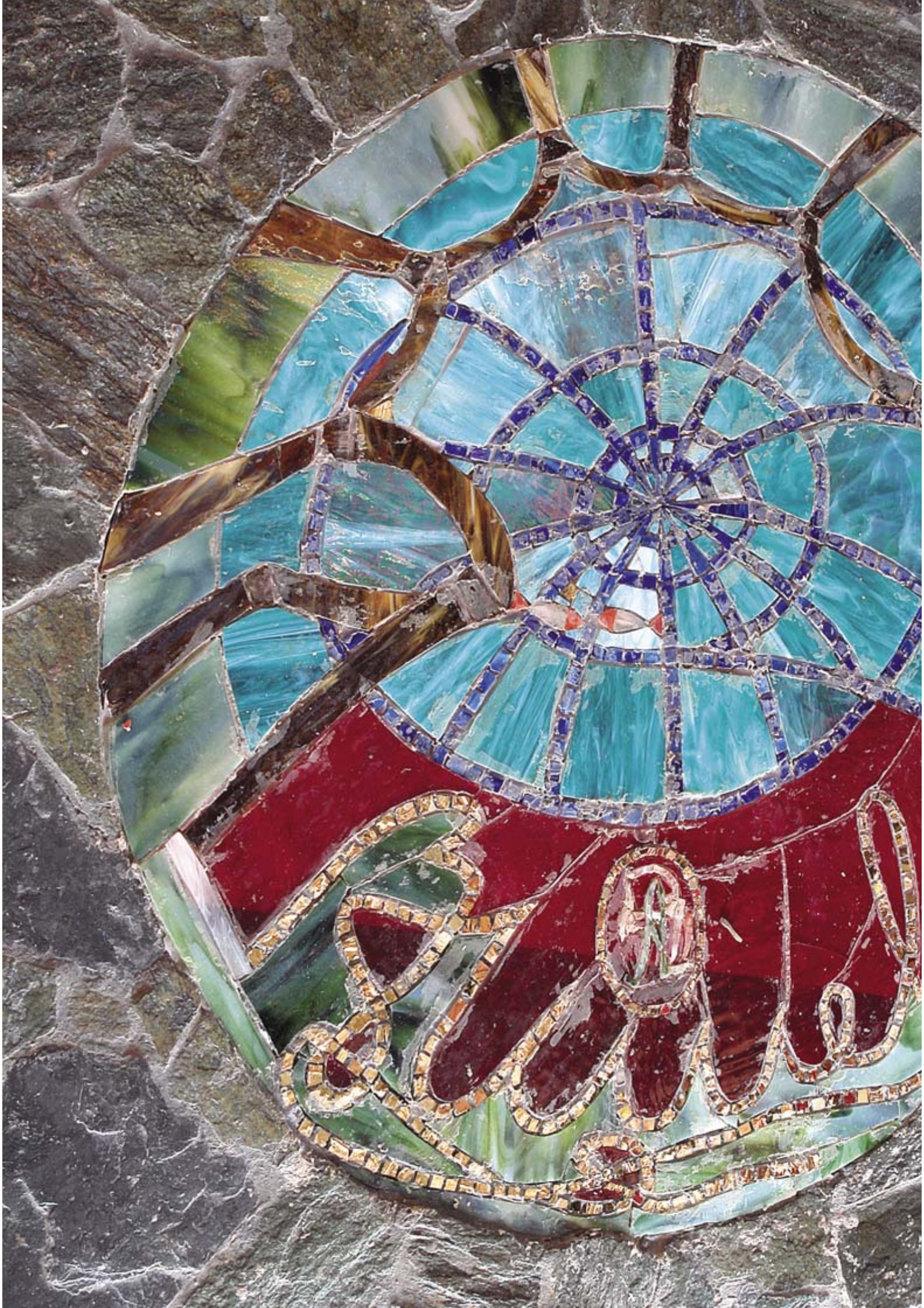
f

n

i

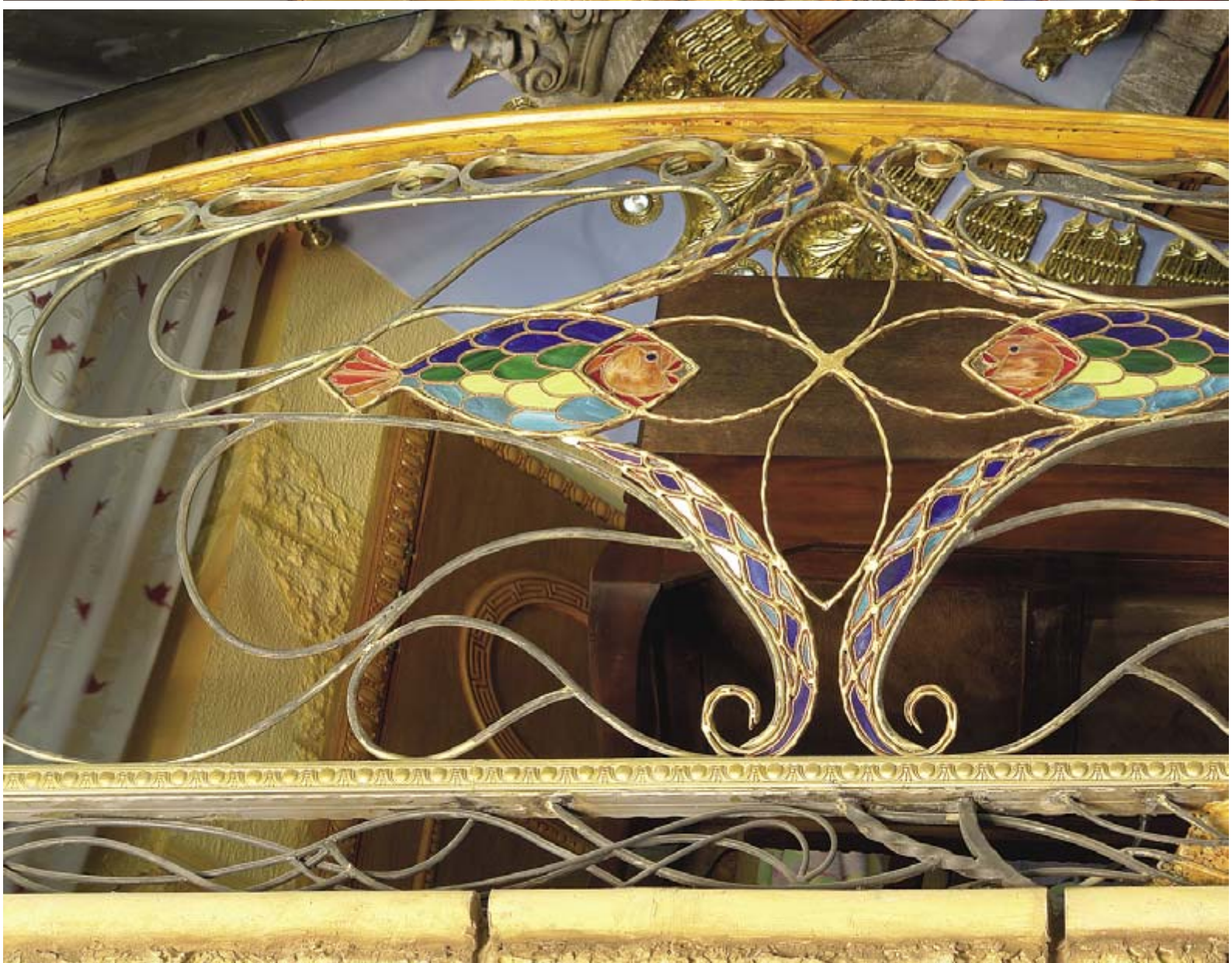

“**Б**есконечността” е моето најголемо дело и лично го создадов. Тоа е спој на три времиња, мојата фамилија, надреализмот и трансформирањето на еден во друг дел со што на оригинален начин сакам да ја прикажам таа целина. Во ова дело се појавуваат четвртиот и петтиот знак точно на местата на кои треба да бидат. Всушност, ова е една слика во многу димензии и тешко е да се види без да биде објаснета. Започнува од стаклената точка. Во точката постои графички приказ на целата слика и нејзината суштина. Трите неба што се спојуваат во едно, двата бога со каменот, трите ангели, осумте столбови, двата знака на риба, Дали и бог Исус над сите. Од стаклената точка се движат потоци од зелени камења што стигаат до осумте столбови, а во математиката осумка свртена хоризонтално, вака ∞ , има исто значење и претставува бесконечност. Преку сводовите, конзолите со стакло и каскадата што ги спојува сите три нивоа во просторот, осумте столбови продолжуваат во друга димензија на куполата. При тоа, првиот столб влегува во куполата и над него седи ангел. Вториот е со свод што е сплет со куполата и исто така влегува како и третиот. Четвртиот и петтиот столб излегуваат обратно, надвор од куполата, шестиот поминува во слика и се трансформира. Седмиот столб е дел од сликата, а осмиот ја напушта куполата којашто ја прикажува сегашноста и заминува угоре во бесконечността. Овој столб е осмицата - клучот на целото дело. Овде минатото е самиот патос и каменот, сегашноста се боговите и ангелите коишто ја претставуваат мојата фамилија и некој рај во кој живееме. Иднината е осмиот столб со последното небо и ангелот, мојот најмал син и тој продолжува. Двата бога сме јас и мојата госпоѓа, кои држејќи го светиот камен ја осветлуваат нашата среќа. Двете риби што се појавија точно на мојот балкон каде што е сместено моето работно биро, се пронајдени од историчарот на уметноста. Кога го правев балконот, во средината обликував некоја ѕвезда за која бев сигурен дека беше иста од сите страни. Но подоцна открив дека налево и надесно се две риби со опаш и глава коишто подоцна ги изработив во стакло, т.е. четвртиот по ред знак. Овде е и петтиот знак “Дали” поставен во центарот од каде што се гледа целиот спој на времињата. Тоа се иницијалите на моите три сина онака како што се родени. Овој знак го откри мојот шофер откако ги споевме иницијалите **Давид, Александар, Леонардо, Илиев**. Точно на местото на најголемото дело, прикажано во надреализам, се појави името на најголемиот уметник во тој правец - **Салвадор Дали**. Тоа е петтиот по ред откриен знак, посветен на моите деца. Ова дело со нивните иницијали ќе даде вечен печат на времето во коешто живеат. Дали е петтиот знак што е содржан во третата надворешна енигма на врвот на објектот.

“**I**nfinity” is my greatest work and I have created it myself. It is a mixture of three periods of time, my family, surrealism and the transformation of one part into another, by which I want to show this entirety in an original way. The third and the fourth symbol in this work appear exactly in the same place where they are supposed to be. In fact, this is a picture with many dimensions and it is very difficult to be seen without having been explained first. It starts from the glass spot. In the spot there is a graphical presentation of the whole picture and its essence. The three skies merging into one, the two gods with the rock, the three angels, the eight poles, the two symbols of fish, Dali and Jesus Christ above them all. Streams of green rocks flow from the glass spot reaching the eight poles and in mathematics the number eight (8) when rotated by 90 degrees clockwise has a special meaning, i.e. it represents infinity. Through the arches, the glass consoles and the cascade that links all three levels of the space, the eight poles transcend into another dimension of the cupola. The first pole enters the cupola and there is an angel sitting on it. The second one has an arch that merges with the cupola and it also enters it, the same as the third one. The fourth and the fifth pole “move” in a different manner, out of the cupola and the sixth one transforms into a picture. The seventh pole is part of the picture, and the eighth one leaves the cupola, which represents the present, and heads upwards towards infinity. This pole is the number eight (8) – the key to the whole piece. Here, the past is the floor and the rock; the present are the gods and the angels, which represent my family and the sort of paradise we live in; and the future is the eighth pole with the last heaven and the angel, my youngest son that goes on. The two gods are my wife and myself, holding the holy rock and lighting our happiness. The two fish that appeared exactly on my balcony, where my working desk is positioned, have been discovered by the art historian. When I was constructing the balcony, I made a star in the middle of it, which I was sure I had shaped equally on all sides. Later I discovered that to the left and to the right the picture formed two fish with fins and heads that I subsequently made in glass, i.e. the fourth symbol. Here is also the fifth symbol, “DALI”, positioned in the center from where one can see the mixture of times. Those are the initials of the names of my three sons in the order as they were born. This symbol was discovered by my chauffeur after we had joined the initials: David, Alexander, and Leonardo Ilievi. Exactly on the same spot of the greatest piece of work, presented in surrealism, the name of the greatest artist from that period – Salvador Dali appeared. That was the fifth discovered symbol in line, dedicated to my children, so that this piece of work with their initials would have an eternal signature. Dali is the fifth symbol contained in the third external enigma on the top of the object.

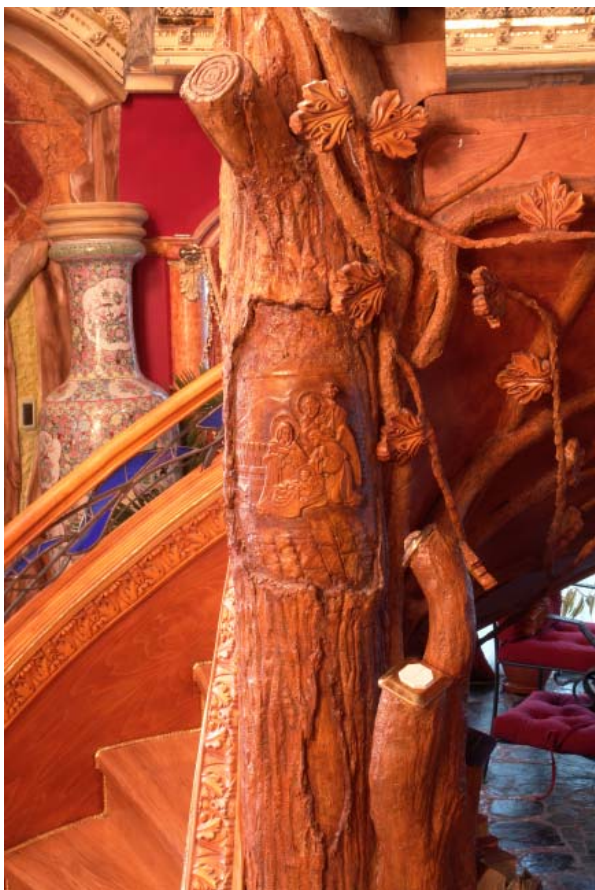

Скалата, поставена централно во дневната соба, е дел од ентериерот и исто така прикажува три времиња. Започнува со слободен стил, т.е. дрво на животот што го прикажува минатото, влегува во длаборезот, симболизирајќи ја сегашноста и продолжува со стакло што е иднината. Во долната зона има фонтана што е изработена како спој од камен, дрво и стакло, а од водата се хранат корените на дрвото.

The staircase, positioned centrally in the living room, is part of the interior and it also represents the three periods of time. It starts with free style, i.e. the tree of life, representing the past, then enters the woodcut, symbolizing the present and continues with glasswork, which is the future. In the lower zone there is a fountain manufactured as a mixture of rock, wood and glass, and the roots of the tree are nurtured by the water.

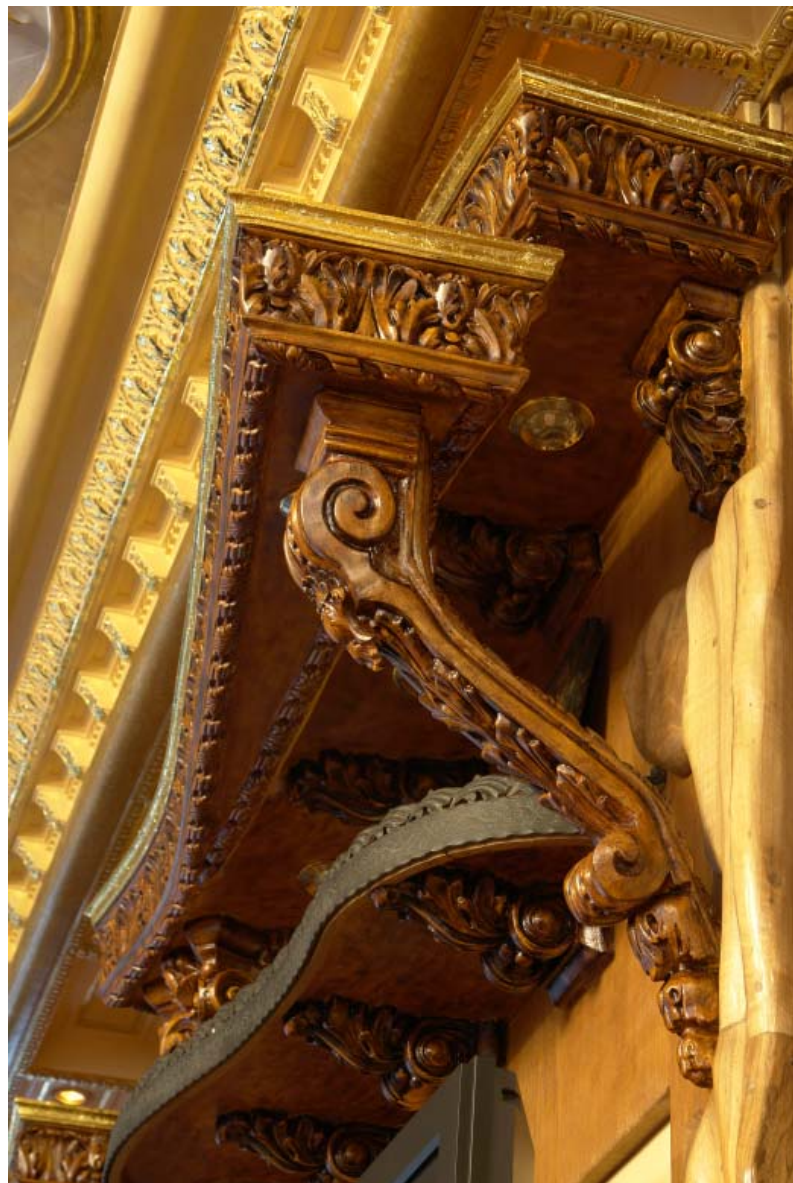

Витрина за домашно кино - уникатно дело во кое постои распукување на горниот капак и истиот се држи со конзола. Целта е оригинална изведба на ефектот на трансформацијата.

Showcase for home cinema – a unique piece of work in which there is a crack on the upper lid and it is held by a console. The purpose is original performance of the effect of transformation.

Слика на
фамилијата
која поминува
во дрво.

A picture of the
family which
transcends into
wood.

Плафон изработен од 17 неправилни геометриски слики (ромбови), идеално споени во своите агли што е неизводливо на цртеж.

A ceiling made of 17 irregular geometrical cubes (diamonds), brought together with their angles ideally, which is impossible to do in a drawing.

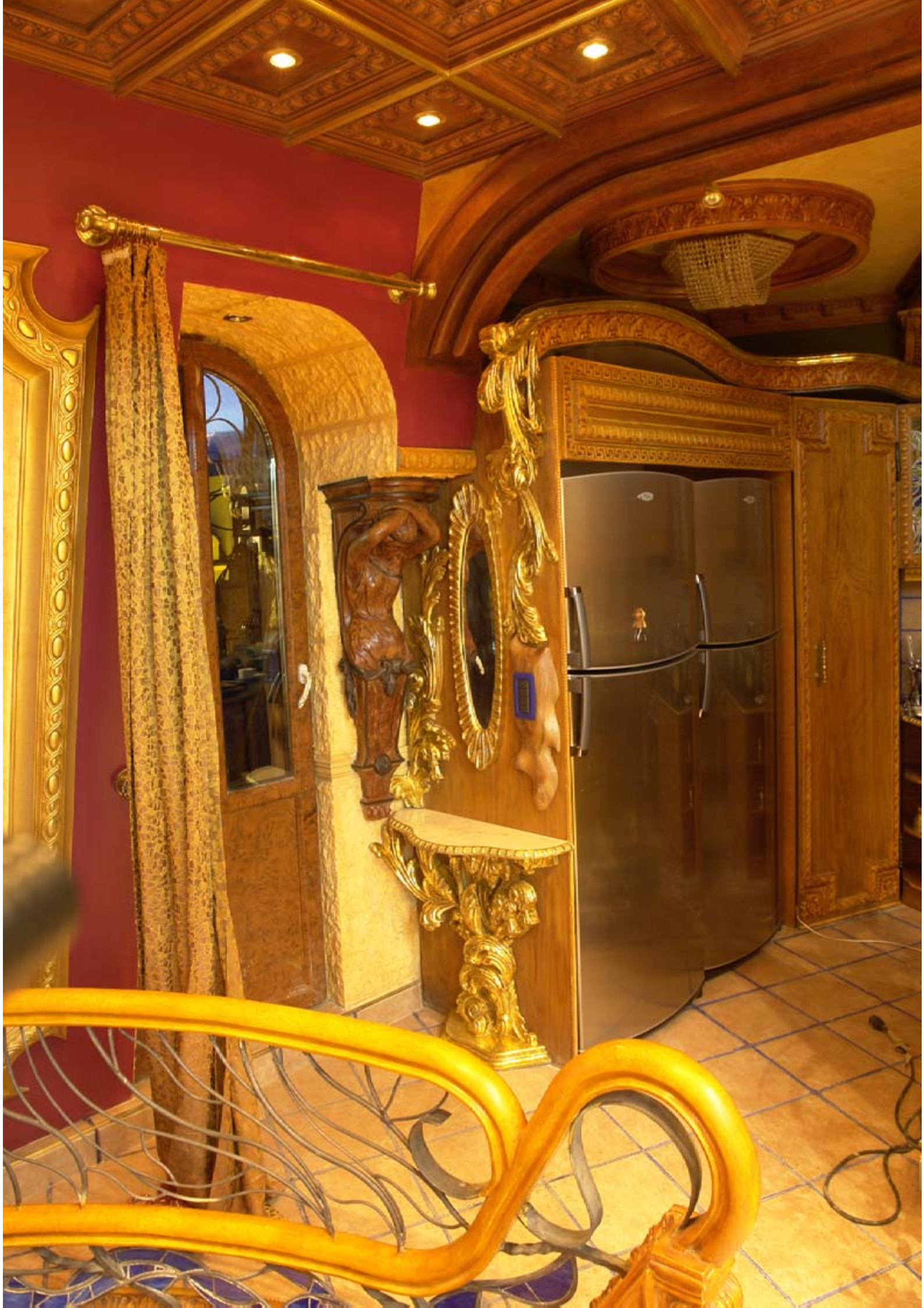
Cада "класика" со изглед што се трансформира во волшебна во долниот кат (поопширно е објаснето во сликата под број 30)

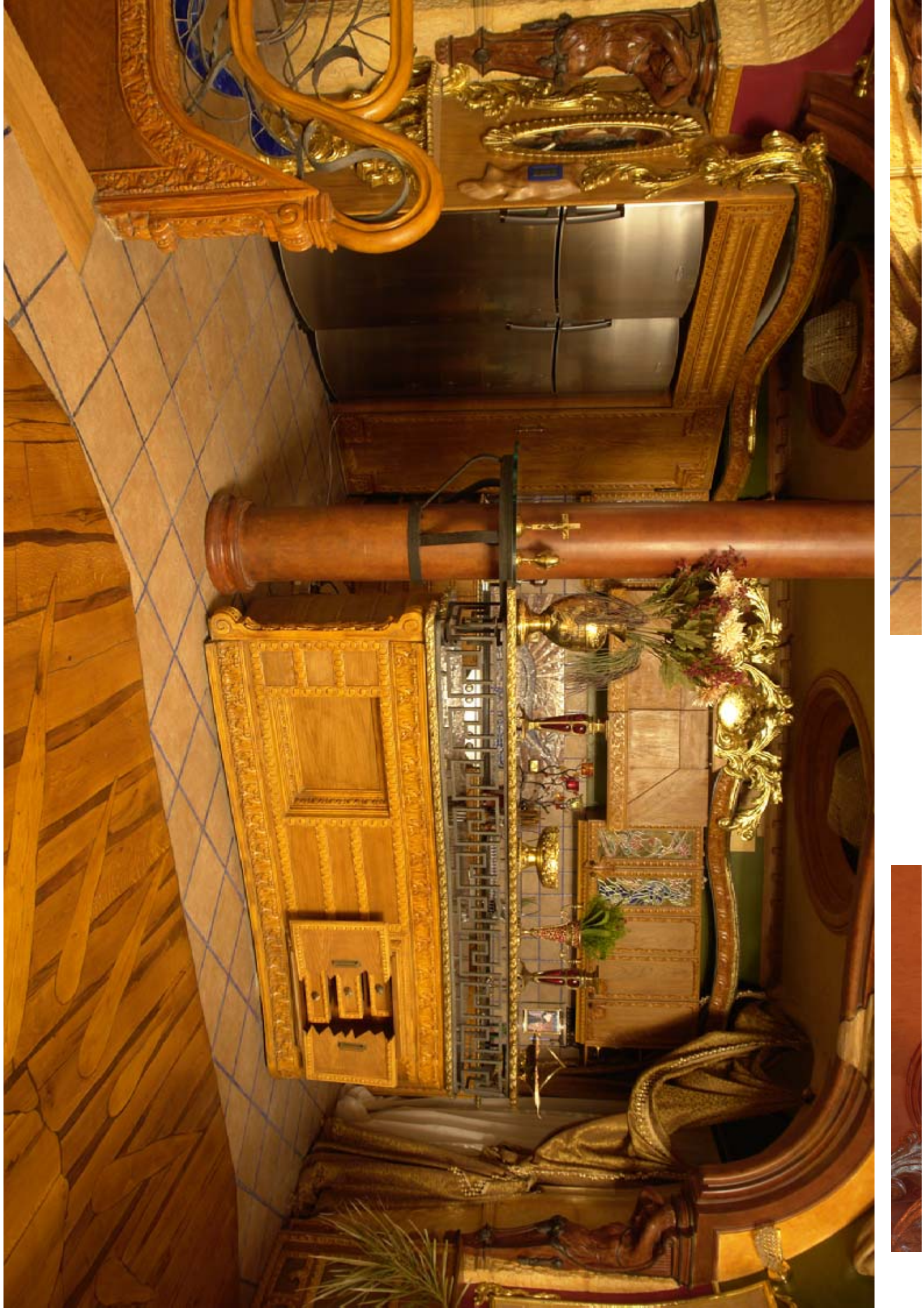
Statue "classic style" with an appearance that transforms into magical on the lower floor. (explained in detail in the picture number 30)

Кујна изработена рачно и вклопена во просторот заедно со неопходните елементи за функционирање. Карактеристичен белег над шпоретот е охридската пастрмка, насликана во мозаик, со шеснаесет точки во злато и позадина од сонцето и знамето исто како што постои и на ламелата на лифтот.

Нandmade kitchen, well adjusted in the room along with the necessary elements for functioning. A characteristic mark above the cooker is the Ohrid trout, pictured in a mosaic, with sixteen dots in gold and a sun and a flag as background, same as on the U-shaped shaft of the elevator.

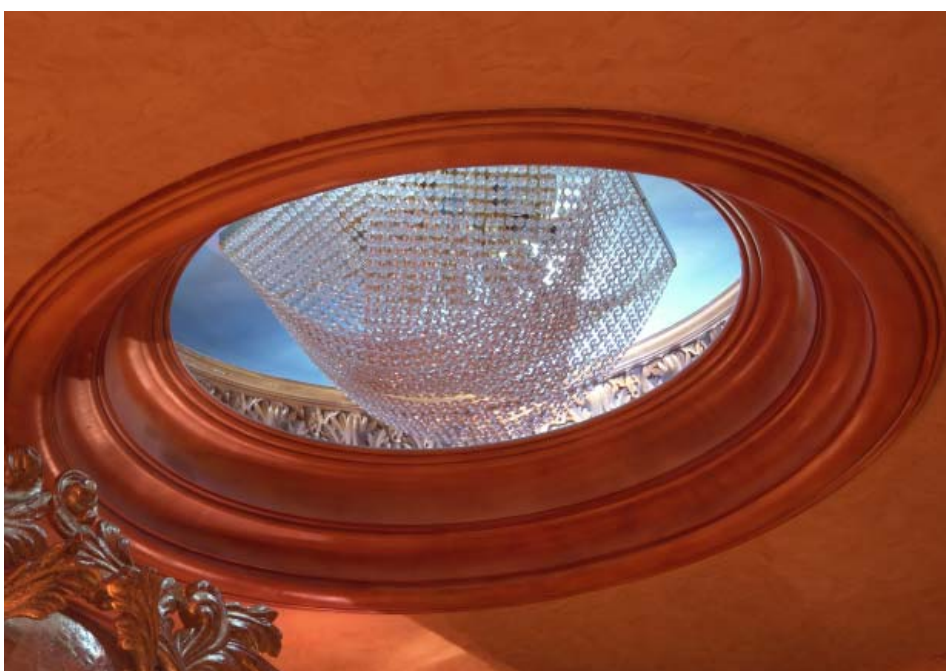

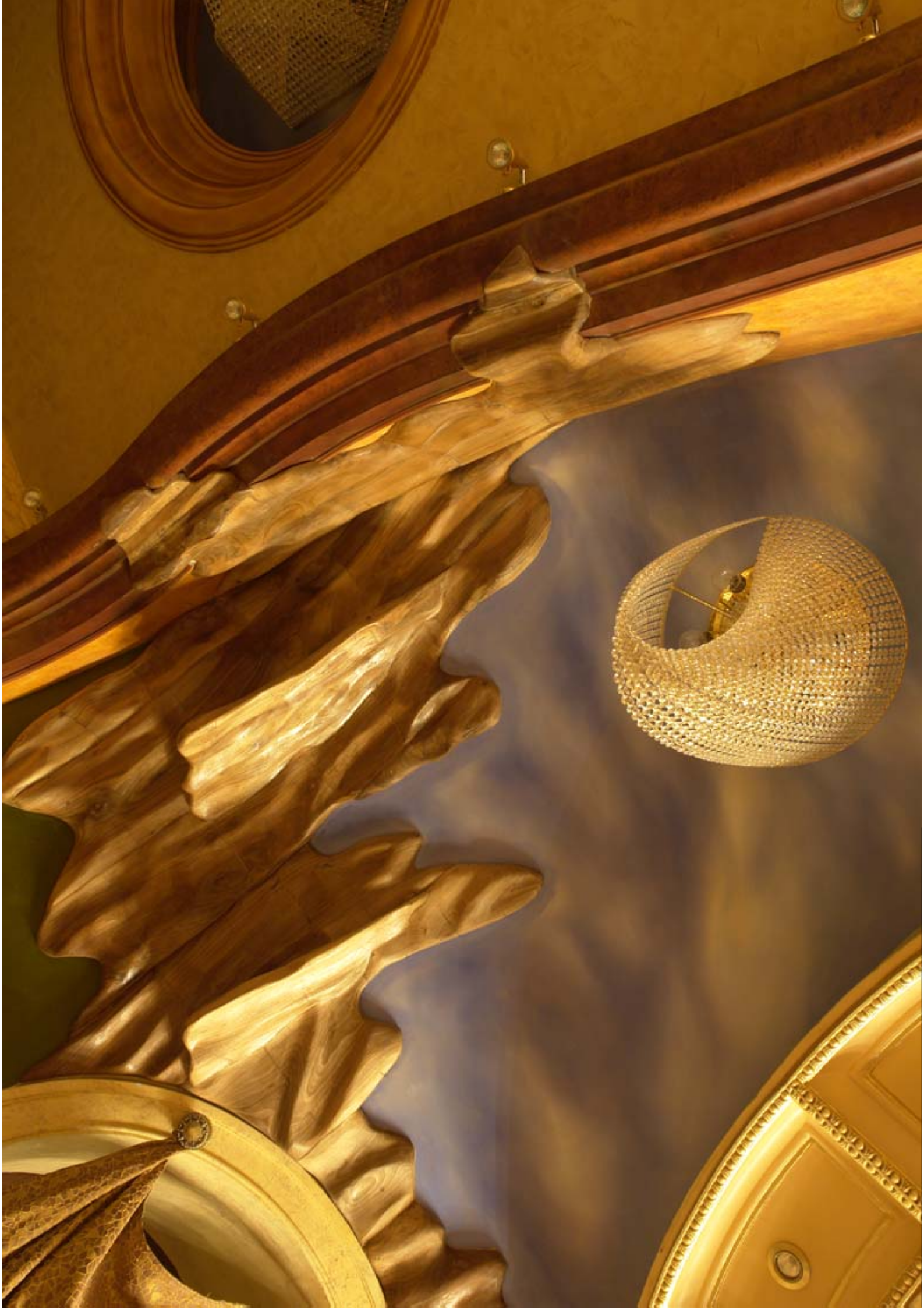

Шанк вклопен со кујната. Карактеристично е што има три скриени фиоки. Над него постои свод кој е свиткан во четири кривини и три правци и завршува со конзола облечена во железо.

Bar fitted in the kitchen. A special feature is the fact that it has three hidden drawers. Over it there is an arch, which is curved in four bends and three directions, and it finishes in a console covered in iron.

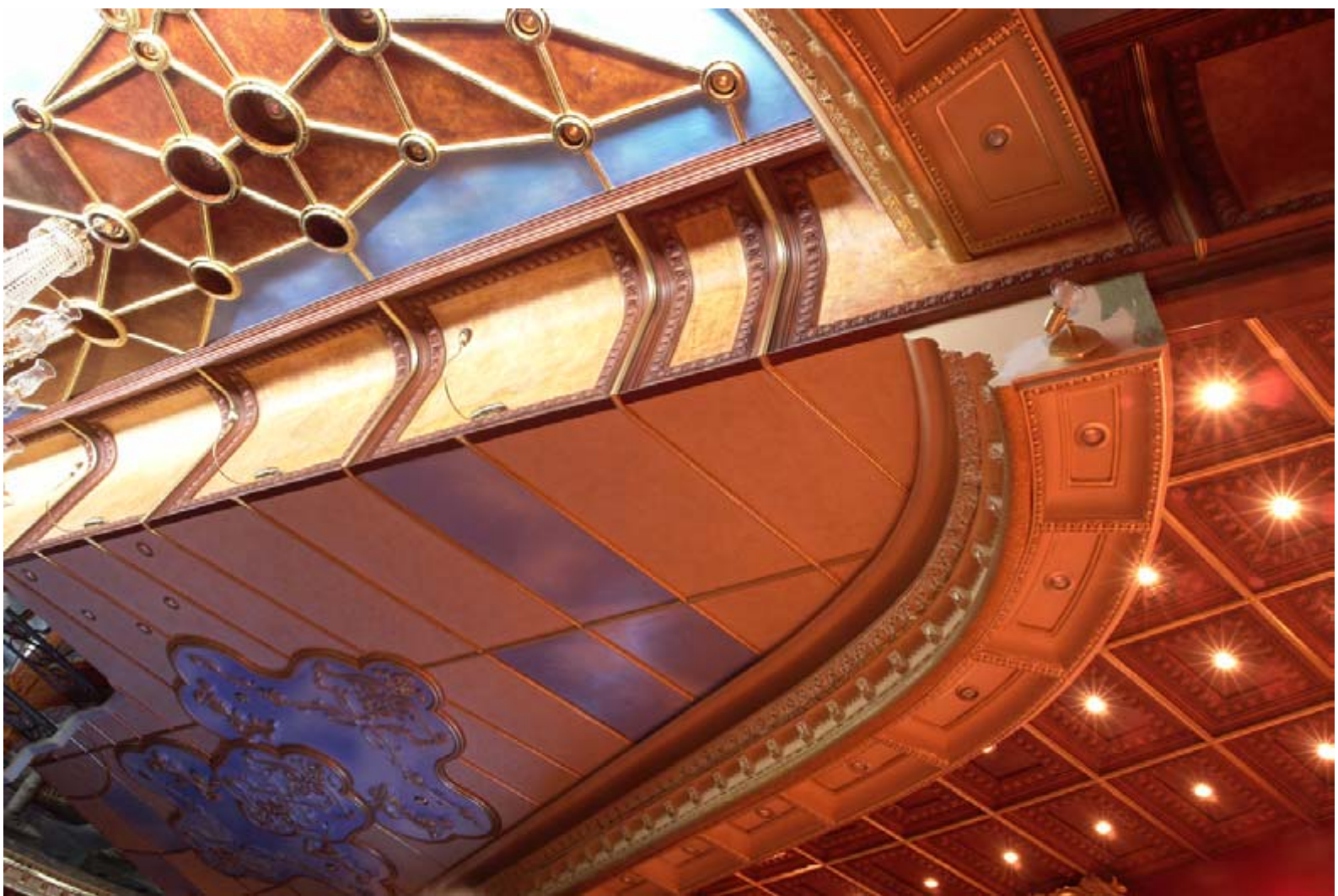
Рачно изработен патос со релјеф на македонско сонце. Кога се тази по него се добива впечаток дека е мек, но, напротив, тој е многу цврст, изработен е од даб, на тој начин што е постигната максимална удобност и топлина при газењето по него.

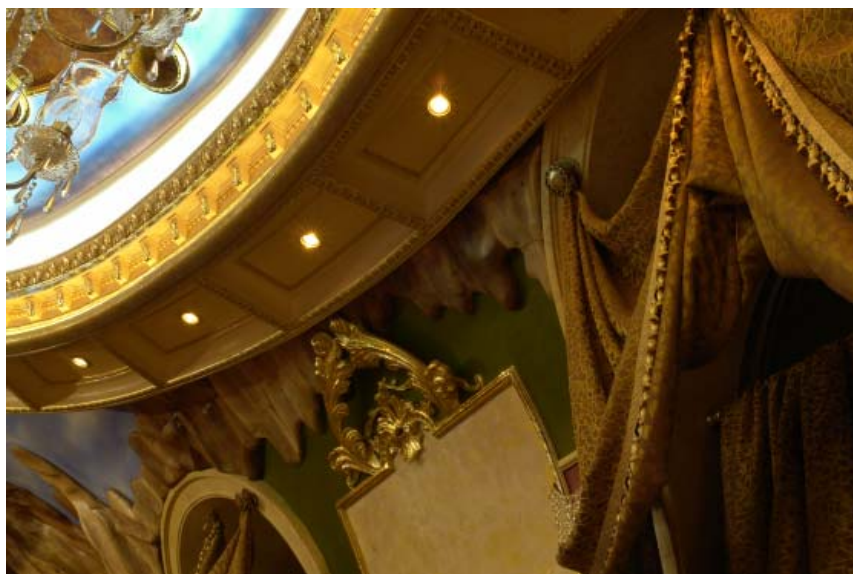
Handmade floor with a relief of the Macedonian Sun. When you step on it, you get the feeling that it is soft. However, on the contrary, it is very compact; it has been made of hard wood, thus providing maximal comfort and warmth while stepping on it.

Плафони со розетни преку кои се претставени две времиња.

Ceilings with rosettes which represent two periods of time.

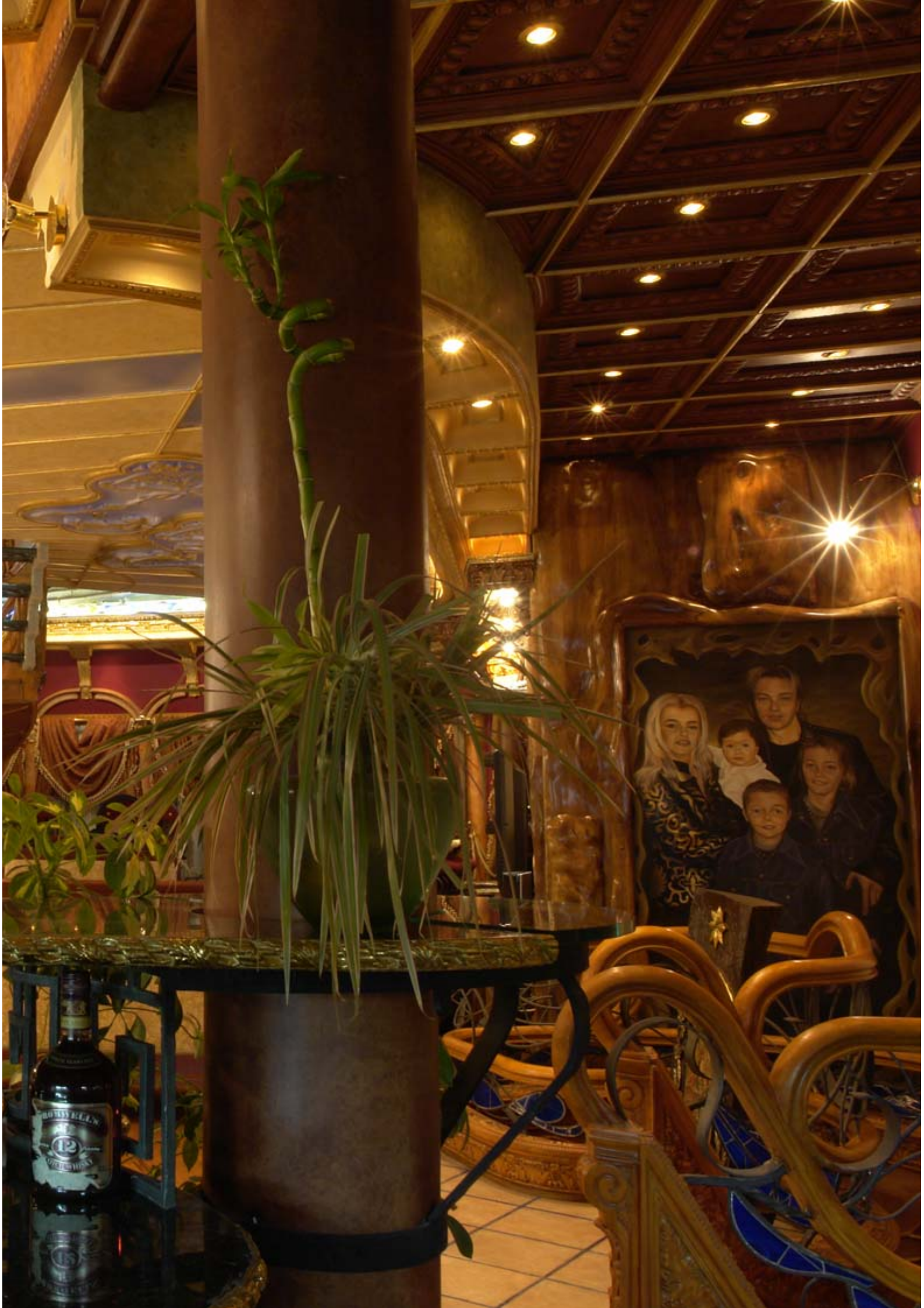

The living room from several aspects.

Дневната соба од неколку агли.

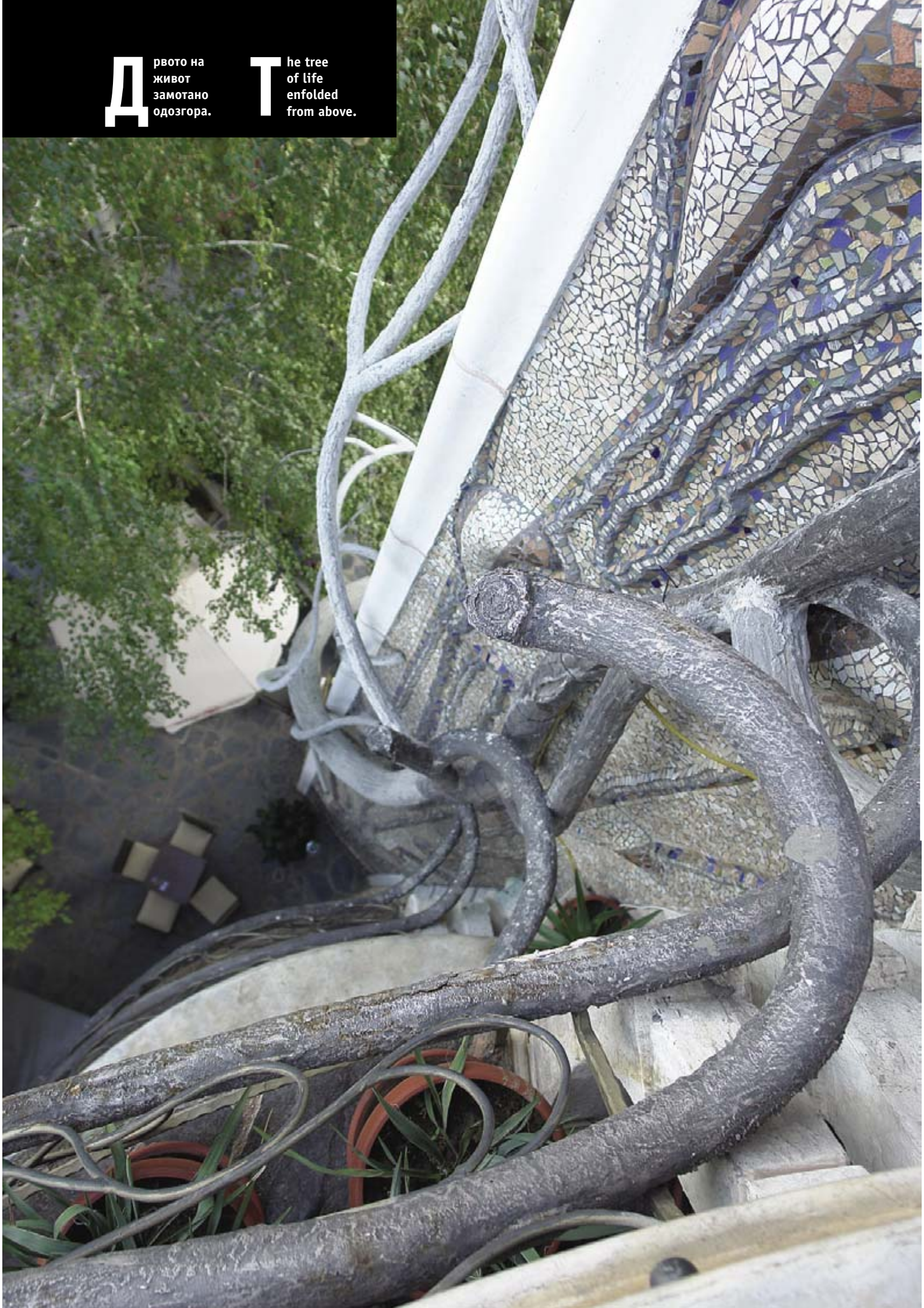

Дрвото на
живот
замотано
одозгора.

The tree
of life
enfolded
from above.

Енигмата
во дрвото
со своето
значење.....

The enigma
in the tree
with its
meaning...

Икона со натпис: *Оној што не го цени она што некој го направил или го задржал и му го дал нему, порано или подоцна истото ќе го загуби, тука нема корен.*

Icon with inscription: *"He who does not value what someone else has made, even if given a gift for him to keep, he would still lose it sooner or later. There's no root here."*

Гранките
формираат
балкон.

The branches
forming a
balcony

Балкон идентичен со кочијата на Александар Македонски.

A balcony identical with the cart of Alexander the Great.

Спална соба со тавански сид со релјефни рози. Решението за затворање на просторот со армирана врата и лепеза со која се отвора бањата е исто така оригинална творечка замисла. Наедно, кадата е влезена во самата спална. При затворањето на собата се формира слика од витраж на големо срце и два заљубени папагали, окружени со рози. Многу ретко имав обичај да поклонувам рози и таа забелешка од мојата сопруга ме инспирираше во нашата спална соба сè да биде во мотив на рози.

A bedroom with a ceiling ornamented with relief roses. The solution for closing the space with an armament door and a fan, by which the bathroom is opened, is also an original creative idea. When closing the room, a vitreous picture (made of stained glass) appears, presenting a big heart and two parrots in love, surrounded by roses. I used to give roses very rarely, and this remark made by my wife inspired me to make the whole bedroom with rose motives.

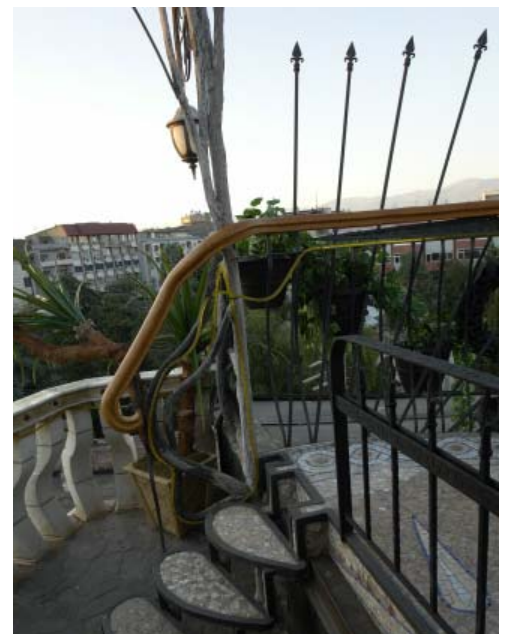

Балконот што излегува од нашата спална е поврзан со место за починка и овозможува инспирација од погледот што се простира од местото каде што е поставен. И тука поминува дрвото на животот што формира канделабра за осветлување. Историчарите на уметноста откриваат дека балконот всушност е количката на Александар Македонски заедно со сонцето што му се сонило од Вергина. Така чувствував, така и го направив. Најголемата моја инспирација е револтот што го чувствувам кон Власта (којашто ја води нашата држава во транзиција) и немањето на вистински човек којшто ќе воспостави ред во нашата Република Македонија. Некои од моите незадоволства и случувања се напишани и во мојата автобиографија. Таму точно е објаснето зошто од мојот балкон-количка на Александар Македонски со 16 копја, Власта на уметнички начин е нападна од мене. Александар Македонски во својата тогашна влада, како и во многу други империи, имал специјални луѓе за контакт со луѓето. Секој жител можел еднаш во годината да го искаже своето незадоволство пред тие луѓе, а понатаму, Сенатот давал предлози и вршел промени во законите, сè со цел на својот народ да му биде подобро. Затоа бил сакан и како лидер, но и како човек којшто во тоа време правел големи добрини на својот народ. Законите се спроведувале, не биле напишани само за да стојат на хартија.

The balcony right out of the main bedroom is connected with a resting-place, and the way it is positioned it has a really inspiring view. The tree of life also passes here and it forms a candelabrum for lighting. Art historians revealed that the balcony is in fact the cart of Alexander the Great together with the sun of Vergina that he once had as a dream. I only did what I felt.

My biggest inspiration is the revolt I've been feeling towards the government, (leading our country through this period of transition) and the fact that we have not had a real person who would put things to order in the Republic of Macedonia. Some of my dissatisfactions and other events have been described in my autobiography. There it is distinctly explained why the government has been "attacked" by me in an artistic way from my cart-balcony with sixteen spears. Alexander the Great had special officials in his government for maintaining contact with ordinary people, and this was the case with many other empires. Every citizen had the opportunity of meeting those officials once a year and telling them about his discontent, whereas later the Senate gave propositions and made amendments to the laws in order to make people's lives better. That's why he was loved and honored as a leader, but also for being a good-doer for his people. The laws were being enforced; they were not only put in writing to stay that way.

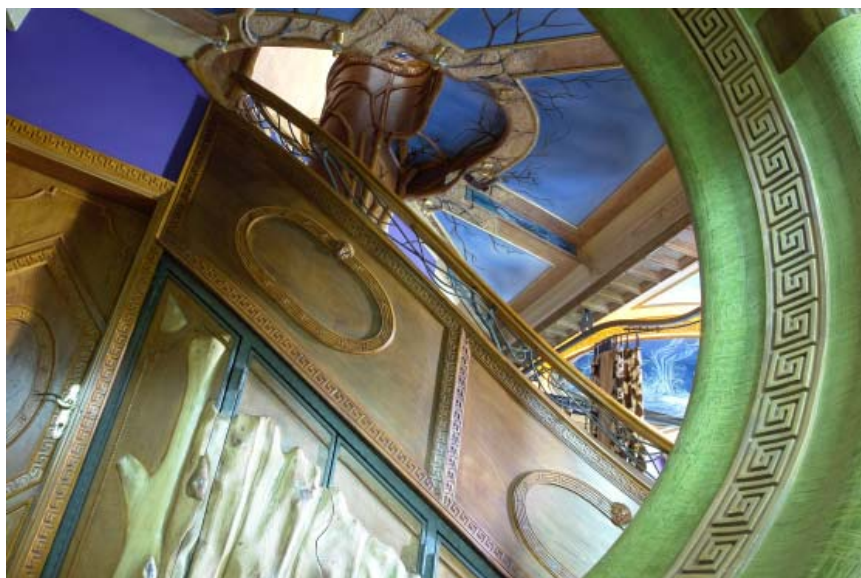

Волшебната скала практично ги поврзува детскиот кат и дневната соба поминувајќи од волшебна во класична и обратно, во зависност од правецот на движењето: од горе надолу или обратно.

Овде го гледаме дрвото коешто како и во претходната скала го поврзува и го одржува во живот сиот простор. Тука е и трансформираната скала што поминува од дрво во слика, па од слика во стакло и повторно во слика. Направена е за да ја задоволи детската психа и затоа, всушност, и се вика волшебна скала.

Тhe magical staircase practically connects the children's floor with the living room, transforming from magical into classical and vice-versa, depending on the way of movement: upwards or downwards.

Here you can see the tree that, the same as in the previous staircase, connects the whole space and keeps it "alive". Here you can also find the transformed staircase that transcends from wood into a picture, then from a picture into glasswork and back again into a picture. It has been made that way so that it would satisfy children's psyche. It is because of that called a magical staircase.

вие ќе бидете вечни ако ми го дадете ова дрво.

- Да, но видете една гранка сè уште раѓа.

Навистина дрвото беше суво, но на една гранка имаше неколку сливи. Му предложив:

- Добро, колку треба ќе Ви платам за тоа, но јас го сакам токму ова дрво и поради него патував сто и шеесет километри од Скопје до овде.

- Добро, не треба ништо, штом е така сечи го.

Го викнав мојот братучед Љупчо, син на вујко ми Методија, којшто требаше да ми помогне.

- Само обележи ми каде и јас ќе го пресечам.

Дрвото беше големо и одлучив да се сече на три дела. Веднаш бележев точно каде да биде пресечено, не знаејќи зошто и еден дел од гранката што раѓа влезе во сечењето. Ме прашаа дали да остане гранката.

- Да! Баш каде што бележев.

Сто насто бев сигурен дека така мора да биде. По неколку дена братучед ми го исече и го донесе дрвото полно со инсекти во мојата куќа. Веднаш им дадов налог на двајца работници да го исчистат, но освен кората не смееја да отстранат ниту еден милиметар од неговата природа. Ме прашаа:

- А што со оваа гранка?

- Немојте да ја сечете, само чистете ја и лупете ја кората!

Врз дрвото се работеше две недели и другиот братучед кој работеше кај мене повторно ме праша дали да ја исече гранката зошто сметала.

- Не, никако! Ако треба, ќе ви кажам.

Бев сигурен дека нешто ќе излезе. Откако дрвото беше исчистено убаво им реков:

- Дајте една греда и спојте ги трите дела онака како што мислите.

Визуелно очекував дека ќе видам нешто што ќе ме привлече. За жал не излезе ништо, напротив, беше грдо. Не се откажував, ги повикав жената и децата.

- Што мислите, сакам ова да биде шанк - и го поставив под големите рогови кои веќе висеа на своето место.

- Без врска! - рече жена ми. Ова не ми се допаѓа.

Навистина беше грубо. Почнав да се борам, да се кршам во себе си. Помислив: - Невозможно! Што сега? Во тој момент во главата си го вратив целиот филм наназад. Гранката што раѓаше сливи беше во средина и бела за разлика од сè друго на дрвото што беше суво и црвеникаво. На работниците им наредив да ја отковаат гредата и да ја стават гранката напред. Во тој момент во горниот дел препознав бик, а самата гранка рог од истиот. Си помислив:

- Неверојатно: рог, глава, око, нос, брада, две предни нозе со копита. (Слика број 31 А)

Од вториот дел се оцртуваа уште две задни нозе со копита и од третиот дел тело со опаш. Бикот одозгора се повтори и долу. Бев најсреќниот човек. Ова беше толку убаво што веќе им се допадна на сите во фамилијата, а жена ми само извика:

- Ти си луд! Прекрасно е!

Не знаев што уште се крие зад сето ова. По неколку недели историчарката-новионар дојде на објектот и ми ја откри и другата страна, т.е. значењето на овој знак. Сè ѝ раскажав, што се случи, како се случи, а таа ме праша:

- Што е жена ти во хороскоп?

- Нема да верувате, не знам! Не ме интересира, тоа можеби е срамота, но тој сум јас, не знам!

- Заврти го телефонот и прашај ја!

Ќе се јавив на Ане и ме искритикува како може да не го знам нејзиниот хороскопски знак. И додаде:

- Бик!

На тоа, историчарката заклучи.

- Ете тоа е тоа, тоа е знакот на жена ти во кујната на децата. Токму на своето место.

И тоа беше првиот знак.

Детската кујна како и целиот овој простор е инспирирана и изработена според размислувањата на моите деца кои и ќе живеат во овој простор. Таа е изработена од орев, меко обработен со плафони и триаголници од стакло, во весели детски бои и комбинации на ковано железо. Карактеристично за кујната е што овде излезе првиот знак. Кон него чувствувам посебно задоволство да го објаснам. Дванаесет години чувам некои рогови. Тие се земени од мали дечиња кои шетаа по улица и си играа со нив. Ги запрех, ги почестив и ги купив роговите само затоа што ми се допаднаа. Беа големи, од некоја сорта на бик од Африка, а останале во зоолошката градина по умирањето на животното. Тие беа инспирација во детската кујна да биде содржано нешто што асоцира на каубојското време. Ги прашав и моите деца дали сакаат "каубојска" кујна во типичен стил за детската психа. Одговорија: - Да.

Откако ја изработив кујната, ми остана за доправање шанкот. Не знам зошто решив да го направам од едно дрво кое сакам да го донесам од родниот крај на моите родители, од селото Блатец. Еден ден отидов таму и го видов дрвото што беше точно на меѓата меѓу имотот на мојот вујко и некојси негов сосед.

- Вујче, она дрво сакам да го исечам и од него да направам шанк, те молам помогни ми.

- Слушај, тоа е на меѓата со соседот, цело е скапано и не би требало да има проблем, но мора да го најдеме соседот и да го прашаме.

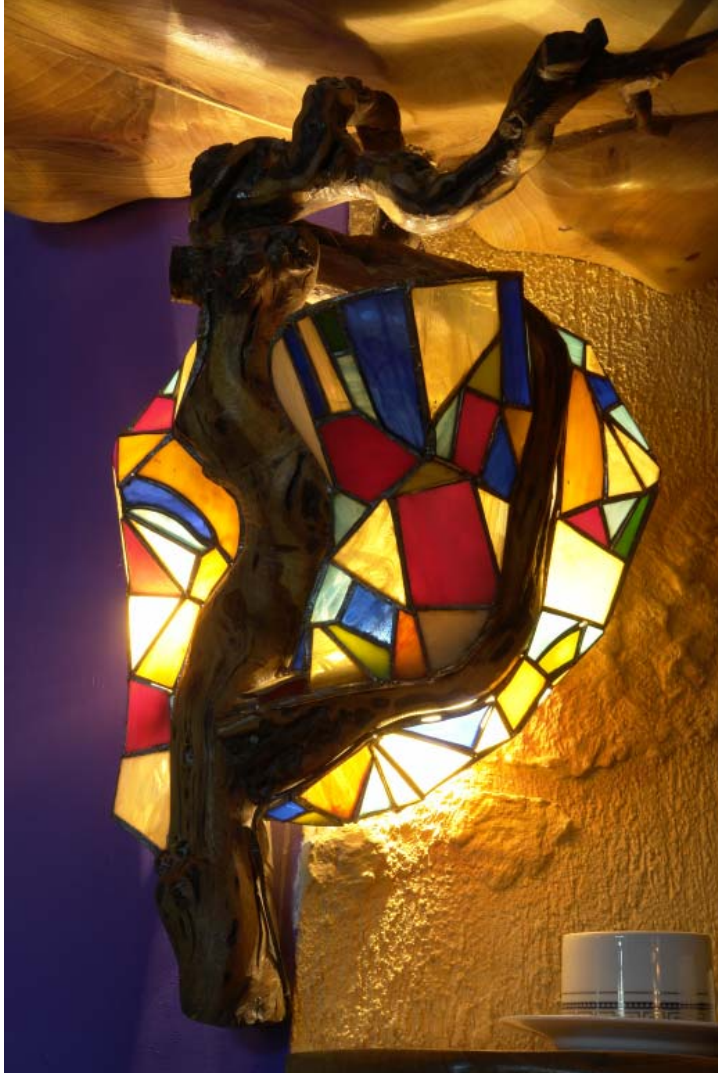
Тргнавме да го бараме комшијата кој не беше дома и распрашувајќи се го најдовме на гости. Се договоривме по неколку часа да се најдеме кај дрвото. Се најдовме, разговорот течеше:

- Господине, ве молам, што треба за да ми го дадете ова дрво?

- Зошто?

- Сакам да направам нешто од него во една куќа во која и

The children's kitchen, as well as this whole space, has been inspired and designed according to the desires of my children since they will be the ones living in it. It was made of hardwood, daintily manufactured, with glass ceilings and triangles, in joyful childlike colors and combinations of forged iron. What's characteristic about the kitchen is that the first symbol appeared here. It will be a special pleasure to explain it. I have been keeping some horns for twelve years. I had taken them from some little children walking along the street and playing with them. I stopped the children, treated them with little something and bought the horns just because I happened to like them. The horns were big, from some sort of an African bull, and they were left in the zoo after the animal had passed away. They were an inspiration to make the kitchen in a "cowboy" style, reminding of the Wild West. I asked my children if they would like a "cowboy" kitchen, a typical style for children's psyche. They said yes.

After I had finished the kitchen, the only thing that was left to be done was the bar. I don't know why I decided to make it from a tree I was supposed to bring from my parents' native place, the village Blatec. I went there one day and I saw this tree exactly on the boundary between my uncle's and his neighbor's property.

"Uncle, I'd like to cut down this tree and make a bar from it. Would you please help me?"

"Listen, that tree stands exactly on the demarcation line with the neighbor. It is rotten and there shouldn't be a problem, but we still need to find the neighbor and ask him".

The neighbor wasn't at home, so we went looking for him and, having asked around, we finally found him at a friend's house. We agreed to meet by the tree in a few hours. When we came to the place, I asked him:

"Sir, please tell me what I need to do for you to give me this tree"

"Why?" he asked.

"I want to make something from it in my house and if you

give it to me, you will have an eternal imprint in the house, too."

"Yes, but you see, there's one branch which is still fruitful"

Indeed, the whole tree was dead, but one branch still had several plums on it. I suggested:

"OK, I'll pay whatever necessary to get this tree. I've traveled a hundred and sixty kilometers only because of it from Skopje."

"All right", he said, "you needn't pay anything if that's so. You can cut it down."

I called my cousin Ljupcho, uncle Metodija's son, who was supposed to help me.

"Just mark where you want it cut and I'll do it", he said.

The tree was big and I decided to have it cut in three pieces. I started marking the places where it was supposed to be cut, without knowing why the branch with the plums on it was left as part of one of the pieces. I was asked whether they should leave the branch there, and I said:

"Yes! Cut it exactly as I have marked."

I was one hundred percent sure that it was supposed to be that way. A few days later, having cut the tree, my cousin brought it to my house full of insects. I told two of my workers to clean it, but they were not allowed to remove one bit of its nature, except for the bark. They asked me:

"What about this branch?"

"Don't cut it", I replied, "just clean it and peel the bark!"

Working on this tree took us two weeks and the other cousin, who was working with me at the house, asked me again whether to cut down the branch because it was unnecessary.

"No way!" I said, "If it needs to be cut down, I'll tell you."

I was sure that something would come out of it. When the tree was well cleaned, I told them:

"Give me a rafter and join the three pieces as you think most proper."

Visually I expected to see something that would be pretty for the eye. Unfortunately, it turned out to be quite the contrary. I wouldn't give up. I called my wife and the children.

"What do you think? I want this to be a bar", I said, placing it under the big horns that had already been hung in their place.

"Rubbish!" said my wife. "I don't like this".

It really looked stupid. I started breaking within myself. I thought: "This is impossible. Now what?" At that moment I went back and over the whole picture in my head again. The branch that had plums was in the middle and it was white, while everything else on the tree was rotten and reddish. I told the workers to disassemble the rafter and to put the branch in front. At the very same moment I recognized a bull in the upper part, and the branch seemed like a horn.

"Unbelievable", I thought to myself, "a horn, a head, an eye, a nose, two front legs with hoofs". (Picture number 31 A)

Another pair of legs with hoofs could be seen in the second piece, and rear part of a body with a tail in the third one. The bull from upstairs repeated itself down here as well. I was the happiest man on earth. This was so beautiful that my family liked it immediately, and my wife just cried out:

"You are crazy! It's wonderful! I love it!"

I didn't know what else could lie behind this. A few weeks later, a woman, historian journalist, came to the house and revealed the other side of the story, i.e. the meaning of this symbol. I told her everything about what had happened, and she asked:

"What's your wife's horoscope sign?"

"You probably won't believe this, but I really don't know", I replied. "I'm not even interested in it, maybe I should be ashamed, but that's me - I don't know!"

"Dial her number and ask her!" said the woman.

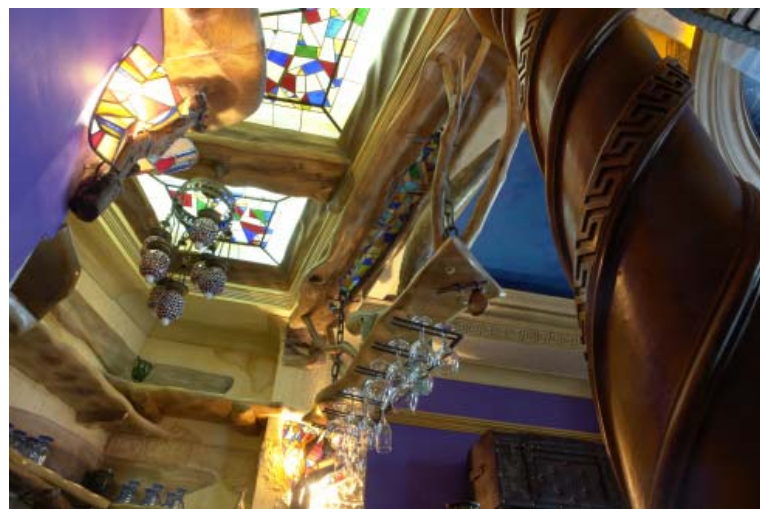
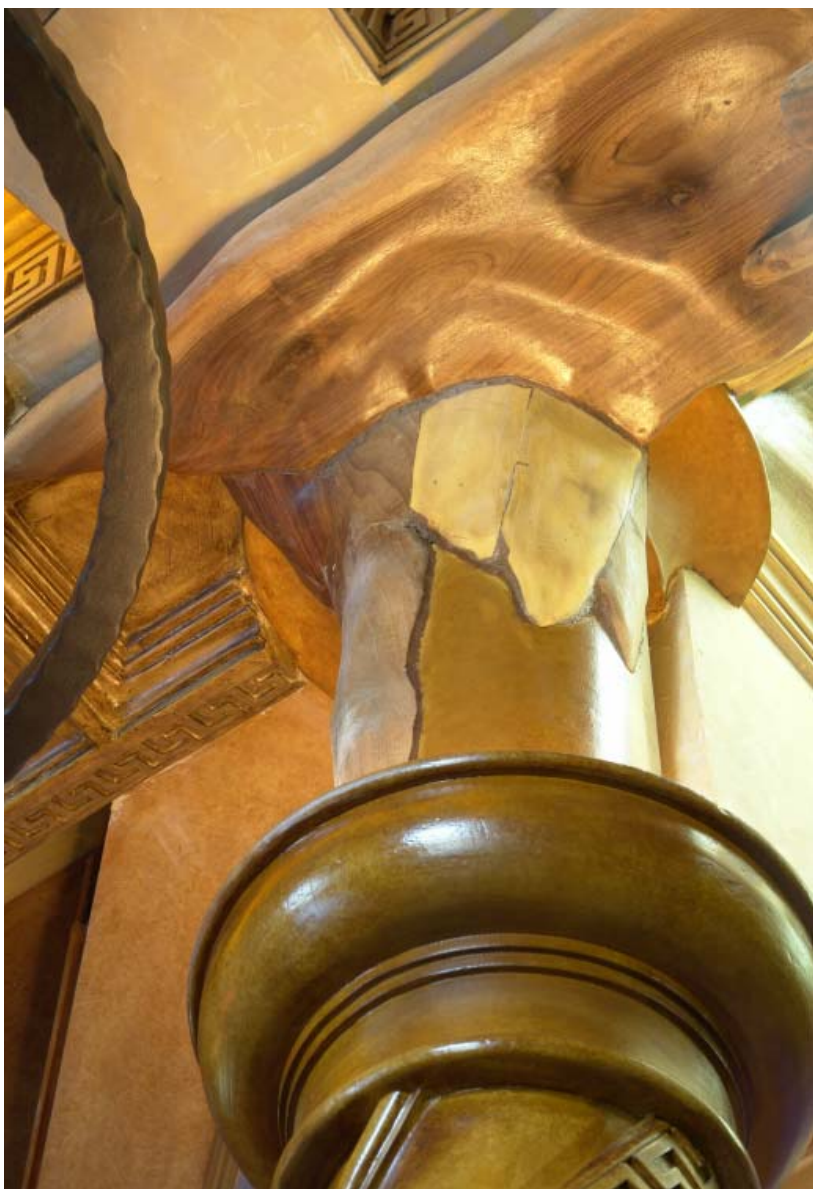
I called Anne and, having been criticized for not knowing her star sign, she added:

"Taurus!"

Having heard this, the historian concluded:

"That's it! That's your wife's star sign in your children's kitchen. Exactly where it should be".

That was the first symbol.

Небо и море е следното дело кое во наредниот миг беше откриено од истата историчарка како нов знак.

Ме праша:

- А што е ова горе? Не сум видела вакво решение на круг, асиметрично поделен на два дела.

- Тоа е желба на мојот среден син Александар, дете со уметничка душа. Неговата желба беше во неговиот простор да има небо и море. А инаку, тој спие заедно со најмалиот Леонардо и под овој круг е замислено да биде нивниот кревет за спиење.

- Кажи ми што се тие во хороскоп?

- Не знам, само знам дека се родени со разлика од осум години и три дена.

И повторно ѝ се јавив на Ане за да ми каже што се Александар и Леонардо во хороскопот. Зачудено ме праша:

- Што ти стана одеднаш со знациве?

- Има знак близнак над нивниот кревет, рече историчарката и затоа те прашувам.

- Близнаци! - одговори Ане.

Си реков: чудно, но тоа беше така.

- Нека не те чуди! - ми рече историчарката.

Тоа всушност беше вториот знак.

Sky and sea was what the same lady historian discovered as a new symbol in the next moment.

- "What is this above?" she asked, "I've never seen this type of a solution for a circle, asymmetrically divided in two."

- "That was my second son's idea. Alexander is a child with a special sense for art and it was his desire to have a sky and a sea in his room. In fact, he shares the same bed for sleeping with my youngest son Leonardo, and the idea is to put their bed here under that circle."

- "Tell me what their horoscope signs are." inquired the woman.

- "I don't know that, I only know that their difference in age is eight years and three days", I replied.

I called my wife again to ask her about Alexander and Leonardo's horoscope signs.

- "What's with the horoscope signs all of a sudden?" she was puzzled.

- "There is a sign of Gemini (twins) above their bed", added the historian, "that's why I'm asking."

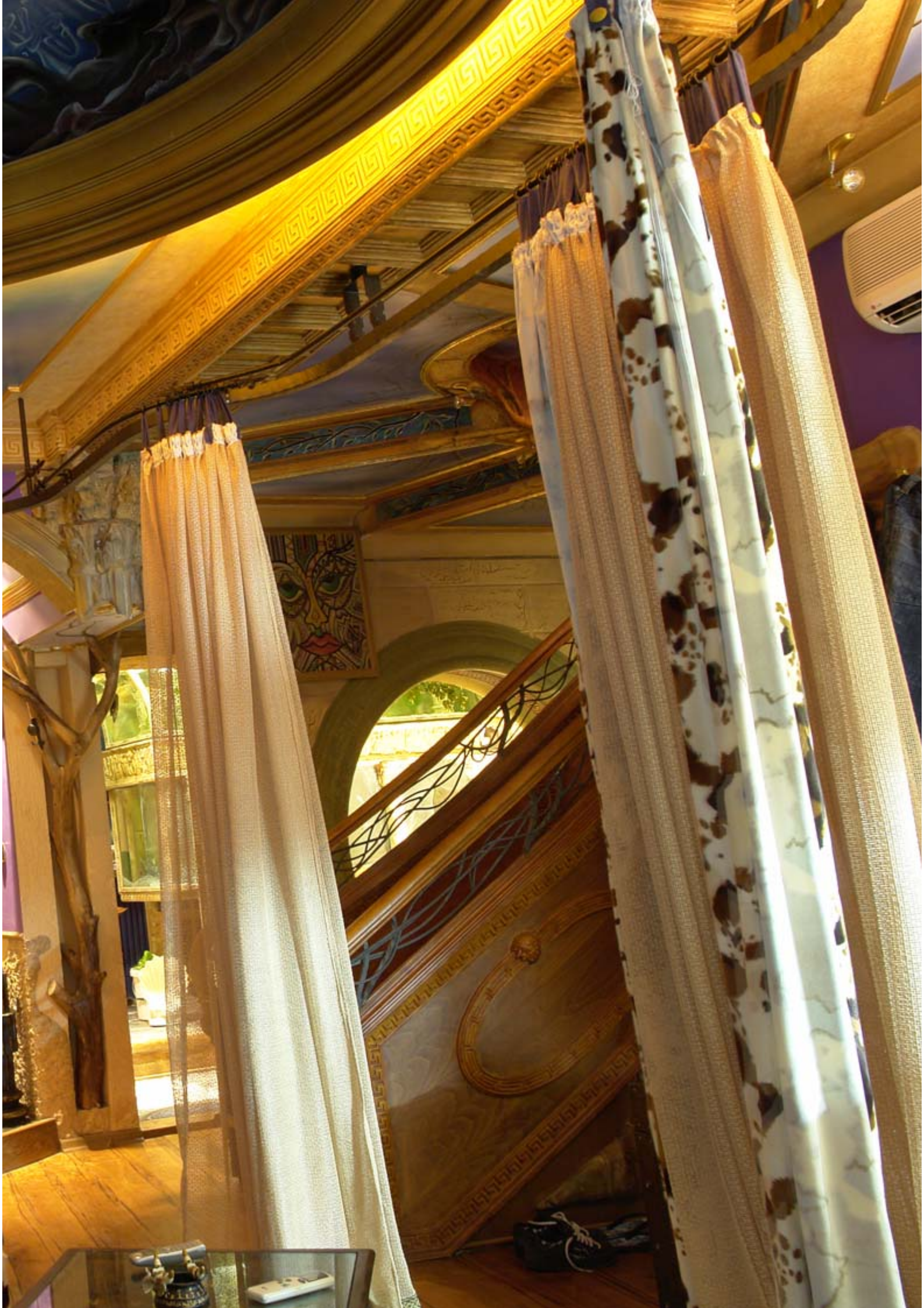
- "Gemini!" replied Anne.

That was strange, but it was also a fact

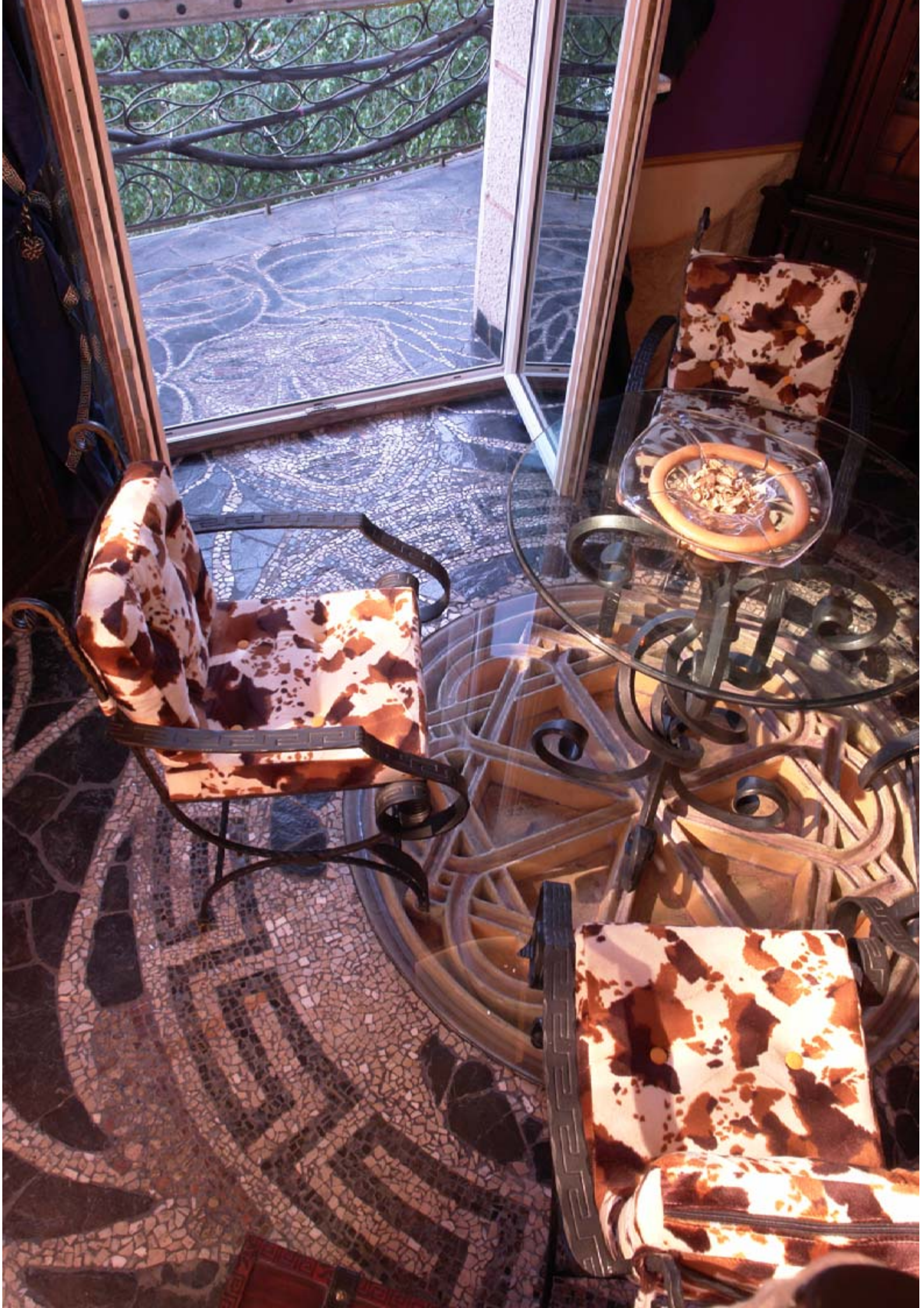
- "Don't be surprised!" said the historian.

That was, in fact, the second symbol.

Игрална за деца (Show room) е дело во кое како инспирација е пренесена енергија од надвор внатре. Ликот којшто од надворешниот балкон влегува во внатрешниот дел на собата, околу својот врат носи медалјон што повторно го покажува Стариот Завет. Над нив владее чудна енергија. Кога ќе застанете точно во центарот, ако проговорите погласно, ќе ја почувствувате енергијата во вашите уши повторно. Треба да се проба неколку пати и ќе се уверите. Овде е карактеристично што излегувајќи на балкон ќе ја видите втората енигма во гранките од дрвото на животот. Тука, без да знам зошто, ја впишувам годината кога го поставувам овој знак на секаде по куќата. Еднаш господинот СС ме праша дали знам што е тоа. Му одговорив дека не знам, но други ми кажале дека е Стариот Завет, стар две три илјади години.

- Не! - ми рече. Запиши точно. Според стариот календар тој е од 5766 година пред нашата ера и таа година одговара на денешната 2005, т.е. точно времето кога е граден објектот. Така и ова е едно од многуте нешта во него, кое се поклопува само по себе.

Така, без да знам, со овој знак што сум ги ставил, мојата енергија е поврзана и внатрешно и надворешно.

The children's playground (show room) is a piece of work in which the inspiration was to bring energy from the outside into the inside. The figure that from the outside balcony enters the inside of the room, wears a medallion around his neck which once again shows the Old Testament. There is strange energy dominating over them. When you stand in the very center, if you speak louder, you will feel the energy in your ears again. You should try this several times to see for yourself. Another specific thing here is that when you go out on the balcony, you can see the second enigma in the branches of the tree of life. Here, without knowing why, I have written the year when I put this token all over the house. Once a certain Mr. SS asked me whether I knew what it was. I told him I didn't know myself, but that others had told me it was the Old Testament, two or three thousand years old.

- "No!" he said. Write this down correctly. According to the old calendar, it is from the year 5766 BC and that year coincides with the year 2005, i.e. exactly the time when you have been building this object. Consequently, this is one of the many things that appeared coincidentally."

Thus, unconsciously, by putting this token, my energy has been connected both internally and externally.

Балконот на вториот кат е интересно решен. Се гледа како гранките од дрвото на животот го формираат, а една од нив оди угоре и раѓа плодови. Тие наедно ќе ги осветлуваат гостите што ќе се дружат на балконот.

The balcony on the second floor has a very interesting solution. It is formed by the branches of the tree of life, whereas one of them goes upward and bears fruit. At the same time they represent lighting for the guests on the balcony.

Дневна соба-кафуле за деца, преполовена на два дела со специфични бои на ентериер и екстериер на едната и другата страна, што претставува два света споени во еден и поделени со пукнатина. Понатаму е објаснета на една карта од тарот како знак на уметноста и сето тоа продолжува на сликата на ѕидот во другата соба каде што дечко и девојка од мраз се топат во оган. Мразот, огнот и пукнатината се знакови од уметноста што се наоѓаат во тарот. Столбовите што продолжуваат во слика повторно продолжуваат во бесконечност.

Living room – a cafeteria for children, divided in two parts with specific colors both of the interior and the exterior on both sides. It represents two worlds joined together in one and divided by a crack. It is further explained on a tarot card and everything continues into the picture on the wall in the other room where a young man and young woman made of ice melt in fire. The ice, the fire and the crack are all tokens of art that can be found in tarot. The poles that transcend into a picture continue into infinity again.

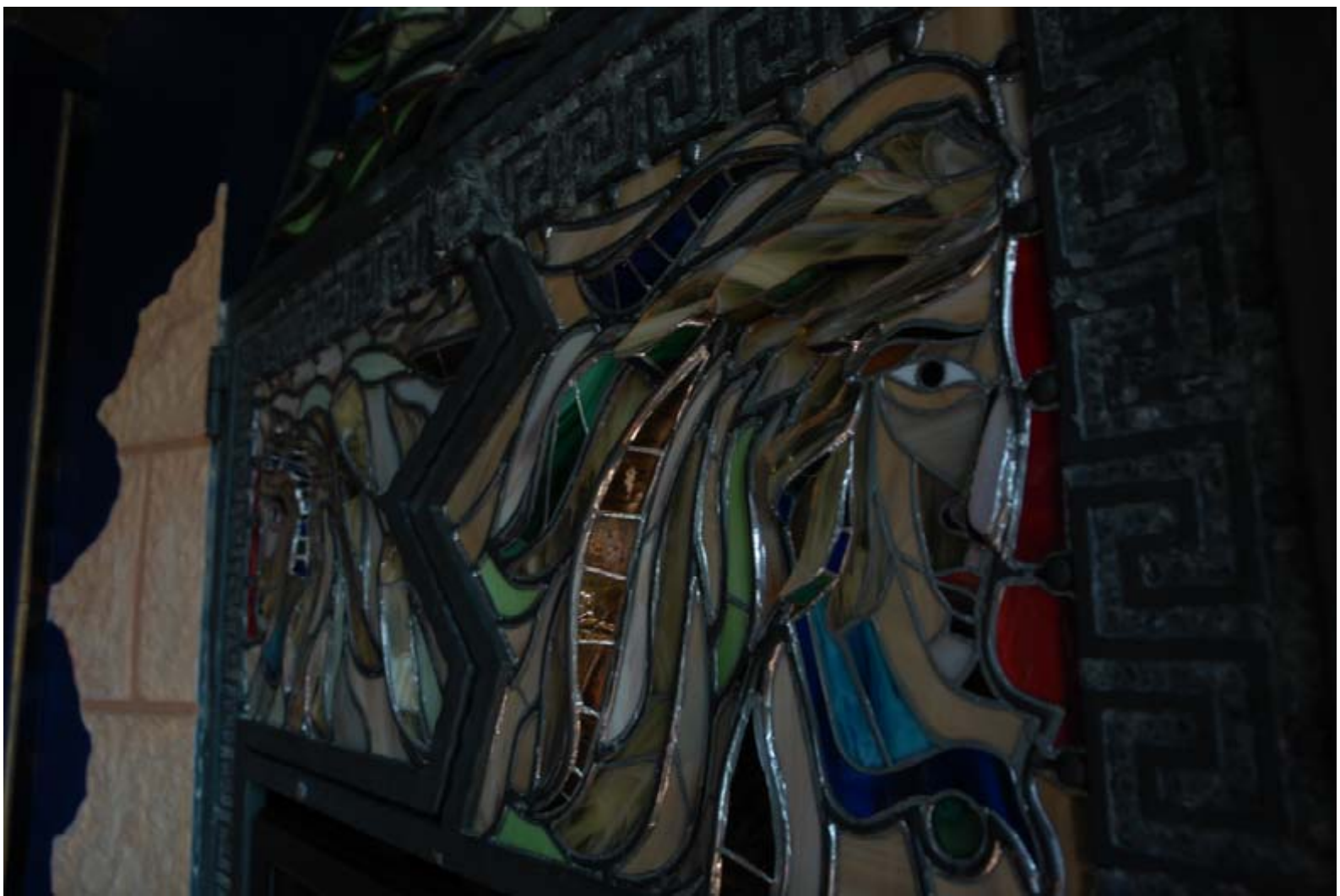

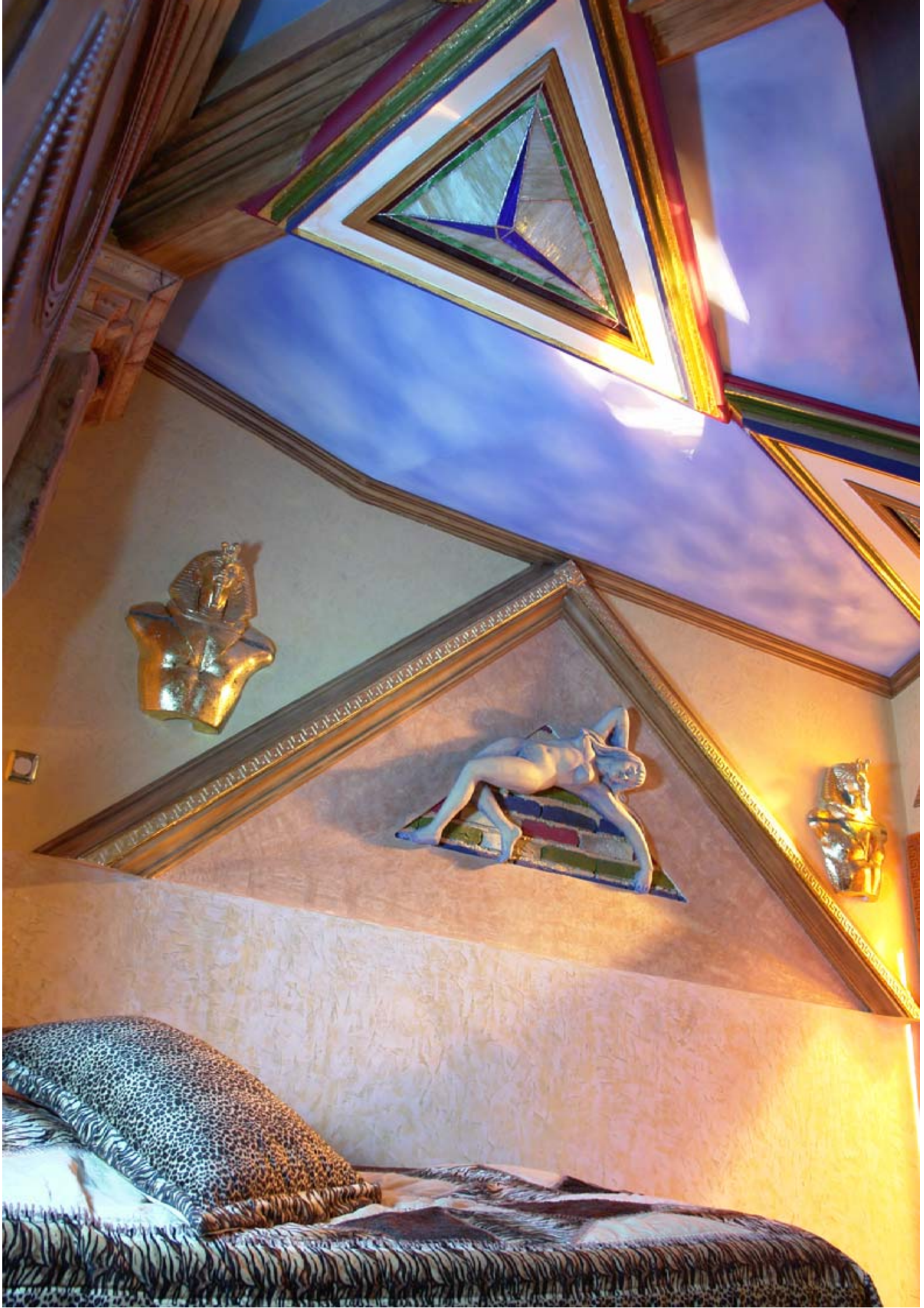

Порта за плоснат телевизор (LCD), изработена од ковано железо, практично поставена и се отвора. Во позадината има гардероба за деца. Како што е поделена собата, така со пукнатината продолжува и портата. Ликот овде е поделен хоризонтално за разлика од вертикалната поделба во игралната за деца (Show room) и линијата се движи во хоризонтала по двата света. Карактеристично за доменот на уметноста е изработката во три-де (3D) техника на стаклото на ликот што е многу оригинално и досега невидено на тој начин.

Gate for a flat TV set (LCD), made of forged iron, which is practically set and easy to open. In the back of it, there is the children's wardrobe. As the room is divided by a crack, so the crack is continued up to the gate. The figure is here divided horizontally, contrary to the vertical division in the children's playroom (the show room), and the line moves horizontally over the two worlds. What is specific from art's domain, is the 3D technique of the glasswork of the figure, which is very original and unseen so far.

Соба на најголемиот син Давид. Изведена во посебен стил на триаголници и пирамиди, мозаик на балкон кој го поврзува сето тоа заедно со пукнатината од кафулето и дрвото на животот. Бидејќи е највозрасен од децата, во просторијата е поставена девојка во едниот триаголник. Многу знаци се откриени како асоцијации на Давидовата ѕвезда. Девојката е третиот знак откриен по двата хороскопски знака и тоа е всушност неговиот хороскопски знак - девица.

Мy eldest son David's room. Made in a specific style with triangles and pyramids, a mosaic on the balcony that connects all that with the crack from the cafeteria and the tree of life. Since he is the eldest child, there is an image of a girl in one of the triangles. Many signs have been discovered as associations to David's star. The girl is the third symbol discovered after the two horoscope signs, and that is in fact David's horoscope sign – Virgo.

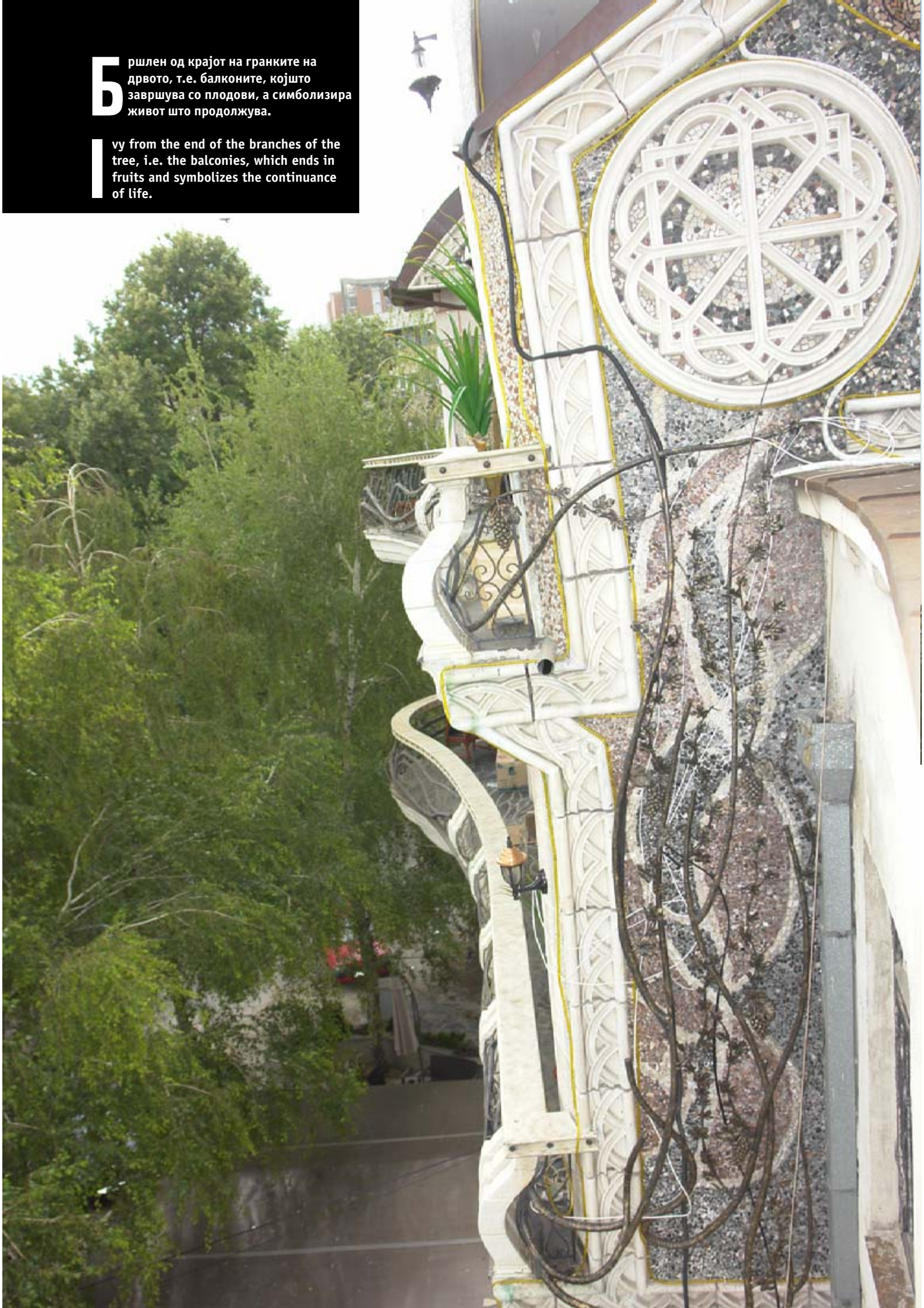
Продолжен балкон од собата на Давид, кој е симболизиран со истите пирамиди изработени во мозаик.

Еxtended balcony from David's room, symbolized with the same pyramids made in mosaic.

Бршлен од крајот на гранките на дрвото, т.е. балконите, којшто завршува со плодови, а симболизира живот што продолжува.

Ivy from the end of the branches of the tree, i.e. the balconies, which ends in fruits and symbolizes the continuance of life.

Целото македонско сонце со 16 зраци, замислено на мој начин, е прикажано од овој агол. Скриено е во позадината, но овде, каде што е достапно за сечие око, сјае најсилно. Од овој агол, само по себеси, исто така се гледа една необичност на објектот - скулптура од секоја страна.

The whole Macedonian Sun with 16 beams, envisaged in my own way, has been presented from this angle. It has been hidden in the background, but here, unreachable for everyone's eye, it shines most powerfully. From this angle, one can also see another peculiarity of the object – a sculpture from each side.

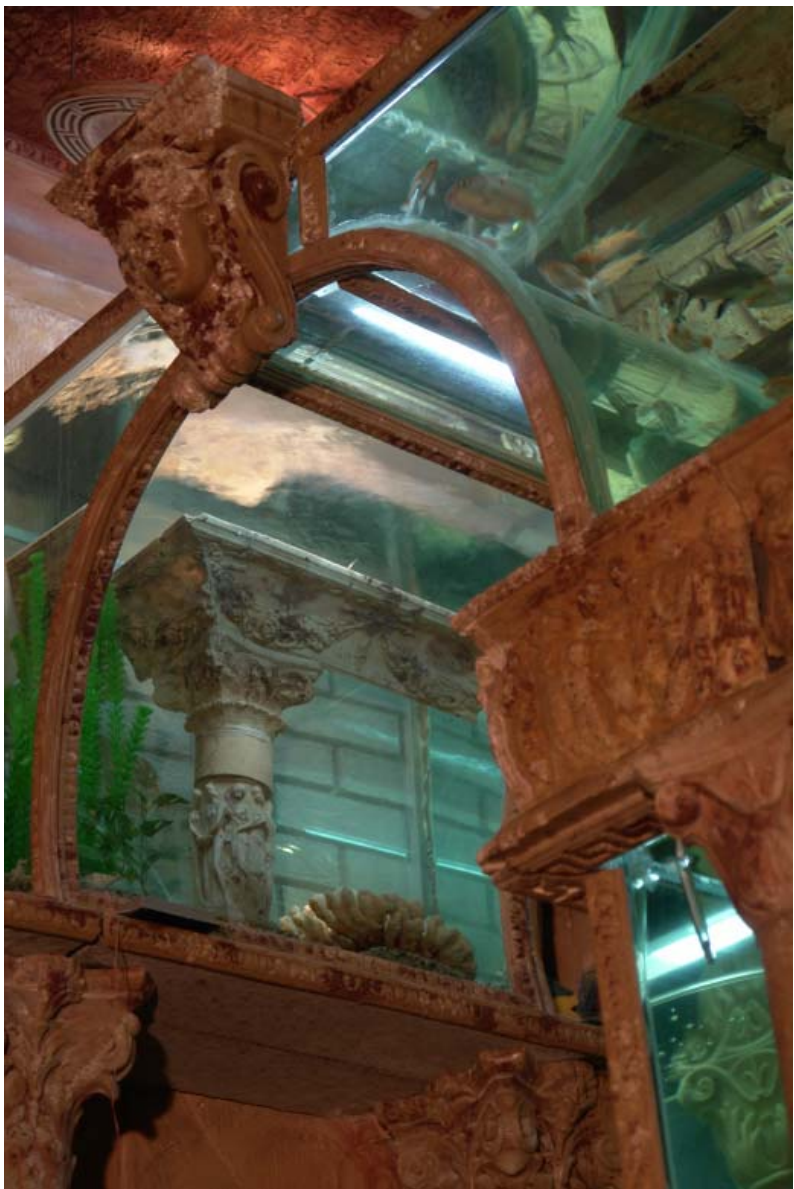

А гол од кој осумте зраци што го осветлуваат Александар Македонски се комплетираат со една половина, т.е. другите осум зраци од целото сонце и ги даваат шеснаесетте зрака од сонцето од неговиот штит.

Angle from which the eight beams shining on Alexander the Great are completed by one half, i.e. the other eight beams of the entire sun, thus forming the sixteen beams of the sun from his shield.

Претсобје за деца - аквариум. Инспирацијата е црпена од делови на градовите на Александар Македонски, потопени во вода. Водата е живот, а деловите се споени со другиот град околу и трансформирани во една целина што продолжува по скалите до вратата и излезот. Истовремено тоа е увертира на делот кога се качувате по скалите и асоцира на врата од стар град. При тоа газите по сонцето на скалите и се потпирате на гранките од дрвото на животот што ги носи иницијалите на моите деца - ДАЛИ. Бидејќи ова е фамилијарна кука во која ќе живееме, одлучив да го вметнам и името на жена ми и така да го завршам ова мое животно дело, изработено без проект, цртеж или каква било скица во делот на екстериерот и интериерот, а објаснето во оваа моја книга - "Бесконечност".

Z ORAN
A NE

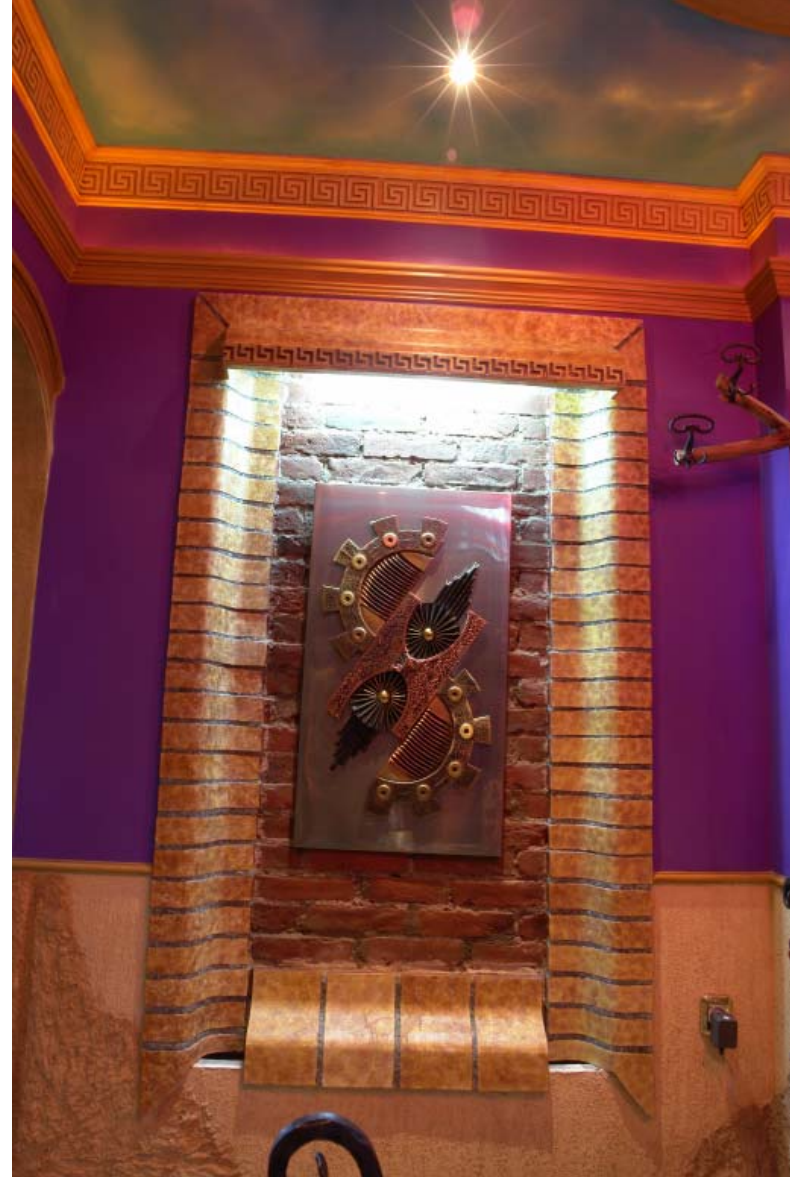
D AVID
A LEKSANDAR
L EONARDO
I LIEVI

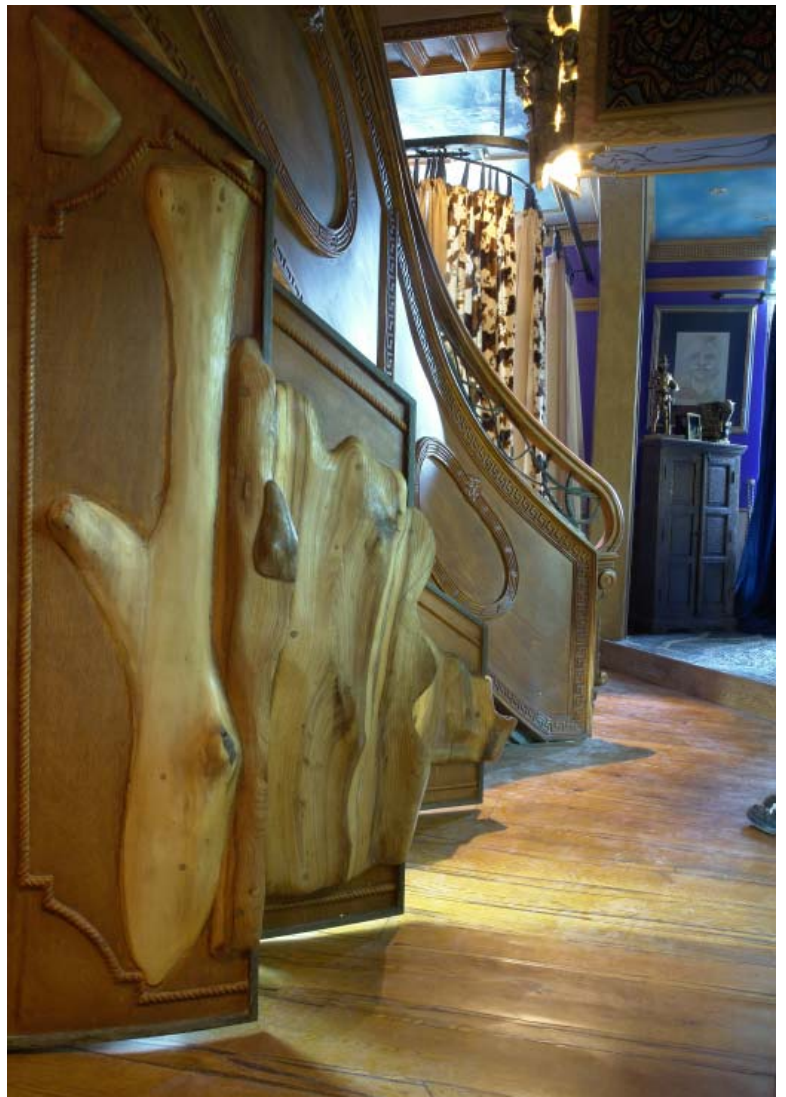
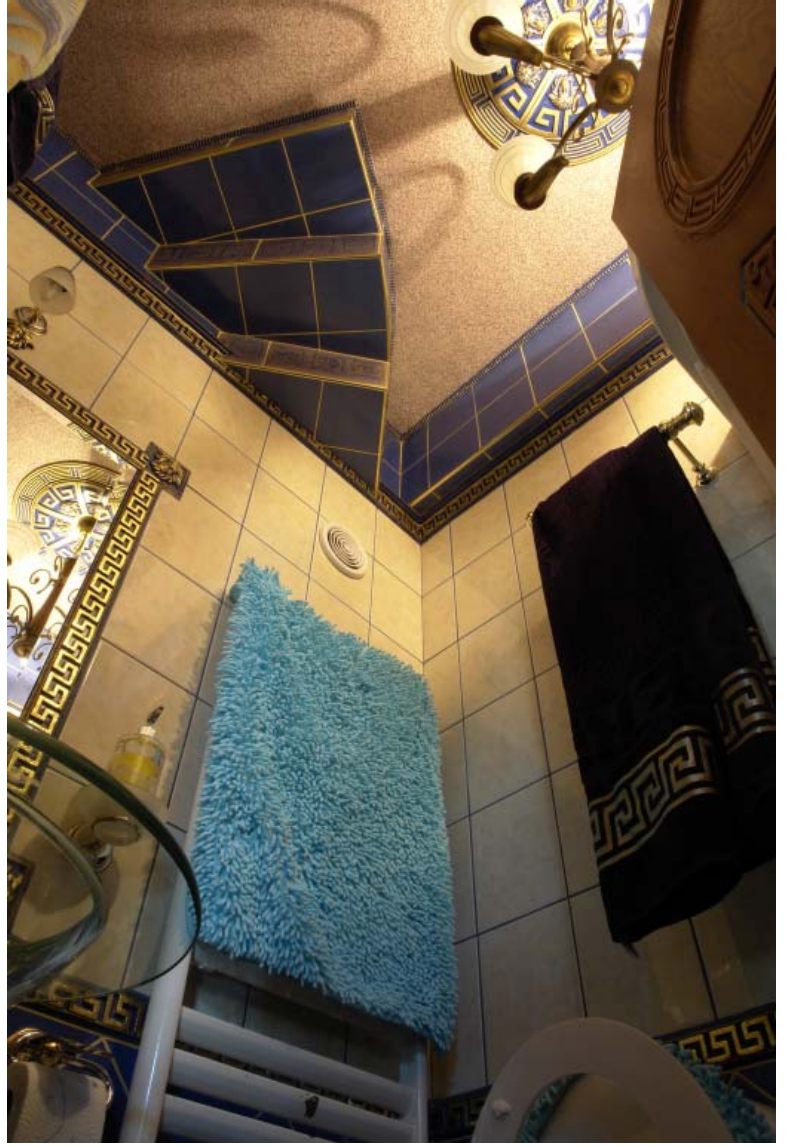
Children's lobby – aquarium. The inspiration has been taken from parts of the cities of Alexander the Great, flooded with water. Water symbolizes life, and the parts are connected with the other city and transformed into one unity that continues to the door and to the exit. At the same time it is an overture of the part where you climb the stairs, it resembles the entrance of an ancient city. While walking, you step onto the sun on the stairs and you lean on the branches from the tree of life, which contains the initials of my children – DALI. Since this is a family house where we intend to live, I have decided to add my wife's name here and thus to finish my lifetime piece of work, constructed without a project, a sketch or any kind of draft for the exterior and the interior, further explained in this book "Infinity".

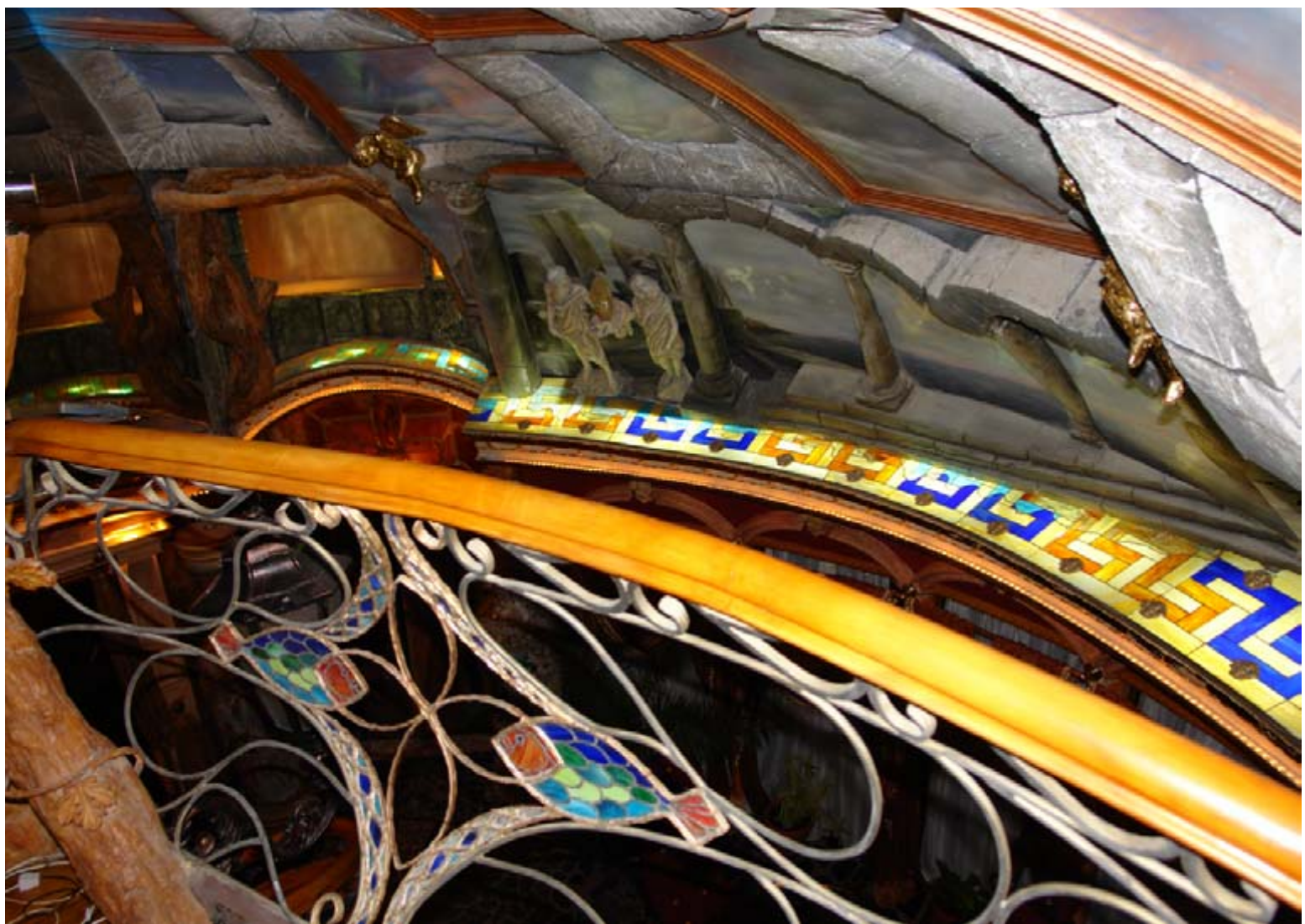
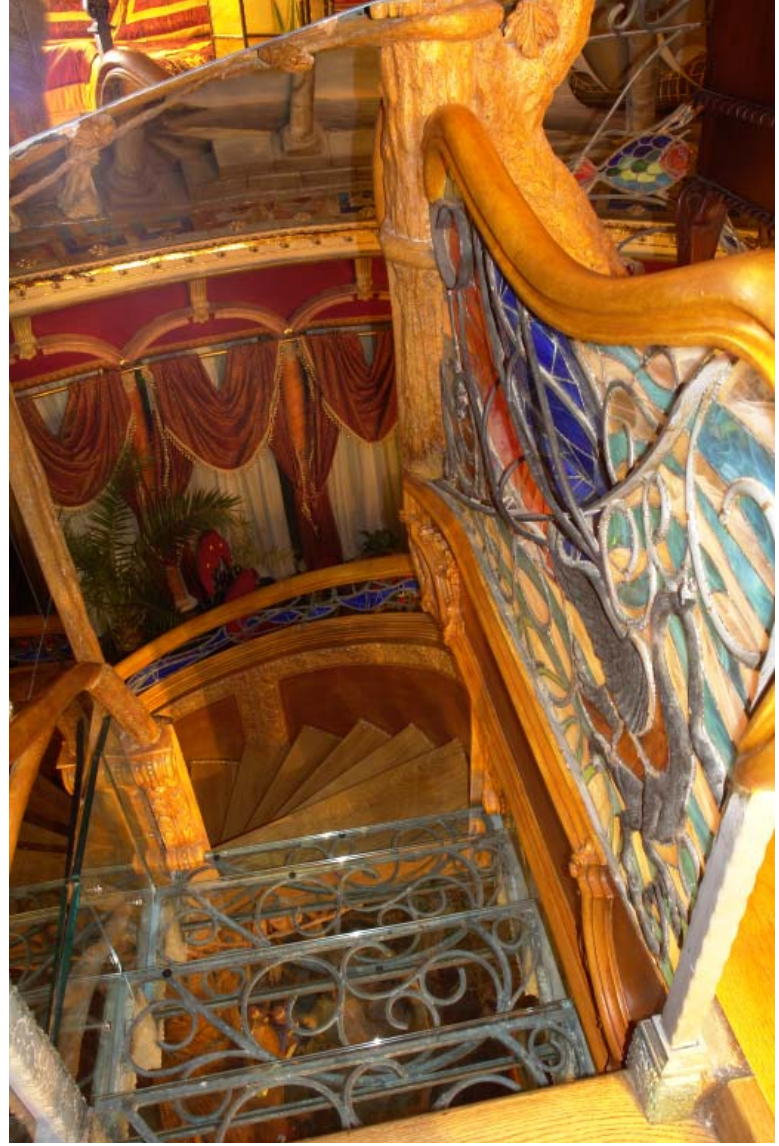
Z ORAN
A NE

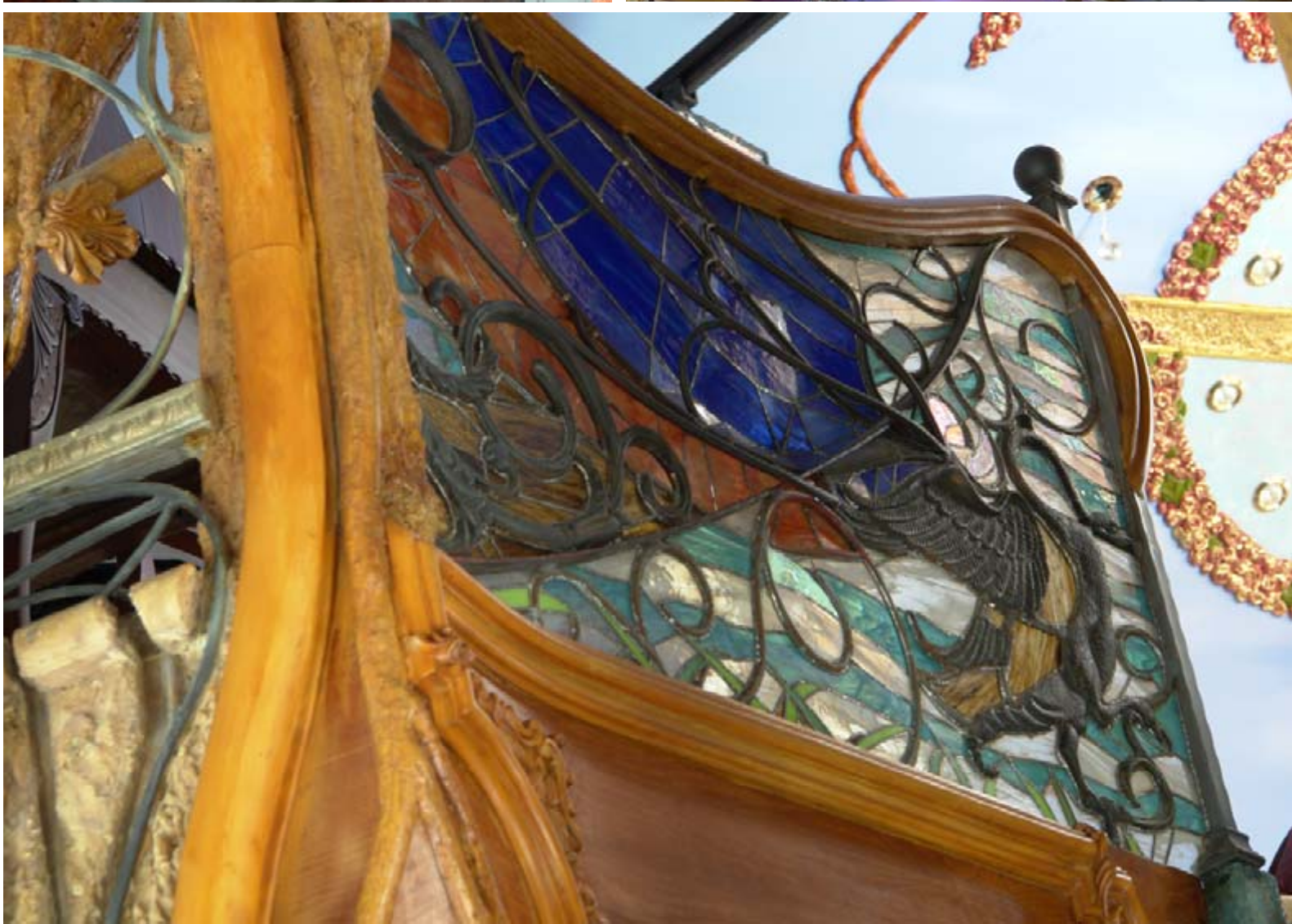
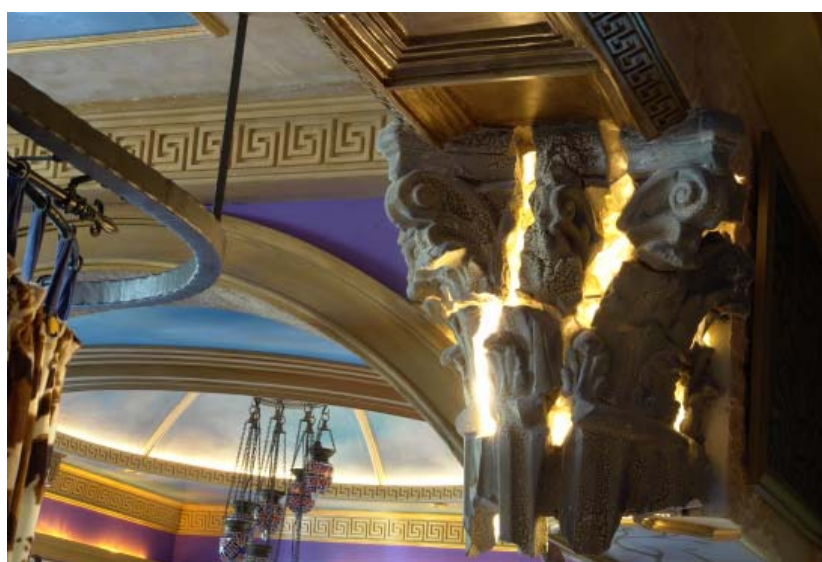
D AVID
A LEKSANDAR
L EONARDO
I LIEVI

* (In English, the acronym ZA DALI means FOR DALI)

Препорака од авторот

Од поодамна, постојано сум со мислата кога ќе почнам да ја пишувам и кога ќе ја завршам оваа моја книга. Во мене чувствував дека имам морална обврска моите размислувања и доживувања да ги ставам на хартија.

А што е поентата на животот ако на кој било начин не оставиш нешто зад себеси, нешто што ќе ја исполни твојата морална обврска. Да им оставиш нешто и на генерациите по тебе. Барем, ќе се обидеш да им помогнеш ним во оние области во кои си стекнал повеќе искуство во текот на својот живот, да ги поучиш за да не ги направат твоите грешки, да им го посочиш патот со искрена душа и чувства, посебно ако животот те определи како човек да живееш поинаку, со други погледи, со поголеми предизвици и со огромни искуства. Нешто што ќе го пренесеш на поголема маса млади деца, коишто се на почеток од својот живот, исправени пред предизвиците на времето. Ако е вистинско и искрено она што го правиш, порано или подоцна некој ќе го види, ќе го сфати, ќе го продолжи. И можеби, тој ќе треба да спаси што повеќе млади луѓе на кои светот воопшто не им е наклонет.

Не е себично, ако направиш дело, што ќе те направи вечен, но не засекогаш да бидеш вечно запаметен, туку по тебе вечно да продолжи твоето "добро дело".

А, моето дело е животно, јас друго немам, иако, на кој било начин, сè уште сум полн со идеи, илузии, фанатазии, ентузијазам и живот. Во мене е вроден инстинктот што повеќе да учам и да научам. Се раководев од паролата толку едноставна, а можеби и најсилна од сите: Кога би можеле само да научите да учите! И сè би било добро! Проблемите се на минимум, а кога сите би го можеле тоа и нив едноставно би ги снемало.

Сепак, моето дело сум јас самиот. И она, што јас го поминав, и преголемото искуство што го стекнав, без кое би бил навистина многу сиромашен. Тоа е она што ме тера да Ви го раскажам и истото да го спојам со моето животно дело, односно мојот чудесен објект. Онолку колку што можеа моите сили да ми дозволат, до последниот милиметар од просторот да ги искажам моите чувства во тоа мое животно искуство со уметноста, и, на еден оригинален и поинаков начин од сите досега познати во светот. Во секоја пора се внесени моите чувства, изразени во едно време во кое тие речиси и не постојат, не само во мојата земја или држава, туку и пошироко. Време во кое приоритет имаат сите пороци, време кога се изгуби моралот, време кога младите и не знаат дека не беше вака, време во кое зборовите: другар, искрен, чесен, верен, сериозен, добар, коректен... речиси и да не се среќаваат. Време на демократија, во која честопати се прашуваме и дали воопшто постои таа или само сите сме принудени да глумиме демократија, без да водиме сметка колку од сето тоа вистински чувствуваме! Време во кое ништо не научивме и од поранешната бирократија, затоа што тогаш барем така сите мислевме или говоревме дека тоа не беше демократија, туку бирократија. Време во кое и тогаш како приоритет имаа зборовите: другар, искрен, чесен, верен, сериозен, добар, коректен, морален... и како што денеска е тешко да се успее ако си таков, тогаш тешко беше да се успее ако не си таков.

Ова мое дело е шлаканица на денешницата, револт кон утрешницата.

Author's recommendation

For quite some time now, I have been preoccupied with the thought when I would start and when I would finish writing this book of mine. I have always felt inside that I have a moral obligation to put my thoughts and my experiences on paper.

And what is the point of life if not leaving something behind, something to fulfil your moral obligation – i.e. to leave something for the generations behind. At least you would try to help them in those areas where you have gained more experience throughout your own life, you would try to teach them how to avoid making the same mistakes you had made, you would show them the way with a sincere soul and intention. This would be especially helpful for them, coming from a man with enormous experience, who was meant to live differently, with distinct points of view, with greater challenges in life. It should help young people who are now at the beginning of their lives, facing the challenges of time. If what you are doing is rightful and genuine, sooner or later someone will see it, understand it and pass it on. That someone would perhaps have to save much more young lives to whom destiny was not fair at all. It is not selfish if you make something that would make you immortal. However, it's the good deed that should be remembered forever, not your name.

My work is the work of a lifetime, I have no other kind, even though I am still full of ideas, illusions, fantasies, enthusiasm and life. I have an inborn instinct of always learning more. I have always been guided by the maxim, which is so simple, but perhaps more powerful than any other: "If only you could learn how to learn." Everything would be all right then! The problems would come down to minimum. If everyone could abide by this maxim, problems could simply come to null.

Anyway, my work is who I am, together with what I have been through and with the enormous experience I have gained, without which I would really be very poor. This is why I felt the urge to share this experience of my life with you and to combine it with my lifetime piece of work, i.e. my extraordinary object. As much as my personal strength has allowed me, I've tried to express my feelings and my self-acquired experience in art to the last millimeter of the space, in a very original and unique way, different from anything else known to this world so far. Every pore of the object contains my emotions, expressed in a time when emotions practically don't exist, not only in my country, but also worldwide. A time in which all the vices have taken priority, a time when morality has disappeared, a time when youth can't even imagine it hasn't always been like this, a time when words like 'friend', 'honest', 'earnest', 'faithful', 'serious', 'good-tempered', 'fair'... are almost never heard. This is a time of democracy in which we often stop to ask ourselves if it really exists or we are only forced to fake democracy, without paying attention to how much of it we really experience or practice in reality! A time in which we learnt nothing from the previous bureaucracy (at the time, that's what we used to think of it and we used to call it 'bureaucracy' instead of 'democracy'). However, in that past period of time you could not have succeeded unless you had been honest, earnest, truthful, serious, good-tempered, fair, moral..., whereas nowadays it is difficult to succeed in life if you possess these characteristics.

This work of mine is a smack of today, a revolt against tomorrow.

I was inspired to write down these lines with no intention of offending, degrading or criticizing anyone. The period that we live

Бев инспириран да ги напишам овие редови, не со намера некој да навредам, омаловажам или искритикувам. Периодот во кој се наоѓаме прави една чудна ситуација, што создава чудни дела или недела, како сакате сфатете ме. А за да се сфати оваа огромна филозофија, потребно е да сте човек со искуство за да можете вистински да го согледате минатото и да ја видите иднината. Тоа е делото: минато, сегашност, иднина. Да се борите со реалноста, и да го извечете најдоброто за сите, и да им го препорачате на сите со најискрени намери, без разлика дали Ве сакаат или не и дали се Ваши истомисленици или не. Сето ова, со огромниот репертоар на композиции од архитектура, дизајн и уметност на некој начин е искажано во самото мое животно дело, коешто не знам зошто, се најде на најстратешката локација на мојата држава. И не ми е јасно зошто во него се поклопија сите коцкички од еден огромен мозаик и излезе моето дело, дело, коешто најверојатно, од тука па натаму, ќе ја шири таа позитивна енергија и ентузијазам што едвај и да можам да ги забележам во средината што нè окружува.

Почитувани читатели, за да можете полесно да ги анализирате сите овие дела и уникатни уметнички достигнувања, како и многуте автентични слики во оваа книга, коишто накратко ќе Ви бидат објаснети, дозволете ми да Ви препорачам да го прочитате мојот прв дел. Тоа не е ништо друго освен една голема вистина, едно големо "ова сум јас". И "ова јас го доживеав" и "ова мене ми се случи".

in has created a peculiar situation, which makes people do strange deeds or misdeeds. Feel free to understand this as you wish.

In order to understand this great philosophy, you need to be a person with experience so that you could truly perceive the past and conceive the future. That is what is represented by my work: the past, the present and the future.

The main idea that it conveys is to fight the (thought of) reality and to pull out what's best for everyone; then to wish everyone the very best most sincerely, regardless of the fact whether they like you or not, whether they share the same opinions as you do or not. All this, together with the wide range of architectural compositions, design and art, has been expressed by my work of life which, I don't know why, happened to be positioned on the most strategic location in my country. And I also don't know why, but all the pieces from a huge mosaic fit in within the object perfectly, and that's how my piece of work originated.

I fancy that from here on, this work will most probably continue spreading positive energy and enthusiasm, which I'm aware is very difficult to notice in the environment that we are surrounded by now.

Dear reader, in order for you to be able to analyze all the pictures and the unique works of art, as well as the many authentic pictures contained in this book, that will be explained to you in short, allow me to recommend reading the first part of this book first. That part is nothing but the whole truth, one big "this is me". In other words, "this is what I have experienced" and "this is what has happened to me".

Авторска критика

Во книгата се поместени фотографии кои ја прикажуваат мојата личност и приказната во целина, а за да биде сè оригинално и за да се види мојата различност од другите, оваа книга е напишана наопаку. И сите слики почнуваат од крајот, а вистинскиот крај е на почетокот. Значи, ако во мојата книга почетокот е на крајот, а крајот е на самиот почеток, значи дека книгата нема ни почеток ни крај. Во мојот свет сè е бесконечно т.е. продолжува од крајот што е на самиот почеток...
Бесконечноста нема ни крај ни почеток...

∞ ∞ ∞ ∞ ∞ ∞

Се прашувам дали на овој простор воопшто постои некој што ќе ја даде вистинската критика за ова мое дело. Најмалку е битна каква ќе биде: позитивна или негативна. Можеби само сум се занесувал и сум правел нешто случајно. Можеби сум генијлаец што направил нешто неможно. Како и да е, мојата книга ќе отпатува низ светот за да ја добие заслужената критика. Ќе бидам среќен што и да се каже за неа. Едно е сигурно. Јас најдобро ја знам нејзината вредност, но немам право сам да се оценувам. Тоа не би било во ред.

Во ова мое животно дело се поклопија шест коинциденции и душата моја е комплетно сменета. Она што јас го чувствував, тоа и го правев секојдневно со нови идеи, надоврзувани на претходните. Тие во најголем дел ја опфаќаа глобалната визија што беше во мојата глава уште од самиот почеток. Тешко можеа да ме сфатат оние што работеа со мене, луѓето коишто ги бев најмил од разни области, коишто првпат работеа без никаков проект, цртеж или слика. Им велев:

- Ве молам, работете што ќе ви кажам и ќе бидете платени. Друго нека не ве интересира.

Струјата, канализацијата, екстериерот, фасадата, климатизацијата, подното греење, вентилацијата, изолацијата, дрвото, гипсот, каменот, железото, бакарот, боите, стаклото, мозаиците, интериерот што следуваа во подредената перфекција, ги гледав како скенер уште пред да почнам да работам. Тоа не е можно - ми велеа. Токму тоа беше мојата цел. Да го покажам и докажам неможното и да го направам можно во мојот свет. Немаше никој што можеше да ме разбере. Се обидував на многу места, но никој не ми веруваше. Ми забележуваа:

- Не можеш ти без соодветно училиште одеднаш, туку така, преку ноќ, да направиш нешто со што ќе конкурираш онаму каде што се јавуваат луѓе што веќе се докажале, со дипломи и резултати зад себеси.

Не сум ги потценувал тие што се школувани. Кон нив сум се однесувал со најголем респект, особено кон човекот што ја изработи статиката и формалниот проект, врз основа на кои се издадени дозволите за градба на објектот. Но само до тука. И ништо повеќе. Натаму она што јас го правам не се учи во училиште: дизајнот, душата на просторот, комуникацијата со самиот простор, па мојата душа, техниките што ги измислував во истиот момент кога работев, определувањето на материјалите, нивните комбинации на оригинален начин - невиден досега, решавањето на просторот итн. На пример, дрво направено од железо што го заматува целиот лифт, а од неговите гранки се формираат балконите; патос

Author's personal review

The book contains photographs which reveal my personality and the story as a whole, and in order to make everything unique and to indicate my difference from other people, this book has been written backward. All the pictures start from the end, and the real ending is at the beginning. Thus, if the book starts from the end and the end is at the beginning, it means that this book has neither an ending nor a beginning. In my world everything is infinite, i.e. everything continues from the end which is at the very beginning.....

Infinity has neither ending nor beginning.....

∞ ∞ ∞ ∞ ∞ ∞

I wonder if there is a single person from this territory who will make a real review regarding my work. It is least important whether the review is positive or negative.

Maybe I had just been deluding myself and had been creating something incidentally. On the other hand, maybe I'm a genius who has created something impossible to do, something which is one in a million. In any case, my book will travel the world to get the deserved review. I would be happy to hear any kind of review about it. One thing is for sure. I'm the one who knows its worthiness best, but I don't have the prerogative to evaluate myself. That wouldn't be right.

Six coincidences happened while doing this work and my soul has been changed completely. I did only what I felt and I did it every day with new ideas, which were continuance to the previous ones. They covered most of the global vision which I had in my head from the very beginning. People who worked for me found it difficult to understand me. I hired people from different occupations who were working with no project, sketch or draft for the first time. I would tell them:

- "Please do as I tell you to and you'll get paid. You should not be concerned with anything else."

The electricity, the sewerage, the exterior, the facade, the air-conditioning, the floor heating, the ventilation, the isolation, the woodwork, the gypsum, the iron, the copper, the colors, the glasswork, the mosaics, the interior... everything has been taken care of down to perfection, paying attention to every single detail. I had scanned them in my head before I even started working.

"That's not possible", people would say to me. That was exactly my idea. To prove that the impossible can be made possible in my world. There was no one who could understand me. I tried many places, but no one would believe me.

They would make comments like:

- "Without proper education, there's no way you can do something, just like that, over night. You can not compete with people who have had the right education and diplomas in that field and who have proven themselves by leaving a lot of results behind them."

I have never underestimated those educated people. I have always had nothing but greatest respect for them, especially for the man who did the statics and the formal project upon which I was issued the permission for constructing the object. But that was all he did and nothing more. What I did afterwards, can not be learned at school, including things like the design, the 'soul' of the space, the communication with the space, then my soul, the techniques I made up there and then, the choice of materials, their combination in an original way - unseen so far, the configuration

од најтврдо дрво - кога се оди по него се добива чувство дека се гази по памук; стакло во мозаик, изработено во три димензии - досега невидено итн.

Да го замислиш крајот, а да си на почетокот со најмалку пет до десет фази во својата глава, да се добие уметничко дело и технички решен простор, сето тоа не е можно да се прикаже со претходен цртеж. Тоа е една река што тече и го наоѓа својот најдобар пат за да стигне до утоката, а потоа во неа се влеваат притоки, се појавуваат водопади и препреки и сè она што ја прави нејзината убавина. Секоја препрека во ентериерот е најголемата убавина за мене, мојот најубав водопад е секогаш во најголемиот проблем. Тука е мојата натприродна желба и идеја што го решава тој проблем и го дава моето дело што завршува со мека форма и ја полни душата. А тоа не се учи со училиште. Кога ќе побарав мислење од моите вработени или работници, секојпат го добивав. Нивната идеја беше чиста, школска, без тежини, без водопади, без делта на притоки. Секое мешање од страна само го нагрубуваше моето дело. Затоа морав да собирам сили и да се трудам од дно-то на мојата душа да го завршам ова дело, во коешто се внесов себеси и сета моја позитивна енергија, помогнат од луѓето од различни професии, коишто никогаш не го работеле она што го работев со мене.

Го создавав моето животно дело. Им велев на работниците:

- Не плашете се, тука сум јас „оној што верува во чуда и што знае да создава!“. Почнуваш и работиш што ќе ти кажам, ако не ти е јасно веднаш застануваш и ќе ме прашуваш. Тука сум јас да го решам проблемот. А ти продолжуваш!

Така со осумнаесетмина луѓе го почнав да го градам моето дело. Трчав од човек на човек, се вртев во круг, во цик-цак..., воздигнував, се нервирав, пцув, викав, објаснував, наредував... Цели пет години, деноноќно, го правев ова што го гледате. Многу оформени уметници сакаа да работат на него. Но јас не се согласував. Сакав да бидам јас во моето дело.

Спојот на човештината и уметноста извираат од мојата душа. Во мојата потсвест длабоко беа присутни само два лидери - Александар Македонски и Јосип Броз Тито, и еден уметник - Салвадор Дали. Лидерите во објектот на свој начин сакав да ги направам заслужено вечни, а уметникот, којшто е една од моите пет коинциденции сам се појави, најверојатно затоа што и тој требаше да биде вклопен во него. Склопот на сето ова, што посебно го објаснувам во оваа моја книга, мислам, дека го прави моето дело уште пооригинално, поневозможно. Но сигурно е дека тоа ќе ги поучува идните генерации. Тие од него ќе црпат инспирации за создавање на нови оригинални дела.

Целокупниот склоп на нештата, прикажани на своевиден начин, дејствуваат пријатно за човечкото око, можеби поубаво, поекспресивно од некои други видени изразувања. Ова се должи на карактерот на мојата личност да бидам поразличен од другите.

Во сите интериери што ги работев претходно, комуницирав со мојата интуиција, со просторот што требаше да го задоволи вкусот на инвеститорот. Ако се работеше за простор, наменет за индивидуална личност, акцентот го ставав на неговата психа, водејќи сметка да биде прифатен од другите. Ако тоа е јавен простор во кој ќе влегуваат разни луѓе и ќе уживаат според својот вкус, тогаш, во зависност од намената, интериерот беше работен за да ги задоволи луѓето што ќе го гледаат. Некои делови дејствуваат ладно за да го покани посетителот да влезе и да си оди, да не пречи, да не се задржува во просторот, да прави гужва. Има интериери што дејствуваат топло, што привлекуваат да седне човек, да се расположи, да ужива подолго во нив. Така со многу чувства се создаваше основната визија, надоградена со ред решенија и реализации на идеи, зависни од самиот простор, висина, кубатура, техничка изведба и сето тоа зачинето со емоции и уметност. Така решениот простор зрачи, пленува, воодушевува, фасцинира, привлекува...

Има место и за критика, за квалификација дека сето тоа

of the whole space, etc. For instance, a tree made of metal, which surrounds the elevator and its branches constitute the balconies; a floor made of hardest wood, but when you walk on it you feel as if you were walking on cotton; a vitreous mosaic, manufactured in three dimensions – never seen before, etc.

To picture the end while you are still at the beginning with at least five to ten phases in your head, to create a work of art and a technically well-arranged space, is not an easy thing to do, neither is it possible to be done based on a previously made sketch. It is a river which flows freely and finds its best way to reach the delta, whereas it is being run into by tributaries, and there are also waterfalls and barriers on its way, i.e. everything that contributes to its beauty. Every barrier in the interior is the greatest beauty for me; my most beautiful waterfall lies always in the biggest problem. My supernatural desire and idea help a lot, because they solve the problem and make the work be finished in a smooth, delicate form which fulfills the soul. These things can not be taught at school.

Whenever I would ask my employees or workers for their opinion, I would always get it. But their idea was plain, school-learned, with no curves, no waterfalls, no delta with tributaries. Every interference from aside would only worsen my work. Therefore, I had to gather all the strength I had and try very hard, from the bottom of my soul, to finish this work in which I had put my heart and soul and all my positive energy. I have to mention that I was helped by people from different vocations, and that they had never before worked on what they were working on with me.

I was creating my lifetime piece of work. I used to tell the workers:

-“Don’t worry about anything, cause I’m here, the ‘one who believes in miracles and knows how to create!’ You start doing what I tell you to, and if there’s anything that is not clear enough, you stop immediately and come to ask me. I’m here to solve the problem. And you only need to go on working.”

And so, with the help of eighteen people, I started constructing my work. I would run from one man to another, I would go around in circles, then back and forth.....I would sigh, get mad, curse, yell, explain, give orders... For five whole years, day and night, I was doing what you are looking at now. Many famous artists wanted to work on it, but I wouldn’t agree. I wanted for my work to represent me.

The mixture of humanity and art originates from my soul. Deep down inside, I thought of only two leaders – Alexander the Great and Josip Broz Tito, but also of another artist – Salvador Dali’. I wanted to make the two leaders immortal in my own way, because they had deserved it, and the artist was one of the five coincidences that appeared along the way, probably because he was also meant to be included. The fusion of all the things that I describe in this book separately is, in my opinion, what makes my work even more original and unequalled. However, I’m sure it will be a guideline for future generations. It could inspire them to make new inventive works of their own.

The whole structure of things, presented in a unique way, are pleasant for the eye, perhaps even more beautiful and more expressive than some other forms already seen. All this is due to the character of my personality to be different from others.

In all the interiors I had been doing before, I used to communicate with my intuition, with the space that was supposed to satisfy the investor’s taste. If it were a space appropriate for an individual, I would pay attention mostly to the person’s psyche, bearing in mind that it was also supposed to be acceptable for others. If it was a public space where different kinds of people would enter, then, depending on its function, the interior was created in such manner that it would satisfy the people who would be looking at it. Some parts seem ‘cold’ in order to invite the visitor to come in and leave, not to disturb anyone, not to stay inside too long, not to make a crowd. Some interiors seem ‘warm’, intended to invite someone to sit down, to feel relaxed and to enjoy them for a longer period.

Thus, the basic vision was being created with many feelings, upgraded with a line of solutions and realization of ideas, depending on the space itself, the height, the cubic dimensions, the technical performance, and all this ‘spiced up’ with emotions and art. A space integrated like this fascinates, attracts, astonishes, makes an impression...

There’s also room for criticizing, for giving this work a qualifica-

е „кич“. Но само за оние што не го разбираат делото. Одбраната е во самото дело. Тоа е одраз на мојата личност. Невистинските естети и оние, коишто не ги разбираат работите, длабоко ќе паѓаат во стапица. Сами ќе се омаловажуваат, не сфаќајќи дека тие се „кич“. Најадекватното решение на спојот од практичното, техничкото и вистински уметничкото може да произлезе само при неограничената слобода на изразување на уметникот, неговата способност да ја спои својата визија и карактер со реалното. Она што го посакуваме сите во секој простор, во домот, кафеаната, театарот и сл., што го доживуваме секојдневно - убавината, уживањето ќе се најдат токму во овој објект.

Признавам. Не добив виза за да можам целосно да се докажам само поради трите основни работи: време, пари, инвеститор. Значи или ми велеа направи ми нешто за два месеца, или направи ми нешто за десет илјади евра, или пак искомпликсираниот инвеститор ми ставаше ограничувања - не вака, ами така, може и без ова итн. Кога сакав да направам нешто оригинално, им велев:

- Ве молам, оставете ме да направам, ако не Ви се допадне, не плаќајте ми!

Направив околу петнаесет куќи и неколку јавни објекти во кои едвај во 9 до 10 проценти имаше нешто оригинално, што вредеше и на кое сите му се восхитуваа. Поради ова, собрав сили и решив да го остварам својот животен сон и да направам нешто што ќе биде такво какво што јас ќе сакам, не водејќи сметка ни за време, ни за пари, ни за сили..., но во една граница што можам да ја поднесам. Тоа се овие 250 квадратни метри што ги изработив без цртеж, план или скица.

Во една куќа, која сама по себе е скулптура, просторот го планирав и адаптирав екстериерно и интериерно со сите атрибути што ги сонував. Техничкиот дел го споив со практичност. Секој дел од просторот го решив одделно, во зависност од тоа, кој ќе живее во него. Сето тоа го обликував со уникатни дела и детали. Надворешноста и внатрешноста се споија во една голема приказна, ткаена низ целокупното работење, што ќе ја отсликува мојата душа во сегашноста, минатото и бесконечноста.

tion of being 'kitsch'. But only by those who do not understand it.

The justification is in the work itself. It mirrors my personality. Untruthful aesthetes and those who do not understand things would fall into a trap deeply. They would only degrade themselves, not realizing that they are the ones who are 'kitsch'.

The most adequate solution of merging the practical, the technical and the truly artistic, can only emerge from an unconstrained freedom of expressing oneself, i.e. of the artist's ability to unite his vision and character with the reality. What we all want to see in any space, at home, in the theatre, in the cafeteria, etc., what we take pleasure in every day – beauty and enjoyment, will also be found in this object.

I must admit I was never allowed to express myself fully, only because of these three basic things: time, money, investor. They would either tell me to do something in two months, or to do something for a certain amount of money (like ten thousand euros), or the investor full of complexes would put a lot of constraints – don't do this, do it like that, you can do it without this or that etc. Whenever I would want to make something original, I would tell them:

- "Please, let me do my job. If you don't like it, don't have to pay me!"

I have worked on about fifteen houses and on several public objects, which possessed only 9-10 percent originality, something that was worthwhile that everyone admired.

Because of this, I plucked up strength and decided to make my lifetime dream come true. I wanted to create something that would be exactly as I wanted it, regardless of the time, the money or the strength I would spend, but within a limit that I could take. This dream came true in these 250 square meters that I created without a drawing, a plan or a sketch.

In a house, which is a sculpture itself, I have planned the whole space and have adapted it both externally and internally with all attributes. I combined the technical part with practicality. Each part of the space has been dealt with separately, depending on who was going to reside in it. I modeled all that with unique works and details. The exterior and the interior part merged in one big story, 'told' throughout the whole constructing period, which mirrors my soul in the presence, the past and infinity.

Автобиографија

Роден сум на 25. II 1963 година во Зеница во тогашна Социјалистичка Република Босна и Херцеговина. Татко ми и мајка ми потекнуваат од селото Блатец во Источна Македонија.

Мојот татко дошол во Скопје кога бил на тринаесетгодишна возраст, сам, сирак, без татко и оставен од својата мајка кога имал само четири години. Во животот не постигнал многу, материјално речиси ништо, но создал голем број на скрипти што до денешни дни се изучуваат во металургијата. Вози велосипед, заварен на осум места, нема возачка дозвола. Можеби е единствениот којшто со средно образование држел работно место на инженер. Во претходниот систем како незаменлив стручњак работел во Железарницата во Скопје. Иако материјално слаб, без автомобил, тој немал никави грижи, бил многу среќен и не знаел за зборот "несреќен". Тој е меѓу ретките луѓе, а можеби и единствен, којшто со својата огромна чесност и позитивни карактерни црти и интелигенција, работел како инженер. Во времето на Социјализмот за неговото работно место, погонот во топлата валавница во Железара, безброј пати се обидуваа да оспособат образован инженер, но не успеваа. Затоа таа работа му ја доверија на татко ми, иако беше со средно училиште и така до денеска ја добива и пензијата - инженерска. Ја вметнуваше картицата два часа пред почеток на работното време за да може што повеќе да даде од себеси. Секоја вечер одеше на својот велосипед во контрола на околу сто и четириесет вработени, а за тоа не добиваше скршен динар. Но и не бараше материјален надомест или награда за својот труд, иако беше избран за најголем експерт во својата струка и испратен да обучува работници во Дунајварош во Унгарија. Никојпат не се скарал со никого, за него непријатели не постојат. Не можејќи да ме извлече од огромниот сплет на проблеми во кои се најдов, единственото нешто со што ми помогна во животот е неговиот ген што го наследив од него.

Роден сум во Зеница, зашто, преку нашата Железарница во Скопје, мојот татко го испратиле на работа во тогашната најголема железарница во Југославија и на Балканот.

Мајка ми е жена од село со основно образование, без работно искуство, домаќинка. Жена типична за едно време, како и сите други домаќинки. Скромна, повлечена, спокојна, задоволна од тоа што го има. Никога не ги разбра лакомите луѓе. Постојано се грижи за мене и мисли дека премногу сум направил и треба да работам помалку. Но во ова мое дело за првпат во мојот живот работам среќно. Исполнет сум со огромен ентузијазам и секоја вечер легнувам со слатка мисла, чекајќи да се појави новиот ден. А нов ден - нова шанса со моите нови идеи, преточени во уметноста со којашто се занимавам, да реализирам ново дело што ќе ме направи пресреќен. Уште нешто за мојата мајка. Таа е жена со главна девиза да не се лакоми во животот, а среќата и убавите нешта дека не се во парите и богатството. Нејзината едноставна парола е: - Не биди лаком ако сакаш да бидеш среќен! Како и татко ми, таа никојпат не изрази желба да има барем една најобична кола, а камоли какво било друго луксузно средство. Иако е многу едноставна и недоволно образована, таа сепак има нешто битно во себеси. На млади години била најубавата девојка во селото и ја посакувале најбогатите, но таа одлучила да се земе со татко ми.

Autobiography

I was born on the 25th of February 1963 in Zenica, in the then Socialist Republic of Bosnia and Herzegovina. My father and my mother come from the village Blatec in Eastern Macedonia.

My father had come to Skopje alone at the age of thirteen. He was an orphan, without a father, and his mother had left him when he was only four. He hasn't accomplished much in life, materially almost nothing, but he has made a great deal of scripts that have been used as education books in metallurgy up till now. He rides a bike, welded in eight places. He doesn't have a driver's license. He was probably the only person that held the job position of an engineer with a certificate for secondary education. Being an irreplaceable expert, he used to work for the ironworks factory in Skopje in the previous system. Even though he was financially weak, and had no car, he didn't have any worries. He was a very happy man and the word "unhappy" didn't even exist in his dictionary. He is among very few people, if not the only one, who had all positive features such as great honorability and intelligence and worked as an engineer. In the socialism, people had tried many times to train a qualified engineer for his position in the plant, but they had never succeeded in doing that. Therefore, my father had been entrusted with that position, although he had only had secondary education, and so he still receives a pension of an engineer.

He would insert the electronic card two hours before his working hours actually started, so that he could give more of himself. Every night he would go round to the factory on his bike to check on about a hundred and forty employees, without getting a dime for it. He didn't ask for any financial compensation or any kind of reward for his effort, even though he had been chosen as the greatest expert in his field and sent to Hungary to train other workers.

He had never had a fight with anyone in his life; there are no enemies for him. Being unable to get me out of the troublesome circumstances I had got myself into, the only thing he did help me with in life was the gene I inherited from him.

I was born in Zenica because the ironworks factory in Skopje had sent my father to work in the then biggest ironworks factory in SFR Yugoslavia and in the Balkans.

My mother is a countrywoman with only primary school education, with no working experience, i.e. a housewife. She is a woman typical for a past time, just as any other housewife. Modest, bashful, peaceful and satisfied with what she has had. She could never understand greedy people. She has always been worried about me, thinking that I have done too much and that I should work less. However, the effort I put in this work fulfills me pleasantly, and working on it makes me happy. I am full of great enthusiasm and every night I go to bed with a happy thought in my mind, waiting for the next morning to come. Each new day - is a new chance for using my new ideas, transformed into the art I make use of to create a new thing that would make me thrilled.

Another thing about my mother, which I forgot to mention before, is that her main motto in life is not to be greedy, because happiness and good things never lie in money and wealth. Her maxim is simple: "Don't be greedy if you want to be happy!" Just as my father, she had never expressed a desire to even have an ordinary car, not to mention any other luxurious thing. Although she is very simple and undereducated, she still possesses something very important within herself. When she was young, she was the most beautiful young woman in the village and was proposed to by many rich men, but she still decided to marry my father. When making up her mind, her brother gave her a crucial advice:

- "Smilja, if you want to have an easier life, marry Dushko in Skopje. All the rich men that want to marry you here, will

Меѓу другото, затоа што незиниот брат ја посветувал:

- Смиљке, ако сакаш да живееш полесен живот земи се со Душко во Скопје. Овде за сите богаташи што те бараат ќе треба да работиш за да им го зголемиш богатството.

За мајка ми комплетно е застанато времето, особено по прашањето со стареењето. Сите што ќе ја сретнат, што ќе ја видат не ѝ ги даваат годините што ги има поради нејзиниот младолик изглед. Таа воопшто не е променета од времето кога била најубавата девојка во селото. И нејзе ѝ благодарам што ме родила и ми го пренела својот ген, па и јас се чувствувам млад и изгледам младолик.

Тоа е за моите родители и за моите гени. Сега да почнам сè за себе откако паметам и запаметувам. Ќе почнам да Ви раскажувам од времето кога сум бил најмал, од мојата четиригодишна до седумгодишна возраст. Манирите што ги имав како моите другари на толку мала возраст, кулминираа во подоцнежниот период од мојот живот. Понекогаш помислував зарем е можно да сме биле толку рано предодредени за она што нè чека подоцна во животот?

Но да не зборувам за нив, туку за мене. Ова го кажувам за да објаснам нешто што се однесува на мене. Се сеќавам дека уште во прво одделение го нацртав портретот на мојата мајка. Сите мои слики што ги изработував, учителката не ги прифаќаше и ѝ велеше на мајка ми:

- Не му цртајте на детето, пуштете го само да нацрта!

Мајка ми ги уверуваше дека сам цртам. Тие не веруваа и затоа формираа Комисија пред која, уште на седум години, морав да докажувам дека "тоа сум јас". Се сеќавам кога по математика решавав задачи по собирање. Три јаболки и две јаболки се еднакви на пет јаболки. Единствено јас ги боев јаболките и учителката наместо петка, ми ставаше пет плус. Сите мои цртежи завршија на изложба. А дека "генот вода не бидува" докажува и фактот што и мојот среден син исто така мораше да црта пред Комисија. Сега училиштето му организира изложби како на најголем уметник во својата генерација. Секој ден слика исто како што сликав и јас до завршувањето на Основното училиште. Ова го наведувам само како податок за да ја истакнам мојата генетска наклонетост кон уметноста.

Од училишниот период интересно за мене е и она неубавото што го направив кога од четврто одделение (ме учеше една учителка) поминав во петто одделение. За секој предмет имав посебен наставник. Воопшто не можев да се приспособам на таков начин на настава и оеднаш мојот одличен успех се претвори во катастрофален. Добивав слаби оценки, па дури имав и неколку единици. Дома, сосем нормално за мене, не им кажував на моите родители. Ми беше страв. Напротив, се фалев дека сè е во ред. Можам да потврдам дека во прво време тие ми веруваа.

Но дојде денот на првата родителска средба. Сите родители беа известени со покана дека треба да присуствуваат на таа средба. Поканата испратена до татко ми и мајка ми не стигна зашто ја извадив од сандачето и ја искинав. Но и покрај тоа, родителите дознаа за ова од моите школски другари. Татко ми се спремаше да појде на родителската средба. Си помислив:

- Што да правам? Не е можно, а и не сакам да помислам што ќе се случи кога тој ќе дознае за моите слаби оценки. А уживав голема доверба кај него, па и кај мајка ми.

Почнав да размислувам како ќе го решам проблемот. Најдоброто што можев да го смислам се случи во петокот по часовите. Да останам во училиштето, да се скријам и да го украдам дневникот од канцеларијата. Значи, ќе нема дневник и во понеделникот нема да може да се одржи родителската средба. Направив специјална корица во сина боја за да го ставам дневникот во неа, за секој случај. Да не ме види некој и да го препознае зашто тој беше со црвени корици. Како намислив, така и направив! Откако сите го напуштија училиштето, еден час подоцна, го зедев дневникот и се префрлив преку прозорецот. Го однесов и го закопав во

also want you to work for them hard to make their wealth bigger."

Time has completely stopped for my mother, especially when it comes to growing old. Whoever sees her, can never guess her true age because of her younger-looking appearance. She has not really changed from the time when she was the most beautiful young woman in the village. I have *her* to thank for giving birth to me and for passing on her genes, because of which I feel young and look younger.

That was all about my parents and my genes. I'll continue my story by telling you all about me, ever since I can remember. I'll start from the time when I was very little, from the age of four until the age of seven.

The manners I had, just as my friends did at that early age, culminated in the later period of my life. Sometimes I would stop to wonder if it was possible for us to be destined for what was coming ahead from such an early age.

But let me cut the story short and tell you more about myself. I'm telling you this because I need to explain something concerning myself. I remember when I was in the first grade of primary school, I drew a portrait of my mom. The teacher would not accept this drawing, or any other drawing I had done on my own, saying to my mom:

- "Don't do the drawing for your son, let him do it by himself"

My mother tried to convince the teacher that I *did* draw everything by myself, but she refused to believe it. Finally, they established a Commission before which, even when I was only seven, I had to prove that "that was me".

I remember when I was learning about addition in mathematics. Three apples plus two apples equals five apples. I was the only pupil who painted the apples and the teacher would give me an 'A+' instead of an 'A'.

All my paintings or drawings ended at an exhibition. And to prove that "genes are not water" (this is an expression we have in Macedonia), my second son also had to prove the 'authorship' for his own drawings before a Commission. Now the school organizes exhibitions for him as the greatest artist in the generation. He draws and paints every day, just as I did until I finished primary school. I mentioned this solely as pure information, to emphasize the genetic predisposition towards art.

Another interesting detail from my schooldays was a 'naughty' thing I did when I started going to fifth grade primary school. Up to the fourth grade I had only one teacher for each subject, but in fifth grade everything changed. I had a different teacher for each of the school subjects and I couldn't get used to this new way of teaching. Suddenly, my excellent achievement became a disaster. I started getting low grades, and I even had several 'F's. Naturally, for me that is, I didn't tell my parents about it. I was afraid of telling them the truth. Instead, I told them that everything was just fine. I can openly state that they believed me at first.

Anyway, the day of the first PTE (Parent-Teacher Evening) came. All the parents were informed by a formal invitation that they should attend the meeting. The invitation sent to my father and mother never actually reached them, because I had taken it out of the mailbox and had torn it apart. However, my parents found out about the meeting from my school friends. My father was just getting ready to go to the meeting, when I thought:

- "What am I going to do now? It can't happen and I won't even think about what might happen when he finds out about my bad grades."

My father had great confidence in me, and so did my mother.

I started thinking about how to solve the problem. The best solution I could come up with was supposed to happen on Friday after classes. I was supposed to stay at school late, hide somewhere unnoticed and steal the record book (that is the book which contains the list of pupils/students where teachers record their grades and attendance) from the teacher's office. There would be no record book on Monday and no PTE subsequently. I made a special blue cover to put the record book in it, just in case. If anyone saw me, he wouldn't recognize what I was carrying because it had red covers. That's what I did! I waited for everyone to leave the school and, after an hour, having taken the record book, I left by jumping from a window. I took it away, buried it under a bush and covered it with rocks.

една грмушка, а потоа го покрив со камења. Татко ми отиде во училиштето, но, како и сите други родители, се врати дома без никакви информации. Родителската средба не беше одржана поради немање дневник. Тогаш си помислив:

- А што сега ако ме откријат?

Не помина долго време, по три дена, Небојша - еден од моите другари - ме сретна и ми вели:

- Еј, Зоки, знаеш што се случи вчера? Со Перо, играјќи фудбал, топката ни влезе во една грмушка. Барајќи ја топката, го најдовме дневникот завиткан во сина корица.

Така проблемот за мене продолжи со истата динамика. Дневникот го вратија во училиштето и веќе наредната недела повторно беше закажана родителската средба, а со тоа продолжи и мојата агонија и борбата за спас од настаната ситуација. Смислив план - единственото решение за мене беше пак кражба на дневникот. На сосем ист начин го извадив дневникот од канцеларијата. Овој пат го ставив во плех, во една просторија од кујната, каде што ги носеа лепчињата за исхрана на децата. По неуспешната втора родителска средба следуваше насмевката на родителите и зборовите:

- Повторно некој го украде дневникот!

Но тој пак беше брзо пронајден и беше закажана и трета родителска средба. Е, овој пат многу сериозно одлучив да го решам проблемот докрај. Ја снимив целата ситуација, како да влезам во канцеларијата од училиштето и како дефинитивно да го уништам дневникот. Кога се најдов во канцеларијата каде што стоеше дневникот, во училиштето имаше многу чистачки и почувствував опасност дека ќе бидам откриен. Во тој момент се предоmisлив и ја сменив одлуката; наместо да го украдам дневникот, го отворив на мојата страница и ги искинав двата листа, на коишто беа запишани имињата на осуммина ученици. Родителската средба конечно се одржа и на некој начин таа беше успешна. Бев спасен. Но основниот проблем и понатаму беше присутен; во училиштето претпоставуваа дека оној што го украде дневникот е истиот оној што ги искинал и страниците. Овој пат се типуваше на еден од осумината, коишто беа запишани на двете искинати страници. Но, уште веднаш сите знаеја дека најсомнителниот бев јас, затоа што од претходниот одличен успех сега бев со слаби оценки и единици. На истите страници беше запишан и најслабиот ученик во класот - Славе Димовски. Имаше девет единици. Ако се случи да ја чита книгава, дури сега ќе може да ја дознае вистината за овој настан.

Расплетот продолжи. Во училиштето дојде милиција. Ни се закани дека најдобро е виновникот да признае сам на тој начин што ќе напише на ливче каде се страниците од дневникот. Ливчето ќе биде ставено во кутија, заедно со сите други ливчиња од децата во класот. Така никој нема да дознае, ни родителите ни учениците, кој е крадецот. Така ќе се добијат оценките на осумте деца. По неколкудневно изјаснување, сите ливчиња беа негативни. Јас, единствениот виновник и крадец, на ливчето пишував: Зоран Илиев, не! На наредниот состанок, од Милицијата се заканија дека во училиштето ќе донесат куче волчјак и тоа по мирисот ќе го открие крадецот! Разврската со дневникот траеше мошне долго, а во меѓувреме постојано учев. Почнав да добивам одлични оценки, запишувани во новиот дневник. Еден ден повторно дојдоа од Милицијата и рекоа дека ова е последен ден на "гласањето" на ливче и доколку крадецот не се пријави до петтиот час, ќе дојдат да го бараат со волчјак. Во тоа време на Телевизијата играше серијата "Четири тенкисти и песот". Во главната улога беше песот волчјак кој со своето душкане ги пронаоѓаше сите траги и ја решаваше секоја мисија. Во целата ситуација бев уплашен и постојано се прашував дали е можно куче да го открие крадецот по толку денови. Не бев сигурен што да правам. Од минута во минута, сите шепотеа:

- Ќе дојде милиција со кучето по петтиот час.

Избрав погрешна одлука: се преправив дека ме боли стома-

My father went to the PTE, but just like all the other parents, he went back home with no information. The meeting had been canceled due to not having a record book to report the grades from. Then I thought to myself:

- "What if I get caught?"

Three days went by when a friend of mine called Nebojsha saw me and said:

- "Hey, Zoki, do you know what happened yesterday? Pero and I played football and the ball strolled down to a bush. When trying to get the ball out of there, we found the record book wrapped up in a blue cover.

And so the problem reappeared for me. The record book was sent back to the school and another PTE was rescheduled for the following week. This prolonged my agony and the struggle to find a way out of the new situation. I came up with a plan - the only solution for me was to steal the record book again. I did it exactly in the same way as before. This time I put it in a basket where they kept pupils' snacks, in the kitchen of the school cafeteria.

After the unsuccessful second meeting, the parents left the classroom smiling and saying:

- "Someone had stolen the record book again!"

However, it was discovered very soon this time and a third PTE was scheduled soon. This time I decided to deal with the problem very seriously, I was determined to put an end to it. I "recorded" the whole situation, I thought carefully about how to enter the teachers' office and how to destroy the record book for good. When I got in the teachers' office, there were a lot of cleaning ladies around it at the time and I sensed that I could be discovered. At that moment I changed my mind and instead of stealing the record book, I opened it and I tore two pages with the names of eight pupils on them, among which was my name, too.

The PTE was finally held and, in a way, it was successful. I was saved. However, the main problem was still there; they suspected that whoever had pulled out the two pages from the record book was the same one who had stolen it before. This time, they enclosed the 'circle' to only those eight pupils from the missing pages. I think everybody knew from the very beginning that it was me who was the most suspicious one, because from an 'A' student I had really worsened my achievement with bad marks. There was another pupil whose name was on the two missing pages, who had even worse grades than mine. He was the one with the lowest achievement in class. He had 'F's in all subjects, and if he happens to read this book, he is about to find out the truth about this event after all this time.

The outcome was as follows. Police came to the school. They told us that it would be better for the 'offender' to confess himself by writing down on a piece of paper where he had hidden the missing pages. The piece of paper was to be put in a box, together with those from all the other pupils from the class. This way no one would ever find out, neither the parents nor the pupils, about who the thief was.

After several days of filling in the box with pieces of paper, all the answers on them were negative. As for myself, the only truly guilty thief, I wrote on my piece of paper: Zoran Iliev, not me!

The police were brought to the school again. This time they threatened us by bringing a police dog which would find the thief by the smell!

It took a really long time for the police and the teachers to finally reach the conclusion about the missing pages from the record book. Meanwhile, I started learning hard and getting all good marks, which were now recorded in the new record book.

Police came to the school again one day and they told us that this was the last time they would give us the chance to own up for the misdeed by writing it down on a piece of paper. If nobody came forward until the end of fifth class, they would come back and search everybody with a police dog.

There was this TV serial "The four tank men and the dog" going on at that time. The dog had the main role and it would solve any situation by finding the traces sniffing. I remember being terrified just by thinking about it, wondering whether it was possible for a dog to find a thief even after so many days. I wasn't sure what to do. Each minute I would hear my co-pupils whisper around me:

- "The police are coming after the fifth class."

I made the wrong choice. I decided to pretend I was having a stomachache and left the school after the fifth class. Even though I knew everybody would be suspicious of me, having a child's mind

кот и го напуштив училиштето по петтиот час. Иако сфатив дека вината ќе се префрли на мене, сепак како дете одлучив така, па потоа си реков:

- Ако не дојдат со куче, значи лажат. После ќе се сомневаат во мене, ама тој проблем ќе го решавам понатаму. Колку нивно "да", толку мое "не".

Се случи што се случи, наредниот ден отидов на училиште со мислата во мојата глава - ако бидам обвинет, за жива глава нема да признаам. За цело ова време, моите оценки беа поправени, мојот успех беше одличен, но во очите на сите јас бев крадецот.

За да биде трагедијата уште поголема, милицијата правеше претрес во подрумите на мојата зграда и најде парчиња од страниците што претходно ги запалив. Мозаикот беше речиси склопен и нормално, под силен притисок, сите го очекуваа моето признание. Тогаш се случи нешто неочекувано, она што и ден денеска ме спасува во последната минута кога сите надежи ги губам - среќата. Најслабиот ученик Д. С., запишан на мојата страница од дневникот, беше еден од осомничените уште на самиот почеток, но со помал процент во однос на мене, затоа што велеше:

- Зошто јас би го крадел дневникот кога сите знаат дека моите оценки се единици!

И така и беше, тој имаше девет единици. Но, во исто време беше и главниот "мангуп" во училиштето. Имаше девојка која се викаше Верче, единствениот во петто одделение што имаше девојка. Тоа за нас останатите беше незамисливо, дотолку повеќе што нашата паралелка го изучуваше рускиот јазик и имавме само две девојчиња. На секој мал одмор на Д. С. му доаѓаше девојката и сакајќи да се направи мангуп еднаш ѝ се пофалил во доверба дека тој го украде дневникот и ја заколна тоа да не го кажува никому. Ненадејно тој се скарал со неа и ја натепал. Верче, немајќи како да му врати, отишла кај директорот и го пријавила случајот. Рекла дека Д. С. ѝ призна дека тој е крадецот на дневникот. Директорот ја повика милицијата и Д. С. го однеле да го сослушуваат во присуство на Верче, дали навистина ѝ се фалел. Така Д. С. беше обвинет за кражба на дневникот и случајот заврши со една голема невистина. Можам да признаам дека беше нефер од моја страна во ситуацијата од која се извлеков на сметка на мој невин другар којшто настрада. Потоа сите во класот ми се извинуваа како можеле да ме осудуваат! И ден денеска ме прогонува мислата, сврзана со тој случај. Требаше да ја признаам вината, но, ете, дете како дете, сум донел таква одлука. Толку ми сечел умот. Се сеќавам многу добро кога не ја признавав вината. Си мислев:

- И така тој има девет единици, а и право да си кажеме, не беше некој голем другар! Не гледаше со симпатии кон другарите!

Тогаш си дозволив да примам извинување од другите деца и да бидам невин во целата таа ситуација. Мислам дека единствениот што знаеше дека јас сум виновникот беше Д. С. Секогаш кога ќе се сетев на овој настан, кон него чувствував гризење на совеста дека без вина беше прогласен за виновен. Како и да е, ако оваа книга дојде до рацете на Д. С. многу би сакал да ми се јави. Лично ќе му се извинам по триесет и четири години и ќе му се реванширам на мој начин. Правдата на некој начин ќе биде задоволена, а истовремено и ќе ми падне товарот од душата.

Од моето детство има уште еден многу битен настан. Од мал пројавував интерес кон печалењето пари. Во Металургиското училиште, што се наоѓаше до мојата зграда, забележав дека работниците што заваруваа разни работи ги оставаа електродите незасолнети и до нив можеше да се стигне со само едно рипнување преку оградата. Без знаење на некој, секој ден земав по две до три електроди и ги криев во подрумот. Откако собрав поголема количина електроди, прешетав низ градот за да испитам каде се работи со заварување за да ги продадам. Најдов една гаража во која работеше еден човек и тој ми вети дека ќе ми даде пари што во тоа време, за мене, беа навистина големи. Ми беше страв да одам сам на договорената средба, па го викнав брат ми

I still decided that was the right thing to do. I told myself:

- "If they don't bring a police dog in here, it means they were lying all the time. They would probably doubt me later, but I'll deal with that problem when the time comes. If they point their finger on me, I'll deny everything."

I went to school the next day as if nothing had happened. I had this idea in my head that if anybody should try to accuse me of anything, I would never admit to it. Not even if my life depended on it.

As I mentioned before, I had already improved my grades and made a great progress regarding my achievement, but I was still the thief in the eyes of everyone.

To make the tragedy worse, the police searched the basement of my building and found little pieces of the pages I had burned before. Almost all pieces of the puzzle were put together and under a lot of pressure everybody expected my confession. Then, something completely unexpected happened, something that follows me everywhere I go and saves me at the last moment when all my hope is gone - and that is LUCK.

The pupil D.S., who had all straight 'F's and was one of the eight from the missing pages, was one of the suspects from the very beginning, but nobody really believed that he would do anything like that because, as he said:

- "Why would I steal the record book when everybody knew I had straight 'F's?!"

And he was right.

Unfortunately for him, he was known as the main "scamp" in the school. He had a girlfriend called Verche, and he was the only boy in fifth grade that had a girlfriend. For the rest of us, this was unthinkable, even more so because of the fact that in our class there were only two girls (due to the fact that we were studying the Russian language).

D.S.'s girlfriend would come to our class during each of the short breaks between classes, and trying to be a "scamp" in her eyes, D.S. had bragged to her in confidence that he had stolen the record book, but made her swear not to tell anyone. Meanwhile, he and Verche had had a fight and he had slapped her. Wanting vengeance, and not having anything better to get at him with, Verche went to the principal's office and reported the case. She told him that he had confided to her for stealing the record book. The principal then called the police and they took D.S. to be interrogated in Verche's presence, to admit whether or not he had really bragged about the theft. Thus, D.S. was accused of theft and the case was closed with a huge fabrication.

I can admit that it was truly unfair on my part, to get away with something unpunished to the detriment of an innocent friend who took the blame. Moreover, everybody in the class apologized to me afterwards for even thinking of accusing me!

Even today, the thought of this event still haunts me from time to time. I know I should have admitted my misdeed and taken the blame for it, but as a child I wasn't thinking that way. I was only trying to get away with it without being caught. I distinctly remember the time when I wouldn't admit the blame. I was trying to justify my decision by thinking:

- "He had nine 'F's, and to be frank, he wasn't much of a friend! He wasn't sympathetic towards his friends!"

I allowed myself to accept the other children's apologies and to look innocent in the whole situation. I think that the only one who knew that I was the responsible one, was D.S. Every time I think about this event, I feel my guilty conscience 'biting' me. Nevertheless, if this book somehow finds the way to D.S.'s hands, I would really want him to call me. I would like to apologize to him in person, after thirty-four years, and I would make it up to him in my own way. Thus, justice would be served and it would take the load off my chest.

There is another very important event from my childhood. Ever since I was very little, I started showing interest in making money.

I noticed that in the School for metallurgy, which was next to my building, the workers who used to weld things there, used to leave the electrodes exposed and one could get to them just by jumping over the fence. Without telling anyone about it, I would take two or three electrodes every day, hiding them in the basement afterwards. After I had collected a sufficient amount of electrodes, I took a walk around town to find out where they worked with welding in order to sell them. I found a garage with a man

и еден другар. Заедно ги зедевме електродите од подрумот, а до-говорот ни беше парите да ги поделиме. Само што стигнавме таму, можеби за пет минути, дојде милицијата. Веднаш сфатив дека човекот нè пријавил, знаејќи дека електродите сме ги украле. Во истата гаража имаше и друг заварувач кој рече:

- Електродите се расипани, пуштете ги децата.

Но не "упали" и милицаецот зеде податоци од другар ми и од брат ми. Мене како најмал и дете со наивно лице не ме легитимираа. Така целиот проблем беше префрлен на нив, а јас како главен виновник повторно се спасив. Но извлеков една поука:

- Повеќе крадање, нема!

Релативно брзо ја научив лекцијата дека кога тогаш сè се от-крива и лагата и крадењето се нешто со кое треба да се расчисти. Мислам дека тоа беше последното нечесно дело што го направив во мојот живот.

Имав и друго доживување кога имав десет години. Со дру-гарите имавме скриено во еден подрум едно "крупче". Собиравме пикавци по улици, одевме во "крупчето" и учевме да пушиме циг-ари. Брат ми го откри тоа и почна да ме уценува дека ќе ме каже на родителите. Поседував еден мал нож што нонстоп го носев во футрола и со него уживав да резбарам дрва. Во тој момент, си помислив:

- Ножот е во футрола и со него ќе го удрам брат ми по грб!

Во тој момент, случајно футролата летна на една страна, а ножот се зари во неговата нога. Ножот не беше да речеш голем, но целото сечило се збрца во неговата нога. Брат ми почна да вика. Од страв викав и јас и тоа погласно од него. Дојде сосетка-та, му стави тутун на раната, го преврза и така заврши несреќната случка. Оттогаш па наваму не дозволив тој порок што се вика циг-ара да стане и да биде дел од мене. Тоа беше разликата од моите другари, коишто останаа страсни пушачи, а и мојот брат, којшто малку подоцна од немилиот настан, се приклучи кон овој порок. И сега е страстен пушач. Од секое зло, порок или друго негативно, ако ја извлечеш поуката, може да стекнеш цврста волја. Тоа е она што сакам да го порачам:

- Ако научиш да учиш, проблемите се намалуваат максимално, а може и да ги снема.

Од мојата десетта година па наваму, станав голем "кицош", односно помодар. Максимално се трудев околу мојата фризура, гардероба и мојот добар изглед. Некаде во тие години се изградив во личност, којашто крајно многу ја мрази неправдата, а за сметка на тоа ја сака правичноста и другарството. Другарите ми станаа главна опсесија. Многу ги сакав сите: соседи, постари и помлади и уживав симпатии кај голем број луѓе. Како и секое друго дете ми се случуваа разни работи. Би издвоил една случка, производ на мојот карактер, на човек што прифаќа ризици.

Еден ден заедно со брат ми и со другарите решивме да одиме и да пливаме во Вардар. Меѓусебно се фалевме дека сите знаеме да пливаме, иако немавме абер од пливање. Прв се приближив до реката која беше многу надојдена и брза. На глас реков:

- Одам да пробам дали е ладна водата.

Кога ја ставив десната нога во водата, тлото под левата нога пропадна и се слизнав во брзите води на Вардар. Реката ме повлече и нагло почна да ме носи по својот тек. Почнав да тонам, пропаѓав удолу и повторно испливував угоре. Едноставно сфатив дека се давам! Несвесно и инстинктивно не голтав вода и се борев со реката колку што можев и не можев. Во еден момент ги здогле-дав другарите и брат ми. Трчаа по мене по крајбрежјето, а брат ми плачеше и викаше. Како и многупати во мојот живот, забележив во последен момент. Бев закачен за нешто и ме тегнеше. Тоа беше еден рибар кој случајно, ловејќи, ме фатил на својата јадица. Јад-ицата се закачила за мојата кошула и човекот трчаше по мене. Ми ја подаде трската за да се фатам, ја стегнав цврсто и тој полека ме извлече од палавата река. Се чувствував ни жив ни удавен. И тоа беше некоја среќа или повторно игра на судбината која не дозволи да ми се случи најлошото.

working in it, and he promised to give me some money for the electrodes, which at that time, was a lot for me. I was afraid to go there alone, so I took my elder brother and a friend of his with me. We took the electrodes from the basement together, and the deal was to share the money afterwards. As soon as we had arrived there, the police came out of nowhere. I realized immediately that the man had reported us to the police, knowing that we had stolen the electrodes. There was another man in the garage who tried to save us by saying:

- "The electrodes are defective, let the children go."

However, this didn't work. The police officer took my brother's and his friend's personal information and IDs, but not mine. I was a little kid for him with an innocent face, so he let me go. Thus, the whole problem was blamed on them, and I got away with it again, even though I was the main felon. Still, I drew the moral:

- "No stealing ever again!"

I learned my lesson relatively early that sooner or later every misdeed is discovered, and that stealing and lying are immoral things you should do away with. I think that was the last dishonest thing I have done in my life.

I had another adventure when I was ten. My friends and I had found a "little club" (that's what we used to call it) and had been hiding it in the basement of a building.

We used to collect cigarette stubs from the streets; we would go to the "club" and learn how to smoke cigarettes. My brother found out about it and started threatening me that he would tell my parents. I owned a little knife that I used to carry around with me all the time in a quiver and I enjoyed carving wood with it. At that moment I thought to myself:

- "The knife is in a quiver and I will hit my brother in the back with it!"

Suddenly, the quiver fell down on one side and the knife stabbed my brother in his leg. It wasn't very big, but the whole blade was stabbed in his leg. My brother started screaming. Panic-stricken, I was screaming even louder than he was. The neighbor must have heard all the screaming, she came to the spot, put some weed on his wound, put a bandage over it and that's how this mis-fortunate accident ended.

I have never let that vice called a cigarette become part of me ever since. That was the difference between me and my friends, who stayed passionate cigarette smokers, and the difference from my brother who, a little while after this accident, became also in- volved into this vice. He is a passionate smoker even now.

If you draw the moral from each badness, vice or any other negative thing, you may get a tough will or determination. This is the message I would like to send:

- "If you learn how to learn, the problems will lessen and they may finally come to a null."

At the age of ten and onward, I became a great "dandy", i.e. fashion-conscious. I paid a lot of attention to my hairstyle, the clothes I was wearing and my good looks. Somewhere in those years, I grew up to be a person who deeply despised injustice, whereas on the other hand I cherished fairness and friendship. My friends became my greatest obsession. I loved everybody very much: the neighbors, older people, young people and a lot of peo- ple found something likeable about me as well.

Different things happened to me as to any other child. I'd spec- ify one of them, which I believe happened due to my character of a person willing to take risks.

One day, my brother and I, along with our friends, decided to go swimming in the river Vardar. We bragged about who was a better swimmer, even though none of us knew how to swim. I was the first to approach the river that was very deep and rapid. I spoke aloud:

- "I'm going to check if the water is cold".

Just as I had put the right foot into the water, the ground under my left foot went down and I slid into the rapid waters of Vardar. The river pulled me in and all of a sudden it started carrying me in its flow. I started sinking, going down and floating up to the surface again. I realized I was drowning!

Instinctively and completely unconsciously I tried not to swal- low water and I tried to struggle with the river as much as I could. In a flash, I saw my friends and my brother. They were hurrying to follow me on the coast along the river, while my brother was crying and screaming.

- Фала ти добар човеку! Ова нема никојпат да ти го заборавам!
- му реков, а тој ме праша:

- Каде живеете, каде да Ве однесам?

- Не, не треба, чичко! Ако дознаат моите ќе нè натераат.

И така уплашени си отидовме дома.

Во раното детство имавме и други такви или слични случки, поврзани со мене и моите другари.

Сега би го споменал и времето од мојата тринаесетта до шеснаесетта година. Тогаш започнав една нова животна етапа - пубертетот. Нагло започна да ме интересира гардеробата, излегувањето, парите. Но, за жал, немаше ниту гардероба ниту пари. Тоа ме натера многу рано да барам некоја работица, па каква било. Ако некој од другарите нешто наслушнеше, кажуваше и сите одевме да работиме, не прашувајќи што. Само и само да заработиме некој динар. Истоварувавме шеќер во фабриката "Европа" и јаглен на "Локотоварната станица". Ви велам, работевме што ќе најдеме и бевме најсреќни ако заработевме по некој динар. Доживев кулминација на среќа кога, еден ден, татко ми ме праша:

- Сакате ли со брат ти да работите во "Железара" за викендов, кога не сте на училиште?

Секако прифативме без размислување и едвај чекавме да почнеме, иако татко ми нè предупреди дека од цела фабрика, којашто брои четиринаесет илјади вработени, таа работа никој не ја сака. Бевме упорни дека можеме да ја работиме. Требаше да ја чистиме високата печка. Тоа не е ништо друго, ами во процесот по топењето на железото еден дел од лошото железо таканаречено згура останува во високата печка и во фаза кога сè уште е топло треба со пиштоли на вибрации таа да се крши парче по парче. Притоа се стои на дрвени сандали високи дваесет сантиметри и со дрвена вила се фрла искршената згура во количка. Просто кажано - чистење на печка на еден најпримитивен начин. Не можам да Ви го опишам шокот на нашите лица кога се приближивме до "колкилата" - базенот полн со згура, дебела еден метар. Топол бран со чад нè заплискуваше и задушуваше уште од самиот почеток. Процедурата започнуваше со ставање маска, азбестно "одело", земање пиштол на вибрации, дрвени сандали, дрвена вила и потоа влегување во базенот да се работи. Не може да се објасни тоа што нè чекаше. Помислив:

- Овој пат нема да издржам.

Сепак, почнавме да работиме. Издржавме "максимално", брат ми речиси цели два дена, а јас нешто помалку. Потоа прекинавме со работата, не можевме понатаму. Тоа беа моите први крваво заработени пари. Добро се сеќавам, уште кога пристигнавме во "Железара", некои од работниците го поздравуваа татко ми и го прашуваа каде сме се упатиле.

- Одиме да ја чистиме згурата од базените! - им одговараше.

Беа вчудовидени и не им веруваа на своите очи. Ама се случи и тоа - уште едно челичење и една мала школа за тоа колку е суров животот. Но уште сум среќен и горд што ја прифативме таа работа и се трудевме колку што можеме повеќе да сработиме.

Оттука наваму следува времето во кое размислував да најдам подобро решение за да дојдам до пари. Секогаш кога ќе побарав од татко ми пари, тој ми велеше:

- Седи, синко, да ти покажам, сè да знаеш.

Па потоа ќе ме седнеше и ќе ми го отвореше својот педантно воден тефтер и неколкуте пликови на кои беше напишано: вода, струја, станарина, радио и телевизија, ѓубретарина, чистачка, леб, млеко, зејтин, шеќер, брашно, и тука негде завршуваше целата плата. И што сега јас да барам?

Така, мојот следен чекор беше двојно корисен за мене. Со едно другарче почнав да одам за Италија. Го правев она што ме привлекува. Патував и полека започнав да навлегувам во светот на модата и бизнисот, којшто во времето на Социјализмот се викаше и "шверц". Другарчето добро знаеше што значи да одиш во Италија - земја којашто сè уште ја креира модата во светот. Се купуваа неколку актуелни работи во тоа време: фармерки,

As many times before and afterwards in my life, it was not until the last moment that I had realized something. This time I realized I was attached to something that was pulling me out. It was a fishing line of a fisherman who had accidentally caught my shirt and was also trying to save me. He handed me the fishing line, which I grasped tightly, and slowly pulled me out of the rapid river flow. I felt neither alive nor drowned. It was either luck again or a game of destiny which did not allow for the worst to happen to me.

- "Thank you good man! I will never forget what you have just done for me!", I said, and he asked:

- "Where do you live? Can I take you somewhere?"

- "It won't be necessary, thank you very much. If my parents find out about this, they will surely beat us up." Scared as we were, we left home immediately.

In the early childhood we had other such or similar events, that had to do with my friends and me.

Here I would mention the period from my thirteenth to my sixteenth year. That's when I started a new phase in my life - puberty. I suddenly started being interested in clothes, going out and money. Unfortunately for me, I could not afford to have beautiful clothes because I had no money. That made me start looking for any kind of jobs that would come the way at an early age. If any of my friends heard anything about a job, he would tell us all and we would all go for it, without asking questions about what kind of a job it was. The only thing we were concerned with was earning some money. We used to unload sugar in the factory for sweets "Europe" and we also unloaded coal at the freight train station. I'm telling you, we would do whatever job we would find and we were blissfully happy if we made some money.

My happiness culminated when my father asked me one day:

- "Do you and your brother want to work for the 'Ironworks' factory for the weekend, when you're not at school?"

Of course we accepted without thinking twice and we could hardly wait to begin working, although my father warned us that out of fourteen thousand employees in the factory, nobody wanted that job. We were determined when trying to prove that we were capable of doing it. We were supposed to clean the tall furnace. During the process of dissolving the iron, part of the defective iron, the so-called slag, stays on the walls of the tall furnace, and in the phase while it is still heated, it needs to be broken piece by piece with vibration guns. And that was our job. While doing it, one has to stand on wooden sandals about twenty centimeters tall, and throw the broken slag into a hand truck with a wooden pitchfork. Simply said, cleaning a furnace in the most primitive way.

I can not describe the shock on our faces when we approached the basin full of slag, which was about one meter wide. A warm wave of smoke blew in our faces, choking us from the very beginning. The procedure started by putting on a mask and an asbestos "uniform", taking a vibration gun in our hands, putting on the wooden sandals, taking the wooden pitchfork, and then getting into the basin to work. I can't explain what kind of work was expecting us. I thought:

- "This time I won't be able to take it."

However, we started working. We managed to endure as much as we could. My brother worked for whole two days, and I did a little less than that. This was my first 'blood-earned' money. I have a distinct recollection of the day when we first entered the factory. Some of the workers were greeting my father and asking where we were headed.

- "We are going to clean the slag from the basins!" - he would answer.

They were astonished by what they had heard and they couldn't believe their eyes when they saw us, little kids. But it happened - it was another 'toughening' for us, another school of life which taught us how cruel life could be. I'm still proud and happy that we decided to take that job and that we gave our best to do it as well as we could.

From this point on, I started thinking about finding a better solution for earning money. Every time I would ask my father for some money, he would answer:

- "Sit down here son. Let me show something so that you would have a better insight into things."

Then, he would make me sit down beside him and he would open the neatly written notebook with some envelopes in it, containing the bills he had to pay and all the other expenditure, like

чарли парфеме, чадори и малку кафе, главно стока што веднаш се продаваше. Мојата визија и вкус за мода беа натпросечни. Она што јас ќе го купев двоеше. Но и начинот на кој го носев беше посебен. Тоа беше едно време кога пасошот што важеше најмногу во светот, пасошот на бившата СФРЈ ми овозможуваше да бидам најмодерен, а и со понекој динар во џебот, иако бев малолетен и имав само 15 години. За моите години бев актуелен и упадлив во училиштето, како и во целиот град. Секој ден ги обиколував гимназиите, запознавав многу луѓе. Дури и на професорите по нарачка им купував сè што ќе посакаа. Во училиштето не бев баш најдобар со учењето, но немав слаби оценки. Кога мајка ми ќе појдеше во училиште, ѝ се жалеше на класната раководителка дека не учам многу. А таа и одговараше:

- Не се секирајте, од него ќе биде човек. Не е сè и во учењето.

Не знам колку е тоа точно, но до крајот на мојата исповед можеби ќе се потврди.

Еднаш едвај чекав да тргнеме за Италија, започнуваше новата сезона. Како и обично, возот доцнесе најмалку еден час, можеби и повеќе. Кога пристигна, се качивме и чекавме уште околу дваесетина минути. Бидејќи возот сè уште не тргнуваше, за да купам нешто за јадење, решив да скокнам до првата продавничка, дваесетина метри оддалечена од колосекот. Но преку оградата беше двојно поблиску. Излегов од возот трчајќи, рипнав преку оградата, купив леб и паштети - тоа беше главен оброк на менито. И кога тргнав назад, возот веќе поаѓаше. Бев шокиран. Не можев да прифатам дека не сум во возот и не патувам за Италија. Многу ми беше битно, од сè најбитно да влезам во возот. Се стрчав, рипнав преку оградата и некој ме фати за врат. Во таа лутина го бутнав и ме пушти. Тогаш забележив дека тоа е милицаец.

- Што ми направи, свесен ли си? - почнав да викам по него, несвесен дека сум сто насто крив и дека возот можеше да ме згази. Целата таа атмосфера ја гледаше толпата на полната железничка станица. Во тоа време транспортот на шини работеше беспрекорно. Се свртев и во последниот вагон ги видов брат ми и другар ми како се смеат и ми мафтаат со рацете. Ме "зезаа", знаејќи колкава беше мојата желба да патувам за Италија. Тогаш сите погледнаа во мене и мојата збунетост. А мене не ми требаше многу. Неколку секунди и да ја донесам одлуката. Се стрчав кон таксистите, коишто на железничката станица со саати чекаа некој да се качи, а возењето со такси беше преголем луксуз. Во Скопје имаше малку таксисти и тие едвај работеа.

- Може ли другар? - го прашав таксистот.

- Каде?

- За Куманово, но вети ми дека ќе го стигнеш возот, во спровитно нема да ти платам. Парите се кај брат ми, а брат ми е во возот.

Стигнавме четири-пет минути пред да пристигне возот, а брат ми како да очекуваше да ме види на станицата. Гледа од прозорецот, ја врти главата. Одеднаш ме здогледа и сè му стана јасно. Излезе, му плативме на таксистот и така и овојпат останав во игра, отпатував за Италија.

Но дојде и втората препрека. Се запознав со нов проблем што се вика измама. Децата пораснаа и нивната препознатлива особина - невиноста - веќе кај некои од нив се дефинирала или просто кажано исчезнала. Човекот, т.е. дечкото, постар од нас две три години, преку кој за поефтини пари се одеше за Италија со таканаречената патна листа, кога влезе милицијата во нашиот вагон во Ниш да направи контрола, едноставно го снеса. Ние патувавме во негова организација нешто како групно патување на студенти или ученици, но дечкото кој не водеше направил фалсификат, т.е. го фалсификувал документот и кога дојде контролата избега. Дотогаш нормално не налетал на контрола и така им ги земал парите на децата и профитирал. Немајќи што да правиме, бевме принудени да извадиме повторно карти со парите кои што толку многу ни требаа за "роба". Тоа беше првата измама

water, electricity, rent, radio and television, litter tax, the building's cleaning lady,.....bread, milk, oil, sugar, flour....., and somewhere around here was where the whole salary ended. So how could I ask for anything more?

My next step had double benefit for me. A friend of mine and I started going to Italy. I did what I was really becoming interested in. I traveled and I slowly started to get acquainted and hence involved with the world of fashion and doing business. In the period of socialism, this was called "smuggling". My friend knew a lot about going to Italy - a land where world fashion had always been created. It was customary for him to buy some things like jeans, perfumes, umbrellas and coffee, mainly goods that were sold immediately.

My vision and taste for clothes and fashion were extraordinary, i.e. anything but typical. What I bought would somehow always look different. And the way I used to wear my clothes would contribute even more to the whole unconventional image.

Those were the days when the passport we possessed, the one from ex - SFRY, was widely recognized around the world. It enabled me to have the most fashionable clothes and also to have some money in my pocket, even though I was still immature and only fifteen.

I was exceptional and very famous, not only in my school, but also in the whole city. I would go round to the other high schools and meet a lot of people every day. I even used to buy for my teachers whatever they would order from me.

I wasn't the best of a student in high school, but I didn't have bad grades either. When my mother would go to the school to ask about my behavior and my achievement, she would complain to my head-teacher that I didn't study enough. She would answer:

- "Don't worry. Everything will work out just fine for him.

Not everything is in studying."

I don't know how much of what she said is true, but I hope this will be confirmed by the end of this disclosure.

Once I could hardly wait to go to Italy because of the start of the new season. As usual, the train was late for at least an hour, and maybe more. When it finally arrived, we got on and waited for another twenty minutes. Since we were hungry, and the train was still not moving, I decided to jump off and by some snacks in the nearest shop, which was about twenty meters away from the railroad. I thought that going over the fence would cut the distance short by half, so I got off the train running, jumped over the fence and bought some bread and pastes - that was the main meal on our menu. When I was headed back, the train was already leaving. I was shocked. I could not accept the fact that I was not on it, traveling to Italy. It was very important for me, most important than anything else at that moment, to get on that train. I started running fast, jumped over the fence and just as I thought I was going to get on, somebody grabbed me by my neck. I pushed his hand away in the fury and he let go of me. Then I noticed that it was a police officer.

- "Do you know what you have just done to me?" I yelled

at him, unaware of the fact that I was not supposed to do what I had done and that the train might have run me over.

A crowd of people waiting at the railway station was watching the whole situation. I turned my face toward the train and I saw my brother and my friend laughing at me and waving. They were making fun of me because they knew exactly just how big my desire to go to Italy was. Then all of them turned their eyes towards me, as I was very confused.

It didn't take me long to make a decision. I hurried to the taxi drivers, who had been waiting at the station for hours for somebody to ask for their service, and getting a taxi at that time was real luxury. There were only a few taxi drivers in Skopje and they hardly ever worked.

- "Can I get in?" I asked the taxi driver.

- "Where to?"

- "To Kumanovo", I said, "but promise me you'll get there before the train, or else I won't pay you. My brother has the money and he is on the train."

We arrived there just in time, four or five minutes before the train pulled in at the station. My brother looked as if he had expected to see me there. Standing at the window of the train and turning his head in all directions, as if looking for something. Suddenly he saw me, and everything became clear to him. He got off, we paid the taxi driver, and that's how this time I managed to 'stay in the game'. I went to Italy.

извршена врз мене и толку бев лут што едвај чекав да се вратиме и да му одам дома за да ни ги врати парите.

Кога пристигнавме во Италија секој фати на своја страна. Пазаревме различна стока за да не се повторуваме во изборот со цел полесно да ја продадеме. Секој купуваше за себе и во зависност од својот имиџ. Беше едно време кога воопшто немаше приватни бутици во тогашната Југославија. И беше голема атракција за нас што се занимаваме со ваква работа. Откако пазаревме во Трст, имавме уште еден проблем што се викаше граница и царина. Многу беше ригорозно и тешко се проаѓаше. Ако најдеме странци им ги дававме ним торбите, бидејќи не ги претресуваа, ако не - остануваше добрата среќа "колку ќе се плати царина". Ако беше стоката во преголема количина можеше да биде и одземена. Бевме шест души во купето. Со моите шеснаесет години изгледав најмал, како да имам дванаесет. Влезе цариникот и почна да прашува што имаме да пријавиме. Го праша еден, а овој:

- Пет пара фармерки, две кила кафе, седум маици и така натаму.

- Излези надвор и чекај на станицата! - му рече.

И така вториот, третиот и сите со ред ги симна долу. Кога стигна до мене, му одговорив дека немам ништо.

- Па зошто? - ме праша цариникот.

- Сакав да шетам и да разгледувам споменици на културата во Италија!

Си велев:

- И така и така ќе ме симне, барем ќе му кажам нешто сосем друго од другите претходно што му кажаа.

Малку се зачуди, можеби се збуни или повеќе немаше многу време и единствено мене ме остави меѓу целата група да патувам понатаму со моите торби. Пред да излезе брат ми, ми ја остави едната торба и така без нив, продолжив понатаму.

Беше тоа многу чудно време. Немаше крајби, убиства и страв како што ни донесе нашата денешна демократија. Па така воопшто не се плашев и продолжив сам. Следната станица, веднаш по границата, беше Сежана. Влезе контролата за карти, а бидејќи мојата карта беше групна повеќе не важеше. Им објаснив што се случи, но едноставно ми рекоа дека не можам да продолжам и морам да се симнам. Помислив:

- Што се мора, не е тешко!

И се симнав. Беше негде околу два часот рано наутро. Седнав на една клупа, сам со три торби - едната преку рамото и двете во рацете. И почнав да размислувам:

- Од пари немам ни скршен динар, само еден сендвич со мене. И така е секогаш кога се враќавме. Ќе се качам во наредниот воз, па на следната контрола - повторно истата приказна. Ако повторно ме симнат, повторно ќе го чекам следниот воз и така сè до Скопје. По неколку часа пристигна следниот воз. Се качив и почнав да барам празно место за седење. Од вагон во вагон се пробивав во преполнетиот воз во којшто најчесто седевме на под или ќе легневме еден преку друг. По петтото или шестото отворање на купето - изненадување! Беа тоа моите другари и брат ми. Ги пуштиле и се качиле во следниот воз. Беа преморени и поспани. Се израдуваа кога ме видоа, а последниот, кога се разбуди извика еден од моите многубројни прекари што ми ги даваа луѓето:

- Жути! Стигнавме ли?

Јадниот, од премореност заспан, во моментот помисли дека веќе стигнал и дека ги чекам во Скопје. Ние бевме на првата станица по границата, а до Скопје се патуваше дваесет и четири часа. Сфатив дека парите тешко се заработуваат, со проблеми, мака. Ама не ми беше тешко. Како и секоја друга работа што носи пари, и оваа ме правеше среќен.

Еднаш на едно патување пред Нова Година, контролата во Ниш нè фати со голема количина петарди. Завршивме со пријава од Милицијата. Нормално ја доби брат ми, за мене како малолетен немаше ништо. Тој ја понесе одговорноста, а татко ми беше повикан на суд за првпат во својот живот. Тоа се случи благодарјејќи

However, another obstacle came in the way. I had to face another problem, called *deceit*. The kids were now grown up and their recognizable characteristic - innocence - had been modified or simply no longer existing with some of them. The person, i.e. the young man who was two or three years older than us and who used to take people to Italy for far cheaper than usual (by possessing a so-called 'travel list'), suddenly disappeared from our compartment when the police came in at the Nish station to make a routine control. We were traveling as a group of students on a trip, which was organized by him, but the young man who was supposed to be our guide had obviously made a fraud, i.e. had falsified the document and therefore had run away before the police came.

He hadn't been caught before and that's how he managed to take children's money and profit from it.

Not having anything else to do, we were forced to buy tickets again and spent some of the money we needed to buy the 'merchandise' with.

That was the first time I had been tricked like that, and I was so mad that I could hardly wait to return home, to find this guy and to make him give us our money back.

When we arrived in Italy, each of us headed in his own direction. We each bought different clothes, so that we wouldn't 'duplicate' the same pieces of clothing and thus it would be easier for us to sell the goods. Each of us also bought something for himself, according to his own taste and style. It was a time when there were no privately owned boutiques in Yugoslavia. Dealing with this kind of a job was a real attraction for us.

Having done the shopping in Trieste, we had to face another problem - passing the border and the customs. They were very rigorous and it was very difficult to get by. At times, we would find some foreigners and give our bags to them because they never got controlled. If no foreigners could be found, we were left with our good fortune "how much we would have to pay to the customs duty". There was also the risk of being deprived of the goods if we had too much of them.

There were six people in our compartment. I was sixteen, but I looked as if I was a twelve-year-old boy. The customs officer entered and started inquiring if we had anything to declare. He asked one of the passengers, and he answered:

- "Five pairs of jeans, two kilos of coffee, seven T-shirts and so on."

- "Get out and wait down at the station!" told him the customs officer.

This also happened with the second passenger, and the third one, and all the others from the compartment. When it was finally my turn, I told him that I didn't have anything to declare.

- "How come?" asked the customs officer.

- "Well, I wanted to go sightseeing in Italy!"

I thought to myself:

- "He would make me get off the train anyway, so at least I would tell him something different from what the others had said."

The customs officer was a little surprised, maybe got a bit confused, or he simply did not have much time, but I was the only one among the other passengers that he let travel on.

Before getting off the train, my brother had left one of his bags with me and, along with the bags I had, I went on alone.

It was a different time back then. There were no robberies, no murders and no fear, things that today's democracy has brought on us. Therefore, I wasn't afraid of moving on alone. The next station was right after the border. The ticket inspector came in, and since my ticket was a group one, it was no longer valid. I tried to explain what had happened, but he simply told me that I could not go on and that I had to get off the train. I thought:

- "What needs to be done, needs to be done!"

And so I got off. It was about two o'clock after midnight. I sat down on a bench, all alone and carrying three bags - one on my shoulder and the other two in my hands. I started thinking:

- "I haven't got a dime, I'm completely broke. The only thing I've got is a sandwich." (This always happened on our way back.) I'll get on the next train, and when the next inspector comes in - the same story again. If they throw me out of that train, too, I'll wait for the next one and thus I'll somehow get to Skopje."

The next train arrived in several hours. I got on and started

на нас. Толку беше лут што ни ги искина пасошите и кариерата со таканаречениот "шверц" заврши. Не беше за долго. Нашиот притисок врз него беше толку силен што повторно го уверивме да ни дозволи да патуваме и со негов потпис извадивме нови пасоши. Бизнисот продолжи.

Започна и моето често излегување по дискотеки. Како актуелен, со мене го снимаа спотот на Мери Цетиниќ за нејзината песна "Само симпатија". Во училиштето децата ме гледаа со други очи. Учев во тотално погрешно училиште за мене. Ако не сликав, барем два часа дневно бев просто болен. Татко ми, незнаејќи што да направи во времето кога уметниците немаа никаква сигурност и егзистенција од сликање, ме запиша во Средното техничко. Се мислеше, се прашуваше дали донел добра одлука наспроти мојата упорност во сликањето, но, ете, направи превид. До денеска со моето образование електротехничар немам пројавено интерес да сменам ниту една сијалица, а камоли да работам нешто повеќе. Велам штета, зашто од моето "школо" ништо не излезе на виделина. Мојата егзистенција ја наоѓав, благодареејќи на карактерот што го поседував, во трговијата, а моето животно дело го реализирав преку уметноста. Но затоа подоцна.

Автобиографијата ја продолжувам со дискотеките, моето прво излегување, првата љубов и првото неверно другарство. Сè уште годините не си ги покажувам. Личев како да сум на дванаесет или тринаесет години, иако имав седумнаесет. Поради авангардната гардероба на себеси, бев атрактивен толку многу што девојките, дури и оние постарите, се врткаа околу мене. Си играв со нив како што сакав, ги обожував и сега сум на нивна страна. Оттогаш ми стана многу јасна нивната психологија, а начинот на којшто размислуваа ми беше предизвик. Едноставно со секоја знаев како.

Ја запознав Неа, беше постара од мене шест месеци. Се јави некоја голема симпатија меѓу нас и почна тоа што почна, заедничка љубов, секојдневно гледање, дружење, нешто што се нарекува прва љубов. Во моето друштво од страна се вклучи и некојси дечко, којшто никој не го познаваше добро. Беше симпатичен и малку необичен за тоа време и тие години и полн со пари, син на некој си приватник што произведуваше делови за коли и разни алатки. За сите нас нешто несфатливо.

Нашите основни принципи беа многу слични во смисла на фер игра. Па така улицата нè научи да не се искористуваме, да не се повредуваме едни со други. Новокомпонираната личност најверојатно го сними мојот талент кон девојките, коишто беа околу мене. Наеднаш, секојдневно, почна да се дружи со мене. Останатите мои другари се издвоија и немаа некоја симпатија кон него. Си мислев дека можеби тоа е така поради некоја детска љубомора затоа што има повеќе пари од нас. Неколкупати до тогаш се имав скарано со мојата девојка, а тој ме советуваше да не се смирувам, демек што ќе ми е. Таа имаше уште пет-шест добри другарки, смеѓи и атрактивни, но морам да признаам таа беше најубава меѓу нив, барем во моите очи. Поседуваше нешто што во тие години мене ме пленуваше, но тоа не го покажував и во нашата врска бев доминантен. Во еден период пред тој да замине во војска, беше една генерација постар од мене, конечно сфатив дека сум премал за толку сериозна врска што веќе траеше повеќе од една година. Ја прекинав врската, а тој ми рече:

- Браво, ова ти е најпаметно!

И така тој заминува во војска, а јас повеќе не се гледав со мојата девојка. Поминаа девет месеци. Ниту писмо, ниту трага од мојот другар со кој една и пол година, буквално секој ден, бевме заедно. Васе - другарот којшто ме запозна со него секогаш најпрв ги дознаваше работите. Ме сретна еден ден и ми кажа дека другарот од војска е дојден на редовно отсуство пред дваесетина дена и ме праша дали сум го видел. Не ми се веруваше дека не ми се јавил и зошто би се криел. Имаше уште два-три дена да се врати назад на дослужување на воениот рок. Решив и отидов дома кај него, но не го најдов. Ја замолив мајка му и сестра му да му пренесат дека го

looking for a free seat. I walked from one carriage to another, making my way through the overcrowded train, in which people would either sit on the floor or lie on each other. I opened five or six compartments – and look! What a surprise! My friends and my brother were here. They had let them go and they had got on the next train. They were exhausted and sleepy, but they were really happy to see me. When the last one of my friends woke up, he called me by one of the many nicknames people used to give me:

- "Blonde! Have we arrived yet?"

The poor guy was so tired and sleepy that he thought at the moment they had already arrived in Skopje and that I was waiting there for them.

We were at the first station after the border, and still had twenty-four more hours to go until arriving in Skopje.

I realized money was very hard to make, one had to go through a lot of trouble and difficulties. However, it wasn't very hard for me. Making money made me happy and I had accepted this job as any other 'cause it brought money.

Once when on a trip, right before the New Year, the ticket inspector at the Nish station caught us with a considerable amount of fireworks (petards). We ended up with a police report filed against us. Of course, it was on my brother's name because I was a minor. He was taken responsible, and my father was summoned to court for the first time in his life. It happened because of us. He was so mad at us, that he tore our passports and that was the end of our "smuggling career". But not for long.

We had put him under so much pressure that he finally gave in and let us travel again. We managed to obtain his signature and got ourselves new passports. The business could be continued.

At that time I started going out to the discos very often. Being a famous guy, I was chosen as a model to take part in Meri Cetinica's video for the song "Only sympathy". When I went to school after that, children used to see me with different eyes.

I was going to a school that was completely wrong for me. If I hadn't done at least two hours of painting during the day, I would feel simply miserable. But my father, not knowing what to do at a time when artists, i.e. painters couldn't earn for a mere existence, decided that it would be best for me to go to the technical high-school. He thought a lot about whether he had made the right decision, especially when he would see me painting, but he still overlooked my desires.

Even today, with my education as an electricity-technician, I have never shown any interest in so much as to change a light bulb, not to mention doing something more complicated. I say that's a shame, because my education in that school was practically in vain.

I earned for living, thanx to my character, by dealing with trading, and I realized my lifetime work through art. But this will be a matter of discussion later.

I'm continuing my autobiography with the discos, the first time I went out, the first love I had and the first unfaithful friendship.

I was seventeen, but nobody could tell my age. I still looked like a twelve or thirteen-year-old boy. I used to wear very avant-garde outfit, which made me so attractive that the girls, even the older ones, always tried to be around me. I used to play with them the way I wanted. I adored them, and I'm on their side even now.

Their psychology became very clear to me even at that age, and I understood them very well. Understanding their way of thinking became a challenge. I simply had a way with each and every one of them.

Then I met Her. She was six months older than I was. Some sort of 'chemistry', i.e. mutual liking happened between us, and then we started dating. We saw each other every day; we loved being in each other's company. This was, I guess, my first love.

A new guy that nobody knew very well joined my group of friends. He was cute and a little bit strange for his age and for that time. He was also full of money, the son of a businessman who owned a factory for manufacturing vehicle spare parts and other tools. It was something incomprehensible for the rest of us.

The basic principles that my friends and I had were very similar. The street 'taught' us not to use one another, and not to hurt each other.

The newcomer to our company had probably realized my talent for girls, who were always around me. Suddenly, he started hanging out with me all the time. The rest of my friends kept their

барам и веднаш да ми се јави. Ми беше чудно како можел досега да не го стори тоа. Помина денот -ништо! Помина и наредниот - повторно ништо! Не ми се веруваше и повторно отидов кај Васе да го прашам што е работата, дали знае нешто?

- Е, Жути, Жути, ти ништо не знаеш. Он цело време е со твојата бивша и затоа се крие од тебе.

Уште од дете бев многу горд на себе, но неискусен. Многу ми падна тешко. Бев упорен и со Васе повторно отидов кај другарот дома. Ми кажаа дека веќе отишол на аеродорот и дека се враќа во војската авионски. Го поведов Васе со мене. Немав пари врз мене, па затоа се погодив со таксистот да не однесе до аеродорот за еден пар нови фармерки што ги имав купено. Таксистот прифати, се качивме и кога стигнавме таму - чудна глетка! Ја видов целата негова фамилија, мојата "бивша", а тој веќе се качуваше по скалите на авионот. Мавташе со рацете, не можејќи ни да ме види во толпата луѓе. Ги прашавме сите негови роднини дали можат да нè вратат назад. Ни рекоа дека немаат место во колите. Нормално, тоа не беше точно, само сакав да знам колку е часот. Тогаш ѝ реков на мојата "бивша":

- Ти доаѓаш назад со мене.

Таа премолча и прифати, но сестрата на "дотичниот" се вмеша и рече:

- Ние ја донесовме и ние ќе ја вратиме.

Пресеков:

- Нема шанси, слободни сте.

Така, заедно со Васе и мојата "бивша", со такси се вративме во Скопје. Веднаш отидовме во градскиот парк. Таму беше најмирно за да разјасниме што е работата.

- Па Зоки, што да ти кажам? Сестра му ме зеде. Знаеш откако отиде во војска почна да ми пишува писма и така се допишуваме. И тоа ти е твојот другар на кого му веруваше, ми се додворува и тоа е сè.

- А ти што бараш со него? Нели тоа не е во ред?

- Немам ништо со него, само ми се додворува и тоа е сè.

Тогаш за првпат ѝ удрих шлаганица и ѝ реков:

- Повеќе нема да се допишуваш со него, дали ти е јасно?

- А зошто да не, ти ме остави, што ти е гајле веќе тебе за мене?

Многу ја љубев и не сакав да се влечка со таков човек. ѝ реков дека не може. Таа се согласи и така си отидовме. Не знам зошто, знаев дека грешам, но повторно се смирих со неа. Едноставно, бев мал, со несериозни намери и илјада планови, а таа беше заљубена во мене. Бев свесен дека тоа ќе ѝ наштети, но сепак врската меѓу нас продолжи.

Тој за три-четири месеци требаше да се врати од војска, а јас веднаш потоа да заминам во војска. Тоа и се случи откако претходно заедно со неа бевме на одмор на тогашното наше Јадранско Море. Се сеќавам дека на мојот банкет дојдоа многу девојки, имавме незаборавна журка и јас заминав во војска. Мојата дестинација беше Пула, родот - морнарица. Имав едноставна порака до неа:

- Не смееш да бидеш во негово присуство. Прави што сакаш, ако не можеш да издржиш, биди со некој друг дечко! Кога ќе се вратам ќе видиме што понатаму, само немој да бидеш до него и со него!

Толку бев сигурен во себе што едноставно наредував и не сакав да не бидам послушан. Но, од тука започна комбинацијата на проблеми што произлегуваа од мојата љубовна врска и служењето на воениот рок...

Пред да тргнам во војска, летото (1981 година), имаше уште еден, за мене битен настан. Мојот стремеж беше да стигнам до последниот тренд во тоа време и на тие години. Тогаш за првпат се појавија мотори за двајца од четириесет и девет кубни сантиметри познати како автоматици. Ни милиџаците не знаеја дали треба дозвола за нив. Некои викаа треба, а други не треба. Успеав да купам автоматик и вокмен за уши, што исто така беше голем

distance, as they didn't think much of him. I thought that it could be because of some childish jealousy cause he was richer than the rest of us.

I had had fights with my girlfriend several times before, and my newly made friend would always advise me not to get back together with her, explaining his advice with the fact that I 'allegedly' did not need her.

She had five or six good friends, who were also very attractive, but I have to admit she was the most beautiful of them all, at least in my eyes. There was something special about her that fascinated me, but I never showed her that, as I was always the dominating one in our relationship.

At one point, right before my new friend was about to leave to do his military service, I finally realized that I was too young to have such a serious relationship, which had been lasting for more than a year then. I decided to put an end to it, and when I did that, he said:

- "Congratulations! This is the cleverest thing you've ever done!"

Then he went to the army and I stopped seeing my girlfriend.

Nine months passed by. Neither a letter nor a trace from my friend, whom I had been inseparable with for a year and a half. We had been together, literally, every single day.

Vase - the friend who introduced me to him, was the one who would always find out things first. He saw me one day and told me that my friend had come home on a leave almost twenty days before and asked me if I had seen him. I could not believe that he wouldn't call me and I wondered why he would hide from me. He had two or three days left until his departure, so I decided to pay him a visit. Since I didn't reach him at his home, I asked his mother and sister to tell him that I was looking for him and that I was expecting his call. It was very strange why he hadn't done that before.

The day went by - and nothing! Another one came and passed - nothing again! I could not believe what was happening, so I went to see Vase again to ask him if he knew what the matter was.

- "Poor Blonde, you don't know a thing, do you? He has been seeing your ex girlfriend all this time, that's why he's been hiding."

Ever since I was a kid, I was very proud of myself, but also inexperienced. Having heard this, I felt very badly. I was determined to find my so-called friend and, along with Vase, I went to his house again. They told me he had already left and gone to the airport. I took Vase with me. I didn't have any money on me, so I bargained with the taxi driver to take us to the airport for a new pair of jeans that I had bought. The taxi driver accepted, we got in and when we arrived at the airport - what a strange sight!

I saw his whole family and my 'ex' with them, while he was getting on the plane. He was waving his hand, not being able to see me in the crowd of people. We asked all of his family members if they could give us a ride back home, but they said they didn't have enough room in their cars. Naturally, that wasn't true, but I just wanted to know whom I was dealing with. That's when I told my ex:

- "You're coming back with me."

She accepted silently, but "my friend's" sister interrupted us by saying:

- "She came here with us and we are taking her back."

I cut in:

- "No way! You are free to go"

And so, my friend Vase, my ex and I took a taxi and got back to the city. We went straight to the City Park. It was quietest there, so we could have a talk and clear things up.

- "Well, Zoki, what can I say. His sister took me with her. You know, ever since he went to the army, he started writing letters to me and that's how we started communicating. That's your friend, the one you trusted. He is only courting me, that's all."

- "And you? What are you doing with him? Isn't that wrong?"

- "We have nothing going on. He's just courting me and that's it."

That was the first time I had slapped her and then I said:

- "You are not going to write to him ever again! Is that clear?"

- "Why not? You left me remember? What do you care about me and what I do?"

бум тоа лето. Возејќи се еден ден наваму-натаму, за да канам другари за банкетот, од брзање ги забораив сите документи. Спроти Трговскиот центар ме застапа милицаец.

- Вашите исправи молам?
- Немам.
- Лична карта?
- Немам.
- Документ дека моторот е Ваш?
- Немам.
- Е па што имаш?
- Ништо.
- Е како да те пуштам сега кога си тотално "неисправен".

Се зачудив како милицаецот воопшто разговара со мене! До тогаш и кога имав документи, секој што ќе ме сопреше ми правеше проблеми поради резонантниот брзински ауспих на автоматикот, којшто од мерак моторот да брчи повеќе, постојано го монтирав. Со нога ми го кршеа ауспихот и моторот ми го зедеа во Милицијата. Сега бев "неисправен", без документи, а милицаецот уште и разговара со мене! Чудно, тука нешто не е во ред. Има нешто. Ми рече:

- Слушај, момче, кај си тргнал?
- Канам гости за одење во војска.
- А мене ме каниш ли?
- Секако, повели.

- Кога одиш.... Слушај, Зоки, ќе те пуштам и ти верувам, ама ако сакаш да бидеме пријатели оди дома и донеси ми ги документите. Во спротивен случај, верувај ми, по враќањето од војската ќе те најдам и наместо пријатели ќе станеме непријатели.

Не можев да верувам дека е вистина и дека човекот ме пушти. Веднаш свртев назад, ги зедев документите од дома и му ги донесов. Беше пресрекен што не го излажав и така милицаецот С. С. ми стана пријател, а подоцна во животот и мој кум.

... Касарната "Карло Роиц" беше регрутен центар. Од старт се соочив со нешто многу строго и сосема ново и неприфатливо за мене. Но во потсвеста си мислев:

- Сакам и ќе бидам добар војник!

Не помина една недела и почнав со моето прво дежурство. Добив наредба од претпоставениот десетар да го чистам WC-то. Бев некако срекен што, ете, сега ми е дадена задача и каква-таква сакав да ја завршам што се може најдобро. Го прашав и еден другар од Скопје, којшто често беше со мене дали ќе ми помогне, едноставно, кај десетарите да стекнам добро мислење за себеси. Кога завршивме со чистењето и го оставивме WC-то буквално да не може да биде почисто, го повикав десетарот да прими рапорт од мене и очекував барем да го прифати, а можеби и да ме пофали. Се надевав, зашто сите добри војници добиваа "наградно" да си одат дома или слично. На мое големо изненадување, тој почна да вика по мене дека не е чисто. Не отидов на спиење како другите, ми нареди да чистам до три часот наутро, а потоа повторно да се јавам на рапорт. Не знаев како ќе издржам без спиење до утредента, ама изговорив:

- "Разумем, друже десетаре!"

Што друго ми остана? Се разочарав и осетив дека нешто нема да биде добро. Немаше што да се чисти, ама сепак чистев, знаејќи дека нема друго чаре. Времето помина. Во три часот наутро повторно го побарав дежурниот десетар да го прими мојот рапорт. Дојде, ми се развика и пак ми рече да чистам. Не знаев што да правам и таа ноќ останав без спиење. Сабајлето отидов директно кај капетанот, чукнав, влегов, а тој ме праша:

- Кој ти дозволи да влезеш?
- Сакам нешто да Ви кажам.
- Дали доби дозвола од десетарот?
- Но, капетане, јас мислев...
- Нема ти што да мислиш, има тука кој да мисли! - и ме избрка со закана ако од која било причина појдам кај него другпат, веднаш ќе сум бил казнет.

I loved her very much and I didn't want her to be around a guy like that.

I told her once again that she was not to write to him. She agreed and then we left.

I don't know why, knowing that it was a bad idea, I still got back together with her. When I come to think of it, I was still very young, with no serious intentions and a thousand plans, and she was in love with me. I was aware of the fact that it would hurt her, but we still continued the relationship.

The so-called 'friend' was supposed to come back from the army in three-to-four months, and I was supposed to go to the army right after that. That's exactly what happened, but after my girlfriend and I had gone on holiday together to the Adriatic Sea.

I remember that a lot of girls came to my going-away party (we call it a 'banquet') and we had a lot of fun. I had to do the military service in Pula*, in the navy, and I had only one message for her before leaving:

- "You can not be anywhere near him. Do what you want, find another boyfriend if you can't wait for me. When I get back, we'll see what next, just don't be anywhere near him or with him!"

I was so self-confident that I simply started giving orders and I wouldn't even think of not being obeyed. However, this is where the problems started, initiated by both my relationship and the military service I was doing at the time.....

Before going to the army, in the summer of 1981, there was this very important event that happened to me.

The most important thing for me at that age was to be in, i.e. to follow the latest trend. In those days, the latest trend was the motorcycle for two, from forty-nine cubic centimeters, which appeared for the first time. They were known as automatics. No one knew whether you needed a license to ride them, not even the police. Some said a license was necessary, others said it wasn't.

I managed to buy myself an automatic and a Walkman, which was also a hit for that summer. One day I was riding around, inviting friends to my going-away party. Being in a hurry to get out, I had forgotten all my documents at home. I was pulled over by a police officer opposite the city mall:

- "May I have your documents, please?" he asked politely.
- "I don't have them."
- "Any form of ID?"
- "None", I replied.
- "Do you have any document to prove the motorcycle is yours?"
- "No, I don't"
- "Well, what do you have?"
- "Nothing".
- "So how do you expect me to let you go then?"

I was surprised that the police officer was even talking to me! Up till then, whenever I got stopped, even when I *had* all the documents with me, the police officers would always cause problems because of the resonant tailpipe of the automatic, which I used to fix on all the time, wanting it to make more noise. They would always break the tailpipe with their foot and take it to the Police. And this time...this time I didn't have any documents and the police officer was still talking to me! 'That's strange. There must be something wrong here', I thought.

The officer said:

- "Listen young man, where are you headed?"
- "I'm inviting friends to my going-away party. I'm going in the army."
- "Am I invited?"
- "Of course, be my guest".
- "Well, if that's the case...Listen young man. I believe you and I'll let you go, but if you want us to be friends, go home and bring me the documents. Otherwise, believe when I say this, I will find you as soon as you get back from the army and instead of being your friend, I'll be your enemy."

I could not believe that this man was going to let me go. I turned my motorbike back, went home, took the documents and brought them to him. He was happy to see that I hadn't lied to him and so, the police officer S.S. became my friend, and later in life he was also my youngest child's best man.

... The military camp "Karlo Roitz" was a recruit center. From the very beginning, I had to face some very strict rules, which was

- Па зарем е можно ова да ми се случува? - си помислив. Зошто?

Времето ми поминуваше како и на секој војник. Знам дека за цело време немав ниту еден динар и среќа што не бев пушач. Имавме само некои минимални пари што ни ги даваше Армијата и со нив едвај можев да пратам по некое писмо во слободното време. По речиси два месеца во војската, пишувајќи ѝ писмо на мојата сакана, дојде истиот десетар, којшто без причина ме казни да не спијам две ноќи.

- Што ѝ пишував кога таа веќе сигурно е со друг.

Нервозен од она што ми го направи, а и од она што ми го кажа, за првпат во мојот живот удрих некого, но толку силно што беше во нокаут. Следниот ден бев кај капетанот и тој само ме праша:

- Знаеш ли каде е Јабука!

- Не!

- Таму ќе одиш за еден месец, во прекоманда!

Го побарав на картата тој остров, но го немаше. А, всушност, тоа бил најмалиот остров на границата кон Италија што речиси го немаше на ниту една карта. Знаев дека само оттаму, до крајот на воениот рок, не можам да одам на редовно отсуство од 20 дена што го следува секој војник, затоа што таму сите се испратени по казна...

Мојата голема наклонетост кон уметноста дојде до израз и во војската. Како и секогаш почнав да цртам по моите тетратки особено што тука имав многу време. Така и бев забележан од војниците, а некои изразија желба да им цртам по рацете за да ги тетовираат по моите цртежи. Попај морнарот, разни сидра, котви и мотиви од морнарицата беа цртежите со кои станав толку актуелен што не можев да постигнам. Некои од војниците, коишто имаа пари почнаа да ме честат, па така ги заработив моите први пари во војска. Во меѓувреме станав мошне добар другар со сите војници, па на едно предавање, на час, еден од војниците по име Небојша дигна рака и праша:

- Дали може "Македонац" да наслика нешто на касарната за "успомен" од 65-ата класа?

Предлогот беше прифатен и отидов на рапорт кај капетанот. Ми рече:

- Те ослободувам од сите обврски. Нацртај нешто добро на касарнава, ако е добро нема да одиш на Јабука, а ако го "утнеш" немаш каде на друго место!

Ми обезбедија четки и боја. Мојата желба беше првата слика да биде во две бои, црна и бела, со многу нијанси. Од сликата излезе едно циновско сидро за кое и самиот не верував дека толку добро го нацртав. Во меѓувреме имаше и анкета за краснопис и, од околу пет илјади војници, токму мојот беше прогласен за најдобар. Затоа по првата слика ми дадоа и да ги напишам сите пароли под кои тогаш се водеше војската:

"Друже Тито ми ти се кунемо, да са твога пута не скренемо"; "И по Тито - Тито"; "Живите као да никада нече бити рата, а будите спремни као да че сутра започети"; "Тугото не го сакаме своето не го даваме"...

Тоа беа паролите на човекот - претседател и врховен маршал на Југословенската Народна Армија во бившата Југославија, човекот на којшто многу не му придавав значење во тоа време, но тој денес ми е идол. И не можам да сфатам како е можно толку да ме научил, сè што не ми беше јасно, сите одговори, по толку време, ги добив од него. И во моето животното дело тој ја зазема најголемата позиција; неговиот портрет, што во моментот работам со голи раце, е на платно во димензии два метра на еден метар и осумдесет сантиметри. На неговиот портрет ќе ги напишам истите пораки кои ги пишував во војската, и, мислам да ги позлатам за да ги читаат сите што ќе ме прашаат зошто баш Тито сум го насликал.

...Така ја заработив мојата награда. Наместо Јабука, отидов на Ластово - острово до кое се стига за седум часа со траект. Нè качија во еден брод и нè истоварија со комплетната опрема.

something completely new and unacceptable for me. But I kept thinking subconsciously:

- "I want to be a good soldier!"

Not a week passed by, and I already had my first tour of duty. I was ordered by my petty officer to clean the toilets. In a way, I was even happy that I was given an assignment and, regardless of what the assignment was, I wanted to do it the best I could. I asked a fellow-soldier from Skopje, who was often with me, to help me do the job better, 'cause I wanted to make a good impression with the commanders. When we finished cleaning the toilet, it looked pristine. I called the petty officer to give him a report about the finished task and I expected him to accept it, maybe even compliment me on a well-done job. I was hoping for it because all good soldiers used to get a "rewarding" leave. To my disappointment, he started yelling at me, saying that it wasn't clean enough. I didn't go to sleep as everybody else that night. I was ordered to clean the toilets until three o'clock in the morning, and then to report to him again. I didn't know how I was going to make it without getting any sleep until the morning, but I still said (in Serbo-Croatian):

- "Sir, yes sir!"

What else was left for me to do? I got disappointed and sensed that something was not going to be right.

There was nothing more to clean but I still kept on cleaning, knowing that there was no other way out. The time passed. I looked for the petty officer on duty to report to him. When he came, he started yelling at me again and told me to go on cleaning. I didn't know what else to do, but I was deprived of getting any sleep that night.

In the morning, I went to see the captain directly. I knocked on the door and entered. As I got in, he asked me:

- "Who gave you permission to enter?"

- "I wanted to tell you something, sir."

- "Did you get a permission from the petty officer?"

- "But, captain, I thought..."

- "There's nothing for you to think, somebody else is here to do the thinking!" and he threw me out with a threat that if I was to go to him again for any reason, I would be punished immediately.

- "How can this be happening to me?" I thought to myself. "And why?"

I spent my time as any other soldier. I recall not having any money most of the time, and I was fortunate for not being a smoker. We only had a very small amount of money that we were given by the Army, and it could hardly cover the expenses for sending some letters home in my free time.

After almost two months spent in the army, I was writing a letter to my beloved, when the same petty officer that punished me with no reason by not sleeping for two nights, came in:

- "Why are you writing to her when she has surely found someone else by now?"

Feeling grumpy about what he had done to me, and also because of what he had just said, I hit him so hard that he was knocked down. That was the first time in my life I had ever hit anyone. The next day I was sent to the captain's:

- "Do you know where Jabuka is?"

- "No, I don't", I replied.

- "That's where you're going in a month, you're being transferred."

I looked for that island on the map, but I couldn't find it. In fact, that was the smallest island near the Italian border that could hardly be found on any map. The only thing I knew was that if I were to be sent there, I would not be able to take my regular 20-day leave as all other soldiers, because everybody there had been sent as a punishment.....

My big inclination towards art came to the fore even in the army. As usual, I would start drawing in my notebooks, especially since I had a lot of spare time here. Some of the soldiers liked my drawings, and some even wanted me to draw something on their hands so that they would get a tattoo later over the drawing. I used to draw things like Popeye the sailor, different types of sea anchors and other motives from the navy, which made me so famous that I couldn't catch up with so much work. Some of the soldiers who had money would pay me for a drawing, and that's how I earned my first money in the army.

In the meantime, I had become a very good friend with most

Личевме на чудни типови и очигледно се забележуваше дека двоиме од нормалните војници. Нè однесоа во касарната, којашто беше на едно мошне убаво место, што мислам дека е реткост да се види, во еден прекрасен залив со шума наоколу. Бевме од два-наесет до осумнаесет војници, во зависност од тоа кога доаѓаат едни, а се враќаат други.

Убавото беше само тој прекрасен залив. Другото беше давање мртва стража и војници под казна заклучно со поручникот. Тој претоварил брод со цемент, го заглавил на некој гребен и добил девет години казна на Ластово. Веднаш почнав да давам мртва стража, најлошото нешто во војската. Одиш длабоко во шумата и стигнуваш до заливот, се сокриваш и посматраш цели четири часа без да мрднеш. Ако некој видиш, освен стражата што треба да те смени со лозинка, веднаш пукаш. Нешто неверојатно, не знаеш дали си жив или мртов! Спиеш четири часа, па стража четири часа и така до бесконечност. Ни сабота ни недела ти се знае - многу лошо!

Бидејќи граничевме со Италија, фаќавме комплетна италијанска програма. Една вечер на телевизијата RAIUNO прикажуваа познат филм во тоа време, со водено чудовиште со глава во облик на жаба. Еден од војниците праша:

- Кој треба да оди сега на стража?

- "Ваљда" Маки!

- "Ооо, Македонац! Тешко ти на стражи после овој филм".

Тоа беше другарска зафрканција, но на стража толку е страшно што во моментот психата проработува многу силно. Ме однесоа на стража и овојпат некако се почувствував малку поуплашено од другпат. Дрвата околу мене ми личеа на чудовишта, ама си помислував:

- Ај бе не се занесувај! И овие четири часа се исти како и претходните.

Така во мисла и страв го посматрав мирното море и заливот, осветлен од месечината. Оеднаш нешто прсна од водата. Не можев да поверувам. Се запрашав дали халуцинирам или е последица од филмот што го гледав? По неколку секунди повторно нешто прсна и почна да се движи кон мене. Прска и се движи!

- Леле, што ли е ова? Што ми се случува?

Веднаш ја репетирав пушката и чекав да излезе.

- Што беше не знам, ама пукам и не размислувам ни секунда, само нека се појави!

Прскањето и браздењето на водата стигна до самиот док, односно бетонот каде се врзуваа бродовите кои доаѓаа да полнат нафта. Прска и не излегува веќе пет минути. Некоја храброст ми дојде во моментот. Ја запалив батеријата која ја имав со мене и почнав да се приближувам кон местото, подготвен да пукам. Стигнав до крајот и што да видам. Делфин, неверојатно! Се прашував како е можно да дојде баш по оној страшен филм што го гледав. Ми се опушти душата и повторно си помислив дека нема чудовишта и тоа е уште една коенциденција. Кога дојде смената на стражата, им кажав што ми се случи. Ми се смејеа, велејќи ми дека тој доаѓа честопати и, кога има бродови, му фрлаат храна. Така помина и ова чудо, а јас го издржав на нозе со здрав памет и без последици.

Многу набрзо, за две три недели, дознав дека поручникот е Македонец по име Трпе Симоновски, а неговата сестра има кафеана во Скопје што се вика "Ел дорадо". Напишав писмо на мојата девојка за сè што ми се случуваше. Бидејќи татко ѝ беше милицаец ја замолив, ако може, да ја најде сестрата на поручникот. Не помина ни една недела, поручникот ме викна кај него и со насмевка ме праша:

- Од каде имаш врска со сестра ми? Ме задолжи да те тргнам од стража. Од утре ќе бидеш трпезарец, ќе ја примаш и издаваш храна за војниците, а понекогаш ќе ми запрапуваш појадок. Еднаш неделно ќе готвиш кога готвачот оди по основни намирници: брашно, шеќер, сол ...

Мојата најголема мака во моментот беше завршена. Станав

of the soldiers. Once, during a lecture in class, one of the fellow-soldiers named Nebojska raised his hand and asked:

- "Can the Macedonian paint something on the barracks as a memory of the 65th class?"

The suggestion was accepted and I went to the captain for a report. He said:

- "I release you from all responsibilities. Paint something good on the barracks and if I like it, you won't be sent to Jabuka. If it's no good, there's no way you can avoid going there!"

I was given some paint and some paintbrushes. My idea was to paint the first picture in two colors, black and white, with many different shades. The picture turned out to be a giant anchor which looked so beautiful that I couldn't believe I had done it myself.

Meanwhile, a survey was conducted about who had the best handwriting and, out of five thousand soldiers, mine was selected as being the best. Therefore, after having done the first picture, they gave me another assignment which consisted of writing all the slogans which the army abode by, like (in Serbo-Croatian): "Comrade Tito we swear to you that we won't go astray from your way"; "Long live Tito!"; "Live like there is never going to be a war, but stay alert as if it was going to start tomorrow"; "We don't want what doesn't belong to us, but we won't bequeath what's ours"...

Those were the slogans of the President and the Commander in Chief of the Yugoslav National Army in former Yugoslavia. It was a man I did not think much of at that time, but he has now become my only idol. I still can not understand how it is possible for someone to have taught me so much. Everything that was not clear enough to me and all the other questions I didn't have answers to, I have received from him after all this time.

Even in my lifetime piece of work, he has the central position; his portrait, which I'm doing now with my bare hands, is a picture with big dimensions, 200 cm to 180 cm. I intend to write under his portrait the same slogans I used to write in the army, and I also have the intention of gilding them, so that everyone who sees the portrait and asks me why I had pictured it, will have the opportunity to read them.

... So this was how I earned my first reward. Instead of going to Jabuka, I was sent to Lastovo - an island in the Adriatic that can be reached in seven hours by a ferry. When we got off the ferryboat with all the equipment, it was very obvious that we were different from ordinary soldiers. We were taken to the barracks, situated in a beautiful place that can be rarely seen - in a marvelous gulf surrounded by woods.

We ranged from twelve to eighteen soldiers, depending on the time when some would come and others would leave. The only good thing was the sight of the beautiful gulf. Everything else consisted of keeping a still watch and soldiers from the 'correction' unit, altogether with the lieutenant. He had overloaded a boat with cement, had stranded it on a reef and that's how he had received nine years of discipline on Lastovo.

I was sent on a still watch soon after arriving. That is the worst thing about the army. You have to go deep in the woods, near the gulf, hide there and keep a watch for whole four hours without moving. If you see anything or anybody, besides the guard who is supposed to replace you with a password, you shoot immediately. It's unbelievable! You have no idea whether you are dead or alive! You sleep for four hours, then you have to keep the watch for four hours, and this goes on infinitely. You don't even remember which day it is, a Saturday or a Sunday - it's very bad!

Since we were very close to the Italian border, we could watch all Italian channels on TV. One night, the RAIUNO Channel showed a very famous movie for the time, with a lake monster that had a head of a frog. One of the soldiers asked whose turn it was for the watch.

- "I guess it's Makis's turn", answered another.

- "Ouch, "Macedonian"! I wonder how you're going to make it, keeping a night watch after this movie."

It was a friendly joke, but keeping a night watch is so frightening that, at one point, your psyche starts working very strangely. I was taken to the place where I was supposed to keep the watch, but this time I felt a bit more frightened than usual. The trees around me seemed like monsters, but I kept encouraging myself:

- "Oh, come on, stop deceiving yourself! These four hours are the same as any other before."

Thus, with a lot on my mind and rather afraid, I was watching the calm sea and the gulf, illuminated by the moonlight. Suddenly,

трпезарец. Конечно почнав да уживам во прекрасниот залив. Станував подоцна, одев со поручникот по риби, се бањав во заливот, нуркавме и ловевме јастози. Благодарејќи на мојата сакана, се спасив од неподносливата стража.

Но набргу се случи нешто сосем неочекувано. Моето ново писмо не беше од мојата сакана, туку од една моја другарка. Ми пишуваше дека мојата девојка излегувала со "дотичниот" доворувач С. М. Знаев дека затоа што му е криво, бара начин да ѝ се приближи, но не смеев да го дозволувам тоа. По природа бев човек што никогаш никој не сакав да повредам, најмногу мразев исмејувања и недопустливо ми беше јас да бидам исмејан и изигран. Бидејќи бев близок со поручникот, го замолив да ме пушти на "редовно". И така, заминав само со една цел: да одам и да расчистам со неа, да не мислам на тој проблем. Отидов, а таа едвај чекаше да ме види и многу се израдува. Се сеќавам како да е сега кога ја предупредив:

- Ти реков, прави што сакаш, само немој да зборуваш со него! Тој не е човек! Ми се заколна во спротивното, но моите предвидувања, за жал, беа точни. Тогаш ѝ реков:

- Можеш да ме гледаш само уште пет минути и јас заминавам од тебе засекогаш!

Така и беше. Поминаа петте минути и јас си отидов. Плачеше и викаше по мене, но јас си заминав. Се сеќавам кога ѝ реков да прави што сака, само и само да биде подалеку од него. Дури и ја удрив, зашто знаев дека ќе зборува со него.

Ги поминав моите дваесет дена отсуство заедно со другарите и фамилијата, а потоа се вратив назад. Не поминаа два месеца, повторно добив писмо од мојата другарка во кое пишуваше:

- Тие се заедно, овој пат во вистинска врска. И уште да знаеш дека она ќе биде на одмор во Бечички и ќе ти јавам на кој датум ќе пристигне таму. Треба и тој да дојде подоцна.

Кога другарка ми Вики ми го соопшти точниот датум, направив план. Ги зедев личната карта и мојата цивилна гардероба, која претходно ја донесов од отсуството, и рано сабајле, во четири часот, побегнав со првиот траект за Сплит. Толку бев лут што не размислував за последиците од бегството. Имав точно пари да го платам бродот и со такси да стигнам до одморалиштето. И пред да заминам во војската, сум одел во кампот преку Извидничкиот одред, организирано, за евтини пари и во шатори. Главните "коначари" - лица што го водеа одредот ми беа школски другари. Дури дојдов ме фати вечер. И кога стигнав еден од "конаচারите" ми се обрати на мојот школски прекар:

- Мозок, што правиш тука?

- Еве ми треба И. Р.

- Не е тука, излезна е со другарките, почекај ја. Ти од каде тука, Мозок?

- Избегав од војска.

- Леле, луд си! И сега?

- Сега ништо, да ја видам и се враќам.

Во моментот само сакав да ѝ залепам една шлаканица и да си заминам веднаш за да нема поголеми последици. Некаде во десет часот навечер, ете ја со другарките, се враќаат. Кога ме виде ѝ се стресоа нозете. Одлучно дојдов до неа, ја удрив и ѝ падна обетката. Се свртев и тргнав назад. Таа ме фати и праша:

- Каде?

- А каде ако не назад! Немам што да ти кажам! Чао!

- Седи и остани со мене.

Си помислив, можеби најдобро е моето присуство да го погоди оној идиотот. Останав седум дена, спиевме во ист шатор. Ми беше жал за неа. Она расчисти со себеси. Веќе не ѝ беше ништо важно, само да бидеме сега заедно. Мислев дека идиотот тоа ќе го здоболи. По три дена, дојде тој со неговата кола и како помочан си отиде. Откако заврши одморот, по седум дена, си отидов и јас со наредниот траект. Воената милиција ме фати веднаш и ме спроведе во притвор, од каде што бев пуштен по два дена по ургирањето на поручникот.

something splashed in the water. I could not believe my eyes. I wondered if I had been hallucinating as a consequence from having watched the movie. After a few seconds, the 'thing' splashed again and started moving in my direction. Splashing and moving!

- "What could this be? What is happening to me?"

I cocked the gun immediately and I waited for the 'thing' to come out.

- "I don't know what that is, but I'm going to shoot without thinking as soon as it appears", I thought.

The splashing and the waving of the water reached the dock, i.e. the landing pier where boats were tied to refill oil. The 'thing' was splashing, but not coming out for more than five minutes. I somehow plucked up courage, turned on the flashlight that I had with me and started approaching the place, ready to shoot. When I finally got there, I was astonished. A dolphin! Unbelievable!

I was wondering how it was possible that the dolphin came here right after I had watched that horror movie. My heart started beating regularly again and I once again told myself that there were no monsters, that it was just a pure coincidence.

When my replacement on the watch came, I told them what had happened. They laughed, saying that the dolphin used to come there quite often and that, when there were no boats around, soldiers would throw some food to feed it. This is how this strange event ended and I managed to take it bravely, by keeping calm and thus avoiding further consequences.

Soon afterwards, in two or three weeks' time, I found out that the lieutenant was Macedonian, with the name of Trpe Simonovski, and that his sister owned a cafeteria in Skopje called "El dorado".

I wrote a letter to my girlfriend describing everything that had been happening to me. Since her father was a police officer, I asked her to find the lieutenant's sister if possible. Not a week passed by, the lieutenant called me and said smiling:

- "How do you know my sister? She told me to release you from keeping a watch. Starting from tomorrow, you'll be a 'refectory man', you will receive and deliver food to the soldiers, and sometimes you'll make me breakfast. Once a week, you'll also have to cook, to cover for the cook when he goes to supply the basic groceries, like flour, sugar, salt..."

My biggest problem was solved now. I became a 'refectory man'. I finally started enjoying the beautiful gulf. I used to get up late, go fishing with the lieutenant, then go swimming and diving in the gulf, and catching lobsters. Thanx to my beloved, I was saved from keeping the unbearable watch.

However, something completely unexpected happened very soon. I received a letter but this time it was not from my beloved, it was from a friend of mine. The letter read that my girlfriend had been going out with the 'already known' wooer S. L. I knew that he had been trying to find a way to get closer to her, because he was feeling bad about everything that had happened, but I simply could not allow for it to happen. I had always been a person that never wanted to hurt anybody. I mostly despised laughing behind somebody's back and it was unacceptable for me to be the 'laughing stock'. I hated being doublecrossed by anyone.

Being very close with the lieutenant, I asked of him to give my regular leave. I left home with only one purpose - to deal with her once and for all, and never to think about that problem again. I went to see her, and she looked as if she had been hardly waiting to see me. She was really happy. I distinctly remember warning her:

- "I told you, you can do whatever you want, just don't talk to him! You have to keep away from him because he is not human!" I even hit her because I knew she would talk to him. She swore she wouldn't but unfortunately my predictions proved to be right.

Then I told her:

- "You can only look at me for five more minutes and then I'm leaving you forever."

And that's what happened. The five minutes passed and I left. She was crying and calling me to come back, but I still left.

I spent my twenty days' leave with my friends and family, and then I went back to the army. After almost two months, I received a letter from my friend, which read:

- "They are together, this time in a serious relationship. I want you to know that she's going to Bechichi on holiday, and I'll let you know when she gets there. He is supposed to get there later."

Подоцна разбрав, ме зачуди, дека таа повторно бела со него. Повеќе ништо не ме интересираше. Ми се јави и ѝ затворив телефон. Повторно ми се јави:

- Те молам, морам да разговарам со тебе. Сакам да дознаеш нешто од мене пред да ти кажат другите.

Сите знаеја сè, а јас ништо. И не ме интересираше, но забележав дека другарите ме гледаа поинаку, некако со жалење. Закажавме и се видов со неа. Отидовме да разговараме и ми кажа некои тешки работи. Била уценета на многу срамен начин. На една касета била злоупотребена од страна на тој идиот.

- И сега што? - ја прашав.

- Морам да бидам со него за да докажам пред другите дека ме сака, бидејќи сум посрамена и многу повредена, така мора да биде.

- Добро, а што сакаш од мене?

- Сакам да се гледаме! За инает на него, за сè ова што ми го направи.

Така и беше. Се гледавме насамо без никој да знае сè дури таа самата не одлучи да раскине со него, иако во меѓувреме нивните родители дале збор за земање. Ја прашав зошто раскинала. Сфатив дека не ми треба таков човек и така одлучив.

Отсекогаш ја почитував и ќе ја почитувам мојата прва љубов. А ќе остане и во моето паметење.

Сега е среќна, има прекрасен маж, којшто ужива добар глас. И мислам дека повторно го доби она што го заслужуваше.

А што се однесува до типот за кој Ви зборував погоре, до ден денешен, повеќе од дваесет години, не зборувам со него. Токму поради многуте лаги и нечесни работи што ги правеше, многумина од моите другари не зборуваат и не контактираат со него. Мене ми е жал за таквите. Нема ништо полошо од тоа да те сожалуваат луѓето.

По војската се вработив во фабриката за нафта "Рафинерија" - денешна ОКТА. Речиси во секое писмо што го пишував од војската до дома, го молев татко ми да ми најде работа, бидејќи ситуацијата ми беше катастрофална. Само татко ми имаше плата, а јас и брат ми во исто време отидовме и се вративме од војска. Успеа и двајцата да нè вработи, мене во Рафинеријата, а брат ми во Железарата. Веднаш почнав да работам дванаесет часа дневно. Фабриката беше во изградба и условот за вработување беше да работам со такво работно време. Немаше мрдање. Ни оф, ни леле. Работев од шест наутро до шест навечер. И секој ден така. Мојата амбиција продолжи со запишувањето на факултет, а истовремено и учев за шофер.

Да се добие возачка дозвола во тоа време не беше лесна работа. Навистина беше многу тешко. Врски не доагаа предвид. По една година работа и со помош на некој кредит, успеав да купам кола голф - жолта боја, најактуелна марка во тоа време. Возачка немав, возев на диво и тешко ми одеше со полагањето.

Имав многу девојки со кои бев нонстоп заедно. Запознав и една девојка што се викаше Розе - речиси копија на мојата сакана И. Р. Розе беше мало нежно суштество, неверојатно интересна, интеллигентна. Шега настрана, втората врска ми беше сериозна. Можам да кажам, втора љубов, но многу блиска до првата. Одевме и се забавувавме, но сега бев малку посериозен и ѝ објаснував што ќе правам во животот. А таа беше мала, не ѝ се веруваше она што ѝ го зборував и така несериозно си се смееше. Сите што претходно подобро не ја познаваа И. Р., мислеа дека сум повторно со првата, не знаејќи и не верувајќи дека Розе е сосем друга личност, којашто личи и потсетува на првата. Повторно се роди неверојатна љубов и се претвори во сериозна врска од две години. Во ова време ништо посебно не се случи, одевме, се сакавме интензивно, а другите работи се одвиваа сами по себе.

За цело време, дури и во војската, не го забравив мојот пријател, милицаецот од улицата. Една и пол година прашував на секоја милициска кола како да го најдам, но без резултат. Еден ден со еден другар се враќавме од вежбање во теретаната во

When my friend Viki told me the date of her arrival, I made a plan. I took my ID and the civil clothes I had brought with me before, and I escaped from the army early in the morning. It was about four o'clock a.m. I took the first ferry to Split. I was so mad that I didn't even think about the consequences from my escape. I had just enough money to pay for the fare and to get to the holiday resort by taxi.

I had been in that camp before. The scouts' squad used to organize group trips there. It was really cheap because we slept in tents.

I knew the guys who were tour guides for this squad; they were my friends from school. When I got there it was almost night. One of the tour guides addressed me, using the nickname I used to have at school:

- "Brainiac, what are you doing here?"

- "Nothing much, just looking for I. R."

- "She is not here. She's gone out with her friends but you can wait for her. How come you are here, Brainiac?"

- "I ran away from the army."

- "Oh my God, you must be crazy! Now what?"

- "Now, nothing. I'm going to see her and then go back."

At that moment, I only wanted to slap her face and leave immediately so there wouldn't be any further consequences.

Some time around ten o'clock that night, I saw her coming back with her friends. When she saw me, her legs started trembling. I walked towards her decidedly, I slapped her and her earring came off. Then I turned around wanting to leave. She grabbed me.

- "Where are you going?" she asked.

- "I'm going back now. I have nothing more to tell you.

Good-bye!"

- "Stay here with me."

I thought that it would be better for me to stay because my presence would hurt the idiot. I stayed there for seven days; we shared the same tent. I felt sorry for her. She had made up her mind this time. She didn't care about anything else; she only wanted to be with me then.

I thought that the idiot would be hurt if he saw us together. He arrived in his car after three days, and having seen me, he left immediately in disgrace. After seven days, when the holiday was over, I also left by a ferry. The military police arrested me immediately and took me into custody. However, I was released in two days upon the lieutenant's request.

I found out later that she was with him again, which really surprised me. I didn't care about anything any more. She called me on the phone and I hung up on her. Then she called again:

- "Please, I need to talk to you. I want you to find out something from me before other people tell you about it."

Everybody knew everything, and it seemed like I was the only one who knew nothing. I didn't even care, but I noticed that my friends used to look at me differently, as if feeling sorry for me. We agreed to see each other again. I went to see her, to talk to her and she told me some very strange things. She said she had been blackmailed in a very shameful way. She had been abused by that idiot who had her recorded on tape.

- "What now?" I asked.

- "Now I have to be with him so that I could prove to the others that he loves me. I have been embarrassed and hurt very badly, and this is how it has to be."

- "OK, but what do you want from me?"

- "I want to go on seeing you! Out of spite for him, for all he has done to me."

And so we went on seeing each other. We did it secretly, without anyone knowing about it. One day she decided to break up with him, even though their parents had talked about their marriage. I asked her why she had broken up with him. She said:

- "I realized I didn't need a man like him, that's how I made up my mind."

I have always respected my first love and I always will. She will always have a special place in my memory.

She is a happy woman now. She has a wonderful husband that enjoys a good reputation. I think she finally got what she deserved.

As far as the guy I told you about before is concerned, I'm still not on speaking terms with him, even after more than twenty years. Because of all the lies he told and the many dishonorable things he did, a lot of my friends haven't spoken to him or even

населбата Бутел. Тој возеше, а немаше возачка. Пред училиштето "Металурџ", на една кривина, здогледавме милициска кола како стопира. Застанавме на два метра пред неа, другар ми Драго излезе, а јас останав во возилото. Милицаецот покажа со прст кон мене да дојдам. И одеднаш што ќе видам! Мојот пријател милицаец. Првпат испуштив да прашам во полициската кола за него, а тој ете го баш тука. Веднаш му кажав дека сум го барал.

- Не ти верувам, да си ме барал ќе си ме нашол.

- Ама верувај ми, првпат не сум излегол да прашам за тебе.

- Не ме интересира, ти седи, а ти оди по документите! Драго отиде по документите. Бидејќи немаше возачка, се врати заедно со еден друг милицаец за ургенција. Ја замоли патролата да нè пушти без казна. Мојот познајник милицаец се согласи под услов да му ветам дека ќе го побарам за да се видиме. Ветив, се поздравивме и тоа беше второтовидување со него.

Никако не можев да земам возачка. Имав положено тестови без казнети поени, а на "вожња" паднав единаесет пати. Одев на полагање во кожно "одело" и чизми, со долга коса, исто онаков како што изгледам и сега. Штом ќе ме видеше Комисијата веднаш ме буткаше, без да види како возам.

По случајот со Драго и познајникот милицаец помина извесно време. И натаму се распрашував за мојот познајник милицаец во секоја милициска кола што ќе ја сретнев. И така неколку месеци, можеби и години не го сретнав милицаецот. Во мојата зграда имаше еден малку постар дечко кој се викаше Ацо. Тој многу одеше по кафеани, а немаше возачка и неколкупати беше сопран од мојот познајник. Милицаецот го прашувал каде живее, а Ацо по адреса беше точно во мојата зграда, два ката погоре, за да му порача да ме поздравува и да го побарам. Тоа се случувало неколкупати. Еден ден Ацо ме среќава и ми вели:

- Слушај, Зоки, човеков повторно ме фати, те поздравува и ме пушти! Многу те сака, побарај го. Тој ти е вистински пријател.

Никако не можев да го сретнам милицаецот. Прашував други милицајци, сите го познаваа, но ете не можев да налетам на него. Беше недела кога ја миев колата пред зградата и на главната улица спроти фабриката "Алкалоид", на околу двесте до триста метри од мене, имаше паркирано милициска кола. На колата беше потпрен еден милицаец и гледаше кон мене. Веднаш тргнав кон него. На десет метри од милицаецот ме пресретна братот на Ацо и веднаш го прашав:

- Да не е оној мојот пријател, којшто постојано ме поздравува преку брат ти?

- Не, не е тој. Овој е помлад, јас го познавам тој.

- Сигурен ли си?

- Сто насто кога ти велам!

Се вратив назад и продолжив со миењето на колата. По десет минути дојде милицаецот којшто претходно гледаше кон мене. Го препознав, тоа беше мојот познајник кој ми рече:

- Сега се уверив колку ме бараш. Цело време чекав дали ќе дојдеш, но видов дека ме лажеш.

Како да му објаснам дека Иле, братот на Ацо, ми кажа погрешно дека тој не е тој. Моето уверување не палеше. Во неговите очи бев лажго. А никогаш во животот не сум барал некој толку многу и никогаш некој постар човек од мене, без разлика на занимањето, не ми се понудил како пријател. Дотогаш и не знаев за вистинско пријателство. Милицаецот продолжи:

- Убава кола. Чија е?

- Моја!

- Браво, а возачка имаш ли?

- Не, ниту пак можам да полагам!

- Зошто?

- Па види ме како изгледам, авангарда! Кој од таа генерација може да ме разбере мене. Само што ќе ме видат ме буткаат.

- А тестови дали положи?

- Да, и тоа од прва, без казнети, но на "вожња" пагам веќе единаесет пати и имам право уште еднаш да полагам. Потоа повторно

contacted him for a long time. I feel sorry for guys like him. And there's nothing worse than to be pitied by people.

After the army, I got a job with the oil factory "Refinery" – today's OKTA.

In almost every letter I wrote home while I was in the army, I used to ask my father to find me a job because my financial situation was disastrous. My father was the only one who had a salary, whereas my brother and I went to and came back from the army at the same time.

My father somehow managed to find us both a job. I was employed with the Oil refinery and my brother became an employee of the Ironworks factory.

I immediately started working twelve hours a day. The factory was still under construction and the prerequisite to get the job position was to accept a twelve-hour working day. There was no way out. I couldn't even make a complaint about it. I worked from six in the morning until six in the afternoon. It was the same every day.

My ambition was continued by enrolling a faculty, and I was taking driving lessons at the same time.

Getting a driver's license at that time was not an easy thing to do. In fact, it was really difficult. Pulling strings was out of the question.

After a year's work and having taken a credit, I managed to buy a car – a yellow Golf, the trendiest type at that time. I didn't have a driver's license, but I still drove the car 'cause I was having a hard time passing the driving test.

I used to have many girlfriends whom I would spend most of my time with. I met this girl, whose name was Roze – almost a copy of my ex beloved I. R. Roze was a sweet little thing, amazingly interesting and intelligent. Joking apart, my second relationship was really serious. I can openly say, though this was my second love, she was almost as close to my heart as the first one. We were dating and having fun, but this time I was a bit more serious and I used to tell Roze about my future plans in life. She was very young and she couldn't believe what I was telling her. She would just laugh at me childishly.

Everybody who knew I. R. thought that I was dating the first girlfriend again, not knowing and not believing that Roze was a completely different person that only looked like my first love.

Incredible love was born between us, which turned out to be a committed relationship that lasted for two years. Nothing out of the ordinary happened during this period. We would go out together, we loved each other deeply, and all the other things just happened along the way.

Meanwhile, even while I was in the army, I never forgot about my friend, the policeman from the street. For a year and a half, I would stop to ask every police car that I would come across about how to find him, but my efforts ended up with no result. One day, a friend of mine and I were coming back from a gym in the place called Butel. My friend was driving and he didn't have a driver's license. Right in front of the school "Metalurg", on a curve, we saw a police car pulling over vehicles. We stopped two meters before it, my friend Drago got out and I stayed in the car. The police officer pointed his finger toward me as a sign that he wanted me to come. And boy, whom did I see! My friend, the policeman. This was the first time I hadn't asked a police car about him, and there he was. I told him right away that I had been looking for him.

- "I don't believe you", he said, "if you had been looking for me, you would have found me."

- "Believe me when I tell you. This is the first police car I haven't asked about you."

- "I don't care. You – stay here, and you (talking to my friend) go fetch the documents".

Drago went home as if to bring the documents. Since he didn't have a driver's license, he came back with another police officer that was supposed to get us out without a ticket. He asked the patrol officers politely to let us go, and they didn't fine us. My acquaintance agreed to let us go under one condition – that I promise to call him. I made that promise, we shook hands and that was my second encounter with him.

I really had a hard time getting the driver's license. I had passed the test without having done any mistake, but I had to redo the practical test eleven times. I used to show up there dressed in a leather 'suit' and wearing boots, with long hair, just as I look now. As soon as the Commission would see me, they had already decided

морам од почеток со тестови и така најверојатно бесконечно.

- Е, па да бидам искрен, да ме побараше ќе го немаше тој проблем повеќе. Се знам со Комисијата, ќе го решевме тоа и сега ќе имаше возачка.

Молчев. Што и да кажев ќе изгледаше дека повеќе го лажам, иако бев искрен. Многу го засакав овој човек, којшто беше прв во мојот живот што излезе фер, иако ми беше непознат, а згора на тоа и милицаец. Ме праша кога повторно ќе полагам.

- Во среда!

- Ајде сега пријатно и ќе се видиме некогаш. Во среда со среќа! - ми порача и си замина.

Тој ден на полагањето заминав рано. Имав некое претчувство дека ќе го сретнам познајникот. Пред самиот влез на полигонот забележав милициска кола и милицаец, којшто ми ја покажа палката за стоп. Застанав и видов дека тоа е милицаецот којшто го познавам.

- Оооо! Се сретнавме, каква случајност! Исправите и возачката, молам!

- Знаеш дека немам.

- Ништо, казна!

И почна да пишува. Се сомневав дека си подигрува со мене, но можеби навистина го навредив минатиот пат кога не дојдов до него. Ми напиша и ми ја врач казната. Но не заборава да ми посака среќа на полагањето.

Се прашував: - Зошто токму мене да ми се случуваат вакви работи? Зарем толку сум баксуз? Та не сум го тепал Господ со камења.

Откако го положив возењето на полигонот, го здогледав милицаецот во просторијата кај Комисијата. Си помислив можеби е случајно или пак ургира за некој друг. Не верував дека би им рекол да ме бутнат на испитот. Веројатно, ургира за мене. А којзнае. Можеби и не ми напиша вистинска казна и ме става во искушение до последен момент. Признавам, такво големо добро не се прави за секого. Во тоа време да имаш возачка беше многу тешко. Некои луѓе, по многу години неуспешно полагање, се имаа и откажано. Еден од нив беше и Ацо. Од педесетина луѓе, на полагањето поминуваа два-тројца коишто ги пишуваше и во весник. Најверојатно и тие беа преку врска. Отидов на "вожња", а милицаецот знаеше точно на која релација ќе бидам. Кога завршив со возењето, излегувајќи од колата на Комисијата, ми рекоа дека не сум положил. Дојде милицаецот што ме следеше и ме праша возбудено:

- Што бидна?

- Паднав.

- Како?- се запрепасти.

- Така. Не положив.

- Не е можно, ми ветија, дојди веднаш со мене.!

Отидовме во канцеларијата на Комисијата.

- Миле, речи ми, како можеше ова да ми го направиш? Дечкото не згреша, за чиј инает е ова? Знаеш што сè сум направил за тебе!

И налутен милицаецот излезе со мене. Тогаш сфатив дека познајникот сакаше да ми помогне и колку беше искрена неговата желба за да полагам.

- Не е важно! - му реков. - Важно е дека ти се потруди, а такво нешто никој не направил за мене.

- Слушај! - ми рече. - Јас така лесно не се откажувам.

- Не е важно. Знаеш дека помина една година, а право на полагање имам на секои дваесет дена. Една година истекува за шест дена така што овој пат немам шанса.

Ме пресече:

- Не! Имам право како чесен милицаец, по толку време, еднаш да чукнам на врата кај началникот и да побарам дозвола за вонредно полагање. Уште една шанса!

Ова скоро цел живот го доживувам, некој скриен џокер секогаш постои, не можев да го најдам, но кога беше потребно

not to let me pass, even without seeing my driving abilities.

Some time passed after this event with my friend Drago and my policeman acquaintance. I kept on asking around about him every time I would see a police car. Many months passed by, maybe even years, and I didn't meet him anywhere.

An older guy, named Aco, lived in my building. He used to go out a lot, but he didn't have a driver's license and he happened to be stopped by my acquaintance several times. The policeman asked him where he lived, and his address was exactly in my building, two floors above. The policeman told him to say hi to me and to remind me to find him. This had happened several times. One day Aco saw me, and he said:

- "Listen, Zoki, this policeman you know has stopped me again. He only told me to say hi to you and he let me go! He is very fond of you, you know. You should really look for him! He is a true friend."

I tried really hard to find him. I would ask other officers and they all knew him, but I simply couldn't run into him.

It was Sunday when I was washing my car in front of my building. I saw a police car parked on the main street, opposite the factory "Alkaloid", at about two to three hundred meters away from me. There was a police officer leaning against the car and looking in my direction. I headed towards him as soon as I saw him. Just before I reached him, about ten meters before, I met Aco's brother and I asked him:

- "Isn't that the police officer who constantly says hi to me through your brother?"

- "No, that's not him", he said. "This one is younger, I know that guy and he looks differently."

- "Are you sure?" I asked.

- "A hundred percent positive!"

I went back to my car and continued washing it. The police officer, who had been looking at me before, came to me after ten minutes. I recognized him, he was my acquaintance. He said:

- "Now I'm convinced how much you have been looking for me. I've been waiting for you to come the whole time, but now I see that you were lying."

How could I explain to him that I, Aco's brother, had just told me that he wasn't the man I was looking for? I tried to convince him that I was telling him the truth, but it didn't work. I was a liar in his eyes. Never before in my life had I been trying to find someone that hard. And never before in my life had any older man, regardless of his occupation, offered to be my friend. I didn't even know the meaning of the word 'true friendship' up till then.

The policeman continued:

- "Nice car. Whose is it?"

- "It's mine." I said.

- "Congratulations! And what about a driver's license, do you have one too?"

- "No, I don't. I can't even pass the practical driving test!"

- "Why not?"

- "Well, look at the way I look, avant-garde! Who could show understanding for me when there's a generation gap between the members of the Commission and myself? They know they won't let me pass as soon as they see me."

- "And have you passed the tests?"

- "Yes, I have. I did it from my first try, without making a single mistake, but the driving part is what gives me trouble. I have been failing it for eleven times now, and if I don't pass next time, I'll have to redo the tests again. This will probably go on until forever."

- "Well, to be frank with you, if you had looked for me before, you wouldn't have had that problem. I happen to know the members of the Commission and we would have dealt with it. You would have had a driver's license by now."

I kept quiet. Whatever I said then, would only look like I was lying even more, although I was being honest. I became very fond of this man. He was the first person in my life that was fair to me, although I hardly knew him. Moreover, he was a police officer. He asked when I was going to take the driving test again.

- "On Wednesday!" I replied.

- "OK, by now, and maybe we'll see each other again some time. Good luck on Wednesday!" he said leaving.

On the day when I was to take the driving test, I left home early. I had a feeling that I would meet my acquaintance. Before

излегуваше на помош. Отидовме заедно, тој влезе кај началникот и издејствува да полагам во последниот ден од годината, зашто правото на испит по возење ми истекуваше. Милицаецот закажа и видување со Комисијата. Седнавме на пијачка и им објасни дека мојот изглед, гардеробата и косата не се важни, дека јас сум вистински негов пријател и добар дечко. Овој пат положив. Во последен момент и со последен "џокер" станав регуларен возач со возачка дозвола, се разбира, благодарейќи на мојот вистински пријател, милицаецот Станојко Савевски.

По добивањето на возачката дозвола, мојата нова желба беше да заминам во странство. Зошто? Доаѓаа гастарбајтери од сите страни на светот, со јаки мерцедеси, полни со пари. Раскажуваа приказни дека таму е рајот, а овде не знаеле зошто воопшто и дошле и едвај чекале да се вратат. Мојата желба да заминам беше преголема. Неиздржлива беше и ситуацијата на двајца браќа во еден стан. Спиевме во една соба и немаше каде да донесеш девојка. Тоа ме принуди да не се колебам. Едноставно, мислев дека со одењето во странство можев само да добијам, а не да изгубам. Толку бев зелен што помислував никогаш повеќе да не се вратам. Одлуките, кои за секого се најтешки, за мене беа најлесни. Си мислев:

- Многу лесно, треба да знаеш што добиваш, а што губиш. Кои се последиците? Колкав е ризикот? Го "склапаш" мозаикот и бенг!!! Тоа е тоа. Нема промашување зашто прашањата се однапред одговорени. Можеби ќе боли, ама тоа е нормално за да се успее во животот. Ако не боли, на крајот на краиштата, не е ни слатко. Затоа треба да се издржи. Да размислуваш мудро, енергично, со голема желба и верба дека сè е можно.

Си поставив шест точки: прво, за да заминам, ми требаше виза; второ, да најдам некоја девојка, најверојатно постара што ќе се грижи за мене дури да почнам со работа; трето, да најдам начин како да добијам регуларни документи со кои ќе можам да бидам еден од тамошните со сите права; четврто, да се осамостојам од личноста со која ќе почнам да живеам спогодбено; петто, да отворам бизнис за да станам каков-таков газда и шесто, да ја земам мојата сакана таму. Потоа ќе правам нови планови, доволно е сево ова за почеток.

Започнав со точката под број еден. Го однесов мојот голф на продажба затоа што ми беше сè што имав. Со парите планирав да купам карта, а и да го расчистам кредитот што претходно го отплаќав. "Бенг!" - од прва дојде муштерија и голфот се продаде за некоја задоволителна сума за неговата вредност. Веднаш ѝ јавив на Розе. Таа вчудовидена, не веруваше дека така лесно можам да ги донесувам одлуките и да ги спроведувам. Потоа поднесов документи за да добијам виза за Австралија, но и во тоа време како и денес, тешко се добиваше туристичка виза. И пак не знаев зошто, ама бев сигурен дека ќе ја добијам. За интервју ми закажаа во Белград. Многумина беа одбивани, ама со помош на мојата среќна ѕвезда успеав да добијам туристичка виза, а потоа извадив и авионска карта. Повторно направив голема прослава, затоа што ако патуваш далеку, дури дваесет и два часа летање со авион, ништо веќе не е така предвидливо. На заминување, на аеродромот дојде и мојот пријател Станојко Савевски. За првпат го видов татко ми со солзи во очите. Само ми даде една книга по англиски затоа што не знаев ниту еден збор и така, мавтајќи, се качив во авионот без да размислувам за што било.

За многу мои другари беше несфатливо што сакав: имав работа, кола, фамилија, а одам - каде? Сепак, знаев дека најмалку е тоа што ќе научам нешто, ќе запознаам нов свет, а во мене постоеше некоја надеж дека ќе успеам многу и на друг план.

Првата станица кај кого требаше да одам беше еден братучед на татко ми. Многу се почитуваа. Појдов кај него и за само два дена почнав да се соочувам со тамошниот менталитет. Прво што сакав беше да работам, да молчам и да поминам на точката два. Имав наредба во мојата глава и знаев дека неа треба да ја почитувам. Работев над моите сили, како никогаш дотогаш, два-

the entrance of the polygon I noticed a police car and a police officer, who raised a stop sign in front of me. I pulled over and realized that it was the police officer I knew.

- "Ah! What a coincidence that we meet again! The driver's license and the other documents, please."

- "You know I don't have them."

- "Then you'll get a ticket!"

And he started writing it. I had some doubts that he was just playing jokes on me but then again, I thought, maybe I had really hurt his feelings the last time when I didn't approach him first. He wrote the ticket and gave it to me. However, he didn't forget to wish me luck when taking the driving test. I was wondering:

- "Why do things like this always happen to me? Am I such a jinx? I have never done anything so bad in my life to deserve this."

After passing the polygon part, I saw the police officer in the office with the Commission. I thought it might be a coincidence or he could be urging for somebody else. Who knows? Maybe he didn't even write me a real ticket. Maybe he was just tempting me to the last moment. I admit, such a good deed is not done for just anybody.

It was very difficult to get a driver's license in those days. Some people, after years of failing, had eventually given up. One of them was Aco, because out of about fifty people, only two or three would pass and their names were published in a daily newspaper. Probably all of them had passed by pulling some strings.

I was now about to do the driving part, and the police officer knew exactly which direction I was going to be sent to. When it was all over, the Commission told me that I had failed again as I was coming out of the car. The police officer who had been following me, came to me and asked me excitedly:

- "What happened?"

- "Nothing, I failed."

- "What do you mean you failed. How could this be?" he was astounded.

- "I didn't pass and that's it."

- "That's not possible, they promised me. Come with me immediately!"

We went to the Commission's office.

- "Mile, tell me, how could you do this to me? The young man didn't make any mistake while driving. Out of whose spite is this happening? You remember what I have done for you!"

The police officer was raging and we both went out. Then I realized that my acquaintance had been really trying to help me out and that his desire for me to pass the test was sincere.

- "It doesn't matter!" I said. "What matters is that you tried to help me, and no one else has ever done anything like that for me."

- "Listen!" he said. "I don't give that easily".

- "But it really doesn't matter now. You know that I can only take the test every twenty days during one year. This year is about to finish, there are only six days left, so I know I don't stand a chance."

He cut in:

- "No! I have the right, after all this time of being an honorable police officer, to knock on the superintendent's door for once and ask permission for another chance for you!"

Things like this have been happening to me almost my entire life. An ace up my sleeve, a 'hidden joker' has always been out there somewhere. At times I couldn't find it, but it would appear every time I needed it.

We went to the superintendent's office together. He went in and managed to obtain another chance for me on the last day of the year, because that's when my final term to take the driving test was officially expiring. The police officer also made an appointment with the Commission. We sat down for a drink and he explained to them that my outward appearance, the clothes and the hairstyle were really not important, that I was a very good friend of his and a really good young man. This time I passed. At the very last moment and with the last 'joker', I became a legitimate driver with a driver's license, and all this, of course, thanx to my true friend, the police officer Stanojko Savevski.

Having obtained my driver's license, my next new desire was to go abroad. Why? Because people who made their living abroad used to come back to their homeland from all over the world, driv-

наесет часа без седнување, во малата манифактурна фабрика за производство на разни мазни гипсени фигури. Не поминаа два-три дена и му реков на Митко, братучедот на татко ми, дека ќе излезам вечерва некаде. Не можеше да верува.

- Каде? Овде не се излегува сам. Ова не е "Ју", ти не знаеш ни да зборуваш тукашно.

Имав кај мене некои адреси и телефони на луѓе од Скопје кои се таму и се договорив да ме земат. Дојдоа со кола, беше работен ден, излеговме во диско и мислев на мојата втора наредба. Отидов да видам што се случува овде навечер, како ќе ме прифатат тукашните девојки - единствената надеж за мене. Овдека знаев дека не можам долго. И кој ќе ме трпи мене? - Само некоја која ќе има каков-таков интерес од мене.

Кога излеговме немаше жив човек во градот, пусто, огромни згради, бетон. Таму, во работен ден живо пиле не излегува навечер, камоли човек. Работеше само некој си клуб кој беше празен. Со моите први заработени пари во манифактурата ги чистев луѓето што беа со мене и се сеќавам добро, им го платив и бензинот. По малку почнав да се разочарувам, зашто видов дека овде луѓето различно размислуваат и дека ќе биде тешко. Но немав избор. Уште кога бев дома, така си го замислував мојот почеток во туѓинава. Со дечкото и неговата сестра се договоривме пак да излеземе в сабота, затоа што немав буквално никој, а и не сакав никому да му пречам. Они беа нешто помали од мене, па можев да ја контролирам ситуацијата. Во сабота градот беше полн, народ, девојки, музика. Влеговме во една дискотека, се сместивме до шанкот и не поминаа ни пет минути ете ти една симпатична девојка. Дојде до мене и дури се поздравивме. Дечковото и сестра му не можеа да веруваат. Девојката беше мошне симпатична. Веднаш се вклопи во моето друштво. На пријателкава ѝ реков:

- Слушај, не знам што да ѝ кажам, не знам ниту еден збор англиски, јас ќе зборувам, а ти ќе преведуваш и така ќе се дружиме.

Вечерта беше забавно. Девојката се викаше Трејси. Ми даде и нејзин телефонски број и се разотидовме. Утредента го замолив чичко ми да се јави на телефонот од девојката и да ми закаже состанок. Чичко ми се чудеше и не веруваше во тоа што му кажувам. Се трудеше да ми објасни некои работи, но моите шест точки беа јасни и јас газев, одев напред.

Девојката излезе со мене. Ја имав земено татковата книга за да можам да комуницирам со неа на англиски јазик. По првото видување, сфатив дека девојкава е мала за мене. Да не губам само време, да не не можам да го исполнам мојот план? - си помислував. Можеби ми треба постара, што ќе се грижи за мене, а јас за возврат да ја забавувам. Да биде нешто како заеднички договор. Наредниот викенд ја запознав Кери, не многу симпатична и десет години постара од мене, којашто живееше сама во куќа. Бев нестрплив како таа ќе ме прифати. Сестрата на дечковото, Јуле, ми се понуди да ми помогне во убедувањето да живеам со неа. Но таа не прифаќаше, сакаше нешто повеќе од обично дружење. А тоа ми беше последната алтернатива. Си реков, лесна работа, ако морам, ќе ѝ бидам дечко, само и само да ме прифати. Во меѓувреме и пријателката Јуле ме покани да живеам кај неа. Се уплашив и настојував што побргу да се вселам кај Кери дури не се исполницирале работите. Јуле испадна фер и ми помогна во понатамошната конверзација, бидејќи со книгата ми беше многу тешко.

И така за неполн месец се иселив од кај чичко ми. Тој се чудеше и едноставно ми одобруваше да правам како мислам и како е најдобро, но да внимавам. Да не правам ништо набрзина. Малку беше и лут, но сепак, се преселив кај Кери и така приближував кон мојата точка број два. Веднаш почнав да ја косам тревата и да ѝ купувам сè што ќе посакаше. Во меѓувреме пробав да побарам нова, поблиска работа, бидејќи претходната ми беше многу далеку од домот на Кери. Отидов на една улица блиску до местото кај што живеам. По нејзината должина имаше многу мали фабрики. Пред една од нив пишуваше дека има слободни места.

ing a Mercedes and loaded with money. They would tell stories of how wonderful life was there, and that they could hardly wait to go back to their paradise.

My desire to leave my country and go abroad was enormous. The situation of two brothers in one apartment contributed even more to my decision. We shared the same room and none of us could bring a girlfriend home. This forced me to be even more determined and not to have any doubts about leaving. I thought that by going abroad I had only to gain, and nothing to lose. I was so 'green' that I even thought of never coming back. Making decisions, which was very difficult for anyone, was the easiest thing for me. I used to think:

- "It's very easy. All you need to know is how much you have to gain and what you have to lose. What's the risk? You put the pieces of the mosaic together, and bang!!! That's it. You can not go wrong because all the questions have been answered ahead. Maybe it'll hurt, but that's part of the process if you want to succeed in life. In the end, if it doesn't hurt, it's not worthwhile. That's why you need to endure. You need to think wisely, energetically, with a lot of determination and faith that anything is possible."

I predetermined six things that I needed to do. Firstly, in order to leave, I needed to get a visa; secondly, I would have to find myself a girlfriend, probably older than me, who would take care of me until I found a job; thirdly, I need to find a way how to procure all the necessary documents that would make me enjoy the same rights as the residents; fourthly, to become independent from the person that I will start living with in an arrangement; fifthly, to start a business so that I would be self-employed; and sixthly, to take my beloved there along with me. This was enough for a start, and I'd make the rest of the plans there.

I started with the first thing on my to-do list. I took my Golf for a sale because it was all I had at the moment. I planned to buy a ticket with the money, and to pay for the credit I had previously taken in full. "Bang!" - a customer came at once and I sold the Golf for a sufficient sum of money, taking into consideration its worth. I called Roze immediately to tell her everything. She was astonished by the easiness I made my decisions with and also by the fact how easily I could put my plans into practice.

Then I applied to get an Australian visa, but it was as difficult to get a tourist visa then as it is nowadays. And again, I didn't know why but I was sure I was going to get it. They appointed an interview for me in Belgrade. Many people's applications were denied. However, thank to my lucky star, I managed to get a tourist visa and I bought a plane ticket later.

I threw a huge party again, 'cause when you travel somewhere far, as far as twenty-two hours away by plane, then nothing is predictable. When I was leaving, my friend Stanojko Savevski also came to the airport. This was the first time I had ever seen my father with tears in his eyes. He only gave me a book of English, as I didn't speak a word of English. Thus, waving my hand, I got on the plane trying not to think about anything else.

For a lot of my friends it was incomprehensible why I would want to leave. I had a job, a car, my family was here, and I wanted to go - where? However, I knew that I would at least learn something, I would see a whole new world. Somewhere deep inside of me there was hope that I would be successful and not only in one field.

My first station, i.e. the first place I was supposed to go to, was to find my father's cousin. They had a lot of respect for each other. I went to his place, and in only two days' time I had to face their mentality.

The first thing I wanted to do was to start working, to keep quiet and thus to be able to move on to the item number two on my to-do list. I had a command in my head and I knew that I had to obey it. I worked beyond my capacity, as never before, for twelve hours a day without a break. I was employed in a little factory manufacturing different types of smooth stucco (plaster) figures. After two or three days residing with my relatives, I told Mitko, my father's cousin, that I was going out one night. He couldn't believe it.

- "Where will you go? You can't go out alone here. This is not 'YU', you can't even speak the local language."

I had taken with me some addresses and telephones from people from Skopje who were living in Australia, and I made an arrangement with them to take me out. They came by car, it was a working day, and we went out to a disco. I was thinking about my

Бидејќи не знаев да зборувам англиски, почекав да дојде времето за пауза и да испитам каде се собираат вработените за појадок. Некаде околу единаесет часот работниците се растрчаа по јадење во околните сендвичарници. Поголем број од вработените се собраа во паркот до самата фабрика и тука појадуваа. Наслушував дали некој од вработените зборува македонски. Фабриците беа преполни со Македонци, па по логика на нештата можеби некој ќе проговори по наши. Слушнав зборување на македонски. Веднаш пријдов и им реков:

- Дојден сум од Македонија, сам сум и живеам со една Австралијанка и итно ми треба работа.

- "Босот ни го викаат Били од стари крај е, опитај го него, може ќе ти даат работа".

Вака звучеше советот од лицата што ги запознав тука. Заврши паузата, сите влегоа внатре, а и јас со нив. Тоа беше фабрика за чевли во која се произведуваа околу три илјади пара дневно, па секој пар требаше да помине преку човечка рака. Ми го покажаа Били. Тој се мафташе натаму-наваму и викаше по луѓето замислувајќи се како да е којзнае кој. Му пријдов и му реков:

- Здраво, Били, јас сум дојден од Македонија и овде сум скоро два месеца. Не зборам добро англиски, но ми треба работа, па ако може да ми дадеш работа.

- "Fuck you"! Губи се од тука! Како си смеел да влезеш! - ми се развика, мешајќи зборови, те на англиски те на македонски. Си помислив: овој мене ли ме најде, ај да видиме, баш ме интересира што ќе се случи.

Останав да чекам на истото место и така дремев во празно. Интуицијата ми велеше дека немам што да изгубам. Чекав цел час. Беше околу тринаесет часот, а Били не ме рецкаше. Гледајќи ја лентата како се врти со голема брзина, стана четринаесет часот. Очекував да повикаат некој од обезбедување и да ме испрлат. Оеднаш Били ме викна да дојдам до лентата, кратко ми покажа како се работи и ме остави. Тоа беше последната фаза на производствената лента што проаѓа пред тебе. Го земаш чевелот, го ставаш на еден шпиз, го прекршуваш калапот, чевелот се одвојува и по величина на бројот го редиш на количка, а калапот го фрлаш во кутијата од метал според бројот на калапот. Кога ќе се наполни количката ја туркаш во друга просторија. Лесно е за кажување, ама тешко е за работа. Три илјади пара во една смена е претерано многу. Никој не ти дава пари туку така. За работата примавам двеста долари неделно - трипати повеќе од заработувачката во Македонија. Во секој случај, добивањето на работата за мене беше успех. Планот според точката два добро одеше. Се вратив дома кај Кери и пресрекен ѝ кажав дека преминав на ново работно место. И таму не беше толку лесно да се вработиш, особено ако не знаеш јазик. Таа малку се зачуди и само изговори едно браво. По два месеца јас веќе имав каква таква основа. Сега требаше да бидам добар со неа за да стекне доверба во мене. Бев во нејзини раце и единствено таа можеше да направи да останам тука. Така работев, учев да зборувам, снимав што се случува. Во меѓувреме се допишував со мојата Розе и ѝ објаснував сè, онака како што се одвива работите. Најмногу писма му праќав на милицаецот Станојко Савевски, којшто никогаш не го испуштав од ум. Додека работев во фабриката за чевли, на секои две недели имав слободен платен ден "sik pay". Го користев за барање на нова работа, по можност со втора или трета смена. Сакав да бидам помалку со Кери, паметот ми беше во мојата Розе. Слушнав од некои луѓе дека во една фабрика за производство на пластични делови, недалеку отука, бараат работници за трета смена. Наредниот платен ден отидов таму со еден наш од Скопје. Пуштаа нова производствена линија, па ни рекоа да дојдеме по две недели. Барале и повеќе работници.

Додека работев во фабриката за чевли, ми се случи уште нешто од кое извлеков уште една животна поука. Мојата куќа беше оддалечена од фабриката околу еден километар. Еден ден се истури небото од врнење. Со мене во фабриката работев и

second command the whole time. I went out to see what was going on here at night, and how the resident girls would react to me, whether I would be accepted by them or not. They were my only hope. I knew that I wouldn't be able to make it here for long. And who would be able to put up with me? - Only someone who would have some sort of an interest from being with me.

This, in less than a month, I moved out from my uncle's house. Although he was surprised by what I was doing, he still approved of it and let me do whatever I thought was the right thing to do for me. He only warned me to be careful, and not to do anything without thinking things over first. He was a little bit angry, too. However, I moved in with Carrie and thus I was one step closer to item number two from my to-do list.

I started mowing the grass and buying her everything she wanted. Meanwhile, I was on the lookout for a new job, because my working place was very far from Carrie's home. I went to one place, near the place where I lived, where there were many little factories along the street. In front of one, there was a sign for a vacancy. Since I didn't speak English, I waited for the break time to come to find out where the employees gathered for breakfast. Some time around eleven o'clock, a crowd of workers came out of the factory, hurrying to get a snack in the nearby snack bars. Most of the workers gathered in the park next to the factory and had their breakfast there. I was trying to hear if any of them spoke Macedonian. The factories were full of Macedonians, and it would be only logical to hear someone speaking our language. Suddenly I recognized some Macedonian words. I approached the men and told them:

- "I'm from Macedonia. I've come alone here and I'm living with an Australian girl. I'm in a desperate need of a job."

- "Our boss's name is Billy, he comes from our country, too. Go ask him, maybe he'll give you a job."

This was the advice I was given by the men I met here. The break was over soon, everybody went inside and so did I. It was a shoe factory that manufactured around three thousand pairs of shoes a day, and each pair had to go through a man's hand.

They pointed at a man saying that it was Billy. He was moving about, yelling at people, pretending to be someone of great importance. I approached him and said:

- "Hello, Billy. I come from Macedonia and I've been here for almost two months. I don't speak English well, but I need a job and I was wondering if you could give it to me."

- "Fuck you! Get the hell out of here! How dare you come in here!" he yelled at me, mixing languages, saying something in Macedonian and then something in English.

I thought to myself: "You have no idea who you're dealing with. Let's find out who's more persistent. We'll see what happens next."

I kept waiting on the same spot and doing nothing. My intuition was telling me that I had nothing to lose. I was waiting there for whole two hours. It was around one p.m. and Billy pretended I wasn't even there. Thus, looking at the line moving with great speed, it was already two o'clock. I was expecting they would send for someone from the security to get me out. Instead, Billy suddenly decided to call me. He put me by the line, showed me how things were done and left em there. That was, in fact, the last phase of the manufacturing line that moves in before you. You take the shoe, put it on a tip, then twist the mold, and when the shoe comes off you put it in a barrow according to the size of the shoe, whereas you throw the mold in the metal case according its size. When the barrow is full, you push it into another room. It's easier said than done. Three thousand pairs of shoes in one shift are far too much. No one gives you money for nothing. I used to get two hundred dollars a week for the job - three times more than a salary in Macedonia. Anyway, getting this job was a success for me. The plan was going well, regarding item number two from my to-do list.

I went home to Carrie very happy and I told her that I had found myself a new job. It wasn't very easy to find a job even there, especially if you didn't speak the language. She was a bit surprised and the only thing she said was 'congratulations'. After two months, I already had some sort of basis. Now I needed to be good to her, so that she would start having confidence in me. She had me in her hands and she was the only one who could help me stay here. I was working, learning the language and 'recording' what was going on around me.

Meanwhile, I was corresponding with my Roze and explaining everything that was happening to me in my letters. I also wrote

некои луѓе од Македонија што живеаа во истата населба, само двеста метри подолу од мене. Ги прашав дали може да ме префрлат, но тие ме одбија. Не знам зошто, но морав да одам пешки по дождот. Чудни луѓе беа тие нашите таму. Имаа три коли, се вратија од работа со две празни коли, а не ме префрлија...

Пред да ја напуштам работата со чевлите, сакав да видам како функционира системот, па решив малку да забушвам за да видам што ќе се случи. Во меѓувреме Били виде дека сум многу брз и вешт и ме стави на лентата за правење на четири илјади и петстотини чевли во една смена. Навистина несфатливо. Толку брзо се работеше што сите се движеа како во филмовите на Чарли Чаплин. Важеше правилото: ако те избркаат од работа, добиваш две неделни плати, а ако напуштиш сам, добиваш само една. Бев нашол веќе нова работа и оваа требаше да ја напуштам. Но подобро беше да ме избркаат за да земам две неделни плати. Лентата тргна и по неколку минути јас го стиснав јажето пред мене и лентата застана. Секој кој не може да стигне да ја изврши бараната операција, лентата му бега, мора да го стисне јажето пред себе и сè застанува дури не се изврши операцијата и пак тргнува. Дотогаш го немав повлечно јажето. Тој ден, по неколку минути, пак ја запрев лентата. И по еден час уште еднаш. Не беше добро да имам лош рејтинг. Подобро беше да му кажам на Били дека си одам од утре, ако ништо друго ќе имав добра референца. Додека се предомислував, дојде Били со плик во раката, се поздрави со мене и ми рече дека сум отпуштен од работа. Во пликот беше заработената плата и уште една неделна како оштета, бидејќи сум избркан. Одбив да ја примам втората плата, правдајќи се дека сум бил уморен итн. Ми се насмеа, ми намигна со окоето и ми рече:

- Уживај "нашиот".

"Нашиот" е жаргон за македонски гастарбајтер во Австралија. Били како да знаеше дека имам најдено друга работа. Со двете плати и претходно заработените пари можев да купам кола за да одам на работа ноќе. Така и се случи. Купив стара, но убава кола. Се викаше HOLDEN MONARO и со мали поправки можеше да изгледа многу добро. Почнав со новата работа и веќе навлегов во моите планови "појако". Кери малку се бунеше, но ѝ објаснив дека така мора да биде и ќе можам да заработувам убави пари. Ноќната смена беше речиси шеесет насто повеќе платена, а работата беше многу лесна. Сите носевме касетофони на работа и ги стававме на пултот за да слушаме музика. Полуавтоматската машина беше пред нас и откако ќе го излиеше делот, се притискаше копче и се отвораше. Го земав делот, го доработував на спојот каде се лие, го ставав во кутија и така на секои три четири минути. Релативно споро и лесно. Им кажав уште на некои другарчиња од Скопје коишто ги запознав таму, та така и они се вработија во оваа фабрика. Тоа беше мојата трета работа за само два месеца во Австралија.

... Во истата фабрика се вработи и човекот од Скопје, којшто не сакаше да ме префрли до дома претходниот пат кога врнеше дожд. Трет ден на работа, вечерта истураше дожд и требаше да си одиме. Веќе имав кола, а тој што не ме префрлаше едната ја продал, а другата се расипала и немаше превоз. Зарем можеше вака да се сврти тркалото за две недели? Не ми се веруваше. Го земав и го однесов дома.

Веќе ми истекуваше визата. Морав да ги почнам преговорите со Кери како понатаму и дали таа сама може да оди и да ми ја продолжи визата, та под услов да потпише дека живее со мене и гарантира за мене. Кери го стори тоа и еден ден ни закажаа разговор во Одделот за имиграција. Влеговме во две различни соби каде што ни поставуваа најразлични прашања. Откако се уверија дека одговорите ни се исти ми ја продолжија визата и добив регуларна дозвола за работа. Веќе бев многу јак. Лесна работа, добро платена, кола и виза, папир за работа. За сè ја известував мојата Розе и ѝ кажував дека треба да се спрема и ако сè е во ред, за десет месеци ќе добијам и постојан престој. Пред да тргнам ѝ реков да запамети дека ќе се средам и ќе ѝ пуштам карта

many letters to the police officer Stanojko Saveveski, whom I always had in mind.

While I was working for the shoe factory, I had a paid day off ("sick pay") every two weeks. I would use it searching for a new job, preferably working in a second or a third shift. I wanted to spend less time with Carrie, 'cause my mind was where my heart was – with Roze. I heard from some people that a factory manufacturing plastic materials, not far from here, was looking for employees for the third shift. I waited for my next day off to go there, together with a guy from Skopje. They were releasing a new production line, so they told us to come back in a week or two. They also said they would need more workers.

While I was still working for the shoe factory, something happened to me that was another school of life, which made me draw another moral. My house, i.e. the house where I was living was about a kilometer far from the factory. One day it was raining heavily. Some people from Macedonia, who lived in the same neighborhood, only two hundred meters away from me, worked in the same factory as I did. I asked them if they could give me a ride to the factory, but they refused. I don't know why they did that, but I had to go to the factory on foot in the rain. Our people who lived there were very strange. They had three cars, they came back from work with two of them empty, but they still refused to give me a ride...

Before I left the shoe factory, I wanted to find out how the system worked, so I decided to malinge, i.e. to take it easy for a while to see what was going to happen. In the meantime, Billy had realized that I was very quick and skillful, so he put me on the line that produced four thousand-five hundred pairs of shoes in one shift. This was really beyond belief. Work was going so quickly that everybody moved as if they had been in a Charlie Chaplin movie. The factory had a rule: if you get fired, you get a two weeks' payment; if you quit your job, you only get one week's payment.

I had already found a new job, so the only thing I had to do was to leave this one. However, it was better for me to get fired and thus get two weeks' wages. Anyone who can not make it in accomplishing the required operation, faces a problem of the line running fast in front of him. Then, he has to pull the rope in order for the line to stop, so that he would have enough time to fulfil the operation before the line starts moving again. I had never pulled the rope before, until then. That day I did it several times within an hour.

It wasn't a good thing for me to have a bad reputation. It might have been better to tell Billy that I wanted to leave the next day, if not for anything else I would have at least had good references. While I was making up my mind, Billy came carrying an envelope in his hand, told me that I was fired and said good-bye. The envelope contained the wage I had earned and another one as a week's reimbursement for getting fired. I refused to accept the second wage, justifying myself by being too tired, etc. Billy just smiled, winked at me and said:

- "Don't worry, 'ours'."

'Ours' is a jargon for a Macedonian pilgrim in Australia. Billy probably knew that I had found another job. With the two wages I received and the money I had earned before, I could afford to buy myself a car so that I could go to work at night. That's exactly what I did. I bought an old car, but still a nice one. It was a HOLDEN MONARO, which could look even nicer provided some changes had been done on it.

I started going to my new job and this was another step forward in fulfilling my plans. Carrie grumbled a little, but I explained to her that it had to be that way and that I would be able to make more money now. The night shift was paid more by almost sixty percent, and the job was easier. We all used to bring transistor radios to work to listen to some music while working.

The semiautomatic machine was in front of us and as soon as it molded the part, we only had to push a button to open it. I would take the part, do some additional work on the junction where it was molded, put it in a box and then do the same thing in three or four minutes. Relatively slow and easy. I told some of my friends from Skopje whom I met there, and they also got employed in this factory. This was my third job in Australia in only two months.

... The person from Skopje that wouldn't give me a ride on day when it rained happened to get a job in the same factory as me. It was my third day at work, it was pouring outside that night, and we were about to leave home. I was the one that had a car now, while the person who wouldn't give me a ride had sold one of his

да дојде на готово. Но премногу бев млад и моите идеи на сите им беа како научна фантастика. Сите ме сфаќаа несериозно.

Морав само да работам и што повеќе да заработувам за да се тргна од Кери, да се осамостојам. Дури и додека работев ноќни смени решив и понатаму да барам нова работа, но овј пат во GOODYEAR - фабрика за гуми со највисок рејтинг, најголеми плати и нонстоп прекувремени часови. За еден прекувремен час се плаќаше како за еден и пол час, а во недела и двојно. Измислено за мене додека живеам со Кери. Едно сабајле, по ноќната смена, директно отидов да прашам за работа. Пред фабриката имаше чуварница со портир и без беџ беше забрането да се влегува. Видов дека не можам да влезам. Едвај проговорував нешто на англиски. Затоа одлучив да ја заобиколам чуварницата. Прескокнав преку оградата, без да ме види некој, и, право во канцеларијата на менаџерот. Чукнав, влегов и тој бледо ме погледна. Почна да ме прашува:

- Кој си ти? И што правиш? Кој ти дозволи да влезеш?

Го разбрав но не можев да му одговорам. Човекот доживеа шок. Досега такво нешто не му се случило. Некако му објаснив дека барам работа.

Ми свика: - Надвор!

Го викна обезбедувањето и ме исфрлија од канцеларијата. Не поминаа три-четири дена, собрав сили и повторно истото! Преку оградата и кај него во канцеларијата. Човекот се зачуди. Му реков дека барам работа, а тие повторно ме исфрлија надвор.

За шест-седум дена повторно истото. Менаџерот се шекна. Почна да вика и ми се закани со полиција. Почнав да се расправам дека нема ништо лошо во тоа што барам работа. Тој објаснуваше дека не може туку така да работам кај нив, ми треба гаранција. Повторно си отидов. Ова се случи многупати и последниот пат водев вистинска расправија со него. Со Австралијанката цело време зборував англиски и веќе ми се пушти јазикот. Менаџерот беше упорен:

- Дали разбираш? Овде не можеш да работиш, мораш да имаш човек од внатре што гарантира за тебе!

- Овде сум сам, нема кој да гарантира за мене, ама порано или подоцна ќе работам овде!

- А зошто баш овде?

- Затоа што има најмногу прекувремена работа и голема плата.

Толку се изнервира, што го зеде телефонот и засвони. Помислив дека ќе викне полиција.

- Ало, Тони Фелициони, персонал менаџер овде! Дојди, овде има еден чуден феномен. Не знам колку пати дечково рипа преку ограда и влегува кај мене во канцеларијата. Во почетокот не знаеше да зборува, а сега почна да се расправа со мене. Или не е токму или е многу интеллигентен. Дај ми некоја интеллигентна работа да видиме што ќе направи!

Упорноста запали. Успеав да влезам во GOODYEAR, каде што навидина беше невозможно. Е тогаш си реков:

- Сега, Зоки, "шљакај", збирај пари и спремај се за точката четири.

Почнав да работам по дванаесет часа ноќно. Ме ставија на машина во одделот "Stilastik". Таму се произведуваше еден дел од гумата што се меша со жица и под определен агол се сече и се образува во лента. Интелигентна машина, но ако ја научиш, иста е како да работи сама, а по десет или дваесет минути само ја надгледуваш.

Моите другари секоја вечер излегуваа во диско, а јас, детиште, по цели ноќи работев во фабриката. Во мојот оддел беа наредени шест машини. На двете што граничеа со мојата работеа двајца скопјани. Знаев дека едниот од нив, Ристо, ме гледа. За да ми биде интересно како што работев одеднаш почнав да пеам и да играм рокенрол. Неочекувано и престанав, па повторно продолжив да играм. Ристо тоа го забележи, се изненади и му довикна на другиот:

cars and the other one had broken down. He didn't have a ride home. Was it possible that the wheel of luck had turned like this? I couldn't believe it. However, I took the guy in my car and gave him a lift home.

My visa was about to expire. I had to start negotiating with Carrie about my further stay in the country. I had to ask her to go extend the expiry date of my visa by herself, but it could only be done if she confirmed that she had been living with me and that she guaranteed for me. Carrie did what I asked of her and they set a date for an interview in the Immigration Department.

We were led into two separate rooms where they asked us all sorts of questions. After we had provided them with exactly the same answers, they were convinced that we were seriously living together. They extended my visa and gave me a regular work permit.

I felt mighty already. An easy job, well paid, a car, a visa, and a work permit. I kept informing my girlfriend in Macedonia, Roze, about everything. I told her that she should already be getting prepared because, if everything went well, I was supposed to get the document for permanent residence in ten months and that as soon as I got settled, I would send her a plane ticket. I was too young when I was leaving the country and my ideas sounded like science fiction to others. Nobody took me seriously.

I had to work very hard and earn as much as I could, so that I would be able to get away from Carrie and become independent. Even when I was working night shifts, I continued looking for a new job. This time my idea was to get a job with GOODYEAR - a tire factory with the greatest rating, biggest wages and continuous over-time work. For one hour overtime, they paid one hour and a half, and on Sundays each hour was paid double. Perfectly suitable for me while I was living with Carrie.

One morning, after the night shift, I headed directly toward the factory to ask if they had a vacancy. In front of it there was a desk with a watchman, and it was forbidden to get in without a badge. I realized that I couldn't get inside, and I still hardly spoke a word of English. Therefore, I decided to avoid the watchman. I jumped over the fence without being seen by anyone, and I went straight to the manager's office. He started asking me questions:

- "Who are you? What are you doing here? Who let you get in?"

I understood what he was asking me, but I couldn't reply. The man was shocked. Something like that had never happened to him. I somehow managed to explain to him that I was looking for a job. He yelled:

- "Get out of here!"

He called the security and they threw me out. In three or four days, I plucked up courage and did the same thing again! Over the fence and straight to his office. The man was surprised. I told him I was looking for a job and they threw me out again.

In six or seven days, the same thing again. The manager was out of his mind. He started yelling at me and he threatened to call the police. I started arguing with him that there was nothing wrong with my wanting to find a job. He was trying to explain that I could not just get a job there because I needed some guarantee. I left again. This happened many times and the last time I had a real argument with him. Since I spoke English with the Australian girl at home, my tongue became suddenly 'untied'. The manager was persistent:

- "Do you understand? You can't work here unless you have someone from inside who will vouch for you!"

- "I'm here all by myself. There's no one to vouch for me, but sooner or later I *will* work here!"

- "Why this factory out of so many?"

- "Because there is overtime work more than in any other factory and the wages are bigger."

He was so upset that he took the receiver of the phone and dialed somewhere. I thought he was going to call the police.

- "Hello, Toni Felizioni, the personal manager's speaking! Come to my office at once, there's a strange phenomenon here. I don't know how many times this young man manages to jump over the fence and get in my office. In the beginning, he couldn't even speak, and now he's arguing with me. He is either a loony or he is very intelligent. Find me some intelligent work for him; let's see what he can do!"

My persistence was worthwhile. I managed to get in GOODYEAR, which was really impossible to do. Then I told myself:

- Драги, гледај! Овој не е точен! Еј навистина за греота!
Неколку пати го повторив играњето и пеењето и Ристо пак ми довикна:

- Дечко, дојди малку! Од каде си ти?

Од "Ју", од Скопје!

- Со кого си!

- Сам со една "австралка" живеам неколку месеци.

- Слушај, да те прашам нешто. Пари имаш ли? Да ти каже чичко Ристо, ако немаш, јас ќе ти купам карта да си одиш дома!

Беше убеден дека сум се симнал од умот. Едвај го разубедив дека се шегувам, се расонувам на тој начин, зашто дванаесет часа ноќно работење не е баш лесно.

Запознав доста луѓе во фабриката каде што работниците околу седумдесет насто беа Македонци гастарбајтери. Некои работеа и по дваесет и по триесет години само ноќе. Неверојатно, но тоа се луѓето, нашите гастарбајтери. Доаѓаат во родниот крај и ни го раскажуваат рајот во Австралија и во Западниот свет. Боже, Боже! Можете ли да верувате? Во таа година имав најмногу изработени ноќни саати. Ме пишувахе и во "новина". За да биде трагедијата поголема, по завршување на ноќната смена, директно одев да растоварам цигли и тоа трипати неделно по четири часа за десет долари на час. Се прекршив од работа, ама таа година единствена задача ми беше - добивање документи за престој.

По девет месеци од Одделот за емиграција ми го побараа пасошот и ми удрија виза за постојан престој. Викнав некои од тамошните скопски другари за да ги почестам за визата. Таа вечер си поминавме фино. Се забавуваме до пет часот сабајле. Кога се вратив дома - проблем! Кери седи на фотелјата и плаче. Спроти неа еден тип од 120 до 130 килограми, седнат и пие виски. На англиски, но со американски акцент ми рече:

- Седи тука. Знаеш ли кој сум јас?

Отвори весник за да прочитам каде сè во светот бил прогонуван и баран. Се претстави дека е пријател на татко ѝ на Кери и дошол да се разбере нешто со мене. Додека зборуваше, цело време пиеше виски како да е сок. Го прашав што бара од мене. Ми се закани:

- Да си одиш од оваа куќа, инаку ќе те убијам! Собирај си ги парталите!

Потоа ја фати Кери за рака и ја повлече во другата соба. По неколку минути Кери врисна и истрча од собата.

- Зоки, јас ќе бегам. Пијан е и сака да ме силува!

- Па добро кој е човеков?

- Пријател на Спасе, еден од твоите другари кој едвај го познавав. Го донесе и си отиде.

Разбрав што е работата. Типот бил избркан и од Америка, осудуван. Во кафеаната налетал на Спасе, а овој најверојатно за да го откачи го донел кај мене. Па ако успее да ме застраши, да избегам, да влезе на моето место.

Двајцата се уплашивме и отидовме да преспиеме во еден motel. Утредента кога се вративме куќата беше празна. А и мислев да се иселам. Се договорив со Кери да си најдам стан, но да останеме другари.

И така успеав да влезам во австралискиот систем на живеење. Имав работа, нешто пари, зборував релативно добро за да можам со секого да се разберам, имав своја кола. Ми преостануваше да ги реализирам останатите две точки.

Напишав писмо до мојата Розе. Очекував дека ќе биде сè во ред, но не беше така. Моите предизвици и начин на размислување не беше ист со нејзиниот. Она што ѝ го ветив имаше тежина, а беше и посебно. Иако имав патоказ, се судрив со проблем, ме чекаше за реализање точката пет -бизнис, па точката шест - Розе којашто сакав да биде со мене во туѓина. Решив да се борам и да ги реализирам двете точки. Морав. Ја убедував телефонски дека треба да дојде. Но таа беше немоќна пред своите родители. Освен тоа, едвај ме познаваа, а не ги гледаа работите онака како што ги сфаќав јас во тоа време. Меѓу другото, тогаш моја главна

- "Now, Zoki, do your best, make money and get ready for item number four from your to-do list".

I started working twelve-hour night shifts. I was put on a machine in the "Stilastic" department. That's where a part of the tire was manufactured; it was mixed with wire, cut under a certain angle and formed into a band. An intelligent machine, that is if you learn how to use it. The same as if it was doing the work alone, and after ten or twenty minutes you only have to control it.

My friends were going out to the disco every night, and I, just a kid, had to work at the factory all night.

There were six machines in my department. On two of them, which were close to my working space, two people from Skopje were working. I knew that one of them, Risto, was looking at me. In order to make things more interesting, I suddenly started singing and dancing rock-and-roll. Then I stopped unexpectedly, and went on dancing again. Risto noticed that, and called out to the other guy in surprise:

- "Dragi, look! This guy is crazy! He is really piteous."

I repeated the singing and the dancing part several times, and Risto addressed me:

- "Hey, guy, come here a sec! Where are you from?"

- "From "YU", from Skopje!"

- "Who are you here with?"

- "Alone. I've been living with an Australian girl for several months."

- "Listen, let me ask you something. Do you have money?"

Listen to uncle Risto, if you don't have money, I'll buy you a ticket home!"

He was certain that I was out of my mind. I hardly managed to convince him that I had been fooling around and that it was my way of limbering up to stay awake, because working twelve hours at night was not an easy thing to do.

I met a lot of people in the factory. About seventy percent of the employees had come from Macedonia to earn their living here. Some of them had been working the night shift for twenty to thirty years. It's unbelievable, but those are the people, our pilgrims, who come to their homeland and talk about the paradise in Australia and in the Western World. Oh God, oh God! Can you believe this? That year I was the one who had worked most night hours. They even wrote about me in a "newspaper". For the tragedy to be even worse, after finishing the night shift, I would go straight to another job -unloading bricks. I did it three times a week, four hours a day, for ten dollars per hour. I was worn out from so much work, but the only obligation I had that year was - getting sojourn documents.

After nine months, the Immigration Department asked for my passport and they gave me a permanent residence visa. I called some of my friends from Skopje who were also in Australia to celebrate for the acquired visa. We had a lot of fun that night. We stayed out until five in the morning. When I came back home - there was a problem waiting for me! Carrie, sitting down on the armchair and crying. Across from her, there was a guy weighing 120-130 kg, sitting and drinking whiskey. Using English with American accent, he said:

- "Sit down here. Do you know who I am?"

He opened a newspaper to show me where in the world he had been pursued and wanted. He said he was Carrie's father's friend and that he had come here to deal with me. While he was talking, he was drinking whiskey all the time as if it were juice. I asked him what he wanted from me. He threatened me:

- "I want you to leave this house, otherwise I'll kill you!"

Pick up your stuff and leave!"

Then he grabbed Carrie by her hand and dragged her to the other room. After a few minutes, Carrie screamed loudly and ran out of the room.

- "Zoki, I'm going to run away. This guy is drunk and he wants to rape me."

- "Well, who is this guy?"

- "Spase's friend. In fact, one of your friends whom I hardly knew. Spase brought him here and left."

I understood what the matter was. The guy had been banished from America, a convicted criminal.

He had probably run into Spase in a tavern and, wanting to get rid of him, Spase had probably brought him to my place. If he managed to scare me, I would run away, and he would take my place.

преокупација беше бизнисот и приватниот сектор, којшто не ми беше дозволен во системот во којшто живеам. И покрај тоа што во Австралија беше лесно да работиш самостоен бизнис, успехот беше нешто сосем друго. Конкуренцијата беше толку голема што навистина требаше човек да поседува големи способности, да биде изградена личност и да знае многу. Значи замисленото тешко се реализираше.

Решив да го сменам начинот на живеење и да работам помалку. Да гледам и бел ден, да земам здив, зашто работев ептен гастарбајтерски. А не бев гастарбајтерска личност. Почнав почесто да излегувам и се здружив со еден страшно голем другар, по име Гоце. Тој ми беше школски. Во дискотеката каде што одев, запознав другари коишто беа од Скопје, но отидени на 10-11-годишна возраст во Австралија. Имав 24 години а тие беа по 1-2 години помали од мене и работеа во диското. Заживев поразличен живот, излегував во петок и во сабота, одев по приватни забави, имав многу девојки. Но ветувањето кон Розе сè уште не беше исполнето и тоа ми претставуваше приоритет. Од дружењето со Гоце, Златко и брат му Саше, во сеќавање ми се врежа еден интересен настан. Тие беа прекрасни деца, школувани таму и со нив се влегуваше секаде без пари. Од време на време одевме на добри журки. Во меѓувреме се појави еден чуден дечко од Скопје, го донесоа кај нас и ни рекоа дека бил наше дете. Да му помогнеме. Бидејќи јас бев со документи, а тие на црно, одлучија да живеат заедно и така тој дечко се уфрли во комбинација со нас. Гоце беше страшен другар и ме предупреди дека новиот што е со нас не е баш во ред. Сепак го прифативме. Нели, не сме дома, ами во странство. Мораме да си помагаме, па ќе видиме што понатаму.

На една забава Саше запозна една многу добра и мошне богата девојка. Нè поканија на роденден кај неа, забава на највисоко ниво и нешто што сум го гледал само на филмови. Надвор имаше базен џакузи и приватна послуга. Не можам да го заборавам Гоце и неговиот цимер М. Влегоа во џакузито, а водата од чиста се замати.

- Мозок, сликај! - ми рече Гоце школскиот.
- Што да сликам Гоце? Водата се замати од нечистотија.
- Бојлерот не ни работи!

И така се искомпромитиравме во таа ситуација, а тоа го забележија и другите. Дојде моментот кога по една недела ние правевме журка, но овој пат поинтимна. Бевме ние петорица и пет до шест девојки. Како што се развиваше ситуацијата, Саше со богатата девојка отиде во спалната соба да води љубов, а потоа излезе од собата со цигара во уста. Цимерот М. ја снимил ситуацијата и рече дека ќе влезе во тоалетот што беше поврзан со спалната. Сè се одвиваше во темница. Од еднаш, по две до три минути се слушна врисок. Сашо влезе во собата и што ќе види! М. беше во креветот врз богатата девојка.

- Што се случи? -праша Сашо.

Девојката не можеше да зборува, само липаше и плачеше. Едвај проговори:

- Мислев дека си ти, Сашо! Не го препознав човеков во темницата. Кога го прашав: - Ти ли си Сашо? Тој ми одговори не, Џими!

Така се преставуваше М. Кога влеговме во собата веќе беше доцна. Тој веќе го започнал чинот со неа. Ете тоа ти е кога некој не го познаваш. Од сожалување сакаш да му помогнеш, а тој недоделкан, ете, што ни направи. По овој настан веќе не можев да се дружам со тој човек, а и не сакав зашто тој беше тотално непредвидлив. Истиот тој никогаш во друштво не сакаше да почести или да плати. И Гоце и јас добро го видовме и решивме да не се дружиме со него. Но браќава како слепи продолжија во дружба со него. А овој, ги лажеше:

- Ќе видите вие кога ќе дојдете во Скопје, јас сум ова и она. Другари ми се сите најголеми личности...

Решив повторно да се вратам на работа, бидејќи со излегувањата отстапив малку од моите точки. Овој пат мислев да се за-

Carrie and I both got scared and went to a motel for the night. When we returned to the house the next day, it was empty. I was meaning to move out anyhow, so we agreed with Carrie that I should find an apartment, but that we would still be friends.

This is how I managed to get into the Australian system of living. I had a job and some money, I spoke English relatively well so that I could communicate with people, and I had a car. I was only left with two items from my to-do list yet to accomplish.

I wrote a letter to my beloved Roze. I expected that everything would be all right, but it turned out that it wasn't. My challenges and my way of thinking did not coincide with hers. What I had promised her was serious, and it was also special. However, even though I had a direction, I was faced with a problem. I still had to realize item number five – establishing my own business, and then item number six – taking Roze to Australia with me. I decided to struggle hard and realize both items. I had to do it. I was convincing her over the phone that she should come. But she was weak under her parents' pressure. Apart from that, they hardly even knew me, and they didn't see things the way I did at that time. Among other things, my main preoccupation was a business in the private sector, which was not allowed by the system in which I lived then. Although it was easy to have your own business in Australia, being successful in it was a whole different thing. The competition was so big, that one needed to possess great abilities, to be a fully-developed person and to know a lot. Hence, what I had previously imagined in my mind, was difficult to be realized.

I decided to change my lifestyle and start working less. I wanted to see the light of the day, I wanted to take a breath. I realized I had been working as a real pilgrim and I wasn't that type of a person.

I started going out more often and I used to socialize with a very good friend, named Goce. He was my schoolmate. In the disco where we usually went out, I also met some friends from Skopje who had come to Australia at the age of ten or eleven. I was 24, they were a year or two younger than me, and they were working at the disco.

I started living a different life. I used to go out on Fridays and Saturdays, I attended private parties, and I had a lot of girlfriends. But I still hadn't kept my promise to Roze and that was my priority.

From the period when I socialized with Goce, Zlatko and his brother Sashe, an interesting event is still in my memory. They were wonderful kids, who had been educated in Australia, and it was easy to get in anywhere with them without paying for entrance tickets. We used to go to some good parties from time to time.

In the meantime, a strange guy from Skopje appeared. He was brought to us and we were told that he was 'our' kid. We were supposed to help him out. Since I was the one with the regular documents, and their sojourn was still illegitimate, they decided that they should live together. Thus, this new guy started mingling with us. Goce was a very good friend and he warned me that the new guy we were hanging out with was not OK. However, we accepted him both-handedly. We were not at home, but in a foreign country. We had to help each other.

Sashe met a very good and also very rich girl at a party. We were invited to her birthday party one day. It was a high society party, something I had only seen in movies. There was a Jacuzzi pool outside and private service. I still can not forget Goce and his roommate M. They entered the Jacuzzi and the clean water became blurry.

-“Brainiac, take a picture!” said my schoolmate Goce.

-“What should I photograph, Goce? The water became muddy out of dirt.”

-“Well, our water-heater is broken!”

Thus, we compromised ourselves in this situation and the others also noticed it. After a week, we were supposed to throw a party, only this time it was a more intimate one. There were five of us and five to six girls. As the situation was developing, Sashe took the rich girl to the bedroom to make love to her, and then he went out with a cigarette in his mouth. His roommate M. had been watching the whole situation and he said that he was going to the toilet, which was connected to the bedroom. Everything happened in the dark. Suddenly, after two to three minutes, a scream was heard. Sasho entered the room, but there was an ugly sight! M. was in the bed on top of the rich girl.

-“What happened?” asked Sasho.

The girl couldn't speak. She was just weeping and sobbing. Finally she talked:

нимавам повеќе со некаков бизнис што ќе може да ме направи самостоен и во работата. Уметноста ме влечеше па решив неколку пати во неделата, колку што можам да издржам, да одам во бизнисот со фигурите и да ја совладам техниката на изработување. По неколку месеци се случи некој пресврт. Чичкото, братучедот на татко ми, реши да се ослободи од тој бизнис. Долго време го работеше и ми предложи да го преземам откако ќе му платам за калапите. Така ќе добиев и пазар во дванаесет дуќани што претходно ги снабдувавме. Одев со него по дуќаните и знаев дека уште повеќе ќе го разработам бизнисот.

Имав силна желба, а сето тоа ми беше лесно и малку за мојот капацитет. Некако и точката пет беше пред врата, барем да го пробам она за што и дојдов - самостоен бизнис. Љубовта со Розе сè уште постоеше, нејзините писма беа нешто неповторливо. Секое писмо беше мала сликовница во која бевме насликани ние како во цртаните романи. Не само јас туку и Гоце и сите што ме познаваа прашуваа дали добив ново писмо за да ја видат новата креација на нејзиното пенкало. Просто, тоа беа чудо од писма за што подоцна ми призна дека не би можела да ги повтори повеќе. Поминаа две години и морав да одлучам:

- Ако го отворам овде бизнисот, враќање назад нема и чао со Розе, мојот збор отиде во неврат. А и ќе ме јадеше совеста оти јас не сум се покажал така како што треба. Зашто навистина ја одлучував за сè. Пред да ја донесам мојата конечна одлука, запознав и еден Евреин - тој ме упати во нешто ново за мене, а денеска веќе многу присуно и кај нас. Човекот имаше околу четириесет куќи и нонстоп купуваше и продаваше. Тоа беше голем бизнис. Малку се здруживме бидејќи му се "засвиѓав" како човек па одлучи и да ми помогне во неговиот бизнис. Ми рече:

- Зоки, големи пари не се заработуваат со мала работа. Мораш да отвориш нешто поголемо или ако имаш подобар бизнис можеш да купиш некоја недвижна што ќе можеш за неколку години да ја препродадеш поскапо. Човекот беше чуден и не можев да го разберам. На толку богатство, во своите четириесет години, сам не излегува, нема многу пријатели, не оформил фамилија. Тој ме убедуваше дека ако ми ја каже својата историја, нема да му верувам. Најпосле ми кажа и неговиот одговор беше неверојатен.

- Немам време да се оженам!

Типично за таков човек, опседнат од тоа која куќа колку ќе ја продаде, каде ќе купи друга, ќе му треба ли нов кредит за други недвижности и сè така. Во секој случај ми посочи еден стар објект и ми рече ако го отворам бизнисот и ако ми тргне, цената на објектот ќе се качи двојно повеќе, се разбира, ако го реновирам и продадам. Тоа за мене беше тотално заборавање на Розе и влегување во една тешка игра која најмногу ја сакав во тој момент.

Одлучив да го купам бизнисот и да го товарам на брод. Да се вратам назад кај Розе. Си фантазирав за новиот бизнис. Ќе бидам прв човек што ќе работам приватно во тогашната "Ју". Храбар потег, скоро невозможно, но одлучив. Чичко ми ми рече дека ќе ми го даде бизнисот само под услов ако овде продолжам, инаку нема шанси на друго место. Му реков дека е договорено. Морав да го излажам зашто немаше да ми ги продаде рачно правените калапи од гума за производство на фигури од сите религии на Земјината топка, како и животни, огледала, сè... Му платив и нарачав камион со работници и право во контејнер за Риека - пристаништето каде што пристигаа контејнерите во тогашната "Ју". Повторно чичко ми ми се налути, но јас одлучив и не можев против тоа. Тој беше многу фер човек, иако бев малку време со него. Имав страшно голем респект кон неговата личност. Сепак, контејнерот отпатува, колата ја продадов, другото што ми преостана го натоварив на брод и го фатив правецот за Југославија.

Само што излезе првата камера VHS SHARP ја купив со намера да снимам свечености и свадби како споредна работа со која ќе егзистирам. Камерата беше нешто најново што го немаше во "Ју". Кога стигнав на аеродормот, ме пречека фамилијата, другарите, сите. Не се објаснуваше тоа искуство, дури е тешко и да се опише.

- "I thought it was you, Sasho! I didn't recognize this man in the dark. When I asked him: 'Sasho, is that you?' he answered: 'No, it's Jimmy!'"

That was how M. used to introduce himself. When we entered the room, it was already too late. He had already started the act with her. That's what happens when you don't know someone, but you want to help him out of mercy. That's what that 'callow' guy did to us.

I couldn't socialize with this guy after this event. In fact, I didn't want to, because he was totally unpredictable. When he was in our company, he never offered to foot the bill for all of us, like Goce and I used to do. Therefore, after having realized who we were dealing with, Goce and I decided not to hang out with him any longer. However, the brother's kept on mingling with him blindly. He told them false stories, like:

- "You'll see who I am when you come to Skopje. All high society people are my friends..."

I decided to go back to work again, because all the going out made me go a little astray from my to-do list. This time I was thinking about doing some sort of business that would make me more independent in my work. I was keen on art, so I decided to go into the business with sculptures several times a week, as much as I could endure. I wanted to master the manufacturing technique.

After a few months, a real 'break' came the way. My uncle, my father's cousin, had decided to get rid of his business. He had been dealing with manufacturing sculptures for a long time, and he offered me to take over the business after I had paid for the molds. This would also get me marketplace in twelve stores that we used to supply before. I went to the stores with him and I knew that I would make the business even bigger.

I had a strong will, and everything seemed easy and little for my capacity. Somehow, item number five was 'at the door'. At least I could try what I had come here for - establishing a self-owned business.

My love with Roze still lasted. Her letters were something unequaled. Each letter was a small picture book, where she had painted both of us as heroes from cartoon novels. Everybody who knew me could hardly wait for me to receive another letter from her, so that they could see the newest creation of her pen. Those letters were simply miraculous. She later admitted to me that she could never write another letter like that again. Two years passed by and I had to make a decision:

- If I established a business here, there would be no turning back. That would mean good-bye Roze, which would make me a man who doesn't keep his promises. I would also have a guilty conscience for not showing myself in good light. I had to make my own decisions by myself, and I had a lot to decide about.

Before making my final decision, I met this Jew. He introduced me into something totally new for me back then, and very much present in our society today. The man owned about forty houses, and he was selling and buying all the time. It was a huge business. We started socializing because he liked me as a person, and so he decided to help me in his business. He told me:

- "Zoki, you can't earn big money by doing little work. You have to set up something bigger, or if you have a good business, you could invest in real estate that you would be able to sell for a lot more later."

The man was a bit strange and I could not understand him. Having all that fortune, at the age of forty, he didn't go out alone, he didn't have many friends and he hadn't had his own family yet. He was convincing me that if he told me his history, I wouldn't believe him. I told him to try me, and he finally did tell me about it. His answer was unbelievable:

- "I haven't had the time to get married!" he said.

It was only typical for a man of his type. He was so obsessed with how much money he would get from selling one of his houses, where he would buy another one, would he need a new credit to buy new real estate, etc. Anyway, he pointed to me one old object and said that if I opened my business and if everything went well, the price of that object would become double, provided I renovate it and sell it. This whole thing made me totally forget about Roze and get into a new tough game, which I loved most at that moment.

Anyway, I decided to buy the business and to load everything on a ship. I wanted to go back to Roze. I used to fantasize about

Многу работи ми се случува за две години. Во секој случај тој што игра и ќе изигра. Но мене допрва ми почнуваше играта. Се видов со Розе и нашата врска продолжи како и претходно. Малку се чудевме еден на друг, зашто се немавме видено цели две години.

Мој нов предизвик беше да одам за Германија за да си купам кола. Законот им дозволува да увезуваат коли само на оние што работеле повеќе од две години во странство како приватници. За еден месец со брод требаше да ми стигне и бизнисот. Па што ќе биде ќе видиме.

За Германија отидов со мојот другар Бранче. Беше тоа во 1985 година. Отидовме во Хамбург, многу далечна дестинација, но тој имаше таму некоја тетка. Сакаше да остане да работи, а мојата цел беше да купам кола и да се вратам назад. Сепак одлучив да останам да му правам друштво. Една недела, не беше малку време. И така и во Германија доживеав една интересна случка. Запознавме нова пријателка која се викаше Дијана. Преку некои постари роднини на Бранче, бевме поканети на седенка кај неа. Ни рекоа дека Дијана била многу чудна жена. На седенката беа фамилијарни луѓе, јас и Бранче. Седнавме, се опуштивме, а Дијана се поздрави со присутните. Почна да им дава поклони на сите. Мене ми даде маица "Борис Бекер" која во тоа време чинеше околу сто "дојч" марки. На другите им делеше фармерки, блузи за децата и што уште не. Не знам зошто бев малку збунет и сериозен, иако по природа не сум таков. Ми го фрли пикот и ми рече:

- Слушај ти си првпат кај мене, а многу си ми сериозен. Кај мене мора сите да се смеат. Ти зошто си ми таков, сега ќе видиш кај кого си дошол на гости, колку ќе се смееш!

Луѓето наоколу добро ја познаваа и многу ја сакаа и претпоставуваа што можеше да направи Дијана, некогаш прочуената макро газдарица. Направи атмосфера со светлата, се качи на едно столче и почна да игра на музика што потсеќаваше на еротско. Почна да игра полека, секси, а најпосле и да се соблекува. Се соблече сосем гола и седна до мене. Сите почнаа да се смеат. Иако бев збунет, не знам зошто, и јас се смеев, но некако срамно. Ми ја зеде раката и ја стави на нејзината града, па на другата, па по моето тело, па по своето тело. Околу мене луѓето, веројатно поради мојата несакана ситуација во која се најдов, се скинаа од смеење. Потоа ми седна на скутот и ми ја стави градата во уста. Не знаев што да правам, веќе сите се валкаа поземи од смеење, а најмногу другар ми Бранче. Ако ја прифатев играта уште повеќе ќе ми се смееја. Беше тоа нешто необично од почеток до крај. Дијана знаеше дека ние немаме каде да одиме, па откако си отидоа гостите ни рече:

- "Дјецо, Ви чете да спавате код мене ако очете и ако се не боите, нормално."

Според мојата интуиција, јас прифаќав веднаш, а и Бранче се согласи. Дијана ни покажа да спиеме во дневната, а она си отиде во спалната. Ни објасни сè за куќата и ни нагласи дека кога ќе се врати од работа сака да бидеме тука, а во меѓувреме можеме да се прошетаме. Ни остави и сто "дојч" марки, да имаме за денот. Сè беше многу чудно, необично и голема енигма се криеше зад ова. Вечерта во осумнаесет часот се прибравме со Бранче. Едвај чекав да се видиме со Дијана. Инаку, цел ден по плацовите баравме кола, бидејќи јас бев дојден за тоа. Дијана конечно дојде. Не поздрави, праша како поминавме и почнавме потешок разговор.

- Дијана, морам да ти признаам дека сум пријатно изненаден и секоја чест кога толку многу поклонуваш, ретки се особите како тебе.

- Е, деца, деца, јас многу работам, по дванаесет часа дневно. Не ми е и мене лесно, ништо не е лесно.

- Па добро многу работиш, а лесно даваш. Сепак "свака част".

- Да, деца, но мојата работа всушност е тоа. Да земам од богатите и да им давам на сиромасите.

- Па како земаш?

my new business. I would be the first man who would have a privately owned business in ex "Yu". That would be a very courageous move, almost impossible to make, but I was willing to do it. My uncle told me that he would only give me the business if I went on working there. Otherwise, there would be no chance for me to get it and move somewhere else. I told him we had a deal. I had to lie to him because he would have never sold me the hand-made rubber molds used for manufacturing different types of statuettes, like religious motives, animals, mirrors...all kinds of things. I paid him, sent for a platform truck with workers, loaded everything in a container on a ship and directed it straight to the port in Rieka- that's where the containers disembarked in ex "Yu". My uncle was angry with me again, but I had already made up my mind and I couldn't go against my will. He was very fair to me, although we spent little time together. I had great respect for his personality.

However, the container set out, I sold the car, loaded whatever I had left on a ship and headed back to Yugoslavia.

The first video camera VHS SHARP had just appeared on the market at that time and I bought one with the intention of filming celebrations and wedding ceremonies as a collateral job that would help earn my living. This video camera was the latest product, something that couldn't be found in "Yu".

When I arrived, everybody was waiting for me at the airport, my family, my friends...everybody. I can't explain what I had experienced; it's even difficult to describe. A lot of things had happened in the previous two years. However, as I always say, 'one who starts playing the game, has to play it well to the end'.

My game was just beginning. I saw Roze and our relationship continued as it was before. It was a bit strange at first because we hadn't seen each other in two years.

My new challenge was to go to Germany to buy myself a car. The law allowed importing cars only for those who had been working abroad for more than two years as business owners. The ship carrying my business was also supposed to arrive in two months' time. I could only wait and see what was going to happen.

I went to Germany with my friend Branche. This was in 1985. We went to Hamburg, a distant destination, but he had an aunt there. My friend wanted to stay there and find a job, and my idea was to get a car and head back. However, I decided to keep him company for a week, which was not little time to begin with. And as things usually happen to me, a very interesting event also happened to me in Germany.

We met a new friend called Diana. We got invited to a get-together party at her place through some elderly relatives of my friend Branche. They warned us that Diana was a very strange woman. Mostly family people, Branche and myself attended the party. We sat down, took relaxing positions, and Diana said hello to everyone present. Then she started giving gifts to everyone; she gave me a Boris Becker T-shirt, which cost around a hundred Deutsche marks at that time. The others were given pairs of jeans, blouses for their children and all sorts of things. I don't know why, but I was a little bit embarrassed and serious, even though I'm usually not like that. She took her pick on me and said:

- "Listen, you're here for the first time, and you're too serious. Everybody has to laugh when they're at my place. Since you're so serious, you are about to find out where you have come as a guest. You'll be laughing in no time!"

Everyone at the party knew her well and loved her very much. They could only guess what Diana would do, a formerly well-known pimp lady. First she created an atmosphere with the lights, and then she got on a chair and started dancing in the rhythm of a music that reminded of something erotic. She started dancing slowly and sexily, and she finally started stripping. She undressed herself completely and sat next to me. Everybody started laughing. I don't know why I was confused, but I laughed as well, although it was somewhat bashfully. She took my hand and put it on her breast, then on the other one, then on my body, and then back on her body. Probably because of the unsolicited situation I was in, people around me were laughing out loudly. Then she sat in my lap and she put her breast in my mouth. I didn't know what to do, while people around me rolling on the floor laughing. Most of all, my friend Branche. Had I accepted the game, they would have laughed even more. It was something unusual for me from the beginning to the end.

Diana knew we didn't have anywhere else to go so, after the guests had left, she told us:

- Крадам, деца, крадам!

Неверојатно, си помисли, но не ме уплаши. Тоа и беше моето ново искуство. Податокот дека толку фамилијарни луѓе ја почитуваат многу ми кажа. Ме праша дали сакам да бидам нејзин возач.

- Добро ќе те плаќам и ич немој да се секираш. Во опасност нема да бидеш. Мојот адвокат го плаќам двесте илјади марки годишно. Секој пат кога ќе заглавам ме вади. Моите кражби завршуваат со казна.

- Не, фала, јас само дојдов да купам кола и чекам за еден месец да ми пристигне бизнисот од Австралија, а и моите амбиции се други.

Наредната вечер, пред легнување, Дијана го извади златото што ѝ беше околу вратот со најскапоцени камења и го остави во фиоката во собата каде што спиевме ние. Не знам дали нè стави на проба, но знам дека ниту јас ниту Бранче не би посегнал на таква провокација. Ја прашував како краде и кога ми објаснуваше се чудев. Навистина, ми требаше само малку тоа да го запаметам како искуство. Не за да крадам, не ни помислував да го правам тоа, но да можам да се спасам од кражбите што се вршат над мене, речиси секој ден од страна на сите околу мене.

Ја купив мојата кола и дојде денот да заминам. Бранче се расплака кога заминував.

- Каде ме оставаш?

- Што да правам, Бранче, морам!

- Што ќе ме советуваш?

- Бранче, што да ти кажам, немаш каде, тетка ти секој ден ни бараше пари за јадење. Татко ти кој е во Хамбург не те ни признава. Џабе ти е тетка, џабе ти е татко, кога не се интересираат за тебе. Биди си со нив само со паметот. Дијана е "лопов", ама е голем другар, посебно за фер луѓе, а ти си еден од нив. Биди внимателен, друго не можам да ти кажам.

Се поздравив со Дијана. Повторно ми даде поклон и ми порача:

- Не се секирај, повторно ќе се видиме.

Неверојатно ја засакав жената и преку другар ми Бранче контактиравме сè до пред шест години кога ја убија. Играла коцка на маса со погрешни луѓе. Некој дошол да убие еден од нив, но ги убил сите ни криви ни должни. Ми кажа Бранче со кого се гледам на секои две до три години кога ќе дојде од Германија тука на одмор. Секогаш главна тема ни е Дијана. Нонстоп ми праќаше поклони. ѝ праќав и јас секој пат со полно срце. Кога го видов Бранче првпат по четири години ми рече:

- Зоки, знаеш ли кој ми помогна во Германија?

- Само можам да претпоставам, кажи.

- Да ти кажам право, пробав повторно да го побарам татко ми, ама ништо. Никојпат, откако се оставил со мајка ми, не се заинтерсирал за мене. Ми рече да не му се јавувам повеќе. Ме откачи и братучед ми Марко. Класика, ми бараше кирија и морав кај Дијана. Замисли, ми рече:

- Седи кај мене, Бранче, дури не застанеш на свои нозе! Имаш секој ден по сто германски марки од мене само немој да крадеш! Ти не си Дијана! Ако дознаам за такво нешто ќе те бутнам во затвор, а го можам тоа, добро знаеш! Точно една година Зоки ми даваше пари и бесплатно јадење и спиење. Не можам да ти објаснам каква "људина" беше. На заминување ме праша:

- Сигурен ли си дека си спремен, ако не си остани уште.

Не, фала ти, за сè сум спремен и одам.

Бранче се ожени во Германија, има четири деца и сè уште се слушаеме. Последен пат се видовме пред една година. Тоа е Бранче. Отсегаш сум ги ценел луѓето по човештината. Или си човек или не си. Ако си судија, а судиш нечесно и бараш мито, ти си поголем криминалец отколку оној кој има визија на Робин Худ. Ако си доктор, а не го лечиш пациентот оти нема мито да ти даде, ти си поголем убиец од оној што убил некој во самоодбрана оти бил нападат од наркоман, на пример. Дијана му велеше:

- Ако случајно имаш проблем јави се и заборава дека нешто

- "Kids, you're staying here tonight, that is if you want to and if you're not afraid, of course."

Listening to my intuition, I accepted at once. So did Branche. Diana showed us that we were going to sleep in the living room, and she went to the bedroom. She explained everything about the house and pointed out that she wanted us there when she got back from work. In the meanwhile, we could have a walk if we wanted to. She also left a hundred Deutsche marks, in case we needed it during the day. Everything seemed very strange and unusual. A great enigma was behind it all.

That night, Branche and I came back around 6 p.m. We had been looking for a car all day, because that's what I had come here for in the first place. I could hardly wait to see Diana. She finally came home. She greeted us and asked how we had spent the day. Then we initiated a more serious talk.

- "Diana, I have to admit that I've been pleasantly surprised by you and the way you treat people with gifts. People like you are rare to meet."

- "Ah, kids, I work a lot, sometimes even for twelve hours a day. It's not easy for me, but then again, nothing is."

- "Well, you work a lot and you give easily. That's a very honorable thing to do, I must admit."

- "Yes, children. Well, that's my job, in fact. To take from the rich and give to the poor."

- "So how do you take from the rich?"

- "By stealing, kids, by stealing!"

Unbelievable, I thought, but still I wasn't scared. That was a new experience for me. The fact that so many family people respected her, spoke for itself a lot. She asked me if I wanted to be her chauffeur.

- "I'll pay you well, you needn't worry about that. You'll never be endangered. I pay my lawyer two hundred thousand Deutsche marks a year. He gets me out every time I get in trouble. My larceny always ends up with only a fine."

- "No, thanx, I only came here to buy a car. In a month, my business from Australia will arrive, and I have other ambitions." I replied.

The next night, just before going to bed, Diana took off all the golden jewelry with most valuable jewels that she wore around her neck, and put it in a drawer in the room where we slept. I don't know whether she was trying to tempt us, but neither Branche nor I would ever fall for such a provocation.

I asked her which way she stole things and when she explained it, I was amazed. It took me only a little to remember this as an experience. Not to start stealing, I would never even think of doing anything like that, but to be able to save myself from the robberies done to me almost every day by people around me.

I bought my car and the day when I had to leave finally arrived. Branche was crying when I was leaving:

- "How can you leave me here?"

- "What can I do, Branche? I have to leave!"

- "What will you advise me?"

- "What can I say, Branche, you don't have anywhere to go. Your aunt was asking for money for food from us every day. Your father who lives in Hamburg doesn't even acknowledge you. You have no benefit either from your aunt or from your father, when they are not interested in helping you. You can only be with them in your mind. Diana is a thief, but she is a great friend, especially for fair people, and you are one of them. Be careful, that's all I can tell you."

I said goodbye to Diana. She gave me a gift again and said:

- "Don't worry, we'll see each other again."

I grew to like that woman very much and we were in touch through my friend Branche up till six years ago when she was killed. She had been gambling on a table with the wrong people. Someone had come to kill one of them, and instead he had killed everyone at that table. Branche told me about this. I see him every two or three years when he comes back from Germany on a vacation here. Diana is always our main topic. She used to send me gifts all the time. I would also send her something every now and then, but it was from my heart. When I first saw Branche after four years, he said:

- "Zoki, do you know who helped me most while I was in Germany?"

- "I can only guess. Tell me."

- "To tell you the truth, I tried to find my father again, but

ми должиш само кога ќе одиш за “Ју” мораш да ми се јавиш да ти пратам нешто за твојот другар Зоки.

... По моето враќање од Германија почнав да кројам планови што понатаму. Како ќе го увезам бизнисот во Државата, во која освен семкарници немаше ништо друго. А не беше дозволено и да се работи приватно. Зборувавме за далечната 1985 година. Најголемата причина, меѓу другото, поради што заминав од Македонија, беше проблемот што не можеше да се отвори приватен бизнис. Мојата задача беше да го отворам. Така, точката пет од Австралија - започнување мој бизнис, еволуираше во точка седум во Југославија. Причината беше мојата љубов кон Розе, мојот збор што го дадов и гризењето на совеста, верувајте ми!

Колата што ја донесов беше многу атрактивна и со мојата Розе излегувавме секоја вечер. Но некако почнав да бидам задушван од големата љубомора што се роди кај неа. Мојот успех беше несфатлив за целата моја генерација. Бизнисот непристигнат, а почнав да работам со камерата. Дали имаше две или три камери во целиот град, а педесет до сто свадби неделно, немаше млади коишто не сакаа да се снимаат на својот најголем чин во животот - венчавката. Буквално, сите пари ги вложив во кола, камера, тв видео - исто така бум во тоа време, музички систем, гардероба. Имав намера, ако не ми тргне, да продадам нешто и од тие работи. Сепак, бев нестрплив да видам што ќе се случи со бизнисот во контејнерот што требаше да пристигне. Секоја сабота и недела снимав по две-три свадби, понекогаш две на ден - една ноќна, една дневна. Се видовме и со Станојко Савевски, ги снимав неговите ќерки. Камерата беше права атракција и така живуркав, чекајќи го денот кога ќе дојде бизнисот.

Дојде и тој ден и ме повикаа на царината. Кога цариниците видоа што пристигнало, веднаш реагираа:

- Ова да го вратите веднаш назад! Нема шанси вакво нешто да цариниме. Треба да извадиш дозвола за работа, па потоа да го увезеш, а дотогаш ќе плаќаш секој ден лежарина.

Единствениот мој постар пријател беше Станојко Савевски. Отидов кај него и му кажав што ми се случи. Беше обичен милицаец, но исклучителен човек. Не постоеше друг со толку многу пријатели, како што имаше тој. И сега е таков. Но, да Ви кажам, и јас сум како него. Школата ја научив од Станојко. Заедно појдовме и веднаш најде еден цариник и побара начин како да се царини мојот бизнис.

- Станојко, не знам што да ти кажам, мора да извадите дозвола, т.е. да регистрирате некаков дуќан или работилница па тогаш. Одете во Општината, во којашто живеете, и извадете ги документите! Тогаш ќе смеете да го цариниме товарот. Ќе го отвориме и ќе ја определиме висината на царината.

Следното утро Станојко се облече во униформа и веднаш појдовме во општината “Гази Баба”. Тој најде некој познат и му го објасни проблемот, овој нè прати кај друг, другиот кај трет, па повторно назад и така не наидовме на некој што знаеше како да го регистрира мојот бизнис. Се собраа сите и заеднички дискутираа. Ме прашаа што ќе работам. Им објаснував, а тие заклучија:

- Единствен начин е да те регистрираме за домашни ракетворби.

Тоа е, демек, ќе работам во една соба дома. Формираа Комисија и утредента дојдоа кај мене дома и чисто формално се напија по едно кафе и ми нагласија:

- Ова го правиме за Станојко, на доверба! Сега е важно да го спроведеме увозот, а потоа ти решавај каде ќе работиш. Можеш да бараш и нова регистрација.

Утредента го зедевме документот и веднаш се упативме на царинарницата. Станојко не ме остави ни една минута сам. Тоа не можам никогаш да му го заборавам. Помошта ми беше многу битна. Замислете си ако не можев да успеам? Секојдневно плаќав лежарина, а сите пари ми беа вложени тука.

Но, гледате ли? Еден мал гест со моторот до каква разврска дојде. Моето задоволство кулминира. Тоа и сега уште го

it was all in vain. Ever since he had left my mother, he never once showed any interest in me. He told me not to call him any more. Even my cousin Marko dumped me. A classic case, he was asking for a rent. Finally, I had to go back to Diana's. Can you imagine what she told me? She said: - 'You can stay with me until you get back on your feet. You'll get a hundred Deutsche marks from me every day, but please don't steal! You're not Diana! If I find out you've done anything like that, I'll put you in jail. And you know pretty well I can do it!' She gave me money, free food and a place to stay for a whole year. I can't explain what a great person she was. When I was leaving, she asked me: - 'Are you sure you're ready to leave? Cause if you're not, you can still stay here'. I said: - "No, thank you for everything. I feel ready now and I'm leaving."

Branche got married in Germany. He has four children and we are still in touch. We last saw each other a year ago. That's Branche. I have always valued people by their humanity. Either you are human, or you are not.

If you're a judge and you judge dishonestly, by asking for bribe, you are a greater criminal than the one who has Robin Hood's vision.

If you're a doctor and you don't treat a patient because he has no money to bribe you, you are a bigger murderer than the one who has killed in self-defense because he was attacked by a junky, for instance.

Diana would always say to Branche:

- "Feel free to call me if you have a problem by any chance, and forget you owe me anything. But when you go to "Yu", you have to tell me so that I could send something for your friend Zoki."

... After my return from Germany, I started making plans about what to do next. I was wondering how I was going to import the business in the country where there was nothing else except for cereal shops. It wasn't even allowed to do business privately. We are talking about the year 1985. The main reason why I had left Macedonia in the first place, among other things, was because one could not establish a self-owned business. And I had an obligation to do it. Thus, item number five from my to-do list from Australia - establishing my own business, evolved into item number seven in Yugoslavia. The reason for all this, and trust me when I say this, was my love for Roze, the word I had given to her and my guilty conscience.

The car I had brought from Germany was very impressive. We used to go out with Roze in it every night. However, in time, I somehow started feeling 'suffocated' by the great jealousy that emerged within her. My success was inconceivable for my entire generation. The business hadn't arrived yet, but I had already started working with the video camera. There were not more than two or three video cameras in the whole city at that time, and about fifty to a hundred weddings a week. Every young couple of newlyweds wanted to have on tape the greatest moment of their lives, their wedding ceremony. I had invested literally all my money in a car, a video camera, a TV video - also a hit in those days, a stereo system and clothes. I thought, if things didn't work out, I would sell some of those things. However, I was impatient to find out what would happen with the business that was about to arrive with the container.

I used to film two to three weddings every Saturday and Sunday; sometimes even as many as two a day - one during daytime and another one at night.

I also saw my friend Stanojko Savevski. I was filming his daughters. The video camera proved to be the real thing, and I made my living that way, waiting for the day when my business would arrive.

Finally, the day came and I received a call from the Customs office. When they saw what was in the container, they reacted immediately:

- "This is to be sent back at once! There's no way we're going to let this pass. First you need to get a work permit and then import something like this. Meanwhile, you'll pay for storage every day."

The only older friend I had was Stanojko Savevski. I went to see him and told him what had happened. He was just a police officer, but a rare one. There was no other man with so many friends as he had. He is still like that. I can tell you that I'm like him, too. I've learned the lesson from Stanojko.

прераскажувам. Доброто со добро се враќа. Затоа секој треба да се држи за животното правило:

- Научи да учиш! Кога тоа вистински ќе го научиш, нема да имаш повеќе проблеми.

Кога го отворивме контејнерот сите калапи беа извалкани од гипс, со кој беа работени, па дури и не се гледаше што има внатре. Ме прашаа:

- Што е ова? Никогаш не виделе такво нешто. Надворешно личеше на отпад. Станојко им објасни:

- А бе, се занесува, младо дете, ете, ќе прави нешто од овие работи!

Намерно глумеше пред пријателот цариник, а овој само мавна со главата:

- Добро, Станојко, ова за тебе го правам, еве, некој минимум нека плати и нека брка работа.

Цариникот си мислеше дека не сум со паметот како што треба. Претпоставував дека така и ќе биде. Уште кога ги товарав калапите, сите ги наполних со гипс и ги затворив за да не може ништо да се види. Го царинивме контејнерот на сосем минимална сума. Да не беше Станојко ќе ме изгореа. Не знаејќи што е тоа што го увезувам, ќе го пратеа на некоја Комисија и тогаш веќе ситуацијата ќе беше друга.

Донесов околу шеесет калапи, тешки во просек по петнаесет килограми еден. Беа изработени од гума. Само гумата чинеше сто и педесет германски марки за еден килограм, а изработката - тоа е сосем друго. Нешто што е создавано рачно речиси дваесетина години. Како и да е, сè заврши добро. Го однесовме со камион тешко спечалениот капитал. Дел од работите сместивме во една шупа, а дел во собата до шупата од нивата на татко ми, оддалечена 17 километри од Скопје. Тато одеше таму секој ден, па и сега, бидејќи тој смета дека тоа го рекреира.

Нестрплив, веднаш, за неколку дена, нарачав гипс и почнав да лијам од моите производи. Во меѓувреме барав чаре како и каде да ги понувам. Немаше ниту еден приватен дуќан каде што би можел да ги пласирам. Бев љубопитен дали тие воопшто ќе предизвикаат некој интерес кај луѓето. Навистина ова беше тогашна новина кај нас.

Се сеќавам уште кога ги видоа татко ми и мајка ми збунето се прашаа:

- Што ли мисли ова дете? Зошто ја потрошил целата деноноќна заработувачка во некоиси калапи, и, што ако не му успее?

Така мислеа речиси сите. Само јас бев оптимист. Беше прашање на денот кога ќе тргне бизнисот. Во тоа време во Скопје имаше само неколку приватни галерии, но толку збутани што едвај човек поминуваше покрај нив, а камоли да бара нешто од уметноста, слика или друго од некој автор. Ова моето беше најобична сериска копија на сувенири со никаква уметничка вредност за големата маса луѓе. Како и да е нудев на повеќе места. Ми прифаќаа само по две-три фигури што немаше шанса да поминат. Имав цела лепеза од фигури за да може купувачот да се најде себеси во поклонот што би го купил. Анкетата што ја правев во Австралија беше дека ги купуваат за поколон. Нешто продавав на ситно со покажување на слики, но тоа не беше некаков бизнис ниту пак позитивен показател за добар профит. Така мојот увезен бизнис чемрееше и немаше ништо конкретно со месеци... Мојата врска со Розе почна да се влошува. Не знам зошто, но мислам таа намерно глумеше преголема љубомора, а се плашеше и да не ја оставам. Не ми веруваше дека сум правата личност за неа. Ми зборуваше:

- Ти си млад, згоден, кој ми гарантира мене дека нема еден ден да ме оставиш!

И кажував дека јас сум се вратил најмногу за неа и немам што повеќе да докажувам.

Мојот престој беше една година и морав да се вратам и да бидам таму уште наредните две-три години за да извадам австралиско државјанство и пасош. Во спротивно би ја изгубил визата

We went to the Customs office together and he found an employee that was supposed to help us by finding a way to pass the import duty.

- "Stanojko, I don't know what to tell you. You really have to get a work permit, i.e. to register some sort of a store or a workshop, and then come back here. Go to the Municipality where you live and get the documents! Only then will we be allowed to tariff the freight. We will open it and determine the tariff rate then."

The next morning Stanojko put on his uniform and we went to the Municipality of "Gazi Baba". He found an acquaintance there and explained the problem to him. This man sent us to somebody else; then the person sent us to a third man, and then back again. We couldn't find anyone who knew how I should register my business. Everybody gathered and discussed the problem together. They asked what I was going to deal with. I explained it to them and they finally concluded:

- "The only way you can be registered is as a manufacturer of domestic handiwork."

I was allegedly going to work in a room at home. They formed a Commission, came to my place the next day, had a formal cup of coffee and pointed out to me:

- "We are only doing this because of Stanojko, as an act of confidence! It's now important to deal with the import, and then it's up to you where you will do the work. You can even ask for a new registration."

We provided the document the next day and headed straight to the Customs office. Stanojko never left me alone for one second. I can never forget what he has done for me. His help was very important to me. What if I weren't able to make it on my own?

I paid for storage every day, and all my money was invested there. Do you see now? One little gesture with the motorcycle brought to an outcome like this. My pleasure culminated. This is something I go back to and retell with pleasure even today. Something good comes out of every good deed. Everybody should stick to this rule in life: - Learn how to learn! When you really learn how to do it, you won't have problems anymore.

When we opened the container, all the molds were dirty from the plaster that was used to produce statuettes, and no one could even recognize what was inside. They asked me what that was. They had never seen anything like that; it resembled trash on the outside. Stanojko explained everything to them:

- "Leave the kid alone. He's just fooling himself, thinking that he would make something from those things!"

He was deliberately putting on an act in front of his friend, the customs official, and the latter just waved his head:

- "OK, Stanojko, I'm doing this for you. I'll let him pay something minimally and then he can do whatever he wants to."

The customs official thought that there was something wrong with me. I guessed that something like this would happen. Before I loaded the molds, I had them filled with plaster and closed them so that no one could recognize what they were. I paid a very small amount of money as a customs tariff for the container. If it hadn't been for Stanojko, they would have ripped me off. Not knowing what I was importing, they would have probably sent a Commission to see to it, and then it would have been a whole different situation.

I brought about sixty molds, which weighed on average about fifteen kilos each. They were made of rubber. Only the rubber cost a hundred and fifty Deutsche marks a kilo, not to mention the manufacturing - it was a completely different thing. They had been made by hand for almost twenty years.

Anyway, everything turned out for the best. We rented a truck to transport the hard-earned capital. We placed some of the things in a shed, and the rest of them in the room next to the shed on my father's field, which was 17 kilometers away from Skopje. My dad used to go there every day, even nowadays, because he believes it is good recreation for him.

Being impatient as I was, I ordered plaster immediately and in a few days started molding my products. In the meantime, I was trying to find a place where I would offer them. There was not a single privately owned store where I could market them. I was curious to find out whether they would provoke any interest with people. This was really a newness where I come from.

I remember when my father and my mother saw them. They

што многу скапо ја платив. Видов дека таа е целата изгубена, и, знаејќи дека послабо ги разбира работите, се обидував да ѝ објаснам, но попусто, не одеше. Еднаш, се сеќавам, ми ја тресна вратата од колата. Се изненадив. Не можев тоа ни да го замислам, имајќи го предвид моето преголемо жртвување за неа.

Решив да ѝ ги скратам маките. Се приближуваше Нова година. Заедно ја чекавме. Кога дојде дванаесет часот, ѝ реков:

- Повеќе јас и ти не можеме да бидеме заедно. Нема ни што да се објаснуваме. Си останав доследен на зборот и мене сега ми е лесно. А навистина не си сигурна што сакаш. Ти не можеш ниту да веруваш, ниту да цениш! Мала си, можеби недоволно ме сакаш и... едноставно со оваа разделба ќе си помогнеме еден на друг. Ти на една страна, јас на друга.

Знам дека ѝ беше мошне тешко, но пресеков. Имав цврсти принципи и се држев за нив. Кога ќе решам, решено е. Нема друго. Никој не може да ме поколеба. Знаев дека таа подоцна ќе ја сфати работата и затоа ќе се кае. Шансите ќе ѝ бидат никакви. Тоа всушност беше и мојот успех.

Отворањето на мојот бутик со звучно име "Роџер" беше една од моите дотогаш најголеми сензации. Тогаш ја видов и Розе. Стоеше со својата мајка пред бутикот и гледаше. Сакав да се поздравам со нив. ѝ реков на мојата сегашна сопруга дека таа надвор е "она". Кога излегов, мајка ѝ воздивна:

- Розе не може цел живот да си прости што раскина со тебе. Ние како нејзини родители ти посакуваме сè најубаво. Сакавме само да те поздравиме.

Таа беше малку помала од мене и остана немажена. Велат дека живеела некаде во Атина, обидувајќи се да оди по моите стапки, но тоа е погрешно и не е за неа. Последен пат ја видов со сестра ѝ на улица во центарот на градот. Се возев со мојот уникатен кабриолет, долг шест метри, олдсмобил од 1959 година што е произведен во серија од триста примероци во светот. Сега ги има помалку од десет. Им свирнав, ги качив, се возевме, а потоа пиевме кафе. Розе вчудовидено ме прашуваше:

- Уште што од тебе може да се очекува.

- Не сум наумил ништо ново и не ме интересира ни бизнис ни пари. Сега сакам да го остварам моето животно дело, изградбата на домот, проследена со една автобиографија што допрва ќе ја пишувам. Па потоа ќе видам што понатаму најмногу ќе ме исполнува. Но, познавајќи ја ситуацијата во која се наоѓам, настаните, филозофијата на животот со која цел живот се борам, добро ќе размислам што потоа...

Десет месеци по враќањето од Австралија, мојот бизнис беше мртов и не можев да го помрднам од мртвата точка. Ми требаа повеќе пари за маркетинг и малку да прошетам низ бившата "Ју". Бев во состојба на разочарување. Сретнав еден дечко Сашо. Го немав видено со години, а се знаевме од нашето тинејџерско време кога излегувавме во градот. Седнавме на едно кафе во бифето "Париз" во Градскиот трговски центар и почнавме да си кажуваме сè што имаме. Не бевме којзнае колку блиски, но отсекогаш бев многу отворен и комуникативен.

Го извадив албумот со сликите од фигурите што ги имав направено со најобичен апарат и му го покажав, жалејќи му се дека некако слабо ми оди работата. Тој ги виде и извика:

- Што, бе, слабо? Со ова ќе направиш "лом" од бизнис. Му велев дека не е баш така. А он ми вика:

- Слушај, јас сум агент за комерцијална продажба на злато во сите продавници на "Рубин Кармин", а имаме повеќе од дваесет во Македонија. Дај да пробаме па ќе видиш! Продавниците се на најударните локации во Републиката. Оди кај директорот Јани, фин човек е, кажи си ја маката, поздрави го од мене и ќе видиш, ќе ти помогне. Утредента со албумот и урнек од две фигури бев кај генералниот директор на "Рубин Кармин". По еден пријатен разговор ми рече:

- Се воодушевувам на твојата амбиција. Оди кажи ѝ на госпоѓа

wondered confused:

- "What is this kid thinking? Why has he spent all his earnings to buy some molds? And what if things don't work out and he doesn't make it?"

This is what everybody thought, in fact. I was the only optimist. It was only a matter of time for me.

In those days, there were only a few privately owned galleries, but they had such displaced locations that hardly anyone ever passed by them, not to mention look for some sort of work of art, like a painting or similar. What I was manufacturing was common serial copies of souvenirs with no artistic value whatsoever, meant for a mass of people (mass production). However, I made offers to many different places, but they would only accept to take two or three statuettes with little chance of catching the customer's eye. I had a wide range of statuettes to satisfy each taste. I conducted a survey in Australia and most people said that they usually bought them as gifts.

I used to do some retail sale, by showing pictures of the statuettes, but it was far from a good business. There was no positive sign of making good profit. Thus, my imported business was stagnating and nothing solid was happening for months...

My relationship with Roze started getting worse. I don't know why, but I think she was deliberately faking great jealousy, and she was also afraid that I would leave her. She didn't believe that I was the right person for her. She would tell me:

- "You're young and handsome. Who's to guarantee that you won't leave me one day?"

I was telling her that I had mostly come back because of her, and that I didn't have anything more to prove.

I could only stay in my country for a year, and then I had to go back to Australia for another two or three years so that I would be able to get Australian citizenship and passport. Otherwise, I would misspend and lose the visa I had paid for very expensively. I realized that she was all confused and that she didn't understand things well. I was trying to explain everything to her, but it was all in vain.

Once, I remember, she slammed the door of my car. I was very much surprised. I could have never imagined she would do something like that, bearing in mind all the sacrifices I had done for her.

I decided to put an end to her troubles. The New Year's Eve was coming. We were celebrating it together. When the clock struck twelve at midnight, I told her:

- "You and I can no longer be together. There's nothing more to say. I have kept my promise, and I don't have a guilty conscience now. You're really not sure about what you want. You can neither trust a person, nor value what somebody has done for you! You're too young, perhaps you don't love me enough and... by doing this we're simply helping each other. You can go your way, and I'll go mine."

I know it was very hard for her, but my mind was made up. I had strong principles and I stuck to them. When I make a decision, there's no turning back on it. There could be no other way. I knew she would realize things later and she would regret everything. She wouldn't have a chance. That was, in fact, my success.

* * *

The opening of my boutique with a showy name "Roger" was one of the biggest sensations I had done so far. That's when I saw Roze. She was standing with her mother in front of the boutique and watching. I wanted to say hi to them. I told my today's wife that the girl standing outside was 'she'. When I went out, her mother sighed:

- "Roze could never forgive herself for breaking up with you. We, as her parents, wish you all the best in life. We only wanted to say hello."

She was a little younger than me and she is still single. They say she was living somewhere in Athens, trying to follow my steps, but that's a wrong vision. That's not for her. I saw her last in the center of the city, walking with her sister. I was driving my unique old-time convertible, six meters long, dated from 1959. It had been produced in a series of three hundred exemplars in the world. Now there are less than ten cars of this type. I hit the horn and took them in my car. We drove around for a while and then we sat down

Микана да ти ја прими робата во ГТЦ. Тој дуќан прави најголем промет, па со среќа, дај боже да ти тргне работата, ќе има и за тебе и за нас.

Во тоа време ГТЦ беше прилично напуштен и од фирмите и од купувачите. Сепак, дуќанот на "Рубин Кармин" имаше одлична локација и покрај неговиот излог врвеше голема фреквенција на луѓе. Подготвив една голема колекција на фигури и ги однесов во дуќанот. Шефицата Микана не беше таму, па ги оставив на продавачките. Им објаснив дека е договорено со директорот и ова е само проба. Наредниот ден поминав, а фигурите ги немаше во излогот.

- Што е сега, си помислив, и влегов внатре.

Се појави шефицата Микана и ми објасни дека директорот Јане ја известил, сè е во ред, но не може да ја прими робата без документ. Иако инсистирав дека фигурите се оставени само поради проба за да се види како ќе се продаваат, шефицата бараше документ и ми објасни како треба да го набавам. Документот ѝ беше доставен наредниот ден и конечно ја изложивме стоката. Бев сигурен, ако ништо друго, барем овде, на оваа фреквентна улица ќе можам да го добијам одговорот на прашањето:

- Проаѓа ли вакво нешто овде кај нас или не?

Отидов да прошетам, загрижен за мојата вистинска шанса. Шетавам низ градот и, пред да си одам дома, поминав низ ГТЦ за да проверам дали има нешто продадено. Сакав да почестам за првата продажба. Пристигнав во дуќанот и, гледам, повторно нема ни една од дваесетте фигури што ги изложивме. Си помислив дека можеби има проблем со документот и инспекцијата повторно ја тргнала робата. Влегов и Микана возбудено разговараше со продавачките. Ме виде и вели:

- Дете браво! Тргна! Носи веднаш другастока.

Се зачудив.

- Ајде, што гледаш целата стока се продаде.

Не можев да верувам. Ама тоа беше така. Полн погодок! Едноставно работата тргна. Утредента донесов повеќе стока за да можат да дотураат. Така, на секои два дена, само во еден дуќан, носев стока и се продаваше. Тоа траеше непрекинато цели четири години.

По овој успех, се случија други работи. Бидејќи мојата шеста точка, приказната со Розе, заврши онака како што заврши, морав повторно да се вратам во Австралија. Во спротивно ќе ја загубев мојата крваво заработена виза, којашто ми дозволуваше само едногодишен престој надвор од Континентот. Решив да му го оставам бизнисот со фигурите на мојот брат и да заминам како "слободњак"...

Во тоа време се дружев со мојот многу близок пријател Коле, со надимак Скељо. Се знаеме цел живот, но секогаш е на малку поразлична фреквенција од мене. Пред да заминам назад во странство, една вечер излеговме со неколку девојчиња. Ги возев со мојата кола, марка рено фуего, којашто тогаш беше хит, а во исто време и кола на годината. Најактуелно беше диското "Метропол". Таму на вратата стоеше нашиот заеднички другар, а сега веќе покоен Орце. Покрај него, Скељо нормално ги имаше најголемите права.

- "Зоки, влагај ти прв со девојката, јас сум последен и немој да те дупне ѓаволот да си извадил карта!"

Почнавме да влегуваме, девојчињата се симнаа по скалите надолу, а јас застанав. Претчувствував дека може нешто да се случи. Скељо се обиде последен да се симне, но милицаецот му се испречи на вратата:

- Дечко, карти!

- На кого, бе, карти?

- На тебе и на останатите.

- А зошто? Па ние не плаќаме, ние сме од куќата! - му рече Скељо и се обиде да влезе. Еден од "избавувачите" додаде:

- Тој може без карта, но не и сите други!

Се качив по скалите за да извадам карти и да ја смирам ситу-

for a cup of coffee. Roze was astonished:

- "What more could a person expect from you?"

- "I haven't decided yet", I replied. "I'm neither interested in business nor in money. The only thing I want to do now is realize my lifetime piece of work, the construction of my home, followed by an autobiography that I intend to write. Then I'll see what fulfills me most. However, bearing in mind the situation I'm in, the events that have happened to me and the philosophy of life that I've been struggling with my entire life, I think I'll give it a lot of thought about what I'm going to do next..."

* * *

Ten months after my return from Australia, my business was dead and there was nothing I could do to revive it. I needed more money for marketing purposes, and I also needed to travel a little round ex "Yu". I was in a state of great disappointment.

I met this guy named Sasho, whom I hadn't seen in years. We knew each other from the time when we used to go out on the town as teenagers. We sat down for a cup of coffee in the restaurant "Paris" in the City Mall, and we started telling each other everything about our lives. We weren't very close, but I had always been very open and communicative.

I opened the album with the pictures of the statuettes I had taken with a simple camera and I showed them to him, moaning about how badly my work was going. He saw them and exclaimed:

- "What do you mean 'badly'? You're going to make a sell-out with these."

I told him that things were not going in that direction, but he said:

- "Listen, I'm an agent for commercial sales of gold in all stores of "Rubin Karmin", and we have more than twenty stores all over Macedonia. Let's give it a try and then you'll see! The stores are in the most frequent locations in the country. Go see the general manager, Iani. He's a good man. Tell him about your problem, give him my regards and he'll help you. You'll see."

The next day, I took my album and a sample of two statuettes and I went to see the general manager of "Rubin Karmin". After a pleasant conversation, he said:

- "I am amazed by your ambition. Go tell Mrs. Mikana to take your merchandise in the City Mall. That store makes most profit so, with a little luck and God's will, there will be enough both for you and for us."

The City Mall was pretty much deserted, both by the companies and by the customers at that time. However, the store "Rubin Karmin" had a very good location and there was always a great frequency of people in front of its window. I prepared a big collection of statuettes and took them to the store. The chief saleslady Mikana wasn't there, so I left the merchandise with the other saleswomen. I explained to them that it had been agreed previously with the general manager and that this was only for a trial period.

I passed by the store the next day, but the statuettes were not there. Now what, I thought, and got inside. The chief saleslady appeared and told me that the manager Iani had informed her about everything and that it was all right, but she couldn't receive the merchandise without a proper document. Although I insisted on leaving the statuettes there because they were only there on a trial, to see how they would sell, the chief demanded a document and she also explained to me how I could get one. The document was delivered to her the next day and we finally put the merchandise on display. I was positive that in this frequent location, if not for anything else, I would at least get an answer to the question whether something like this would catch the customer's eye or not.

I went for a walk, concerned about the chances I had. I was walking around and just before I left home, I decided to pass through the City Mall to see if anything had been sold. I wanted to celebrate for the first sold thing. I arrived at the store and saw that there was not one of my twenty statuettes that we had placed on display earlier. I thought that there may have been a problem with the document again and that the inspection had removed the merchandise. As I was getting in, Mikana was talking to the saleswomen excitedly. She saw me and said:

- "Well done, child! The business has taken off! Bring some more of the goods immediately!

I was surprised.

ација. Иако имав пари, Скељо ме предупреди да не се мешам и да молчам. Подзастанав настрана и гледав. Скељо се опна накај милицаецот:

- Ти бе, што се правиш фраер? Оти имаш капа и значка? Ајде, симни ја капата да те видам колку вредиш! Инцидентот беше неизбежен, дотолку повеќе што Скељо никогаш не дозволуваше да се мешам во такви ситуации. А неговата филозофија беше дека најдобро е да се расчисти до крај работата. И секогаш беше убеден во тоа. Милицаецот ја симна капата, го остави пиштолот и му рече:

- Ајде штом си маж!

Влегоа во WC-то и тепачката започна. Во меѓувреме јавивме во Милицијата кај еден другар на Скељо. Тој беше на висока функција. За да не дојде до нешто полошо, тој за пет минути дојде на самото место. По кратката тепачка, Скељо и милицаецот беа раздвоени од другото обезбедување. Првиот заработи синило на окото, а милицаецот беше раскрвавен на устата и на носот. По разговорот со инспекторот пријател, тие што се тепаа си подадоа рака. Седнавме на една маса, а келнерот донесе полно шише вотка "Смирнов" и го остави на маса. Скељо започна со својата филозофија:

- Што е, бе Зоче? Што се чудиш? Си мислиш, леле, Скељо е будала, се тепа. Гледаш, оково сино, а образот модар и си мислиш боли а? Боли! Па што ако боли? Колку ќе боли? Знаеш колку? Два дена! Што мислиш, со колку луѓе ќе влезам следниот пат, сакаш да видиш? Вотката ја гледаш, од самопослуга е! Си ја купив и на шанк ми ја чуваат. Но претходно бележам до каде е шишето испиено. Да не сум случајно будала да ја плаќам седум пати поспако од тука! Ако не правам така, треба да седам дома, од каде пари?

Тој ми објаснуваше, иако го знаев тоа и без да ми го каже. Чудна филозофија!? Со малку храброст постигнуваш голем ефект. Филозофијата му беше сто насто поразлична од мојата, но она што не доближуваше, беше отсуството на љубомора и другарството.

...Се ближеше денот на моето враќање. Повторно сите ми се чудеа, зошто па сега се враќам? Со камерата, на зафрканција, запознавајќи разни луѓе, снимив околу деведесет свадби.

Бизнисот имаше невиден почеток. Не можев да постигнам сам ниту да обезбедам стока за еден дуќан, а можев да барам пазар низ цела "Ју". Но, пред мене имаше нова точка во планот - не смеам да ја загубам визата! Според тогашниот закон, морав да живеам уште две години таму за да добијам австралиско државјанство. Потсвесно и цврсто се борев за некоја моја независност. Многу се противев на системот на Југославија, сакав самостојно да креирам, за извоз имав идеи, сила и енергија, што можеа да експлодираат. Организирав голема журка и заминав.

Овој пат имав сосема друга идеја од претходниот. Планирав, штом го земам пасошот, веднаш да се вратам назад, па потоа ќе правам нови планови. Согледувајќи ги работите дома и во странство и филозофијата со која се борев за да се пронајдам себеси, многу лесно го осознав и мојот нов начин на размислување. Дојдов до заклучок дека таму, во странство, воопшто не бев среќен, нешто што не можев ни оддалеку да го претпоставам. Не дека државата или системот не чинеа. И покрај тоа што некои си мислеа дека овој систем е подобар од тогашниот наш во Југославија, страшно се лажеа. Можеше многу да се научи, да се заработат поголеми пари, но со многу работа. А имаше и многу друго што не беше како што треба.

Овој пат тргнав сосема поинаку: со малку пари во џебот, со чувство дека светот во кој заминувам горе-долу ми беше познат, прилично го знаев англискиот јазик, без желба да останам таму, без љубов што би ме ограничувала...

Мојот нов план беше да појдам во "Тоорак", најбогатата населба во Мелбурн, без многу да мислам дали ќе успеам или не. Или би се обидел да заминам во "bush". Тоа значи шума, односно така викаа најголемите наши гастарбајтери, коишто преку агенција заминаваа една до две години во некои предели, каде што

- "Come on, why are you looking like that? The whole merchandise was sold."

I could not believe my ears, but it was true. I had hit the jackpot! The business had really taken off. The next morning I brought more statuettes so that they could have enough supplies. Thus, each second day, I would bring new merchandise only in one store and it sold well. This lasted continuously for four years.

After this success, other things happened. Since item number six from my to-do list regarding Roze ended as it did, I had to go back to Australia again. Otherwise, I would have misspent my visa, which allowed only a one-year stay out of the Continent. I decided to leave the business with the statuettes to my brother and leave as a 'free' man...

During that period, I used to hang out with my very close friend Kole, with the nickname Skeljo. We had known each other all our lives, but he had always been 'on a different wavelength' from me. Before going back abroad, we went out one night with several girls. I drove them in my car, a Renault Fuego, which was a hit at that time and, at the same time, the car of the year. The disco "Metropol" was the most 'in' place then. Our mutual friend, the now deceased Orce, was at the door of the disco. With Orce there, Skeljo enjoyed all the privileges.

- "Zoki, you go in first with the girl, and I'll enter last.

Don't even think about buying an entrance ticket!"

We started entering the disco one by one. The girls went down the stairs, but I stopped for a moment sensing that something could go wrong. Skeljo tried to get downstairs last, but a police officer at the door prevented him from doing so:

- "Tickets, please!"

- "Who do you think you're asking a ticket from?"

- "From you and the others."

- "And exactly why are you doing this? We don't pay for tickets, we are from the house!" said Skeljo, trying to get in.

One of the bouncers added:

- "He can get in without a ticket, but not all of them!"

I went upstairs to buy the tickets in order to quiet down the situation. Although I had money, Skeljo warned me not to interfere and to keep quiet. I stayed aside and watched. Skeljo headed directly toward the policeman:

- "Don't you play dashing with me! You think you have a police hat and a badge on and you're better than the rest of us? Why don't you take the hat off and let's see how much you're really worth!"

The incident was inevitable, even more so since Skeljo never allowed me to interfere in a situation like that. His philosophy was that it's always best to clear things up right to the end in situations like this and he stuck to it.

The policeman took off his hat, disposed of the gun and said:

- "OK, let's go if you're man enough."

They entered the toilet and the fight started. In the meantime, we called a friend of Skeljo's that worked with the Police. He had a high position. In order to avoid further escalation of the situation, he arrived in five minutes. Skeljo and the policeman had been fighting shortly, when the security separated them. The first one 'earned' a bruise on his eye, and the latter ended up with a bloody mouth and a bloody nose. After having a short talk with the friend inspector, the fighting parties shook hands. We sat down at a table; the waiter brought a bottle of vodka "Smirnoff" and left it on the table. Skeljo started explaining his philosophy to me:

- "What is it, Zoki? Why are you so surprised? You must be thinking that Skeljo is a fool for fighting like that. You see this blue eye and the blue cheek, and you think it must hurt, huh? Well, it hurts! So what? Do you know how long it'll hurt? Two days! And what do you think, how many people I'm going to get in with next time? Do you want to find out? See this bottle of vodka? It's from a self-service store! I bought it for myself and they keep it for me at the bar. I always mark the level of the liquid in the bottle to know how much has been drunk. I'm no fool to pay for the same thing seven times more expensively here! If I don't do this, I'll have to stay at home and never go out. Where would I get so much money to pay for drinks every night?"

He was explaining this to me, even though I knew it myself, without being told about it. A strange philosophy. With a little sacrifice, you gain a lot. His philosophy was a hundred percent

пиле не пее, во тотална изолација од животот, но за сметка на тоа се заработуваа далеку поголеми пари. Во тие моменти за мене беа најбитни парите, зашто не постоеше друго што ќе ме правеше среќен. За релативно кратко време, ми стана јасно што значи да бидеш надвор од својот дом.

Во Скопје запознав еден дечко од Австралија, а по некоја случајност живееше баш таму каде што сакав да се обидам да живеам. Затоа, на самиот почеток, отидов кај него. Многу брзо сфатив дека не си одговараме еден на друг во никој случај. Затоа, она што мислев да го правам, немав намера нему да му го кажувам. Тој возеше такси од сабајле до вечер, речиси воопшто не се ни гледавме. Моето претходно искуство многу ми помогна и овој пат брзо најдов работа за да можам да егзистирам. Понатамошниот успех се должеше на моето просто правило: тајната е тајна само ако никој не ја знае. Спротивно на тоа, сè што ме интересираше или ми требаше, сам го барав, се распрашував, си бев маркетинг на самиот себеси. Можеби не секојпат, но понекогаш може да ти помогне баш оној, од кого најмалку очекуваш, некој непознат особено кога си во земја каде што речиси никој не познаваш. На секого што ќе ме прашаше најискрено му го кажував точно она што го мислев. Му давав совети, иако кај секого не палеа. Никојпат никој не излажав. За мене беше најлошо кога некој бараше од мене наједноставна, нефинансиска помош, што не вредеше ама баш ништо, да го злоупотребувам. Тоа не сум го направил дури ни кон оние кои не биле благонаклонети кон мене.

Бидејќи бев слободен, еден ден, заедно со новиот цимер отидов на базен. Таму запознав еден Србин по име Драган. По карактер, сличен на мене и болен за "Ју". Цимерот ми даде некој гест да не се отворам пред новиот познајник. Но моите планови што ми беа тајна, му ги кажав. Му објаснив дека работам колку за да егзистирам и ако не се снајдам подобро, имам намера да одам во шума, зашто овде сум дојден колку да ми помине времето додека да извадам австралиски пасош и веднаш да се вратам во "Ју". Ми даде телефон да му се јавам кажувајќи ми дека ќе ми помогне многу.

Утредента бев кај него, добро се запознавме и му кажав сè за мојот бизнис и моето минато. Искрено од срце, Драган ме упати во добра насока, што во тие услови во кои се наоѓав, немаше ништо подобро за мене. Живеев во богата населба во која многу реклами се растураа по сандачињата. Всушност, тоа беше неговата работата и занимање. Истото ми го понуди и мене, но не да бидам растурувач, туку човек којшто ќе организира други да го работат тоа, а јас да ги контролирам и, нормално, ако имам време, и самиот да бидам еден од нив. Порано работев ноќе и дење и две години фрлив во корпа. Сега имав поинаква намера. Со бизнисот во "Ју" повеќе заработував и глупаво беше повторно да се убивам од работа без потреба.

Отидов во компанијата што се наоѓаше во мојата населба. Таа имаше потреба од растурање реклами. По разговорот дојдоа кај мене, ја видоа гаражата за примање на рекламите и бидејќи ги исполнував условите ја добив работата. Стигна и првата тура за растурање. Претходно се запознав со територијата и улиците што требаше да ги снабдувам со материјалот, го проценив обемот на работата и преку оглас вработив тројца хонорарци. Почнавме и забележив: во просек на секои четири сандачиња, на три пишуваше "no junk mail", односно не сакаме реклама. Го пријавив тоа кај претпоставениот. Тој ладнокрвно ми објасни дека тоа не е толку важно и дека јас ќе добивам полна количина реклами и сето тоа ќе ми се плати...

Вториот ден од растурањето на рекламите забележав турканица пред еден објект, односно истиот оној за кого Евреинот ми велеше да го купам. И еве ја сега разврската. Мојот збор и љубов кон Розе беа пресудни за да не го купам објектот што се продаде пет пати поскапо, зашто беше реновиран. Парите навистина беа големи и не се заработуваа толку брзо, како што ме посветува Евреинот. Ни сега, ни тогаш не се покајав што постапив според

different from mine, but what kept us together was the absence of jealousy and the friendship.

... The day of my return was coming closer. Everybody was curious again why I was coming back this time.

Having met a lot of people, and out of pure fun, I had filmed about ninety weddings with the video camera.

The business had a perfect start. So good, that I couldn't keep up with supplying goods for only one store. On the other hand, I could search for a market throughout the whole "Yu". However, there was another item in my to-do list – I could not afford to lose the visa!

According to the law of that time, I had to live there for two more years to get an Australian citizenship. Subconsciously and firmly, I was fighting for some personal independence. I was strongly opposed to the Yugoslav system. I wanted to create by myself; had some ideas for export, and so much strength and energy to go along with it, that they could explode. I organized a big party and I left.

This time I had a completely different idea from the preliminary one. My plan was, as soon as I got the passport, to go back at once and then make some new plans. Foreseeing the things at home and abroad, and the philosophy that I was struggling with in order to rediscover myself, I easily comprehended my new way of thinking. I came to a conclusion that while I was abroad I was not happy at all. This was something I could hardly predict. And it was not that the state or the system were bad. Some even thought that this system was better than the former one in Yugoslavia, but they were terribly wrong. One could learn a lot and make big money, but all that could be accomplished only by a lot of hard work. There was also a lot more that was not as it should have been.

This time I started my trip differently. With little money in my pocket, with a feeling that the world I was going to was familiar to me more or less, with my English vocabulary well upgraded, with no desire to stay there and with no love to constrain me....

My new plan was to go to "Toorak", the richest area in Melbourne, without giving it a lot of thought whether I would succeed or not. Or maybe I could try to go to the "bush". That means forest, but our people working there used to call the place the "Bush". It was a deserted area, totally isolated from life, where they used to go through an agency for a period of a year or two, but they would manage to earn a lot more money on that account. In those moments, money was the most important thing for me because there wasn't anything else for me that could make me happy. In a relatively short period of time, it became clear to me what it meant to be far from home.

I met a guy from Australia in Skopje and, by some coincidence, he lived just where I planned to give it a try. Therefore, I went to his place for a start. I realized very quickly that we were not suitable for each other in any way. Because of that, I didn't have any intention of sharing my plans with him. He was a taxi driver that worked from dusk to dawn, so we almost never saw each other.

My previous experience was very useful to me, and this time I found a job a lot easier so that I was able to exist. The success that followed came only due to my simple rule: the secret is a secret only if nobody knows about it.

Contrary to that, everything that I was interested in or in need of, I was looking for by myself. I did all the inquiring and my own marketing alone. Maybe not always, but sometimes someone that you least expect help from, a complete stranger, would help you a lot, especially in a country where you don't know anyone. If anyone asked me anything, I would give him or her my sincere opinion. I would give people advice, but not many would accept them. I never lied to anyone. The worst thing for me was to abuse someone who would ask for a simple, non-financial help that was worth nothing. I could never do something like that, even to those who were not very kind to me.

Since I was 'freelancer', I went to a swimming pool one day along with my new roommate. There I met a Serbian guy called Dragan. He had a character very similar to mine and he was very nostalgic for "Yu". My roommate gave me a signal not to open myself too much in front of the new acquaintance. However, I still told him all my secret plans. I explained to him that I had been working only to survive and that if I couldn't make it as planned, I'd go to the bush. I also told him that I was only there until the time had come to get my Australian passport and then I'd go back

моите принципи. Совеќа не ме загризе до денешен ден. Бев повеќе среќен отколку несреќен што ова се случи пред моите очи. Всушност, тоа беше она што сиот живот ми пречеше - "скриениот ǎвал" што е околу нас. Толку е силен што ги победува, за жал, сите ангели што му се спротивставуваат. Затоа се прават лошите работи што се случуваат во светот.

Најпрост пример. Една зграда што ја правеле илјадници луѓе, може да ја запали само еден злобник уништувајќи ги животите на многумина. Материјалната штета е друга приказна која со ништо не може да се надомести. Замислете си што е една војна? Зошто мора да ја има и кој ја предизвикува? Сигурно тоа не е народот, не се обичните маси! А кој е тогаш? Тоа се големите бескруполозните и неприципиелни луѓе, коишто освен парите и кариерата не ги интересира ништо друго. Луѓето околу нив се ништожни и невредни. Влегол ǎвалот во нив што се вика интерес и пари. Кај Евреинот, мојот познајник, тоа го манифестираше во неженењето.

Дозволувајќи да ме изигруваат, но никогаш не се трудев да им се одмаздам. Такви се принципите во животот. Нема неприципиелни, а среќни луѓе. Неморалот носи несреќа, а потоа сите ти се виновни, сите те мразат и презираат, не сфаќајќи дека самиот си крив за сè. Никој без причина не те одбегнува. Кога ќе почнете да ги губите луѓето што ги цените, запрашајте се зошто. Правите луѓе нема да ви го свртат грбот туку така, одеднаш.

...Продолжив да ги делаам рекламите и да размислувам што понатаму. И тие што остануваа вишок, ми беа исплатувани. Дојдов до заклучок дека можам да ги продадам поради високиот квалитет на хартијата и да добијам плус приход. Успешно делев реклами низ целата населба со контролите што се правеја од моја страна и од страна на луѓето во компанијата.

Побарав да ја делаам и во другата населба. Поради успешноста и квалитетот на работата ми ја доверија и неа. Влегов добро во проблематиката и уживав во ноќното шетање. Многу брзо сфатив дека работата во новата населба можам да ја водам сам.

Примањата беа како за две-три работни места, па недозволиво беше сè да биде на моја сметка. Затоа почнав да ги користам банковните сметки на некои мои другари. Средствата ми стигаа на повеќе картички, а потоа ги вадев. Најважното за мене беше дека работата се извршуваше. Кога понекогаш таа беше пообемна, ги ангажирав Индијанците од мојата населба. За тоа време подобро и не можеше да биде.

И така, за неполни два месеца, мојот втор џокер - одењето во шума, односно пустелија беше заборавен. Никому не му кажував за рекламите. Се чудеа како живеам во толку богата и скапа населба. А штоуку бев дојден во Австралија. Овде живееја луѓе со десетици години, но не можеа ни да си ја замислат мојата заработувачка што ја земав тука. Многу брзо ја поставив работата на свое место и се обидов малку да поживеам нормално. Но попусто, овој систем функционираше сосем поинаку, сите работа по цел ден. Мене ми се случуваше еднаш да имам премногу работа, а другпат да седам по цел ден без работа.

Со хоноарите можев да си дозволам и приватен живот. За разлика од дома, каде што имав премногу другари, овде немав, а и оние што ги имав работа по цел ден и немаа слободно време. За да поразговарам со некого, летно време одев на плажа. Таму можеше да запознаам некоја девојка за забава. Одев и на другиот крај на градот, каде што живееја поголем број Македонци. Таму имав другари од Скопје. Меѓу нив се чувствував најсреќен. Разговаравме многу, се шегувавме и што ли не.

Живеев сам, бев неженет и млад. Една вечер отидов во диско онака како што ме дал Господ. Застанав така на шанкот, а до мене се доближи една многу убава и млада девојка. Ме праша:

- Што ќе се напиете?

Ме обзеде љубопитност:

- Смеам ли да прашам кој е поводот?

- Ова е мојата последна вечер.

Малку се зачудив и си помислив: да не има оваа некои лоши

то "Yu" immediately. He gave me his phone number and told me to call him, promising to help.

The next day I went to his place, and we got acquainted with each other much better. Then I told him everything about my business and my past. Dragan tried to give me the right direction, sincerely and from the heart. Regarding the condition that I was in, there wasn't anything better for me.

I was living in a rich neighborhood where a lot of advertisement fliers were distributed to the mailboxes. In fact, that was his job and his occupation. He offered the same job to me, with the only difference that I was not to be the deliverer, but I was supposed to organize others to do that and to control them. Of course, if I had the time, I could be one of them myself had I wanted to. Before that I was working day and night and wasted two years of my life. Now I had a different plan. With my business in "Yu" I was making more money and it was stupid and needless to kill myself with so much work again.

I went to the company that was in my neighborhood. They had an open job offer for distribution. After the interview, they came to my place. They saw the garage for receiving the advertisements and since I met their standards, I got the job.

Then came the first shipment of ads to distribute. I got familiar with the territory and the streets that I was supposed to supply with the ads previously. I estimated the scope of the work and hired three freelancers from the job ads. We began working and then I noticed that every three mailboxes out of four had a "no junk mail" sign on them.

I reported that to my superior. He calmly explained to me that it was not that important, that I would still receive the full quantity of ads and also that I would get paid in full...

On the second day of the distribution, I noticed a crowd of people in front of one building. That was the same building that the Jew guy told me to buy. And here is the outcome. My word of honor and love to Roze were crucial not to buy the building that was sold five times more expensively because it was renovated. I'm talking about really big money, but they couldn't be earned as quickly and easily as the Jew advised me. Neither then nor now am I sorry for acting upon my own principles. My conscience is clear. I was even happier that this whole thing happened before my eyes. In fact, that was the thing that had been bothering me all my life, "the hidden devil" around us. 'He' is very strong and unfortunately manages to defeat all the angels that oppose 'him'. That's why bad things happen in the world.

One simple example: One building that has been built by thousands of people can be burnt down by only one man, thus destroying the lives of many. The material damage is a whole different story that can't be replaced by anything. Or wars. Just imagine what a war can make. Why must there be wars and who starts them? That's surely not done by ordinary people. Who is it then? It is the unscrupulous people with no principles who are not interested in anything else apart from money and their careers. People around them are unworthy and they are nothing. The devil, called interest and money, has got inside them. My acquaintance, the Jew, manifested that by not getting married.

I used to let them doublecross me but I was never looking for revenge. Those are the principles in life. There are no happy people without principles. Immorality brings unhappiness, but then you blame it on other people. You think everybody hates you and despises you, not realizing that you're the one to blame for everything. Nobody avoids you without a reason. When you start losing the people you respect, ask yourself why this is happening. The right people will never turn their backs on you, out of the blue and for no reason.

* * *

... I continued distributing the ads and thinking about what I was going to do next. Since they paid me for the remainder of the advertisements, I came to a conclusion that I could sell them, because of the high quality paper, and thus get more income. I did my distributing job very successfully, controlled at the same time both by myself and the responsible people from the company.

I asked to distribute fliers in the other neighborhood. Because of my previous success and the quality I used to perform my duties with, I was entrusted with this job, too. I was already feeling very confident with what I was doing and I also enjoyed the night

намери со себеси?

- А како тоа мислиш последна вечер?

- Па така. Утре мојот вереник доаѓа по мене и заминуваме да живееме на еден остров што тој го купи.

- Премногу си млада, а веќе се мажиш.

- Не, само така изгледам! Јас воопшто не сум млада.

Девојката што изгледаше не постара од осумнаесет години, всушност имала триесет и две години. Не можев да верувам.

- Неверојатно!

- Да, ние сме во една секта во која луѓето вечно имаат млад дух. И тоа ни помага да не старееме брзо како другите.

Одлучив вечерта да ја поминам со неа. Тоа беше нејзина желба, а и мене ми годеше. По интересната ноќ што ја имавме, пред да си замине, ми поклони еден прстен и ми рече:

- Ова е да се сеќаваш на мене! А отсега натаму и ти си еден од нас. Сите девојки што ќе бидат со тебе ќе ја шират младоста.

Утредента веднаш отидов во продавницата за накит за да прашам дали прстенот е вреден. Продавачот го провери на инструмент и ми рече:

- Дијамантот е чист, ваков ретко се продава, вреди многу.

Така заврши случката што честопати ми доаѓаше во глава кога некој ќе ме прашаше:

- Добро, мислиш ли ти да старееш?

Еднаш, кога ми беше најтешко, еден роднина на татко ми ме повика на разговор. Ми вели:

- Слушај, Зоки, постар сум, сакам да ти кажам нешто добро и мислам дека можам да те посветувам. Девојката со која што се виде на некои македонски игранки е ќерка на мој пријател, а и пријател на татко ти. Многу ѝ се допаѓаш, таа е многу богата. Можеби нема да згрешеш. Што ќе се мачиш да кубуриш со финансиски проблеми, реши. Девојката е преубава и од многу добра фамилија.

Не можам да му го заборавам тоа, затоа што видов искреност во неговите очи. Но бев личност којашто не се откажува од своите ставови и принципи. Тука не можев да најдам место за неа, иако точно беше тоа што ми го кажува пријателот. Секогаш сакав сам да се избирам за што било во мојот живот. Ако човек умее сам да стекне нешто, заслужува и љубов. А таму каде што има љубов и Господ е со тебе. Таму ќе има сè што ти треба.

Понекојпат одев и во производството на гипсени елементи. Подоцна тоа помина од фигури во фаза на делови за ентериери. Живуркав. Ништо не ме правеше среќен. Напротив, се чувствував како несреќен човек. Што и да правев и каде и да се наоѓав исто ми се фаќаше. Ме притискаше некоја носталгичност, апатија...

По некое време, можеби имаше поминато четири месеци од пристигањето во Австралија, запознав една многу интересна девојка. Ја држев за паметна и мошне амбициозна. Учеше на факултет, втора година, работеше во библиотека, понекогаш даваше часови на студенти, чуваше дете како бекиситерка и, така секој ден, со различна динамика, по неколку часа. Но каква било активност да имаше во денот, вечерта ја завршуваше со мене. Многу ме релаксираше и со неа многу ми одеше муабетот. Времето ми поминуваше брзо.

Нашата врска се задржа неколку месеци. Таа почна повеќе да се интересира за мене, сакаше да дознае како успевам да егзистирам во оваа скапа населба кога не работам многу. Знаеше дека ми доаѓаат извесна сума пари и од "Ју" од бизнисот што го имав таму и тоа беше сè. Со неа ми беше исполнето времето. Носталгијата не ме притискаше толку многу. Одевме на сите интересни забави што беа актуелни во Австралија. Видов многу од тамошниот начин на живеење. Кога имав слободно време повторно добивав желба кон уметноста и земав платна, боја и друго што ми беше потребно и така дел од слободното време го поминував во сликање. Па и за тоа земав некој мал хонорар. За седум-осум месеци успеав да се стабилизирам и да заставам на свои нозе.

Но ми се случи нова животна коинциденција. Двајца другари

walks. I realized from the beginning that I could manage the job in the new neighborhood by myself.

The income surpassed the amount of two or three job positions, so I was not allowed to have everything on my bank account. Hence, I started using some of my friends' bank accounts.

I was receiving the income on several credit cards and then I was cashing them. The most important thing for me was that the work was getting done. Sometimes, when the scope of the work was too big to handle, I would hire the Indians from my neighborhood. It couldn't be better for that time.

And so, in less than two months, my second joker – going to the "bush", i.e. to a deserted place was forgotten.

I told no one about the advertisements. People started wondering how I could afford to live in such a wealthy and expensive neighborhood. And I was only a newcomer to Australia. There were people living here for more than ten years, but they couldn't even imagine earning as much as I did. I put everything in place very quickly and tried to live some normal life. However, it was all in vain; this system was functioning in a different way. Everybody was working all day long. It often happened to me to have too much work to do one day, whereas on another days I would have no work at all.

I could afford some private life with how much I earned. But it was nothing like home, where I had too many friends. I didn't have many friends here, and the ones I had were working all day, so they didn't have much spare time. During summer, I would often go to the beach to find somebody to talk to. I could meet a party girl there. I would also go to the other part of the city where a lot of Macedonians lived. I had some friends from Skopje there. I felt very happy when I was among them. We talked a lot, made jokes, had laughs etc.

I was living alone, young and single. One night I went to a disco. I stood next to the bar, and all of a sudden a very beautiful and young girl came to me. She asked:

- "What will you have for drink?"

I was very curious:

- "May I ask what's the occasion?"

- "This is my last night."

I was a bit puzzled and started wondering if she was going to do something to herself.

- "What do you mean by 'last night'?" I asked.

- "Well, I meant just what I said. You see, tomorrow my fiancé is coming to take me and we're moving to an island that he has bought."

- "So young and already getting married?"

- "No, I'm not that young, I just look that way."

The girl, who looked not a day more than eighteen, was in fact thirty-two. I couldn't believe it.

- "Unbelievable!" I said.

- "Yes, isn't it? We belong to a sect in which people internally have a young spirit. And that helps us not to grow old like other people do."

I decided to spend the night with her. That was her wish and it wasn't a bad idea for me, either. We had an interesting night and, before she left, she gave me a ring saying:

- "This is something to remember me for! And from now on, you are one of us too. All the girls that you'll be with, will spread youth around."

The next day I went to a jeweler's to ask if the ring was worth anything. The salesman checked it on his instrument and told me:

- "The diamond is pure; you can rarely buy it and it's worth a lot."

This is how the whole thing with that girl ended. This event would always come to my mind when somebody asked me:

- "Do you intend to grow old at all?"

One time when I was really desperate, a cousin of my father's called me to have a talk with him. He said:

- "Listen Zoki, I'm older, I want to tell you something good and I think I can give you a piece of advice. The girl you saw on several Macedonian dance parties is a daughter of a friend of mine and also a friend of your father's. She likes you a lot, and she is also very rich. Maybe you will not make a mistake by being with her. Why bother with financial problems? Make up your mind. The girl is gorgeous and comes from a good family."

I can't forget that because I saw sincerity in his eyes. But I was a person that didn't give up on his principles. I couldn't find a

од Скопје, Ѓорѓи и Зоки, коишто беа во Мелбурн ми се јавија за помош. Велат:

- Зоки, овде е еден наш братучед, ама не знаеме што да му правиме. Ние сме по цел ден на работа, а тој е турист и не може да се вработи, па во тебе се крстиме. Ти си тој сам што се снајде, ги знаеш другарите, ако можеш помогни му.

- Донесете го утре кај мене во девет часот наутро и оставете го да ми биде гостин неколку дена.

Го донесоа дечкото. Го препознав. Сум го видел во Скопје. Ми текна дека тој беше еден од додворувачите на мојата бивша Розе. Веднаш му реков:

- Драган, да не ти биде незгодно, секој има право на свој живот и мене ништо не ми пречи. Ме радува што си ми гостин и само опушти се и раскажи ми сè.

- Сакам да работам и некако да се снајдам овде.

Утредента го поведов со мене и првата станица на која отидовме беше банката во која службениците добро ме познаваа. Тука штедев многу пари. Им објаснив дека сакам да му отворам книшка на братучедот, којшто само што пристигна од "Ју". Дадов гаранција за него и за неколку минути извадивме книшка. Втората станица беше кај мојата девојка во библиотеката за да извадиме документ дека е нејзин член. Третиот чекор беше вадењето на возачка дозвола. Но Драган ме прашуваше: - Како ќе го сториме тоа?

- Јас ќе одам на полагање. Кога ќе положам, ти ќе одиш да се сликаш место мене.

Се чудеше. Отидов да полагам тестови бидејќи практичниот дел од возачкиот испит - возење - ја признаваа од "Ју". Отакако ги положив тестовите на првиот кат, требаше да се сликам долу во приземјето. Го пуштив Драган да се слика. Фактички јас полагав место него, тој не разбираше англиски. Бидејќи многу од жителите на Австралија не патуваа надвор од континентот, најголем документ беше возачката. Ја извадивме за два дена. Сега имавме три документи, а за бројче за работа беа потребни пет од кои задолжителен беше пасошот. Со трите документи: книшка во банка, возачка и членство во библиотека отидовме во "medicare". Тоа е бесплатно лечење за кое се вади картичка. Поднесовме барање со мојата гаранција и добивме "medicare" картичка на име на Драган. Сега имавме четири документи и можевме да бараме бројче за работа или како што го викаа "filenumber". Но овде ни беше неопходен пасош, бидејќи за работа мораше да се поседува постојана виза, а тој поседуваше туристичка. Бевме соочени со најтешкиот испит за Драган. Утредента отидовме да поднесеме барање за број за работа. Пополнивме формулар. Цело време му зборував на Драган да биде ладнокрвен и да не се плаши, нема што да изгубиме ако нè провалат. Ќе се правиме на удрени, будали, дека така ни кажале, нема да одговараме на прашања. Треба да имаме само малку среќа. Исплашено ме прашуваше:

- Ама на која фора?

На фора, сигурен сум, досега не дошол некој како нас без право, во својство на турист, да бара нешто што во никој случај не му следува.

Се појавивме на шалтерот и ја почнав мојата приказна:

- Ова е мој братучед и еве цела недела вадиме документи... Ги имаме сите потребни документи... Ве молам, дали е добро пополнет формуларот?

Жената на шалтерот провери и побара да ги погледне документите. Ѓи ги подадов документите, наредени така што пасошот го ставивме одоздола. Се направи едно мало невнимание од моја страна. При патувањето пасошот бил отворен на превитканата страница со визата, на која, со црвено преку неа, пишуваше: "забрана за работа". Кога службеничката го зеде пасошот, тој сам се отвори на несаканата страница и тоа беше пресудната секунда да реагира мојот инстинкт. Го зедев пасошот од нејзината рака и почнав да зборувам несврзано за да ѝ го свртам вниманието. И така, разговарајќи, го отворив пасошот на страницата со неговата

place for her here, although everything he told me was true. I'd always wanted to fight for things in my life. If a person knows how to gain something on his own, then he deserves love. And where there is love, God is also with you. You will find all you need there.

Sometimes I would go to the factory for plaster elements. Later it evolved from manufacturing statuettes into a phase of manufacturing interior parts. However, I was only living small-time. Nothing could make me happy.

On the contrary, I felt very unhappy. Whatever I did or wherever I went, it was all the same to me. Some nostalgic feeling and apathy pressured me...

After a while, maybe four months after my arrival in Australia, I met a very interesting girl. I thought her to be very clever and also very ambitious. She was a second year student at university. She was also working in a library, teaching students from time to time and sometimes even babysitting. She was doing all that, with different dynamics, for a few hours every day.

However, whatever obligation she had during the day, she would always spend the night with me. I was feeling very relaxed when I was with her, and we seemed to have similar opinions about many things. The time was passing by very quickly.

We kept our relationship going for a few months. She started becoming more interested in me, wondering how I could manage to live in this expensive neighborhood when I didn't do much work. She knew that there was some money coming from the business I had in "Yu" and that was all. My time was fulfilled with her. The nostalgia didn't pressure me that much any more. We were attending all the interesting events that were of a current interest in Australia. I saw much of their way of life. In my spare time, the desire to do art would overpower me again, so I would buy some canvas, painting tints and everything else necessary, and I would spend part of my spare time painting. That was also some small income for me. In seven or eight months, I managed to stabilize and to get on my own feet again.

Anyway, another strange life coincidence happened to me. A couple of friends of mine from Skopje that were in Melbourne, Gjorgji and Zoki, called me to ask for help. They said:

- "Zoki, we have a cousin here and we don't know what to do with him. We work all day long and he is a tourist, so he can't work. You're our only hope. You are the one who managed to get by on your own, you know many people, so we were wondering if you could help."

- "Bring him to my place tomorrow at nine and leave him as my guest for a few days."

They brought the guy. I recognized him. I had seen him in Skopje. I remembered that he was once one of the suitors of my ex Roze. I told him at start:

- "Dragan, don't feel uncomfortable. Everybody has got the right to woo whomever he wants to, and I don't mind. I'm glad that you're my guest so just relax and tell me everything."

- "I want to work and to find my way round here."

The next day I took him with me. Our first stop was the bank where the clerks knew me very well. I was saving a lot of money there. I told them that I wanted to open an account for my cousin who had just come from "Yu". I guaranteed for him and the account was ready in a few minutes. The next stop was at my girlfriend's library to get a membership card. The third step was to get a driver's license. Dragan asked me:

- "But how are we going to do that?"

- "I'll take the exam. When I pass, you'll go to have a picture taken instead of me."

He was amazed. I went to take the exam, i.e. to do the tests, because the practical part - the driving - was validated from "Yu". Having passed the tests on the first floor I had have a picture of me taken on the ground floor. I let Dragan do that instead of me. In fact, I did the tests instead of him because he couldn't speak English. Since a lot of the Australians didn't travel outside the continent, the driver's license was the most important document. We got it in two days. Now we had three documents, and to get a working permit number you had to have five, out of which the passport was essential. With the three documents: a bank account, a driver's license and a membership in a library, we went to "medicare". That is a free medical treatment for which a card is issued. We applied with my guarantee and got a "medicare" card with Dragan's name on it. Now we had four documents and could apply for a working permit number or as they call it "file number".

слика и почнав да ѝ зборувам:

- Еве погледнете, тоа е тој, проверете го името!

- Да, да гледам. - рече жената и го спореди со останатите документи. Се заблагодари, удри печат и ни го прими формуларот. Го погледнав Драган, беше блед како крпа. Просто не им веруваше на своите очи дека тоа што го виде е така. И ние од наша страна се заблагодаривме на службеничката и си заминавме.

- Драган, сега си можеби и првиот легален турист во државата, ги имаш сите потребни документи. Сега си комплетен. Никој нема да те праша за пасош. Овде многумина и од самите Австралијанци немаат пасоши.

- Фала, Зоки, ова нема да ти го заборавам!

Чувствував задоволство, затоа што исполнив еден предизвик.

- Драган, сакам предизвици во животот. Се снајдовме, како така. Ти си добар денко и сега полесно ќе се снајдеш.

По неколку години Драган се оженил и дојде во "Ју" на одмор. Ми донесе поклон за да ми се заблагодари и на сите им зборувавше:

- Ова е Дон Вито Корлеоне, ме направи од нелегален легален жител на странска држава само за една недела.

Како што се приближуваше времето на моето враќање во Македонија, Џули, девојката со која се дружев, почна сè повеќе да ме засакува. Ё објаснував дека морам да се вратам назад и ја поканив ако сака таа да дојде со мене или пак да размисли по моето одење. Кога заминував, се сеќавам, ми рече дека тешко ѝ паѓаат разделбите и не дојде на аеродромот.

Во една туристичка агенција, каде што работеше мој пријател, му ја нацртав рекламата на фирмата со авион што лета. Со агенцијата газдуваа два партнера. Тие ја купија фирмата на "Јат" во центарот на градот. Агенцијата продаваше дневно околу сто карти и со години остваруваше огромен приход.

За да влезат во тоа задоволство, мојот пријател и другар му платија два и пол милиони австралиски долари за педесет и еден насто од акциите, а рентата што ја плаќаа и понатаму ја примаше сопственикот на просторот.

- Ацо, ја гризате, браво! - му велам.

Тој ме праша:

- Знаеш ли чиј е просторов? Излези и погледни го оној малиот со капчето, тој е сопственикот на сета зграда на четириесет ката во центарот на градот, а нејзината вредност е непроценлива. Целата е издадена под рента.

Човекот имаше влечки од еден долар, истите што ги гледав пред една недела на "Викторија маркет" кога купував поклони за дома. Имаше и маица од можеби два долара и, верувале или не, бев запрепастен.

- Ацо, неверојатно!

- Да, Зоки! И знаеш, ај што жена му го оставила - го оставила, туку и ќерка му и син му се откажаа од него.

Тогаш се сетив на моите родители и на лентата што ми ја пратија. На неа двајцата плачеа и говореа дека многу ме сакаат, дека многу им недостигам. Нашата фамилија беше неспоредлива со целото богатство на овој човек, заедно со неговите влечки од еден долар.

- Фала ви за огромната школа што ми ја дадовте. Овој пат заминувам и "не врти се сине"! Ќе ви доаѓам на одмор, иако нашите филозофии се различни. Колку што научив од Вас, уште повеќе Вие можете да научите од мене.

Мојата кариера од седум точки заврши. Прво, отпатував во Америка, Њујорк и Лос Анџелес, а потоа се вратив дома. Имав австралиско двојно државјанство до кое стигнав со девизата "нема што да изгубам". Ја почитувам Австралија и она што го нуди, но не е за мене и мојата филозофија. Во таа земја досега сум отишол трипати на одмор за да се видам со моите пријатели.

Стигнав дома во 1989 година. Во бившата "Ју" во тоа време се случуваа чудни работи. Државата што ја напуштив, која не го дозволуваше приватниот бизнис, одеднаш ја започна привати-

But the passport was necessary for this because, in order to get a working permit, you had to have a permanent visa, and he had a tourist one. We were facing the hardest task for Dragan.

The next day we went to apply for the file number. We filled in a form. I was telling Dragan all the time to be cool and not to be afraid, because we had nothing to lose even if they saw through our deception. I told him we would play fools, pretend that we were told so, and that we would answer no questions. All we need is a little luck.

He was worried and kept asking me:

- "By what trick will we do this?"

- "We'll pull a fast one, I'm sure. I don't think that any tourist has ever come here to apply for something he or she is not entitled to in any way."

We appeared at the desk and I started my story:

- "This is my cousin and we've been applying for documents for a whole week now... We have all the necessary documents... Would you please tell me if this form has been filled in correctly?"

The woman from the other side of the window checked it and asked to have a look at the other documents. I handed her the documents placed in such order that the passport was on the bottom. However, I had done a little careless mistake. I hadn't noticed that the passport was opened on the page with the visa, where "working prohibited" was written with a red pen. When the clerk took the passport, it awkwardly opened on that page and it was high time for my instinct to react. In a split second, I took it from her hand and started talking nonsense in order to turn her attention away from the passport. Mumbling like that, I opened the passport on the page with his picture and started talking to her:

- "Look here, that's him, check the name!"

- "Yes, yes, I can see", said the woman, comparing it with the other documents. She thanked us, put the stamp on and accepted our form. I glanced at Dragan; he was pale as death. He simply couldn't believe his eyes. We thanked the clerk and left.

- "Dragan, you may now be the first legal tourist in this country. You have all the necessary documents. Now you are complete. Nobody will ask you for a passport. Many of the Australians themselves don't have a passport here."

- "Thank you Zoki. This is something I'll never forget!"

I felt satisfied because I coped with one challenge.

- "Dragan, I like challenges in life. We managed to get by, one way or the other. You are a good fellow and now it will be much easier for you."

Dragan had got married after a few years and he came to "Yu" for a vacation. He brought me a gift to thank me and he was telling everybody:

- "This is Don Vito Corleone. He made me a legal citizen of a foreign country in only a week."

As the time for my return to Macedonia was coming closer, Julie, the girl I was with, started feeling for me more and more. I was explaining to her that I had to go back and I invited her to come with me or to at least consider that after I had gone. When I was leaving, I remember she told me that she couldn't stand good-byes, so she didn't come to the airport.

In one tourist agency, where a friend of mine worked, I drew the commercial of the firm with a flying plane. The firm was managed by two partners. They bought the firm from "JAT" in the center of the city. The agency sold a hundred tickets per day and had been making a huge profit for years.

To get into the business, a couple of my friends paid two and a half million Australian dollars for fifty one percent of the shares. However, they still paid the rent to the owner of the business premises.

- "Aco, you are in, well done!" I told him.

He asked me:

- "Do you know who the owner of this office is? Go outside and take a look at the short guy with a cap. He owns the whole building of forty floors in the center of the city. Its value is priceless. It's all rented."

The guy had one-dollar slippers, the same pair I saw a week ago at "Victoria market" when I was buying some presents to take back home. He also had a T-shirt that cost maybe two dollars and, believe it or not, I was shocked.

- "Aco, this is unbelievable!"

- "Yes, Zoki! And you know what? Not only did his wife leave him, but his daughter and son also disowned him."

зацијата со нови закони и нагло почна да се шири приватниот бизнис. Брат ми ме праша:

- Знаеш ли од сите кој најмногу прашува за тебе?
- Кој?
- Орце. Да знаеш.

Му се јавив да го поздравам и отидов да го видам. Го прашувам како е, а он ме зачуди!

- Добро бе, еве, ја носам жена ми на приватен авион, оди на забар во Белград.

Гледам, не ми се верува. Брат ми отворил дуќан во една дупка во населбата. Правеше промет во таа квадратура исто толку, колку што прави сега најдобриот дуќан во ГТЦ. Го започнав мојот бизнис многу амбициозно. Доаѓаа муштери и приватници од цела Југославија. Вработив прво шестмина, а потоа уште двајца, а платата што им ја давав беше двојно поголема од онаа што беше просек во Австралија. Неверојатен пресврт. Моите амбиции беа големи, повеќе не мислев да снимам свадби, ја дадов камерата на продажба. На огласот се јави некојси човек, по име Ацо, и така се запознав со него. Тој беше најгрешниот човек што сум го сретнал во мојот живот. Секоја чест. Како ја прочита ситуацијата и целиот филм го знаеше однапред?!

Ацо ми предложи да отвориме заедничка фирма, независно од тоа што го работиме во моментот, јас со фигури, а тој со некава галванизација. Ми зборуваше за некоја идеја која би можеле заеднички да ја реализираме. Со парите што ги донесов од Австралија купивме со брат ми дуќан во изградба. За инвестицијата што ми ја предлагаше Ацо, вложив неколку илјадарки. Купив комплетен канцелариски прибор, ја регистрирав фирмата во Белград со адвокат. Производството работеше независно, а бизнисот што требаше да го почнеме беше увоз и продажба на крзнени бунди од Грција.

Отидовме со Ацо во Грција во Козани, мало место во Егејска Македонија, каде што секоја втора фамилија работеше со крзна. По неколкуте визити од наша страна, дојде моментот кога требаше да ја купиме стоката. За цело време додека контактиравме со деловните партнери, разговарав на англиски јазик со Нина, преубава девојка, ќерка на газдата. Била двапати киднапирана и затоа татко ѝ ја пратил на школување во Америка. Кога требаше да ја купиме стоката, Ацо ми рече:

- Какви пари, ти си луд?!
- Па како?

- Ќе ги убедиме дека ние ќе ја платиме царината, а тие ќе ни ја дадат стоката и заеднички ќе делиме. Ти ќе ја шармираш Нина и нема да можат да не одбијат.

Си помислив: па не е лоша идејата ако можеме така, и е најфер.

Кога почнаа преговорите, газдата не сакаше ни да слушне. Но, поради многуте поклони, ручеци, дружба и најверојатно мојот шарм, Нина почна да се расправа со татко ѝ велејќи му:

- Опцијата што ја нудат луѓето е добра и најфер.

Татко ѝ ја предупреди и ѝ обрна внимание дека одговорноста паѓа врз неа ако се случи нешто непредвидливо. Но Нина беше упорна и по долга расправа ја убеди татка си да го прифати нашиот предлог.

Стоката ја добивме на убави очи, а царината се плаќаше по продажбата. Значи, добивме стока без никакви вложувања - сто и шеесет најквалитетни бунди кои најрегуларно, по фабричка цена, чинеа околу сто илјади германски марки во тоа време, а од продажбата требаше да оствариме уште толку профит. Ацо точно знаел дека ќе му бидам многу потребен во разговорите со Нина. Симпатијата што се разви меѓу мене и неа му дојде како џокер за сигурен успех. Организиравме ревија. Беа поканети многу еминентни гости, настан на високо, елитно ниво. Уште во претходните подготовки ја имавме направено организацијата за продажба во сите делови на градот, каде што имаше добри дуќани.

По самата ревија, многу посетители купија бунди со

Then I remembered my parents and the tape they sent me. They were both crying, saying how much they loved me and missed me. You could not compare our family with the whole wealth this man possessed, along with his one-dollar slippers.

- "Thank you for everything you have taught me. This time I'm going away and I won't be coming back! I'll come for a vacation, although our philosophies are different. As much as I have learned from you, now you can learn even more from me.

My career of seven steps was over. First I went to America, New York and Los Angeles, and then I came back home. I had an Australian citizenship (in fact I had a double citizenship, both Australian and Macedonian), which I got with the motto "I don't have anything to lose". I respect Australia and what it has to offer, but it's not for me and my philosophy. I've been there on vacation to see my friends three times so far.

I came back home in 1989. Strange things were happening in ex "Yu" at that time. The country I left, which didn't support private enterprising, had all of a sudden started the privatization with new legal rules. Privately owned businesses started expanding.

My brother asked me:

- "Do you know who was asking about you most?"
- "Who?"
- "Orce. I think you should know."

I called him to say hi and went there to see him. When I asked him how he was doing, I was pretty surprised!

- "I'm fine; I'm taking my wife to the private plane to go see her dentist in Belgrade."

Whatever I saw, I could not believe. My brother had opened a store, in a real dump in the neighborhood. He was making so much profit in that little store as the best store in the City Mall now.

I started my business very ambitiously. There were customers coming from all over Yugoslavia. At first I hired six employees, and then two more. The salary I gave them was twice as big as the Australian average. I had an incredible breakthrough. My ambitions were high.

I wasn't thinking of filming weddings any more. I put the camera on sale. Some man called Aco replied to the ad, so I met him. He was the most wrongful person that I had met in my life. I still have to congratulate him on predicting the whole situation and knowing it all in advance!

Aco gave me a suggestion. He wanted us to establish a joint company, independent of what we were dealing with at the moment - I was manufacturing statuettes and he was working with some galvanization. He was telling me about some idea, a goal that we could both accomplish. With the money I brought from Australia, my brother and I bought a store still under construction. The investment Aco was suggesting cost me a few thousand. I bought the entire office equipment and I registered the company in Belgrade with a lawyer. The production was independent from the business, and the business we were about to start was importing fur-coats from Greece. Aco and I went to Greece together, i.e. to a little village called Kozani in Aegean Macedonia, where every second family was working with fur. After a few visits, it was time for us to buy the merchandise. During the whole time while we were in contact with our business associates, I spoke to Nina in English. She was a very beautiful girl and the boss's daughter. She had been kidnapped twice, so her father decided to send her to school in America.

Just when we were about to buy the merchandise, Aco told me:

- "Paying is out of the question, don't be crazy!"
- "Well, then, how do we get the merchandise?"

- "We will convince them that we are going to pay for the customs fee, and they will give us the fur-coats. After that we are going to share the profit together. You will charm Nina and they won't be able to say no."

I thought to myself: It's not a bad idea if we can do it that way. And it's also fair.

When we started the negotiations, the boss didn't want to hear about that. However, because of the many gifts, the luncheons and most probably my charm, Nina started arguing with her father. She told him:

- "The option these people offer is the best and it's most fair."

Her father warned her by saying he would hold her responsible should anything unpredicted happen. But Nina was persistent and

потпишани чекови за одложено плаќање на деведесет дена во вкупна вредност од околу шеесет илјади германски марки. Со една мала зделка од едно комбе стока, зедевме многу пари. Во тие моменти помислив дека ќе го освојам светот и имав енергија за тоа. Но ортакот имаше други манири. Почна со скапи ручеци, седенки по кафеани, репрезентации. Не почека поздравно да го фатиме бизнисот, па после да трошиме и да уживаме. Ова беше еден заеднички почеток, но не ме прашуваше за ништо.

Имав и други амбиции, само требаше да се соберат минимални пари за да отпатувам, на пример, во Хонг Конг. Ќе направев чудо на гладниот пазар на штотуку отворената тогашна Југославија. Но ништо! Човекот ќе им фрлеше нешто како на куче. Видов "колку е саатот" и решив да си заминам. Вложив сè што имав во бизнисот за заедничката фирма и канцелариите, а остана и заедничка стока итн. Си заминав. Човекот со болни амбиции, којшто во меѓувреме ми стана и кум, не се ни јави барем да ми рече:

- Зоки, штом си одиш дај да расчистиме!

Но очигледно тој беше среќен, не знаејќи дека губи неповратно, како што впрочем и се случи. Излегов од бизнисот без скршена пара во џебот, бев кирација и со мало дете. Можеби тоа беше цената што ја платив, не канејќи го за кум мојот човек на кого сметав и го имав во мислите - Станојко Савевски. Така се случи затоа што на ручеците кога Ацо ги растураше заедничките пари, цело време наздравуваше:

- Ајде за кумот!

Бевме ортаци и успеа да ми се наметне. Откако решив да се женам за мојата сопруга со која се забавував девет месеци, го поканив Станојко наместо кум да ми биде старосват. Му објаснив дека сум во бизнис со Ацо, дека ми се наметнува, а сè сум вложил таму, дека не можам да го одбијам, а нешто ми велеше дека грешам. Станојко се помири со фактот без проблем, но во душата го чувствував него како вистински кум.

Во една ситуација го проценил колку вреди Ацо. Тројцата бевме заедно за Станојко да ургира за сообраќајна казна што требаше да се плати. Ацо му рече:

- Ми кажувал Зоки за тебе и затоа повели поклон од мене!

Станојко веднаш забележи дека поклонот всушност е од нашата фирма и го праша:

- Поклонов е од тебе или од фирмата?

- Па од фирмата! одговори Ацо.

На тоа Станојко изреагира:

- Ако е од фирмата може да ми го поклони само Зоки зашто тој е мојот вистински пријател. А колку што знам фирмата ви е педесет-педесет.

Потоа му го врати поклонот на Ацо, тој ми го даде мене, а јас повторно му го врачив на Станојко. Се заблагодари, а подоцна ми се јави и ме предупреди:

- Зоки овој не е со сите. Биди претпазлив!

Некои од гостите кога го видоа Ацо на мојата свадба сакаа да ја напуштат. Го препознале дека во студентските денови ги манипулирал нив за некоја работа. Тоа беше мал скандал што тој не го ни дозна, но сфатив со кого имам работа, особено подоцна кога видов дека човекот е катастрофа.

Позајмив две илјади германски марки за да купам гипс и да почнам да работам со фигурите. Стигнав дотаму, благодарение на моите принципи и несвесноста на мојот тогашен кум - Ацо. А пред да го запознаам него, ја имав мојата шестмесечна врска со Ане. Откако се вратив дома, живеам сам во стан под кирија и како што ги предвидов работите така и се случија. Брат ми се ожени и живееше во заедница со моите. Претходно, со години живеам сам, па сега не би било фер да нарушувам некои веќе започнати работи во мојата фамилија, па затоа уште кога бев во Австралија, најдов стан во Скопје. По моето пристигање, веднаш отидов таму. Така уморен од сè и носталгијата што ја преживеав, имав желба за некоја посериозна врска, но залудно, на девојките

after a long discussion, she managed to persuade her father to except our offer.

We got the merchandise on trust, and we paid for the customs fee after the sale. So, we got the fur coats with no investment. We got one hundred and sixty best quality fur coats with a regular price of one hundred Deutsche marks. We could earn twice as much by selling them. Aco knew pretty well that he was going to need me for the discussions with Nina.

The sympathy that developed between her and myself, was an ace up his sleeve for a definite success. We put on a fashion show. Many eminent guests were invited. It was a high-class event. In the initial preparations, we organized the sale in every part of the city, wherever there were good stores.

After the show many visitors bought coats with signed checks for delayed payment of ninety days, in total value of about sixty thousand Deutsche marks. Making a small business deal of only one van with goods, we earned a lot of money. In those moments I thought I could conquer the world and I had the energy to do that. However, my business partner had other manners. He began to go to expensive lunches, parties at restaurants and presentations. He didn't wait for our business to become more stable and then to begin spending money and enjoying ourselves. This was a mutual start, but he didn't ask me for anything he was doing.

I also had other ambitions. I only needed to collect minimal funds to travel, to Hong Kong for instance. I would do a miracle to the demanding market of the former Yugoslavia that had just opened for business. But it was all for nothing!

My business partner would give the Greeks only dumplings whenever they came. I realized what was going on and decided to leave. I invested everything I had in the business for the joint company and the offices. There was also some common merchandise left, etc. However, I left.

The man with sick ambitions, who had become my best man in the meantime, didn't even call to say:

- "Zoki, since you are leaving, let's get even!"

He was obviously happy, not knowing that he was going to lose irretrievably, which in fact happened. I quit the business with no money left, with a rent to pay and with a small child. Maybe that was the price I had to pay because I didn't invite the man I counted on most, Stanojko Savevski, to be my best man. This happened only because when Aco was throwing around mutual money at feasts, he was always making toasts:

- "To the best man!"

We were partners and he managed to impose on me. When I decided to get married to my present wife, whom I had been dating for nine months, I invited Stanojko instead of a best man to be one of the two witnesses at the wedding. I told him that I was in business with Aco, that he was difficult to get rid of, that I had invested everything I had there, and that's why I could not refuse him to be my best man. Something was still telling me that I was wrong.

Stanojko accepted the fact with no problem, but deep down inside I felt that he was my true best man.

There was one situation when he saw through Aco easily. The three of us were together when Stanojko was supposed to pull some strings to settle for a fine that was supposed to be paid. Aco told him:

- "Zoki has been telling me about you, so here you are, a little gift from me!"

Stanojko noticed immediately that the gift was in fact from our company, and so he asked him:

- "Is this gift from you or from the company?"

- "Well, it's from the company, of course!" replied Aco.

Stanojko reacted to this:

- "If it's from the company, only Zoki can give it to me as a gift, because he is my true friend. And, as far as I know, you share the company mutually, fifty - fifty."

Then he returned the gift to Aco, he gave it to me, and then I handed it back to Stanojko again. He thanked me, and then he called me later with a warning:

- "Zoki, this guy is not OK. Be careful with him!"

Some of the guests at my wedding wanted to leave when they saw Aco. They recognized him from the student period when he had manipulated them for some matter. That was a small scandal that he didn't find out about, but I realized who I was dealing with. Especially later, when I found out that the guy was a misery.

им личев како плејбој дечко: живеев сам, екстра коли, бизнис... и секоја се забавуваше со мене, подготвена да ме запознае и со другарка си, која го сака истото од мене. И така, со актуелната скопска шема секоја вечер девојките ми беа на дланка. Она што го посакував, сериозна врска, во никој случај не можев да ја оставарам, па си помислив дека не ми ни треба. Ако времето е такво, така и нека поминува. Само провод, само провод. Кога најмалку очекуваш, се случува тоа што не го очекуваш. Во дуќанот кај брат ми ја запознав Ане со некоја другарка и така почна нашата дружба, не очекувајќи ништо сериозно, бидејќи во мојата глава и не замислував нешто посебно. По краткото дружење видов дека девојкава е многу сериозна и некако поразлична од другите, што ги среќавав во претходните месеци. Уште кога се видовме првпат, девојчево се збуни. Беше со искрена душа и имаше некои други погледи. Си отиде од дуќанот скромно, не очекувајќи ништо повеќе. Другарка ѝ остана. ѝ го издиктирав телефонот, иако не очекував да се јават. Искрено се изненадив, но наредниот ден ми се јавија и излеговме. Они беа две другарки, а со мене беше другар ми Бранче, оној од Германија кој беше дошол во Скопје. Почнавме во наш стил, секоја вечер проводи, кафеани, честене. По неколку видувања, во донжуански стил, ѝ купив златен прстен. Се забавуваме без некои посебни меѓусебни обврски. Но ова девојче наместо како претходните да ми каже дека и другарка ѝ сака помин со мене што често пати ми се случуваше, на моите не-сериозни однесувања сериозно се спортиставуваше со искрена љубов. Реагирав со недобра и се однесував скоро неискрено и некоректно. Колку бевме подолго со неа, не верувајќи ѝ на сериозноста, се однесував онака каков што воопшто и не бев. Глумев идиот за да видам дали навистина ѝ значам нешто, но Ане уште повеќе се бореше за мене. Почнав да ѝ правам такви тестови за кои навистина немав право, но решив: морам да ја натерам да се откаже од мене. Колку повеќе се однесував идиотски со неа, се разбира, намерно, толку повеќе Ане се бореше за мене. Премногу се ценив и познавајќи ги толку добро работите за едно бев сигурен: таа што ќе се земе со мене ќе биде најсреќната жена на светот и затоа мора да биде вистинската, зашто познавајќи се себе, ако утнам или ако таа изглуми, едноставно ќе ја оставам. Не сакав да промашам и си помислив морам уште да ја тестирам. Се сеќавам, низ разговори ја имав веќе предочено дека таа што ќе ми се спротивстави и ако раскинам, враќање назад нема. До некаде и таков бев, но не кога намерно се глумирав, како во случајов. Последните денови речиси секој ден си одеше дома со плачење. Каде ќе ми оди душата, што му правев на девојчево!

- Излегувај од колата - ѝ реков откако претходно ја предупредив дека ако излезе нема враќање назад. Не излегуваше. Излези кога ти велам! Плачеше и седеше. Се обидов со сила да ја истуркам. Не можев. Шанса немав. Може ли толку да глуми, си мислев. Ја чекав критичната точка кога мораше да се откаже.

Беше 13. 01. 1991 година. Ане беше трудна. Ова првпат ми се случи. Немаше да ми се случи ако не го сакав јас тоа. Стигна последниот тест. Вечерта ѝ реков:

- Утре одиме да се чистиш, не сакам да бидам со тебе и готово! На мој начин повторно ја расплакав, но ова беше крајот. Таа пресече толку сериозно што конечно реши да ме напушти откако претходно се консултирала со мајка си која ја прекорувала:

- Каде го најде овој идиот? Зошто не го оставиш?

Го извади накитот што ѝ го дадов, го фрли и реши да си оди.

- Земи си го накитот, ѝ реков, ако сакаш да го запознаеш вистинскиот Зоки и ќе одиме да прошетаме. Многу ми беше жал, но бев среќен зашто знаев дека ќе се уплаши. Го собра накитот. Нејзината чиста душа победи. Излеговме да се прошетаме и одеднаш се претворив во нешто друго - она што бев јас. Оној за којшто до денеска Ане кажува:

- Јас сум најсреќната жена на светот.

Кога ќе ја прашаа како успеа да ме земе мене, таа им раскажуваше на своите пријателки што доживеала со мене.

I borrowed two thousand Deutsche marks to buy plaster and to start manufacturing my statuettes.

I came all this way due to my principles and the immorality of my former best man - Aco.

Before I met him, I had had a six-month relationship with Ane. Since I came back home, I was living alone in a rental apartment. Things were happening exactly the way I predicted them. My brother got married and lived with my parents. Before that, I had been living alone for years so it wouldn't have been fair on my part to interfere with some family affairs. Therefore, I found the flat while I was still in Australia. After my arrival, I went straight to my place.

After all, tired of everything, including the nostalgic feeling I had for a long time, I felt the exigency of being in a permanent relationship, but it was all in vain. I looked like a playboy to the girls here. I was living alone; I had great cars, a business.... And every girl was having fun with me, ready to introduce me to her friend who wanted the same thing from me. And so, in the current Skopje nightlife, girls were at my disposal every night. The one thing I wished for - a serious relationship - was out of reach for me so I thought that I didn't even need it. If it was party time, I was willing to pass it that way. Having fun and fun only. But when you least expect it, something unexpected can happen. I met Ane and a friend of hers in my brother's shop. So we started our friendship, not expecting anything serious because in my mind I couldn't imagine anything else. After a short time, I realized that the girl was serious and much different from all the others I had met in the past few months. She was very confused when we saw each other for the first time. She was very honest and had some different views. She left the shop very modestly, not expecting anything more. Her friend stayed. I gave her my phone number, although I didn't expect them to call. I was honestly surprised when they called me the next day, so we went out. The two of them, my friend Branche and myself. Branche had just come from Germany. We started treating them in our style, having parties every night, and going out to restaurants. After a few occasions of seeing each other, I bought her a golden ring in Don Juan's style. We were dating without any special commitment. However, this girl was not like the others that were telling me their friend wanted to have fun with me, too. She was seriously opposing my frivolous behavior with true love. I reacted with doubtfully, and I behaved almost insincerely and not very correctly.

The longer I was with her, I was not being myself at all and I did not believe her serious intentions. I was playing an idiot to find out whether she really cared about me; but she was still fighting for me. I began to test her in a very hard way and I had no right to do that, but I decided one thing: I had to make her give up on me. The more I deliberately behaved like an idiot, the more she was struggling for my love. I respected myself very much and, being pretty experienced, I knew one thing for sure. The girl that I was going to marry was to be the happiest woman in the world so it had to be the real one. The way I am, I knew that had I made a mistake or had she just been putting on an act, I would simply leave her. I didn't want to make that mistake so I thought to myself that I had to put her through some more tests. I remember that, once in a conversation, I pointed out that there would be no getting back together once a girl had opposed me, even after we had broken up. In fact, I was like that up to a point, but it was not the case now when I was playing a fool deliberately.

In the last days, she would go home crying almost every day. "Where would my soul go for what I did to that girl!?" I thought.

- "Get out of the car!" I told her, after I had previously warned her that if she got out there would be no coming back. She wouldn't go out.

- "Get out when I say!"

She was crying and still sitting in the car. I tried to force her out, but I couldn't. There was no chance of doing that. Was it possible for her to be such a good actress, I thought. I was waiting for the critical moment when she had to give up.

It was 13th of January 1991. Ane was pregnant which hadn't happened to me before. It wouldn't have happened this time either if I hadn't wanted to. It was time for the last test that night when I told her:

- "You are going to have an abortion tomorrow. I don't want to be with any longer and that's final!"

Познавајќи ме каков сум во суштина, тие не можеа да веруваат дека сум можел да бидам таков идиот.

Шетавме таа вечер. Ме посматраше и кутеше, а јас наглас си зборов самииот со себе:

- Зоки, Зоки кој се надеваше дека ти ќе се ожениш!

Ане ме слушаше и ништо не ѝ беше јасно. Купивме еклери по нејзина желба, се вративме дома. ѝ реков:

- Јави се на телефон кај твоите и кажи им дека од вечерва остануваш кај мене.

Тоа беше вечерта кога конечно стапав во заедница со неа, очекувајќи го првото дете. Останатото беше формалност, потписи, свадба и.... Во последните месеци цело време беше присутна Нина од Грција. И таа исто така беше многу загреана за мене. Некои ме советуваа:

- Земи ја бе, богата е и убава, целото богатство во Грција го препишуваат на женските.

Ама како во Австралија така и овде никојпат немав намера да се женам за богата. Нешто друго ми беше побитно, а тоа беше на последно место и најневажно. На таква би ѝ рекол:

- Чувај си ги парите да не ти затребаат ако те оставам. Нелугето се купуваат со пари. Не можеш мене да ме купиш, само можеш да ме изгубиш.

Знаев дека Нина немаше да помине ниту еден мој тест, та затоа воопшто не се ни заморував со неа. Повеќе се секираа тие околу мене, оние што не ги познаваа основните принципи врз кои беше изграден, тврдам и денеска по 14 години брак, мојот непогрешив став и одлука. На Ане ѝ реков:

- Многу малку ме познаваш и затоа биди она што си. Ако досега се фолираше и глумеше љубов подобро откажи се! Во спротивен случај остани со мене и ќе бидеш најсреќната жена на планетава.

Една од последните две интересни случки што беа голем мотив за изразувањето на моите чувства во делото Балкон, со вперени копја кон Собранието, како напад на власта е случката "денационализација". Пред да почине дедото, таткото на мојата жена ме повика и ми рече:

- Слушај, зете, ова место е мое. По војната со тогашните закони мојата земја беше одземена за потребите на Државата. Но целта за која беше одземена таа досега не се реализира. Со новите закони земјата повторно треба да ни се врати, бидејќи ние имаме доказ за сопственост и плус тоа ништо не е изградено на плацот. Тој е слободен. Уште пред да се изгласа Законот што беше најјавен, бев во тек со сите работи. Документацијата ми беше подготвена. Со изгласувањето на Законот, ги поддадовме документите и постапката мислење ќе започне. Поминаа, месеци, години, и ништо. Кога и да се заинтересиравме во Општината, ни влетаа сега се на ред вашите документи, те овој месец, те другиот, потоа овој е на боледување, другиот е на одмор, па малтретирање, подмитување... Така беше не само со нас, ами речиси со сите. Закон што не се спроведува, не е закон, но така беше.

Еден ден една госпоѓа дојде кај мене на плацот. Продавав некои рамки, рачни творби и ме праша колку чини една скулптура.

Од каде сте? ја прашав. Што работите?

- Во Општината "Гази Баба".

Тоа беше онаа општина во која беше даден предметот. И ја зеде скулптурата.

Колку треба?

- Не треба ништо ѝ реков. Не се согласи.

Или земете ја скулптурата бесплатно или не ви ја продавам.

Ја зеде и ми рече:

- Слушај, дечко, нешто ќе ти кажам но нека биде тајна. Не кажувај никому, зашто ќе ме избркаат од работа.

- Добро, се согласувам.

- Вие имате предмет за денационализација. Вашиот предмет е во фиока. Се чува и воопшто не е започнат да се работи. Големиот

I made her cry again but this was really the end. She reacted so strongly that she finally decided to leave me after she had previously consulted her mother about that. Her mother was chiding her:

- "Where have you found this idiot? Why don't you leave him?"

She took off the jewelry I had given her, threw it away and decided to leave.

- "Take the jewelry", I told her "if you want to get to know the real Zoki and let's have a walk."

I was very sorry, but I was happy at the same time because I knew she'd get scared. She picked up her jewelry. Her pure soul won this time. We went out for a walk and all of a sudden I became a completely different person - I was myself again. The same person Ane still talks about today. She says:

- "I'm the happiest woman on earth!"

Whenever somebody asked her how she had managed to get married to me, she always told her friends what I had put her through. Knowing me, they were wondering how I could be such an idiot.

We had a walk that night. She was looking at me without a word. And I was talking loudly to myself:

- "Zoki, Zoki, who could have believed that you would get married one day?"

Ane was listening to me and could not understand a thing. She wanted me to buy her some cakes, and we went back home afterwards. Then I told her:

- "Call your parents and tell them that you are staying at my place starting from tonight."

That was the night when we finally started living together, expecting our first child. The rest was a matter of formality. Signing documents, a wedding...

Nina from Greece was here all the time in the last few months. She was also very much into me. Some people were advising me:

- "She is the one you should marry. She is rich and beautiful, and in Greece they leave all the wealth to the girls in the family."

However, I never had any intentions of marrying a wealthy girl, neither when I was in Australia, nor here. Something else was much more important to me, and the wealth was irrelevant. To such a girl I would say:

- "Keep your money in case you need it if I leave you. Money can't buy people. You can't buy me, you can only lose me."

I knew that Nina couldn't pass any of my tests so I didn't bother with her at all. People that didn't know my basic principles were more worried about me than anyone else. Acting upon my principles, even after 14 years of marriage, I can still claim that my attitude and my decision were right. I told Ane:

- "You don't know me very well, so just be who you are. If you had been pretending and faking love so far, you'd better give up. Otherwise, stay with me and you'll be the happiest woman on earth."

Another interesting event, which was a big motive for me to express my feelings in my work "Balcony", was the case of "denationalization". I decided to put spears on my balcony pointed to the parliament as an attack to the government. My wife's father called me just before he died and said:

- "Listen son, this land is mine. After the war, my land was taken for the needs of the state because of the laws from that time. But the purpose, for which it had been taken, hasn't been realized until today. With the new laws the land should be given back to us again, because we have the documents for possession. Nothing has been constructed on it and it is empty.

Even before the government adopted the Law on denationalization I was updated about everything. The documents were ready. When they adopted the law we submitted the documents and thought that the procedure would begin. Months, even years passed by, but nothing happened. Every time I asked about our case in the municipality office, they would tell me that our documents were the next in line. Then they would tell us to come back the following month; after that, the clerk had called in sick; then, the other one was on vacation and so on.

We were not the only ones who had those problems. It was the same for everyone. A law that was not enacted, was not a law. However, that's the way things were.

газда ја вработил ќерката на главната началничка и ѝ рекол да го чува во фиока предметот.

Направив што можев, но предметот и, речиси по шест месеци, остана да чека во фиоката. Еден ден на Гробиштата, на денот на годишнината од смртта на мојот дедо, во толпата луѓе здогледав позната жена, којашто ја имав видено во Општината. Се познаваме. Дознав дека таа ме знае од детиште. Мојот другар од детството што почина ѝ беше внук. Ме праша до каде е со предметот...

Така со тешки маки, по две години, почна да се води постапката за плацот на мојот дедо. Секојдневно демнев над него, бидејќи многу имоти од други лица беа загрозени со диви градби од моќни луѓе. Еден ден, враќајќи се од неколкудневното патување на бизнис план, гледам толпа луѓе во имотот на дедо ми. Што да видам? Се гради на големо. Околу петнаесеттина луѓе работат на објект со најголем интензитет. Почнав налутено да викам:

- Прекинете! Знаете ли каде градите?

Молчеа и работеа. - Кој ви е претпоставен?

Само работеа и не ми обраќаа внимание. Некој добро ги подготвил како да се држат. Веднаш појдов во Полицијата. Началникот добро ме познаваше поради имиџот што го имав со бутикот. Работев и интериери на богатите, па така бев популарен во градот. Началникот на Полицијата ми одговори:

- Зоки, јас можам да пуштам луѓе на увид, меѓутоа немам право да ги стопирам во работата. За тоа е надлежна Градежната инспекција. За да добиеш во време, ќе пратам луѓе да ги легитимираат. Ако се уплашат ќе престанат да работат. Во спротивно, оној што стои зад сето ова, ако знае дека немам право на тоа, ќе им нареди да продолжат да работат. А ти во меѓувреме оди во Градежната инспекција.

Така и се случи. Полицијата ги легитимираше. Тие се уплашија во моментот и престанаа да работат. Но, следниот ден, повторно продолжија со работа. Во Градежната инспекција им ја објаснив целата работа. Бидејќи таму ме познаваа, добив решение за рушење на објектот во рок од три дена и наложија да се прекине со градбата. И самите се чудеа како некои луѓе си даваат вакви права. На Запад не е познат терминот дивоградба. Овде освен што насилно градат, успеваат и да ги легализираат објектите. Тоа им го дозволува Законот. Во него стоело: ...откако објектот ќе го изградил сопственикот на градбата, тој станувал автоматски и носител на земјиштето, т.е. во судската постапка земјиштето му следувало на тој што го изградил објектот. Значи, ако не се успее да се сруши објектот во време на градењето, после здравје. Законот што до вчера беше за Вас поминува во Закон против вас. Градителот на објектот после како носител на објектот ќе си го откупи земјиштето законски, по државна цена, околу 30 до 40 пати поефтино од пазарната цена и никому ништо. Затоа и особата што го градеше можеби успевала со вакви удурми да стекнува туѓ имот.

Му ветив на мојот дедо дека земјиштето ќе си го земам и затоа оваа неправда не ја дозволив по никоја цена. Откако се издаде решението за стопирање и рушење на објектот, се покажа дека е невалидно. Требало да се прими и потпише и од страна на Градителот. Но како да дознаам кој е Градителот? Полицијата си стоеше на своето мислење дека мора да се дознае кој гради. Тоа бараше многу време од моја страна. Ги следев работниците каде што се движеа и видов дека излегуваат од фабриката непосредно до нашиот имот. Влегов таму и им реков:

- Ваши луѓе градат во мојот имот. Ми рекоа да напуштам, зашто таму било забрането влегувањето. Размислив добро. Мојата интуиција ми сугерираше дека ќе мора да се спротивставам на мошне примитивен начин за да го принудам Градителот да се појави. Во спротивно ќе имаме работа со полицијата. Ќе дојде и ќе нè легитимира објектот. Отидов дома, ја зедев жена ми со мене и ѝ реков:

- Слушај, жено, нема начин како да дознаам кој гради на нашето земјиште. Ако објектот се изгради ќе го изгубиме имотот што чини многу скапо. Во индустриска зона е. Ќе го решавам проблемот на примитивен начин. Ќе почнам сам да го рушам објектот. Ти ќе бидеш до мене и во случај некој да ме нападне, ти итно ќе се јавиш

One day a woman came to my site. I was selling some frames and other handiwork, when she asked how much a sculpture was.

- "Where are you from?" I asked. "What do you do?"

- "I work in the "Gazi Baba" Municipality office", she said.

That was the municipality where my file was submitted. She took the sculpture.

- "How much is it?"

- "You needn't pay a thing!" I said.

She didn't agree.

- "You either take the sculpture for free or I'm not selling it to you."

She took it and said:

- "Listen child, I have something to tell you but you'd better keep it a secret. Don't tell anyone because I can lose my job."

- "Ok, I agree!"

- "You have a file for denationalization. It is in a drawer. It's been kept there and hasn't even been looked at. The big boss had hired the daughter of the head chief of staff and told her to keep it in the drawer.

I did what I could, but the file was still in the drawer after almost six months. One day at the cemetery, one year from the death of my father-in-law, I saw a familiar woman in the crowd whom I had seen in the Municipality office. We recognized each other. I found out that she had known me since I was a little boy. A friend of mine from the childhood who died was her grandson. She asked me what was going on with my case...

Thus, with a lot of problems, my file was finally in process after two years. I was checking the site all the time because a lot of other people's properties were at risk by the illegal buildings of powerful people.

One day, coming back from a business trip, I saw a crowd on my father-in-law's property. What I saw was quite a sight - construction in progress! Fifteen workers had started a new building. I was very angry and started yelling:

- "Cease work! Have you got any idea whose site you are building on?"

They continued working without a word.

- "Who's your superior?"

They were working and didn't pay any attention to me. Somebody had obviously taught them very well how to behave. I went straight to the police. The chief knew me very well because of the image I had created with the boutique. I was also working on interiors for the rich, so I was quite popular in the city. The chief of police told me:

- "Zoki, I can send some men there but I have no right to stop the work. The construction inspection is authorized to do that. To gain time, I can send some men to check their IDs. If they get scared, they'll stop working. Otherwise, if the man behind all this knows that I don't have the right to do that, he will tell them to continue working. Meanwhile, you'd better go to the construction inspection."

And so it happened. The police identified them. They got scared for the moment and stopped working. But the next day they carried on with the work again. I explained the whole situation to the construction inspection. Since they knew me, I got a warrant for demolition of the object within three days and they also issued an order for cessation of the work. They couldn't believe how some people could entitle themselves to a prerogative like that. In the western countries they haven't even heard of the word illegal building. In our country, not only do they build forcefully, they even manage to legalize the objects.

The law, which enables them to do so, reads:

'After the construction of the object has been finished, the owner of the object automatically becomes the owner of the land, i.e. in a court procedure, the land would belong to the party that had built the object'.

Thus, if the object has not been demolished during construction, nothing can be done afterwards. The law that was on your side yesterday has changed into a law against you. After that the building owner would buy up the land legally at a state price, about thirty to forty times less than the market price. Perhaps that's why the person that was constructing on my land could manage to acquire someone else's property with schemes like this.

I promised my father-in-law that I would get my land back, so

во Полицијата за помош.

Отидовме на самото место. Излегов од колата, зедев една огромна греда, околу пет-шест метри, ја ставив на рамо и почнав да го рушам објектот. Бидејќи беше пресен цементот, со два удара паднаа два зида. Настана паника. Дојде главниот надзорник на објектот и ми рече:

- Дечко, гледам дека е направена некаква неправда. Ти веќавам дека овде нема да градам повеќе со моите луѓе, дури ти не се видиш со газдата на објектот.

Си помислив, успеав! Сега ќе мора да дојде! По неколку часа дојде господинот, позната личност во градот. Лично не го познавав. Се претстави дека тој е оној што гради. Ме покани да седнеме да разговараме.

Ми рече: Зошто, дечко, ти вака примитивно настапуваш. Ти си градско дете. Биди културен!

Да, јас сум градско дете, но, поради вакви како тебе, морав да паднам многу ниско за да те видам кој си.

Му ги извадив сите документи што ми беа спремени за него и му објаснив дека тој имот е наш и само наш, и дека никава дивоградба нема да дозволам во моето место.

- Еве ти ги овие документи, дај му ги на твојот адвокат и престани со градењето!

Ми вети дека другиот ден ќе ми ги врати документите потпишани. Но мислите дојде? Не. А знаеше дека нема право. Неговите луѓе продолжија да градат.

На следниот ден ми се јави на телефон сопственикот на фирмата што градеше. Тоа беше истиот оној човек, којшто лежеше во затвор неколку пати, на којшто му ја правев куќата, а после не сакаше да ми плати. Еден ден отидов со моите луѓе кај него и по долга расправија, речиси со сила, му ги зедевме парите што ми беа крваво заработени. Кога го видов, ми се стемни пред очите. Од каде сега пак тој тип? Кој ќе се расправа со него?

- Зошто градиш на диво? - го прашав.

- Мене тоа не ме интересира - ми одговори. Јас работам за пари.

Се вмешаа други две момчиња од неговото обезбедување. Едниот ми рече:

- Дечко, да не се расправаме многу. Ако уште еднаш ги стопираш работниците да градат, ќе ти ги искршине вилиците.

Што ме заплашувате? - прашав. Што би направиле вие кога некој ќе дојде и ќе почне да гради во Вашиот двор.

Би го убиле ми одговорија.

Значи што треба да сторам јас? Да ве убијам?

Не збори, бе, многу. Реши си го проблемот низ институциите! Ние јадеме леб од тој човек.

Го прашав сопственикот на Градежната фирма:

- Кај ти беа овие кога ни ги даваше парите што ни ги должеше?

Тој молчеше, а јас го кажав последниот збор.

- Добро, одам во институциите.

Многу добро знаев каква борба ме чека. Затоа ѝ се јавив на жена ми и со мирен тон ѝ реков:

- Отсега нматаму не прашувај ме каде сум и што сум, имам тешка задача и морам да ја завршам.

Важно беше дека дознав кој е Градителот, како и фирмата што ги изведува работите на објектот. Успеав да ја добијам и дозволата за рушење. Но таа беше невалидна, требаше лично Градителот да ја потпише. Курирот не го најде, и, така тој купуваше време да го изгради објектот. Како последица на тоа, јас не спиев со ноќи. Се вртев, се сукав како да дојдам до правдата.

Мој личен пријател беше еден од претседателите на судовите во Македонија, но во друг град. Му се јавив на телефон и се состанав лично со него. Му го објаснував проблемот и побарав помош од него. Тој ме посветува:

- Зоки, има начин како дозволата да стане валидна. Мора да одиш кај претседателот на судот во Скопје за да се потпише

I could not let this injustice happen at any cost. Since the warrant for demolition was issued, it turned out to be invalid. It was supposed to be accepted and signed by the builder, too. But how was I to find out who that builder was. The police had a stand that I had to find out who the builder was. It took me a lot of time. I followed the workers and noticed that they were coming out of a factory next to our property. I went there and told them:

- "Your people are building on my property."

They told me to go away because trespassing was forbidden. I gave it a lot of thought.

My intuition told me that I had to confront them in a very primitive way in order to make the builder show up. If not, we would have to deal with the police. The police would come and identify us both. I went home, took my wife with me and told her:

- "Listen, there is no way I can find out who is building on our property. If we let the object be built, we will lose our property, which can cost us a lot. It's in the industrial zone. I will deal with this in a primitive way. I'll start demolishing the object myself. You'll stand beside me and in case someone attacks me, you will call the police immediately."

We went to the site. I got out of the car and took a large beam, about five or six meters long. I put it on my shoulder and started demolishing. The concrete was fresh, so I managed to demolish two walls with one stroke. It was panic all around. The head supervisor of the object came to me and said:

- "Look fellow, I can see some injustice has been done to you. I promise I will not build here with my men until you don't see our boss."

I thought I had made it. Now he would have to come. After a few hours the gentleman came. He was a well-known person in the city. I didn't know him in person.

He introduced himself saying that he was the party building the object. He invited me to have a sit and talk. He said:

- "Why have you been acting so primitively? You are a city guy, be civilized!"

- "Yes I'm a city guy but because of people like yourself, I had to play low just to see who you are."

I showed him all the documents that I had prepared for him, told him that the property belonged only to us, and that I would never allow for any illegal building to be constructed there. So I said:

- "Here are the documents. Take them, give them to your lawyer and stop building!"

He promised that I could come back for the signed documents the next day. Do you think he came? No, he didn't. He knew he was wrong. His people went on with the work.

The next day, the owner of the construction company building the object called me on the phone. That was the same guy who had been doing time in jail several times before. I was working on his house once and he wouldn't pay me for that. My men and I went to his place one day and, after a long fight, we almost forcefully took the money that I had earned with my hard work.

When I saw him I started seeing red. Where the hell did he turn up from? Who is going to deal with him again?

- "Why have you been building illegally?" I asked.

- "I don't care about that. I work for money."

Two guys from his security came to me. One of them said:

- "Listen, fellow, let's not argue about this any more. If you stop our workers again we will break your jaws."

- "Are you threatening me?" I asked. "What would you do if someone came and started building in your yard?"

- "We would kill him!" they replied.

- "So what should I do? Kill you?"

- "Don't talk too much. Settle your problem institutionally.

We earn our living from that man."

I asked the owner of the construction company:

- "Where were these guys when you were giving us back the money you owed?"

He didn't say anything so I said my final word:

- "All right, I'm going to take it to the institutions."

I knew very well what kind of a struggle I could expect. So I called my wife and said with a calm voice:

- "From now on don't ask me where I am. I have a tough chore that I have to do."

It was important that I found out who the builder was and the

тој лично. Јас ќе му се јавам и работата ќе биде завршена, а ти продолжи понатаму.

Откако го имав валидниот документ во рака, потпишан од претседателот на судот, отидов кај главниот инспектор за рушење. Исто така добро го познавав. Му го објаснив целиот случај.

Тој ми рече:

- Овдека се работи за премногу силен човек. Морам да добијам виза од Министерот.

А на тогашниот министер јас му ги правев канцелариите. Оставив голем впечаток и си обезбедив место ако затреба - за не дај, боже, де! И тој беше консултиран од страна на главниот инспектор и дозволи да се руши објектот.

Сега требаше да се донесе уште полицијата на самото место кога ќе се руши. И во Полицијата имав ангажирано пријатели, на кои сум им помагал во животот. Така што и последната алка ја поврзав во синцирот. Требаше само да се јават кога доаѓат и да го срушат објектот.

Во меѓувреме, на два месеци пред да се случи ова, бев повикан од роднина на Градителот за да му изведувам интериер во хотел. Му кажав дека имам проблеми со неговиот роднина и не можам да му работам. Тој инсистираше на соработка и ми порача:

- Не мешај бизнис и приватен живот.

Се договоривме да му подготвам материјал за хотелот. Најмив луѓе и ги организирав во три смени. Работеа дење-ноќе и материјалот беше спремен. Пред да почнам со рушењето отидов кај сопственикот на хотелот со молба да му каже на својот роднина да ми се јави по телефон за да му го платам дивоизградениот објект, толку колку што го чинело него. Не сакав да си создавам непријатели. Истовремено беше и штета да се руши тој објект. Сопственикот на хотелот ми се потсмевна цинички:

- Седи бе, мирен, знаеш ли кого ќе рушиш?

- Те молам кажи му, сериозно ти велеам, ќе Ве рушам.

- Не ме интересира - ми рече и си замина.

Објектот беше во последна фаза, небаре пред вселување. За малку можеа да влезат во него малолетни деца (уште една дупка во Законот). Во тој случај и со судската постапка не ќе можеше да се сруши објектот додека не се иселат малолетниците. Значи, објектот ќе беше присвоен од страна на незаконскиот Градител. Во овој момент Законот беше на наша страна. Не ни претпоставував дека ќе дојдам во таква ситуација да морам да направам штета на друг.

Утредента на рушењето дојде полицијата и човекот, којшто беше задолжен да руши, личен мој пријател, кому посебно сум му направил добро.

Ми се јави на телефон и ме праша:

- Колку да го срушам?

Му реков многу малку, само во столбовите, можеби ќе успееме да се договориме.

Добро - ми рече.

Кога започнало рушењето од обезбедувањето на Градителот, се обиделе да се спротивстават. Тоа биле истите луѓе што не ме пуштаа да влезам на имотот. Овој пат полицијата реагираа остро и употребила пендреци за да не се мешаат во рушењето. Имало страшни сцени со закани упатени кон мене. Уште еднаш појдов кај роднината на Градителот.

- Слушај, дечко, ти нема да го правиш хотелот што го договоривме - ми рече. Кој ти дозволи да го срушиш објектот?

- Јас дојдов да те замолам да му се јавиш на твојот роднина и да му кажеш дека сè уште сум спремен да му го платам објектот. Штетата може да се поправи.

- Не сакам да разговарам - ми одговри - и си замина. Не знаев што да правам. Му се јавив на главниот инспектор. Му објаснив, а тој дури и ме искара:

Ти си навистина луд! Зарем не си свесен што ти е направено? Сакаш да спасуваш некој што ти направил лошо?

Другиот ден дојде булдожер и се заврши работата, објектот беше срамнет со земјата.

name of the construction company. I managed to get the demolition permit. But it was invalid because it had to be signed also by the builder. The courier couldn't find him, so he was buying time to finish the object. Because of that I spent many sleepless nights. I was lying restless in my bed, trying to think of a way to get justice served.

One of the Presidents of the Court, who came from another city, was a personal friend of mine. I called him and we met in person. I explained my problem and asked for help. He gave me an advice:

- "Zoki, there is a way to make you permit valid. You have to go see the President of the Court in Skopje. He will sign it personally. I will call him and everything will be solved. After that you can go on."

Having the valid document in my hands, signed by the President of the Court, I went to the head inspector for demolition. I also knew him very well so I told him about the whole case. He said:

- "We are dealing with a very powerful man here. I have to get permission from the Minister."

I was the one doing the interior of the offices for the current Minister. I left a good impression and had a credit from him for rainy days. He was also consulted by the head inspector and he gave permission for the object to be demolished.

Now I only needed the police to come to the demolition site. I also engaged some friends from the police, whom I had helped in life. Thus, I put in the last piece of the puzzle. They only had to call when they were coming to start the demolition.

In the meantime, about two months before this happened, a relative of the builder called me to make the interior of a hotel for him. I told him that I had problems with his relative and that I could not do it. He insisted on cooperation and he told me:

- "Don't mix business with your private life."

We agreed that I would prepare material for the hotel. I hired people and organized them in three shifts. They were working day and night and the material was ready.

Before the demolition was started, I went to see the hotel owner and asked him to have his relative call me. I wanted to pay him for the illegal object as much as it had cost him. I didn't want to make enemies and it was also a shame to demolish the object. The hotel owner smiled at me cynically:

- "Hold your horses! Do you know whose object you are going to demolish?"

- "Please tell him, I'm serious. I'm going to demolish it."

- "I don't care", he said and left.

The object was in a final stage, almost ready to be moved in. With another hole in the law we could have minors move in if we had waited for another day. In that case we couldn't pull down the object even by a court procedure before the minors had moved out. Thus, the object would be adopted by the illegal builder. In that moment the law was on our side. I couldn't imagine that I could ever be put in a position to have to harm somebody.

The next day was the demolition day. The police came and also the man who was in charge with the demolition. He was a personal friend of mine, who was much obliged to me. He called me on the phone and asked:

- "How much do you want me to demolish?"

- "Very little", I said. "Only the pillars. Maybe we can come to some sort of a compromise."

- "All right", he said.

When the demolition had begun the builder's security had tried to resist. Those were the guys who didn't want to let me on my property. This time the police had reacted very harshly and had used the bats to keep them from interfering with the demolition. There had been brutal scenes and threats pointed toward me. I went to the builder's relative again.

- "Listen fellow, you are not going to build the hotel as we agreed", he said. "Who has allowed you to demolish that object?"

- "I came to ask you to call your relative and tell him that I'm ready to pay him for the object. The damage can still be repaired."

- "I don't want to talk about it", he said and left.

I didn't know what to do. I called the head inspector. I told him what had happened and he said:

- "You are really crazy! Don't you even think about what was done to you? You want to save somebody who did you wrong?"

The bulldozer came the next day and the operation was finished; everything had been turned into ruins.

На крајот се прашував:

- Што добив од сево ова? - Непријател, изгубени нерви, изгубено време, направена штета. На плацот имаше дваесет камиони губре...

А што ли ќе се случеше ако ги немав сите овие луѓе? Во бившата СФРЈ Законот ги штитеше луѓето. Во новата демократија уште не функционираат законите за обичните смртници. Ова размислување беше една од причините подоцна кога го градев моето животно дело - Куќата на бесконечноста - да го создадам балконот на Александар чии копја ги насочив кон Собранието и власта.

Имав и друга голема битка со новокомпониран моќник на демократијата. Се работеше за една личност на којашто требаше да изведувам повеќе интериери (внатрешно уредување на домот). Моќникот ме повика да му изработам интериер, велејќи ми дека ако му се допадне изработката ќе има многу работа за мене. Добив информација од пријателот во полицијата дека тој речиси не плаќал никогаш за извршени услуги. Морав да ја прифатам работата затоа што ми требаа пари за моето авторско дело. Ќе бидам внимателен - си помислив. Дел по дел ќе му ги земам парите. Така му го изработив најпрво каминот. Беше воодушевен со зборовите:

- Ова е нешто импозантно, продолжи понатаму!

- Платете ми прво, па ќе работам на вториот дел.

Тоа беа визби за вино. По три недели, откако се увери дека не продолжувам со работата, ми го исплати каминот. Продолжив со визбите. Кога ги завршив повторно ме пофали:

- Навистина имаш јаки идеи. Јас сум воодушевен. Продолжи понатаму.

По неколку недели ми се јави на телефонот:

- Зошто не си продолжил да работиш на кујната?

- Платете ми ги првин визбите - му реков - како што се договоривме.

Добив потврден одговор. Откако ми плати, продолжив со кујната. И сè така. Еден ден ми рече:

- Можеш ли нешто да изработиш во стил на длаборез. Му реков:

- Сè што сакате, господине, ако не ви се допаѓа не мора да платите.

Ги зедев основните димензии: висина, ширина и должина од основниот елемент што недостасуваше во неговиот со години работен ентериер од најголеми мајстори. Дваесет работници, под мој надзор и со моја школа, работевме дење-ноќе во три смени. Го направив она што го замислив. Го донесов моќникот да го види моето изработено ремек дело. Се воодушеви. Веднаш извади пари од џебот, ги почести работниците и им рече:

- Дојдете утре, монтирајте го веднаш!

Неговиот штос не палеше кај мене. Му реков дека мора првин да плати, па потоа ќе се монтира. Работата на дваесетте луѓе со вградените материјали чинеа околу осумдесет насто од трошоците што морав да ги покријам, а го финасирав сам. Бев сигурен во себеси дека ќе го изработам онака како што го замислував. Помин-аа неколку денови, моќникот ми се јави на телефон и ме покани да појдам во неговата канцеларија. Почна да вика зошто уште не сум го монтирал елементот. Му реков дека мора да плати во спротивно длаборезот останува за мене. Тогаш ѝ се јави на секретарката и таа донесе пари. Кога ми ги даваше парите ми рече:

- Ќе видиш со кого имаш ти работа?! Копиле ниедно!...

Го прекинав во неговиот бес:

- Полека! Ако не сакаш не мораш да го купиш и да го платиш. Сакам чесна и чиста работа.

- А не, тоа е за мене, ми се допаѓа, утре да го монтирате!

Така ме исплати. Следниот ден заедно со осуммина луѓе цел ден, од сабајле до вечер, го монтирав уникатниот елемент. Во целиот интериер се вклопи феноменално. Бев лично многу задоволен. Не помина ни половина час по монтажата некој ми се јави на телефон. Ми се обрати на мојот надимак - Роџер, што го добив по името на мојот бутик што го држев во Градскиот трговски центар:

- Ало, Роџер, веднаш да ги вратиш парите за длаборезот!

Не се збунив и му одговорив:

In the end I ended up wandering:

- "What have I gained by all this? - An enemy, lost nerves, wasted time and also damage.

There were twenty trucks of garbage on the site...

And what would have happened if I hadn't had all those men?

In the ex SFRY, the law used to protect people. In the new democracy, the law was still not functioning for the benefit of common people. This attitude was one of the motives for me later, when I was building my lifetime work - "The house of eternity" - to create the balcony of Alexander with his spears pointed to the Parliament and to the government.

I also had another battle with a newly created powerful person, who had raised from the new democracy. I was supposed to perform some interior designs for him. The tycoon called me to make an interior for him and said that if he liked it, there would be a lot of work for me. From a friend I had in the police I got the information that he had almost never paid for the services. I still had to take the job because I needed the money for my lifetime piece of work. I'll be extremely cautious, I thought. I would take the money from him in parts. First I built the fireplace. He was delighted and said:

- "This is very impressive, go on!"

- "Pay me first and then I'll start to build the second part."

Those were some wine cellars. After three weeks, when he made sure that I wasn't going to continue with the work, he paid me for the fireplace. I went on with the works for the wine cellars. When I was finished, he only had words of praise for me again:

- "You really have great ideas. I'm very pleased. Go on."

After a few weeks he called me on the phone and asked:

- "Why haven't you continued working on the kitchen?"

- "Pay me first for the cellars, as we agreed", I replied.

I received an affirmative answer. Since he paid me, I continued with the kitchen. And so on.

One day he said:

- "Can you make something that would look like woodcarving?"

I said:

- "I can do anything you want, sir. If you don't like it, you don't have to pay for it."

I took the basic dimensions: height, length and width of the basic element that was missing in his interior, which had been made by the greatest craftsmen for years. Twenty workers, under my supervision and with my instructions, were working day and night in three shifts. I made what I had visualized. I brought the tycoon to see my work of art. He was very delighted. He took the money out of his pocket, treated the workers and told them:

- "Come tomorrow and assemble it at once!"

But he could not fool me. I told him that he had to pay first and then we were going to set it up. The work of twenty people with the material was worth about eighty percent of the expenses I had to cover, and I financed it myself. I was sure that I was going to make it just like I had imagined. A few days went by, when the tycoon called me and invited me to his office. He started yelling at me why the element hadn't been set up yet. I told him that he had to pay first or I would keep the woodcarving for myself. Then he called his secretary and she brought the money. When he paid me he said:

- "You'll see who are you dealing with! You bastard!"

I interrupted him in his anger.

- "Calm down! If you don't want it, you don't have to buy it. I like to keep things crystal-clear and honest when it comes to business."

- "Oh, no! That's for me. I like it. I want it assembled tomorrow!"

So he paid me. The next day, eight people and myself had been assembling the unique element the whole day. It fitted into the interior perfectly. I was personally very pleased.

Some half an hour after we had finished setting it up, somebody called me on the phone. He called me by my nickname - Roger. I got that nickname from the name of the boutique I had in the Central Shopping Mall.

- "Hello Roger, give back the money for the woodcarving at once!"

I wasn't confused so I answered:

- Нема проблем, само кажи ми кај си и каде да ти ги донесам парите, бидејќи можам брзо да ги потрошам! Уценувачот од другата страна на слушалката се збуни и го исклучи телефонот. По половина час се јави некој сосем друг глас велејќи ми:

- Ние се познаваме. Дај да се видиме, да го расчистиме проблемот со моќникот.

- Мислам дека нема проблем. Некој изгледа измислува проблем.

Тогаш непознатиот се претстави. Се познававме. Договорот ни беше да се видиме на кафе. На средбата му објаснив што било договорено и исполнето меѓу мене и моќникот. Човекот ми призна дека сум прав, но, иако сум прав ме замоли таа вечер да се видиме во канцеларијата на моќникот. Го повикав мојот шофер и мојот главен вработен за да не одам сам, а и да можат да ја потврдат вистината. Кога влеговме во канцеларијата моќникот цинично ме праша:

- Виде ли сега со кого имаш работа?

Во канцеларијата беа околу десетмина луѓе од неговото обезбедување, ние тројцата и моќникот. Беше два часот ноќта. Без да чувствувам страв се свртев кон моќникот:

- Врати ми го длаборезот и ќе ги добиеш парите назад!

- Не и длаборезот е мој и парите ќе ми ги вратиш! Додека се справавме, еден од присутните извади пиштол. Сакаше да ме уплаши. Но веднаш го врати назад. По нелогичната дискусија главниот од неговото обезбедување, изненаден од барањата на моќникот, пресече:

- Или парите или длаборезот. Нека си оди Роџер!

- Да, пуштете го, затоа што е Роџер! - изнервирано реагираше моќникот. Потоа дојде до мене, ме плукна в лице, заканувајќи се дека ќе ми прати луѓе да ме ликвидираат.

- Ќе се видиме утре! Ова нема така да заврши. - му се обратив на главниот од обезбедувањето. Заминав и никој не дозна дека сиот разговор го имав снимено на мојот диктафон. Целата моја фамилија беше вознемирена. Утредента случајот го пријавив во полицијата. Командирот на полициската станица ми рече:

- Ти реков ли да не работиш со него? Уметникот, што му го изработи последниот интериер, умре од мака. Не можеше да си ги наплати парите за својата работа.

- Да, но овој случај не е ист. Јас ги наплатив моите пари. И првпат доживеав некој да ми ги бара парите назад со закани.

Моќникот беше донесен во полицијата. Го известија дека има пријава против него со барање од оштетениот да не се пушта без негова дозвола. Дојде и еден мој пријател од Државната безбедност. Ме молеше да му ја пуштиме пријавата, велејќи дека има моќ веднаш да го затворат моќникот. Не го прифатив неговиот предлог. Инсистирав:

- Пријавата да седи во фиока. Само во случај да ми се случи нешто тогаш таа да се активира.

Така се заврши и овој случај. Отпосле моќникот ми се извинуваше и ме молеше да му работам и понатаму.

Не работам повеќе - му реков - го работам моето авторско дело. Сакав да му покажам дека само со пари не се постигнува задолство на душата. За добри и големи дела потребно е и љубов, човечност, мирољубивост, слобода, креативност.....

- "No problem, just tell me where you are and where I should bring the money, because I can spend them very quickly!"

The blackmailer from the other side of the line got confused and he put down the phone. After half an hour, another guy called me. He said:

- "We know each other; let's meet to settle the problem you have with the boss."

- "I don't think there is a problem. It appears that someone is imagining it."

Then he introduced himself. We really knew each other. We agreed to meet later for a cup of coffee. Then I explained to him what was agreed between me and the boss. The guy admitted that I was right, but nevertheless he still wanted me to meet him again that night at the boss's office. I didn't want to go alone so I took my driver and my head employee with me that night. They were also there to confirm the truth. When we got in the office, the tycoon asked me cynically:

- "Do you see now who you've been dealing with?"

There were about ten people from his security in the office, the three of us and 'the boss'.

It was 2 a.m. Without any fear I turned to him:

- "Give me back my carving and you'll get your money back!"

- "No. The carving is mine and you'll also give me my money back!"

While we were arguing, one of his men pulled out a gun. He wanted to scare me. But he put it back at once. After the illogical discussion, the chief of his security, surprised by his boss's requests, interrupted us:

- "Either the carving or the money. Let Roger go!"

- "Yes, let him go, because he is Roger!" the tycoon reacted nervously. Then he came to me and spit in my face, threatening that he would have me killed.

- "I'll see you tomorrow! This will not end like this", I said to the head of the security on my way out.

I left and nobody found out that I was taping the whole conversation on my Dictaphone. My whole family was upset. The next day I reported everything to the police. The commander of the police station told me:

- "Didn't I tell you not to work with him? The artist that made the last interior for him couldn't get the money for his work."

- "Yes, but this case is not the same. I got my money. However, this is the first time I've ever seen someone ask for his money back by using threats."

The tycoon was taken to the police station. He was told that there was a warrant for him with a demand from the damaged party not to set him free without his permission. A friend of mine from State security came also. He literally begged me to give him the warrant, saying that he had the power to put 'the boss' in jail at once. I didn't accept his offer. I insisted:

- "Keep this warrant in a drawer. You can activate it only in case something happens to me."

That's how this case was over. The tycoon called me later to say he was sorry and that he wanted me to work for him again.

- "I don't work any more", I said. "I'm working only on my own piece of work."

I wanted to show him that money couldn't buy happiness of the soul. To create good and great works, you also need love, humanity, peace-lovingness, freedom, creativity...

(Footnotes)

* Mery Cetinic was a very famous Croatian singer in ex Yugoslavia

* Pula is a town on the Adriatic Sea in today's Republic of Croatia

* All communication in the former Yugoslavian army was in Serbo-Croatian; as there were six different nations, the Serbo-Croatian was considered the official language

* Maki is a nickname which I got as an abbreviation from Macedonian

